

มหาวิทยาลัย
กรุงเทพธนบุรี
Bangkokthonburi University

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

ACADEMIC JOURNAL BANGKOKTHONBURI UNIVERSITY

ภาพ Bird-Flower-Buddha 2018 โดย เมธาสิทธิ์ อัดดก

ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2561 (6 เดือน)

Vol.7 No.2 July - December 2018

ISSN. 2286-6590

สร้างปัญญา พัฒนาคณ ฝึกฝนคุณธรรม

BUILD INTELLECT, MAN, MORALS

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

ACADEMIC JOURNAL BANGKOKTHONBURI UNIVERSITY

ISSN.2286-6590 ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2561

เจ้าของวารสาร

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

เลขที่ 16/10 หมู่ 2 ถนนทวีวัฒนา แขวงทวีวัฒนา เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร 10170

โทรศัพท์ (02) - 8006800 - 5 โทรสาร (02) - 8006806

วัตถุประสงค์

เพื่อเผยแพร่บทความวิจัยหรือบทความวิชาการที่เป็นองค์ความรู้ใหม่ ด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และสาขาที่เกี่ยวข้องของคณาจารย์ นักวิจัย นักศึกษา ตลอดจนนักวิชาการอิสระ เพื่อนำไปสู่ประโยชน์ต่อบุคคล สังคม และประเทศชาติ โดยครอบคลุมสาขาวิชานิติศาสตร์ ดุริยางคศาสตร์ ศิลปศาสตร์ ศิลปกรรมศาสตร์ รัฐศาสตร์ ด้านการเมือง การปกครอง รัฐประศาสนศาสตร์ บริหารธุรกิจ ด้านการตลาด การจัดการ บัญชี การเงินการธนาคาร ธุรกิจสหกรณ์ ภูมิศาสตร์ต่างประเทศ การจัดการโลจิสติกส์ ศึกษาศาสตร์ ด้านเทคโนโลยีการศึกษา การบริหารการศึกษา หลักสูตรและการสอน การศึกษาปฐมวัย และนิเทศศาสตร์ ด้านโฆษณาประชาสัมพันธ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ภาพยนตร์และศิลปะการแสดง เป็นต้น

นโยบายในการตีพิมพ์ผลงานในวารสาร

ผู้นิพนธ์

1. ผู้นิพนธ์ต้องเขียนบทความวิชาการ บทความวิจัย ให้ถูกต้องตามรูปแบบที่กำหนดไว้ใน “แนวทางการเตรียมต้นฉบับ”
2. ผู้นิพนธ์ต้องรับรองว่าบทความที่นำเสนอไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ที่ไหนมาก่อน และไม่อยู่ระหว่างการพิจารณา ของวารสารฉบับอื่น
3. ผู้นิพนธ์ที่มีชื่อปรากฏในบทความทุกคน ต้องเป็นผู้ที่มีส่วนในการดำเนินการวิจัยจริง
4. ผู้นิพนธ์ต้องอ้างอิงผลงานของผู้อื่นหากมีการนำผลงานนั้นมาใช้ในผลงานของตนเอง รวมทั้งจัดทำรายการอ้างอิง

ท้ายบทความ

ผู้ประเมิน

1. ผู้ประเมินบทความ ไม่ใช้ความคิดเห็นส่วนตัวที่ไม่มีข้อมูลรองรับมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินบทความ
2. หากมีส่วนหนึ่งของบทความที่มีความเหมือน หรือซ้ำซ้อนกับผลงานอื่น ผู้ประเมินจะต้องแจ้งให้กองบรรณาธิการทราบ
3. หากผู้ประเมินบทความตระหนักว่า ตัวเองอาจมีผลประโยชน์กับผู้นิพนธ์ เช่น เป็นผู้ร่วมโครงการ หรือเหตุผลอื่น ที่ทำให้ไม่สามารถให้ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะอย่างอิสระได้ ผู้ประเมินต้องปฏิเสธการประเมินบทความนั้น ๆ

บรรณาธิการ

1. บรรณาธิการต้องไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้นิพนธ์ และผู้ประเมินบทความแก่บุคคลอื่น ที่ไม่เกี่ยวข้องในช่วงระยะเวลาของการประเมินบทความ
2. บรรณาธิการต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้นิพนธ์ และผู้ประเมิน

คณะที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บังอร เบ็ญจาธิกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิทยา เบ็ญจาธิกุล
ดร.ดวงฤทธิ์ เบ็ญจาธิกุล ชัยรุ่งเรือง

อธิการบดีมหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร
รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร
รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา

ประธานฝ่ายจัดการวารสาร

รองศาสตราจารย์ ดร.สถิตย์ นิยมญาติ

รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ

บรรณาธิการ

ดร.เสาวนีย์ สมันต์ศรีพร

กองบรรณาธิการ

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบัน

ศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ ประสาทกุล
ศาสตราจารย์ ดร.ปทีป เมธาคูณวุฒิ
ศาสตราจารย์ ลำไยียง เมฆเกรียงไกร
ศาสตราจารย์ ดร.ประภัสสร เทพชาตรี
รองศาสตราจารย์ ดร.สุรเสกข์ พงษ์หาญยุทธ
Professor Emeritus Dr. Terry E. miller

มหาวิทยาลัยมหิดล
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ข้าราชการบำนาญ
Kent State University

ผู้ทรงคุณวุฒิภายในสถาบัน

ศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์
รองศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา รุ่งเรือง

ศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร.กาญจนา คุณารักษ์
รองศาสตราจารย์ ดร.พีรพงศ์ ทิพนาค

ฝ่ายกฎหมาย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เสี่ยงม บุษบาบาน

อาจารย์วาทีน หนูเกื้อ

ฝ่ายออกแบบและพิสูจน์อักษร

อาจารย์สุธีรา ธาตรีรณานนท์
อาจารย์ชูติมา งามพิพัฒน์
นายรัชต ศรีสกุล

อาจารย์นิวัฒน์ ชูทวน
นายอาลี เส็มเกอ
นางสาวกณดินันท์ จิตระออน

กำหนดการตีพิมพ์ ปีละ 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน
ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม

พิมพ์ที่ : บริษัท พี.เค.เค. พรินต์ติ้ง จำกัด
เลขที่ 89/148 หมู่ที่ 1 ถ.กรุงนนท์-จตุรรม ต.ศาลากลาง อ.บางกรวย จ.นนทบุรี 11130
โทร. 081 820 7763, 098 278 5013 E-mail: pkktg@gmail.com

พิมพ์เมื่อ : ธันวาคม 2561

จำนวน : 500 เล่ม

- * บทความทุกเรื่องในวารสารฉบับนี้ได้รับการพิจารณาประเมินคุณภาพทางวิชาการก่อนการตีพิมพ์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) ตามสาขาที่เกี่ยวข้องจากภายในหรือภายนอกมหาวิทยาลัย จำนวน 2 ท่าน ต่อ 1 บทความ
- * บทความและแนวคิดใดๆ ที่พิมพ์ในวารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร เป็นความรับผิดชอบของผู้เขียน
- * กองบรรณาธิการวารสารไม่สงวนสิทธิ์ในการคัดลอกเพื่อการพัฒนาเชิงวิชาการ แต่ต้องได้รับการอ้างอิงอย่างถูกต้อง

ผู้ทรงคุณวุฒิอ่านบทความฉบับนี้

ศาสตราจารย์ ดร.ลำเรียง เมฆเกรียนไกร

รองศาสตราจารย์ ดร.เชาว์ วจนแสง

รองศาสตราจารย์ ดร.ประสงค์ ดันพิชัย

รองศาสตราจารย์ ดร.พิชาภพ พันธุ์แพ

รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ ประเสริฐศรี

รองศาสตราจารย์ ดร.วิไลวรรณ ศรีสงคราม

รองศาสตราจารย์ ดร.สุทินันท์ พรหมสุวรรณ

รองศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณ นาควิบูลย์วงศ์

รองศาสตราจารย์ ระวีวรรณ แสงฉาย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา สุคันธสิริกุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิติมา ให้ลายอง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธงชัย พงศ์สิทธิกาญจนา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุรพกร กำบุญ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุทธพงษ์ ลีลาภิไพศาล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัมพร ปัญญา

ดร.ธิปไตย โสติวรรณ

ดร.อำนาจ แก้วใส

ศาสตราจารย์ ดร.สิริวรรณ ศรีพหล

รองศาสตราจารย์ ดร.เตือนใจ สมบูรณ์วิวัฒน์

รองศาสตราจารย์ ดร.ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์

รองศาสตราจารย์ ดร.ภูมิ โชคเหมาะ

รองศาสตราจารย์ ดร.วรัชยา ธรรมกิตติภพ

รองศาสตราจารย์ ดร.สถิตย์ นิยมญาติ

รองศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร.กาญจนา คุณารักษ์

รองศาสตราจารย์ ขนบพันธุ์ เอี่ยมโสภาส

รองศาสตราจารย์ ศิริพร สัจจามันท์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐาสุภกร จันประเสริฐ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพล รำไพ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนกร สิริสุคันธา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัฒน์ พิธิษฐเกษม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลักษณะาวดี บุญยศิรินันท์

ดร.ฉัตรรัตน์ ไตรระไวศยะ

ดร.รักเกียรติ จาริก

บทบรรณาธิการ

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน กรกฎาคม-ธันวาคม 2561 นี้ เป็นวารสารด้านมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ กลุ่มที่ 1 ของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai-Journal Citation Index Centre: TCI) จัดทำขึ้นเพื่อเป็นสื่อกลางการเผยแพร่ความรู้ และวิทยาการต่าง ๆ ในรูปแบบของวารสารฉบับพิมพ์รูปเล่ม และเผยแพร่ออนไลน์ โดยวารสารฉบับนี้ประกอบด้วยบทความทั้งหมด 19 เรื่อง เป็นบทความวิจัยที่ได้ผ่านการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 18 เรื่อง และบทความวิชาการรับเชิญ ที่ได้รับเกียรติจาก ศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร.กาญจนา คุณารักษ์ จำนวน 1 เรื่อง และเพื่อการพัฒนาคุณภาพวารสารอย่างต่อเนื่อง วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ขอแนะนำคณาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ และนักศึกษา ที่ต้องการเสนอผลงานเพื่อเผยแพร่ในวารสาร ฯ ศึกษาวัตถุประสงค์ นโยบายในการตีพิมพ์ผลงานในวารสาร และแนวทางการจัดเตรียมต้นฉบับที่มีการปรับปรุงรายละเอียดเพิ่มเติม ได้ที่ <https://www.tci-thaijo.org/index.php/bkkthon>

กองบรรณาธิการใคร่ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ประเมิน และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงบทความต่าง ๆ และขอถือโอกาสนี้ เชิญชวนผู้อ่านทุกท่านได้ติดตามวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี จากระบบ ThaiJO และเว็บไซต์ วารสาร <http://journal.bkkthon.ac.th>

กองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่า วารสารวิชาการฉบับนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้อ่านและผู้ที่เกี่ยวข้องในการศึกษาค้นคว้าทุกท่านเพื่อการประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

ดร.เสาวนีย์ สมันต์ศิริพร

บรรณาธิการ

สารบัญ

หน้า

บทความวิชาการรับเชิญ

สู่ความเป็นครูมืออาชีพ

On Becoming a Professional Teacher

กาญจนา คุณารักษ์..... 1

บทความวิจัย

การใช้ข้อมูลทางบัญชีสำหรับนักกฎหมายในประเทศไทย

The Use of Accounting Data for Lawyers in Thailand

ชฎาพร ทีฆาอุตมากร 8

การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในประเทศไทย

Quality of Life Development of the Elderly in Thailand

กัญญาณัฐ ฝัฒคำ 19

การพัฒนาบทเรียนบนเว็บตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ร่วมกับเทคนิคการคิดนอกกรอบเพื่อ
ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เรื่อง การออกแบบการ์ตูน 2 มิติ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี

The Development of Web Based Instruction Based on Constructivist Theory with
Lateral Thinking Techniques to Enhance Creativity on 2D Cartoon Design for
Undergraduate Students

ภาววี ศรีกาญจน์..... 27

การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของการดำเนินธุรกิจระบบชำระเงินออนไลน์

A Development of the Causal Model of the Online Payment Service System
Business

อริษฐ์ วีระรังสรรค์, กฤษฎาภรณ์ รุจิอำรุงกุล 37

สารบัญ

หน้า

การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ด้วยทฤษฎีการเรียนรู้แบบการสร้างความรู้นิยมและทฤษฎีการเชื่อมโยงความรู้เพื่อการสร้างนวัตกรรมแบบประสบการณ์จริง

The Development of Instructional Model based on Constructivism and Connectivism to Create Innovation in Real World Experience

กนกรัตน์ จิรส์จานุกุล, ณมน จีรังสุวรรณ 54

การเพิ่มมูลค่า การพัฒนาขีดความสามารถ และปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการตลาดอย่างยั่งยืนของสินค้าพรีเมียมโอท็อปจากผักตบชวา

Value Added, Competitive Development, Product Development and Philosophy of Sufficiency Economy for Sustainable Marketing of Premium OTOP Hyacinth Product

อวิศา ปกมนตรี, สุดาวรรณ สมใจ 68

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของการวัดสมรรถนะโซ่อุปทานของผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศไทย

A confirmatory factor analysis model of supply chain performance of automotive industries in Thailand

ปริญ วิระพงษ์ 81

การศึกษาศักยภาพการบริหารจัดการคลังสินค้า ร้านสะดวกซื้อ กรณีศึกษา : 7-Eleven และ Family Mart

Warehouse Management of Convenience Store : A Comparative Study Between 7-Eleven and Family Mart

จรรทิมา ทาทอง, ศุภรัตน์ อัครพิสิฐวงศ์ และ สุภาพร โคตรสงคราม..... 97

สารบัญ

หน้า

ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร : กรณีศึกษา สำนักงานการแพทย์ กรุงเทพมหานคร Organizational Commitment: a case study of Medical Service Department personals at Bangkok Metropolitan Administration สุพิชากรณ์ รัตนวงษ์, ฉัตรสุมน พฤตมิญโญ, นิทัศน์ ศิริโชติรัตน์ และ ยวนุช สัตยสมบุญ.....	110
ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงานต่อผลการปฏิบัติงาน และการรักษารักษานักงานในธุรกิจโรงแรม A Causal Relationship Between Employee Corporate Social Responsibility to Individual Work Performance And Employee Retention In Hotel Business ปภินวิช เกกينة, วรพงศ์ ภูมิบ่อพลับ และ ศิริวิทย์ ศิริรักษ์.....	124
ความเหลื่อมล้ำและความไม่เท่าเทียมทางสังคมที่มีผลต่อการทุจริตคอร์รัปชันในจังหวัด ชัยภูมิ The Disparity and Social Inequality that Affects Corruption in Chaiyaphum Province ณัฐดนัย แก้วโพนงาม	142
ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการระบบคุณภาพในโรงเรียน มาตรฐานสากล School Administrator's Managerial Skills Affecting Quality System Management in World-Class Standard Schools กมลมาลย์ ไชยศิริธัญญา	155
รูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาฝีมือแรงงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในกลุ่ม จังหวัดนครชัยบุรินทร์ The Models of Participation in Development of LaborerSkills of Local Administrative Organization in Nakhon ChaiburinProvincial Group เมตต์ เมตต์การุณจิต	173

สารบัญ

หน้า

รูปแบบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 The Structural Model of the Factors Affecting Teaching and Learning Process Development of the Schools under Samuthprakarn Primary Educational Seervice Area 2 สมหญิง จันทุไทย, สุชุม มูลเมือง.....	187
อิทธิพลของความแตกต่างระหว่างเพศและบุคลิกภาพที่มีต่อคำภาษาไทยและเสียงดิจิทัลที่ เร้าอารมณ์ด้านการมีอิทธิพลในผู้ใหญ่ตอนต้น: การศึกษาเชิงพฤติกรรม The Influence of Gender and Personality Differences on Dominance Emotional Thai Words and Digitized Sounds in Young Adults: Behavioral Study นิภาพร อางควนิช, เสรี ชัดเข้ม, พีร วงศ์อุปราช และ กนก พานทอง.....	203
How will Thai's business survival in the 'Magic World'? ; fluctuation of environmental factors both political change and economics crises that are unpredictable Ungkool Wongkolthoot, Nattakorn Decha	217
The Significance of Nonverbal Communication in Business Papitchaya Wisankosol	234
How does it work for community start up; will follow business world or innovation by sufficiency economy? Jirapan Sakuna, Achariya Chimclai	243
แนวทางการเตรียมต้นฉบับ วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.....	256

สู่ความเป็นครูมืออาชีพ On Becoming a Professional Teacher

กาญจนา คุณารักษ์

Kanchana Kunarak

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Faculty of Education, Silpakorn University and Bangkokthonburi University

e-mail : kkancha85@gmail.com

บทคัดย่อ

ครูมืออาชีพต้องมีจิตวิญญาณของความเป็นครู และควรมีลักษณะดังต่อไปนี้ คือ (1) สอนด้วยความชัดเจนแจ่มแจ้ง (2) มีความมุ่งมั่นพยายามที่จะสอน ด้วยความกระตือรือร้น และ เป็นตัวอย่างที่ดี (3) เป็นผู้ที่ดีในตัวอยู่เสมอ รู้จักวิเคราะห์ผู้เรียน (4) เป็นผู้ฝึกนักเรียนที่มีความสงบเสียใจ มีจิตใจสร้างสรรค์ และติดต่อสื่อสารที่ดี (5) มีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตดี มีนิสัยที่ดี (6) ส่งเสริมผู้เรียนให้ไปในทางที่ดี สอนให้ผู้เรียนมีเป้าหมายในชีวิต ให้ความเห็นอกเห็นใจศิษย์ มีความอดทน อดกลั้น (7) มีความรับผิดชอบ เป็นทรัพยากรบุคคล (8) ทำงานอย่างมีระบบ รู้จักการสังเคราะห์สิ่งใหม่ๆ มีวิธีสอนที่น่าสนใจ เป็นผู้เล่าเรื่องราวที่ดี และสรุปความที่ดี มีความเห็นอกเห็นใจศิษย์ (9) เป็นผู้คงแก่เรียน (10) พัฒนาตนเองอยู่เสมอ และมีลักษณะของความเป็นปิตามารดา (11) สร้างแรงบันดาลใจ มีความคิดริเริ่ม รู้จักความแตกต่างระหว่างบุคคล (12) ทำให้สุขภาพของศิษย์คืนสู่ปกติ คุ้มครองเสียงให้ศิษย์ที่เสียหาย ทบทวนความรู้แก่ศิษย์ (13) โน้มน้าวศิษย์ในการเรียนการสอน (14) เป็นผู้ที่น่าไว้วางใจ มีความนุ่มนวลอ่อนโยน มีความสามารถพิเศษเฉพาะทาง และ (15) มีน้ำใจนักกีฬา นับถือตนเอง บังคับตนเองได้ มีความภาคภูมิใจ และประจักษ์ตนเอง

คำสำคัญ: จิตวิญญาณความเป็นครู

ABSTRACT

Professional teachers should have teaching spirit. Their characteristics should comprise: (1) Teaching clearly. (2) Enthusiasm and good exempla. (3) Active person and ability in student analysis. (4) Calm, Coach, effective communication and creative mind. (5) Good health and habit. (6) Enhancing student's goal, empathy, and endurance. (7) Responsibility resource person. (8) Systematic approach, synthesis, storyteller, summary and sympathy. (9) Scholastic person. (10) Personal development and parenthood. (11) Inspiration, information, initiative and understanding individual difference. (12) Student's rehabilitation and review. (13) Influence and inquiring Student's mind. (14) Trustworthy, talent and specialization. (15) Sportsmanship, self-respect, self-esteem, self-control and self-actualization.

Keywords: Teachers spirits

บทนำ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชการที่ 9 ได้พระราชทานพระบรมราโชวาทแก่ครูอาวุโสในโอกาสเข้ารับพระราชทานเข็มเครื่องหมายเชิดชูเกียรติ ซึ่งมีลักษณะของครูที่ดีตอนหนึ่งว่า

“ครูที่แท้นั้น ต้องเป็นผู้กระทำแต่ความดี ต้องหมั่นขยันและอดสาหะพากเพียร ต้องเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละ ต้องหนักแน่น อดกลั้น และอดทน ต้องสำรวม ระวังความประพฤติของตนเอง ตนให้อยู่ในระเบียบแบบแผนอันดีงาม ต้องปลื้มตัว ปลื้มใจออกจากความสบาย และความสนุกรื่นเริงที่ไม่ควรแก่เกียรติภูมิ ต้องตั้งใจให้มั่นคงและแน่วแน่ ต้องสือสัตย์ รักษาความจริงใจ ต้องเมตตาหวังดี ต้องวางใจเป็นกลาง ไม่ปล่อยไปตามอำนาจอคติ ต้องอบรมปัญญาให้เพิ่มพูนสมบูรณ์ขึ้นทั้งในด้านวิชาการ และความรู้ในเหตุผล”

ในการที่จะเป็นครูมืออาชีพได้นั้น ผู้ที่จะเป็นครูมืออาชีพต้องรู้จักความหมายของคำว่าครูก่อน ว่าหมายถึงอะไร ซึ่งได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลากหลาย กล่าวคือ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ทรงได้รับการขนานนามว่า “บรมครู” เพราะว่าพระองค์ทรงมีองค์ประกอบ สามประการที่พัฒนาถึงขั้นสูงสุดแล้ว ที่เรียกว่า พุทธคุณสามประการ คือ (1) พระปัญญาคุณหรือความรู้ (2) พระวิสุทธิคุณ หรือความประพฤติดี (3) พระกรุณาคุณ คือ ความสงสาร ความทนไม่ได้ที่จะไม่ช่วยเหลือคนอื่น พุทธทาสพิทขุ ก็ได้เคยกล่าวไว้ว่า คำว่าครูเป็นคำที่สูงมาก เป็นผู้เปิดประตูทางวิญญาณ และนำวิญญาณไปสู่คุณธรรมเบื้องสูง ครูจะต้องเป็นคนที่มีความรู้และความคิดที่ดี กอปรด้วยความเมตตากรุณาต่อศิษย์ เป็นบุคคลที่เรียกว่า ไตรภาคี คือประกอบด้วยองค์

ประกอบสำคัญสามประการคือ ประการแรกความรู้ดี ประการที่สองความประพฤติดี ประการสุดท้ายคือมีคุณธรรมที่ดี

และในเรื่องความเป็นครูนี้ เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ กวีรางวัลซีไรท์ และศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ เคยได้กล่าวไว้ว่า ครูคือใคร ในบทกลอนอันไพเราะว่าครูคือใคร ดังต่อไปนี้

ใครคือ ครู ครูคือใครในวันนี้

ใซ้อยู่ที่ปริญญามหาศาล

ใซ้อยู่ที่เรียกว่า ครู อาจารย์

ใซ้อยู่บนสื่อนานในโรงเรียน

ครูคือผู้ชี้นำทางความคิด

ให้รู้ถุ ู้ผิด คิดอ่านเขียน

ให้รู้ทุกข ู้ยาก ู้พากเพียร

ให้รู้เปลี่ยนแปลงสู้สร้างงาน

ครูคือผู้ยกระดับวิญญาณมนุษย์

ให้สูงสุกกว่าสัตว์เดรัจฉาน

ครูคือผู้สั่งสมอุดมการณ์

มีดวงมานเพื่อมวลชนใซ้ตนเอง

ครูจึงเป็นนักสร้างผู้ใหญ่ยิ่ง

สร้างคนจริง สร้างคนกล้า สร้างคนเก่ง

สร้างคนให้ได้เป็นตัวของตัวเอง

ขอมอบเพลงนี้มาบูชาครู

(เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ 2531)

และยังมี เสฐียรพงษ์ วรรณปก ราชบัณฑิต สาขาศาสนศาสตร์ ได้เคยแสดงผลงานเขียนเกี่ยวกับครูไว้ว่า

ครูต้องเป็นครูทุกขณะจิต

ต้องรู้โลกรู้ชีวิตแจ่มแจ้ง

ต้องมีปฏิภาณโหวดแสดง

ต้องเป็นแหล่งก้าวนำวิชาการ

ต้องสอนคนมากกว่าสอนหนังสือ
มีเพียงถือชอล์กปากกาพาเขียนอ่าน
ต้องอุทิศชีวิตจิตวิญญาณ
ให้แก่งานปลูกฝังในทางดี
ครูต้องเป็นคนดีและคนเก่ง
ครูต้องเคร่ง จริยะ มาตรฐาน
เป็นประทีป เจิดจรัส ชัชวาล
ส่องนำวิญญาณของปวงชน

ครู หมายถึง บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพหลัก
ด้านการเรียนการสอน และการส่งเสริมการเรียนรู้
ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานการศึกษา
ปฐมวัย ในสถานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และใน
สถาบันอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าระดับปริญญา ทั้งใน
หน่วยงานที่เป็นของรัฐ และของเอกชน ส่วน
บุคลากรทางการศึกษาอื่น ๆ นั้น หมายถึง บุคคล
ซึ่งทำหน้าที่สนับสนุนการศึกษา ให้บริการ หรือ
ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน
การนิเทศ และการบริหารการศึกษาในหน่วย
งานการศึกษาต่าง ๆ โดยที่ในการประกอบวิชาชีพ
ครู ผู้ประกอบวิชาชีพ ต้องประพฤติปฏิบัติตาม
มาตรฐานความรู้ และประสบการณ์วิชาชีพ (ข้อ
กำหนดเกี่ยวกับความรู้ และประสบการณ์ในการ
จัดการเรียนรู้ หรือการจัดการศึกษา ซึ่งผู้ประกอบ
วิชาชีพต้องมีเพียงพอที่สามารถจะนำไปใช้ในการ
ประกอบวิชาชีพได้)

ครูที่ดีต้องรู้จักมาตรฐานการปฏิบัติงานซึ่ง
หมายถึงว่า ครูต้องรู้ข้อกำหนดที่เกี่ยวกับ
คุณลักษณะ หรือการแสดงพฤติกรรม การปฏิบัติ
งาน และการพัฒนางานเพื่อให้เกิดผลตาม
วัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายของงานครู รวมทั้งต้อง
เป็นผู้ที่รู้จักฝึกฝนตนเองให้มีทักษะ หรือความ

ชำนาญให้มากขึ้นอย่างต่อเนื่อง และจะต้องรู้จัก
มาตรฐานในการปฏิบัติงานด้วย คือมีความเข้าใจ
อย่างถ่องแท้เกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพครู ที่ครู
จะต้องปฏิบัติตามเพื่อรักษา ส่งเสริม และดำรงไว้
ซึ่งเกียรติคุณ ชื่อเสียง และสถานภาพในการ
ประกอบวิชาชีพครูให้เป็นที่น่าเชื่อถือ ศรัทธาแก่
ศิษย์ ชุมชน และสังคม อันจะนำมาซึ่งศักดิ์ และศรี
แห่งวิชาชีพครู

จิตวิญญาณของความเป็นครู (TEACHERS SPIRITS)

การเป็นครูมืออาชีพนั้น ครูควรต้องมีจิต
วิญญาณความเป็นครูมืออาชีพ มีความเด็ดเดี่ยว
มุ่งมั่น และองอาจ ซึ่งจะขอเรียกรวม ๆ เป็นชื่อย่อ
ว่า Teachers Spirits และพอจะอธิบายได้ตามตัว
อักษรภาษาอังกฤษดังกล่าวได้ว่า

T หมายถึง การสอน (Teaching) หมายถึง
ตัวครู (Teacher) และหมายถึงเวลา (Time) ในการ
เข้าปฏิบัติการสอนในชั้นเรียนให้ตรงเวลา ในการ
สอน ครูต้องสอนให้เข้าใจแจ่มแจ้ง สอนศิลปวิทยา
การให้แก่ศิษย์จนหมดสิ้นโดยไม่ปิดบัง หนีปิดเทศ
ซึ่งเป็นนามปากกาของ เสฐียรโกเศศ หรือพระยา
อนุมานราชธน นักการศึกษา และนักปราชญ์คน
สำคัญของไทยได้เคยกล่าวไว้ว่า “ผู้ที่ให้ในสิ่งที่เลิศ
ย่อมได้ในสิ่งที่เลิศอีก” และสมเด็จพระพุทธโฆษา
จารย์ (ประยุทธ์ ปยุตโต) ได้ทรงกล่าวถึง สีสลา
(Style) ในการสอน หรือพุทธวิธีในการสอน หรือ
เทศนาวิธีสี่ประการ (The Buddha's Style or
manor of teaching) ซึ่งดำเนินไปได้อย่างได้ผลที่
ดี (พระพรหม คุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), 2556) คือ

1. สันทัสสนา ซึ่งแจ้งให้เห็นชัด หมายความว่า
จะสอนอะไรก็ต้องชี้แจง จำแนก แยกแยะ

อธิบาย และแสดงเหตุผลให้เห็นชัดเจน ชัดแจ้ง จนผู้ฟังเข้าใจแจ่มแจ้ง ดังเหมือนจูงมือไปดูให้เห็นกับตาของตน (elucidation and verification)

2. สมาทปนา หมายถึง ชวนใจให้อยากรับเอาไปปฏิบัติ คือสิ่งที่ควรหัดทำ ควรปฏิบัติ บรรยายแนะนำให้มี ความซาบซึ้งในคุณค่า มองเห็นความสำคัญที่จะต้องฝึกฝน พากเพียรด้วยความอดทน จนใจยอมรับอยากลงมือทำ หรือนำไปปฏิบัติ (incitement to take upon oneself; inspiration towards the goal)

3. สมุตเตชนา คือ การเข้าใจให้อาจหาญ แก่ล้าวกกล้า หมายถึง การปลุกเร้าใจให้กระตือรือร้น เกิดความอุตสาหะ มีความมั่นใจ มีกำลังใจที่แข็งขัน ตั้งมั่นที่จะทำให้สำเร็จให้ได้ สู้กันอย่างไม่หวั่นระย่อ ไม่กลัวเหนื่อยยาก (urging; encouragement; animation, filling with enthusiasm)

4. สัมปหังสนา หมายถึง การปลอบประโลมใจ (ศิษย์) ให้สดชื่น ร่าเริง แซ่ซึ้ง เบิกบาน โดยชี้ให้เห็น แสดงให้เห็นผลดี หรือคุณประโยชน์ที่จะได้รับ และทางที่จะก้าวหน้าบรรลุผลสำเร็จยิ่งขึ้นไป ทำให้ผู้ฟังมีความหวัง และร่าเริงเบิกบานใจ (gladdening; exhilaration; filling with delight and joy) และยังมีอรรถกถาชี้แจงเพิ่มเติมอีกด้วยว่า (1) ปลดเปลื้องความเขลา หรือความมืดมัว (2) ปลดเปลื้องความประมาท (3) ปลดเปลื้องความอึดคร้าน และ (4) สัมฤทธิ์การปฏิบัติ หรืออาจจดจำไว้สั้น ๆ ง่าย ๆ ว่า ชี้ชัด ชวนให้ปฏิบัติ เร้าให้กล้า ปลุกให้ร่าเริง หรือแจ่มแจ้ง หรือจูงใจให้แก่วิ่งล้าร่าเริง

E หมายถึง ความกระตือรือร้น ความมีศรัทธาที่แรงกล้า (enthusiasm) หมายถึง ความเอาใจใส่ (empathy) ในงานสอน และเอาใจใส่ศิษย์

หมายถึงการเน้นความสำคัญ (emphasis) ของเรื่องที่สอน (teach) และเรื่องที่ฝึก (train) หมายถึง วิธีการที่ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ และการสังเกต โดยไม่ได้อาศัยวิทยาศาสตร์หรือทฤษฎี นอกจากนั้นครูควรต้องเป็นตัวอย่าง (example) ที่ดีแก่ศิษย์ด้วย ไม่ว่าจะเป็นการแต่งกาย การพูด การสื่อสาร การสนทนา และการปฏิบัติตนในลักษณะอื่น ๆ

A หมายถึง ผู้กระตุ้น (activator) ครูเป็นผู้กระตุ้นเตือนให้ศิษย์ขยันขันแข็ง มีวินัย ตัวครูเองเป็นผู้ที่ดำเนินการสอนที่มีความกระตือรือร้น ยึดถือหลักการ ยึดถือทฤษฎี (activist) เป็นผู้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย (activity) และเป็นนักแสดง (actor, actress) ที่ดีในการสอน เป็นผู้ที่มีความเฉียบแหลม มีไหวพริบดี (acute) เป็นผู้ที่มีความชื่นชมศรัทธา และเลื่อมใส (admiration) ในวิชาชีพครู ครูควรต้องวิเคราะห์ (analysis) ผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (individual difference) และลีลาการเรียนรู้ที่แตกต่างของแต่ละบุคคล (individual learning style)

C หมายถึง ผู้มีใจสงบเยือกเย็น (calm) “ใช้ความสงบ สยบความเคลื่อนไหว” ผู้กระตุ้นศิษย์ในลักษณะที่เรียกว่า เป็น catalytic agent ครูเป็นผู้ฝึกสอน (coach) เป็นผู้จุดเทียนส่องนำวิญญาน หรือส่องทาง (candle) ครูเป็นผู้มีความรอบคอบ ระมัดระวัง ละเอียดถี่ถ้วน และประณีต (carefulness) ตลอดจนเป็นผู้มีคุณสมบัติ (characteristic) ที่ดีในการเป็นครู เช่น สอนดี พูดดี มีมารยาท มีขันติธรรม มีความซื่อสัตย์ มีจรรยาบรรณวิชาชีพ และควรจะต้องมีอีก 8 C คือ (1) มีความคิดเกี่ยวกับการวิพากษ์วิจารณ์ (critical thinking) และการแก้ปัญหา (problem solving) (2) มีความคิดสร้างสรรค์ และมีวิธีการใหม่ๆ มีนวัตกรรมใหม่ มีการนำสิ่งใหม่เข้ามา

มีการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ (creativity innovation)
(3) มีความเข้าใจข้ามวัฒนธรรม – ต่างวัฒนธรรม (Cross - Cultural understanding) (4) มีการร่วมมือ
กับการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทำงานเป็นทีม และมีความ
เป็นผู้นำ (collaboration, team work and
leadership) (5) มีความรู้เรื่องการติดต่อสื่อสาร และ
รู้เท่าทันสื่อ (communication and media literacy)
(6) ทักษะการดำเนินอาชีพ และการหาความรู้
(careers and learning skills) (7) การคำนวณ
(computing literacy) การรู้เท่าทันเทคโนโลยี
สารสนเทศ และการสื่อสาร (Information and
computing and Technology: ICT literacy) และ
(8) มีคุณธรรม เมตตา กรุณา สงสาร (compassion)

H หมายถึง ครูต้องมีสุขภาพดี ทั้งสุขภาพ
ทางกาย และสุขภาพจิต “จิตเป็นนาย กายเป็นบ่าว”
หรือ “sound mind in the sound body” ครูต้องมี
จิตใจที่สดชื่นแจ่มใส คิดบวก คิดแต่สิ่งที่ดีงาม
เรียกว่ามีจิตเชิงบวก (optimism) เสมอ และจะต้อง
มีส่วนต่าง ๆ ของร่างกายที่สะอาด และเรียบร้อย
เช่น ผม ปาก ฟัน เครื่องแต่งกาย รองเท้า เสื้อผ้า
สามารถปรับตัวให้เข้ากับศิษย์ได้เป็นอย่างดี ไม่ก่อ
ความเดือดร้อนให้กับตัวเอง และผู้อื่น

**E หมายถึง ครูควรต้องมีความรู้เกี่ยวกับ
นิเวศวิทยา** คือ ชีววิทยาที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์
ระหว่างคนกับสิ่งแวดล้อม หรือสังคมวิทยาเกี่ยวกับ
ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับสิ่งแวดล้อม (ecology)
หรือเรียกว่าเป็น ecologist นั่นเอง

ครูควรต้องเป็นผู้ให้การศึกษาได้สอนได้
(educable) เป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับทฤษฎี และ
วิธีการของการศึกษาเป็นนักศึกษาศาสตร์
(educationist) เป็นผู้มีความสามารถ มีประสิทธิภาพ
(efficient) มีความพยายามอดุสาหะ (effort) เป็น

ผู้ยืดหยุ่นได้ (elasticity, flexibility) มีความดีเลิศ,
ความงดงาม, ความเรียบร้อย และความสะอาด
(elegance) มีการให้กำลังใจ (encouragement)
มีความอดทน, ความทนทาน และความอดกลั้น
(endurance) ครูเป็นผู้มีเสน่ห์ ทำให้ศิษย์ปรารถนา
เป็นผู้วิเศษ เป็นผู้ส่งเสริมศิษย์ให้ก้าวไกล
(enhancement) เป็นผู้มีความหนักแน่น
(emphatically) เป็นผู้มีความกระตือรือร้น
(enthusiasm) ครูต้องอธิบาย (explanation)
ต้องสำรวจตรวจวินิจฉัยศิษย์

R หมายถึง 3 Rs คือ ครูต้องอ่าน (reading)
มาก เขียน (writing) มาก และครูต้องรู้เลขคณิต
(arithmetic) ด้วย ครูต้องมีความรับผิดชอบ
(responsibility)

**S หมายถึง ครูต้องรู้จักสังเคราะห์
(synthesis) สิ่งใหม่ ๆ** ครูต้องย่อเรื่อง (synopsis)
ได้ ครูต้องสรุปความ (summary) ได้ ครูต้องทำงาน
อย่างมีระบบ (systematic approach) ครูต้องเป็น
ผู้เล่าเรื่องราวได้ (storyteller) ครูต้องรู้จักเลือก
(selecting) ครูต้องรู้จักเข้าสมาคม (society)
ครูต้องเป็นผู้ใจเย็น สงบ (self-collected) มีการ
บังคับใจตนเอง (self-command) มีความเชื่อมั่น
ในตนเอง (self-confidence) รู้จักละอายตนเอง
(self-conscious) และเป็นผู้ที่เต็มไปด้วยความรู้
(scholarly)

**P หมายถึง ครูต้องมีความคิดเชิงบวก
(positive thinking)** มีการพัฒนาตนเอง (personal
development) มีลักษณะการเป็นพ่อแม่
(parenthood)

**I หมายถึง ครูต้องมีความคิดริเริ่ม
(initiative)** ต้องรู้จักความแตกต่างระหว่างบุคคล
(individual difference)

R หมายถึง ครูต้องเป็นผู้ที่น่านับถือ น่าเคารพยำเกรง (respectful) มีความรับผิดชอบ (responsibility) รู้จักบำรุงขึ้นมาใหม่ (resuscitation) ครูต้องมีการซักซ้อม (rehearsal) ครูต้องรู้จักอบรมศิษย์ให้สมบูรณ์ (ศิษย์ที่เสียหายแล้ว) เช่น เสพยา (rehabilitation)

I หมายถึง ครูต้องสร้างแรงบันดาลใจ (inspiration) แก่ศิษย์ในการเสาะแสวงหาความรู้ และกำหนดเป้าหมาย ตลอดจนแนวทางของชีวิต

T หมายถึง ครูต้องมีความน่าไว้วางใจ เชื่อถือได้ (trustworthiness)

S หมายถึง ครูต้องมีความเป็นหนึ่งเดียวกัน (sodality) ต้องมีจิตวิญญาณ มีปัญญา (spirituality) ในความเป็นครู ครูต้องมีใจเป็นนักกีฬา (sportsmanship) มีการนับถือตนเอง (self-discipline) มีความภาคภูมิใจในตนเอง (self-esteem)

บทสรุป

ในท้ายที่สุดอาจสรุปได้ว่า Teaching is more than imparting (communication) knowledge. It is inspiring change. การสอนยิ่งใหญ่กว่าการติดต่อสื่อสารธรรมดา ๆ มันเป็นเรื่องที่สร้างแรงบันดาลใจ สร้างการเปลี่ยนแปลงในตัวคนทั้งทางด้านความคิด เจตคติ และการปฏิบัติได้ ดังพุทธวิธีสอนในพระไตรปิฎก ที่กล่าวถึงวิธีการสอนแบบต่าง ๆ ว่า (เสฐียรพงษ์ วรรณปก. มติชนรายสัปดาห์ ฉบับที่ 14-20 กรกฎาคม 2560) “การสอนคนแม้ในเรื่องเดียว ก็ต้องมีรูปแบบแห่งการสอนหลายแบบ จึงจะประสบความสำเร็จตามต้องการ เพราะคนนั้นมีหลายประเภท หลากหลายความสนใจ และพื้นฐานภูมิความหลัง” พระพุทธเจ้าเอง

เมื่อทรงสอนเวไนยสัตว์ ทรงนำเอาการสอนต่าง ๆ มาสอนตามความเหมาะสม แบบการสอนเหล่านี้คือ

1. การสอนแบบสนทนา (สากัจฉา หรือธรรมสากัจฉา) เป็นวิธีที่ทรงใช้บ่อยที่สุด พระองค์ชอบใช้วิธีนี้ อาจเป็นด้วยว่า ผู้ฟังได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น ทำให้การเรียนรู้การสอนสนุก ไม่รู้สึกต่นว่ากำลังเรียน หรือกำลังถูกสอน แต่จะรู้สึกว่ามันกำลังสนทนาปราศรัยกับพระพุทธองค์อย่างสนุกสนาน ในการสนทนานั้น พระพุทธองค์จะทรงทำหน้าที่นำสนทนา คือทำหน้าที่ซักถาม โยนปัญหาให้ขบคิด แล้วตะล่อมเข้าสู่จุดสรุป หาประเด็นที่ต้องการ บางทีเพียงตรัสเป็นนัย ๆ คู่สนทนาอาจสรุปได้เอง

2. แบบบรรยาย พระองค์ทรงใช้การสอนแบบนี้เสมอ ส่วนมากจะเป็นโอกาสที่ผู้ฟังมารวมกันมาก ๆ ดังที่ทรงแสดงพระธรรมเทศนาในพระเชตวันมหาวิหารในช่วงบ่ายของทุกวัน และที่น่าสังเกตคือ ผู้ฟังมักจะมีพื้นความรู้ หรือความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องนั้นในขั้นพื้นฐานมาบ้างแล้ว มาฟังการบรรยายเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น ดังเมื่อทรงแสดงแก่ปัญจวัคคีย์ครั้งแรกก็ใช้วิธีบรรยาย ทรงบรรยายถึงความล้มเหลวในการปฏิบัติสองแนวทางคือ การทรมานกาย กับการหมกมุ่นอยู่ในกามคุณ เสร็จแล้วก็ทรงชี้ทางสายกลาง แล้วทรงแสดงอริยสัจ สี่ประการโดยละเอียดพิสดารด้วยเหตุนี้ธรรมจักรกับปวัตตนสูตร (พระธรรมเทศนาครั้งแรกด้วยอริยสัจสี่) จึงเป็นแบบบรรยายล้วน

3. แบบตอบปัญหา ผู้ถามปัญหาอาจถามด้วยจุดประสงค์หลายอย่าง บางคนถามเพื่อต้องการคำตอบในเรื่องที่สงสัยมานาน บางคนถามเพื่อลองภูมิว่าคนตอบรู้หรือไม่ บางคนถามเพื่อข่ม

หรือปรามให้ผู้ตอบอับอาย บางคนคนถามเพื่อเทียบเคียงกับความเชื่อ หรือคำสอนในลัทธิศาสนาของตน และพระพุทธองค์ทรงทราบว่าการตอบปัญหาใด ๆ ต้องดูลักษณะของปัญหา และเลือกวิธีตอบให้ถูกต้อง เหมาะสมด้วย พระพุทธองค์จึงทรงจำแนกปัญหาไว้ 4 ประการคือ (1) ปัญหาบางอย่างต้องตอบตรงไปตรงมา (เอกังสพยากรณ์ปัญหา ตัวอย่างที่ชัดเจนทางพุทธศาสนา เช่น อริยสัจคืออะไร มีเท่าไร คำตอบคือ อริยสัจ คือความจริงอันประเสริฐ 4 อย่าง คำตอบอย่างนี้เรียกว่า เอกังสพยากรณ์) (2) ปัญหาบางอย่างต้องย้อนถามก่อนจึงตอบ (ปฏิปุจฉาพยากรณ์ปัญหา) ไม่พียงด่วนตอบทันทีในแง่ใดแง่หนึ่ง เพราะอาจตอบพลาดได้ (3) ปัญหาบางอย่างต้องแยกคำตอบ (วิพัสชยาพยากรณ์ปัญหา) คำถามที่คลุม ๆ อย่าพียงด่วนตอบตอบไปก็มีแต่ความผิดพลาด ต้องแยกตอบเป็นเรื่อง ๆ เป็นประเด็นประเด็น ๆ ไป และ (4) ปัญหาบางอย่างต้องตัดบทไปเลย ไม่ตอบ (สุปณียปัญหา หรืออัพยาगतปัญหา) มีบางเรื่องบางประเด็นตอบไปก็เท่านั้น ผู้ตัดบทเสียดีกว่า เช่น ปัญหาที่ขอไม่ให้

ทะเลาะกับคนอื่น หรือปัญหาที่ตอบไปแล้วก็ไม่ทำให้ดีขึ้น

ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ผู้ที่ทำหน้าที่ที่ดีในการสอน เป็นครูที่สอนดี มีความรู้คู่คุณธรรม เข้าทำนอง เก่งและดี และสอนอย่างมีความสุข ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จึงเป็นครูมืออาชีพนั่นเอง และขอจบลงด้วยการบูชาพระคุณของครูว่า

ข้าขอกราบไว้คุณ ท่านครูผู้อารี
กรุณาและปราณี อุดสาหกรรมทุกทุกวัน
ยังไม่รู้ก็ได้รู้ ส่วนของครูสอนทั้งนั้น
ความจริงทุกสิ่งสรรพ ดีชั่วชี้ให้ชัดเจน
จิตมากด้วยเอ็นดู อยากให้รู้เหมือนแกล้งเกณฑ
รักไม่ลำเอียงเอน อยากให้แหลมฉลาดคม
เดิมมีดีไม่รู้แน่ เหมือนเข้าถ้ำเพียวกลางม
สงสัยแลเชอะชม กลับสว่างแลเห็นจริง
คุณส่วนนี้ จึงยกไว้ในที่ยิ่ง
เพราะเราพึ่งท่านจริง จึงได้รู้วิชาชาญ
เหตุนี้เราทั้งหลาย ควรน้อมไหว้ครูอาจารย์
เป็นนิจันรันดร์กาล ประเสริฐแท้แน่นอนเอย

บรรณานุกรม

- เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์. (2531). **ตากรุงเรื่องโงม**. กรุงเทพฯ : ก.ไก่
- พระพรหม คุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). (2556). **พุทธวิธีในการสอน**. พิมพ์ครั้งที่ 18. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์สวย จำกัด
- วิทย์ เทียงบุญธรรม. (2545). **English-Thai Dictionary**. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสุโข
- เสฐียรพงษ์ วรรณปก. (2560). “**พุทธวิธีสอนในพระไตรปิฎก (15) บทที่ 6 : วิธีสอนแบบต่าง ๆ**”. มติชนรายสัปดาห์ ฉบับที่ 14 กรกฎาคม 2560

การใช้ข้อมูลทางบัญชีสำหรับนักกฎหมายในประเทศไทย The Use of Accounting Data for Lawyers in Thailand

ชฎาพร ทีฆาอุตมากร

Chadaporn Teekauttamakorn

ภาควิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Accounting, Faculty of Business Administration, Ramkhamhaeng University

e-mail: chadapornteeka@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การใช้ข้อมูลทางบัญชีสำหรับนักกฎหมายในประเทศไทย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจการใช้ข้อมูลทางบัญชีของนักกฎหมาย ศึกษาการใช้ข้อมูลทางบัญชีของนักกฎหมายในประเทศไทยกับระบบกฎหมายตามบทบัญญัติแต่ละประเภทและเพื่อสังเคราะห์ข้อมูลอันเป็นแนวทางการสอนวิชาการบัญชีสำหรับนักกฎหมาย ด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In depth Interview) นักกฎหมายในประเทศไทยซึ่งสำเร็จการศึกษานิติศาสตรบัณฑิตและมีประสบการณ์ทำงานมาแล้วอย่างน้อย 10 ปี โดยเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งประกอบด้วย ผู้พิพากษา ตำรวจ ทหาร หนายความ นักธุรกิจ นายธนาคาร นิติกร ผู้บริหารบริษัทเอกชน อาจารย์มหาวิทยาลัย รวมทั้งพนักงานหน่วยงานของรัฐและเอกชน จำนวน 25 คน

ผลการวิจัยพบว่า นักกฎหมายเป็นเพศชาย ร้อยละ 80 และเพศหญิงร้อยละ 20 อายุเฉลี่ย 46.76 ปี ประสบการณ์ทำงานเฉลี่ย 24.24 ปี นักกฎหมายร้อยละ 64 เคยทำงานด้านอื่นนอกเหนือจากอาชีพปัจจุบัน มาก่อน ระยะเวลาในการสัมภาษณ์เฉลี่ย 24 นาที นักกฎหมายร้อยละ 92 มีงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้ข้อมูลทางบัญชี ร้อยละ 8 ไม่เคยพบงานที่เกี่ยวข้องกับบัญชีเลย ข้อมูลทางบัญชีที่นักกฎหมายใช้ร้อยละ 86.95 เป็นบัญชีการเงินมากที่สุด การใช้ข้อมูลทางบัญชีร้อยละ 47.82 มีความเกี่ยวข้องกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มากที่สุด นักกฎหมายร้อยละ 68 มีความเห็นว่าจำเป็นมากที่สุดที่นักกฎหมายต้องมีความรู้ทางบัญชี เพราะได้ใช้ประโยชน์ในการทำงาน ร้อยละ 4 มีความเห็นว่าถ้าเป็นผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้และร้อยละ 28 เห็นว่านักกฎหมายควรมีความรู้ด้านบัญชี เรื่องที่นักกฎหมายเห็นว่าควรมีความรู้ทางบัญชีมากที่สุด คือ งบการเงิน รองลงมา คือ ผลการดำเนินงานและสภาพคล่อง นอกจากนี้ ควรมีความรู้เพิ่มเติมในเรื่องการคิดดอกเบี้ยและภาษีอากร

คำสำคัญ: การใช้ข้อมูลทางบัญชี, นักกฎหมายในประเทศไทย

ABSTRACT

“The Use of Accounting Data for Lawyers in Thailand” is a qualitative research, which has main objectives of exploring, studying the use of accounting data of lawyers in Thailand and legislative systems in accordance with different categories of enactments, and synthetizing such data as guidance of teaching Accounting for Lawyers through in-depth interviews of lawyers in Thailand graduated with Bachelor of Laws and having 10-year work experience.

The researcher executed the method of purposive sampling which included judges, police officers, soldiers, attorneys, businessmen, bankers, lawyers, administrators of private companies, university lecturers, and public and private sector officers, totalling 25 persons.

The result found out that 80% was male lawyers, whereas 20% was female. The average age was 47 years old, and the average year of work experience was 24 years. Most lawyers (64%) who worked in other fields before present work. Within the 24-minute interview per interviewee, and 92% of lawyers have worked involving the use of accounting data. Whilst another 8% never has experience in any accounting, and 86.95% of the use of accounting data is financial accounting. About 47.82% of the use of accounting data is mostly involved with the Civil and Commercial Code. 68% of the lawyers opined that it is necessary for lawyers in Thailand to have the knowledge of accounting because it will be beneficial for their careers.

Nevertheless, 4% claimed that accounting becomes necessary when being in positions of top management teams. Only 28% pointed that lawyers should have accounting. Topics of accounting that lawyers should mostly know are financial statements. The another one are overall operations and liquidity as well as the calculation of interest and taxation.

Keywords: The use of accounting data, lawyers in Thailand

บทนำ

ปัจจุบันธุรกิจต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมผู้บริโภคเสมอจึงจะสามารถอยู่รอดได้ นวัตกรรมในโลกยุคดิจิทัลทำให้กิจการต่างๆ ต้องวางแผนเพื่ออนาคตและก้าวนำธุรกิจให้ดำเนินต่อไป ข้อมูลสารสนเทศมีความสำคัญต่อการวางแผน ควบคุม และตัดสินใจเพื่อ

ขับเคลื่อนธุรกิจให้ประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีเนื่องจากเป็นข้อมูลที่สะท้อนให้ผู้บริหารทราบว่าการดำเนินงานของธุรกิจบรรลุผลตามแผนที่วางไว้ รวมทั้งทำให้ทราบถึงฐานะทางการเงินของกิจการ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการนำทรัพยากรที่มีอยู่มาดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ผู้มี

ส่วนได้เสียในการใช้ข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชี อาจรวมไปถึงนักบัญชี ผู้บริหารกิจการ เจ้าหนี้ นักลงทุน หน่วยงานของรัฐบาล หรือผู้มีส่วนได้เสียอื่น บุคคลเหล่านี้มีความต้องการใช้ข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีในทิศทางและมุมมองของประโยชน์ที่แตกต่างกัน เช่น ผู้บริหารของธุรกิจบางแห่ง ต้องการแสดงผลการดำเนินงานที่มีกำไรน้อยกว่าความเป็นจริงเพื่อที่จะได้เสียภาษีน้อยลง ตรงกันข้ามกับกรมสรรพากรซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐบาล ต้องการให้แสดงข้อมูลตามความเป็นจริง เพื่อจะได้จัดเก็บภาษีได้อย่างถูกต้องจะได้นำเงินมาพัฒนาประเทศต่อไป

ข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีที่น่าเชื่อถือได้และเป็นธรรมจะถูกจัดทำขึ้นเพื่อพยายามที่จะตอบสนองความต้องการในการใช้ข้อมูลของทุกฝ่าย ซึ่งวัตถุประสงค์ทั่วไปของการให้ข้อมูลทางการเงินเกี่ยวกับกิจการที่เสนอรายงานจะเน้นประโยชน์ต่อผู้ลงทุน ผู้ให้กู้ยืม หรือเจ้าหนี้ทั้งในปัจจุบันและอนาคต (สภาวิชาชีพบัญชี, 2560) หากบุคคลเหล่านี้สามารถใช้ข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีดังกล่าวได้ ผู้ใช้ข้อมูลอื่นก็สามารถได้รับข้อมูลที่สมบูรณ์เช่นกัน

สารสนเทศทางการบัญชีถูกจัดทำขึ้นภายใต้กรอบแนวคิดของมาตรฐานรายงานทางการเงิน (The Conceptual Framework of Financial Reporting Standard) และเป็นไปตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป (Generally Accepted Accounting Principles) ซึ่งข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีถือเป็นข้อมูลและหลักฐานที่สำคัญอย่างหนึ่งต่อการดำเนินคดีความบนชั้นศาลและการดำเนินการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องทางเศรษฐกิจ เมื่อธุรกิจมีความซื่อสัตย์สุจริตซึ่งส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องของ

ธุรกิจตามที่นักกฎหมายมีความจำเป็นในการทำความเข้าใจให้ถ่องแท้เพื่อการดำเนินคดีและตัดสินคดีความอย่างถูกต้องแม่นยำต่อไป แม้ว่านักกฎหมายจะทำหน้าที่ในตำแหน่งที่แตกต่างกันไม่ว่าผู้พิพากษา อัยการ ทนายความ นิติกรที่ปรึกษากฎหมาย อาจารย์ผู้สอนวิชากฎหมายในสถานศึกษา จำศาล รองจำศาล นักวิชาการตรวจเงินแผ่นดิน (ส.ต.ง.) เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เจ้าพนักงานบังคับคดี พนักงานคุมประพฤติ ทหาร พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวน ป.ป.ป. ลูกจ้างกระทรวงยุติธรรมทำหน้าที่พนักงานคุมประพฤติ หรือพนักงานบังคับคดี เจ้าหน้าที่รัฐสภาสามัญปฏิบัติงานในหน้าที่นิติกร พนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือพนักงานในสถาบันการเงินที่ ก.ต. รับรอง ก็ตาม บุคคลเหล่านี้ล้วนมีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการทางกฎหมายตามที่เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของตนซึ่งจะมีผลกระทบต่อการพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินของกิจการทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนั้น ผู้ประกอบวิชาชีพทางกฎหมายจึงมีความจำเป็นที่ต้องมีองค์ความรู้และประสบการณ์ในการใช้ข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีในระดับที่ประยุกต์เข้ากับวิชาชีพทางกฎหมายได้เป็นอย่างดี

การอยู่รอดของนักกฎหมายไทยจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมในทุกด้านไม่ว่าจะเป็นในด้านภาษา ด้านกระบวนการดำเนินงานที่เป็นสากล และด้านองค์ความรู้ที่หลากหลายซึ่งเชื่อมโยงกับวิชาชีพทางกฎหมาย รวมทั้งการเอาใจใส่ต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจที่กระทบการดำเนินงานทางธุรกิจและวิธีการดำเนินงานทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมทางธุรกิจขั้นพื้นฐาน

และซับซ้อน (ศักดิ์ ธนิตกุล, 2555) ซึ่งเชื่อมโยงกับการประยุกต์เข้ากับการนำข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีเพื่อการวิเคราะห์และดำเนินกิจกรรมทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ด้วยเหตุที่กล่าวข้างต้นนี้จึงเป็นจุดเริ่มต้นของคำถามในการวิจัยนี้ว่า นักกฎหมายจำเป็นต้องเตรียมตัวและรู้เท่าทันต่อขั้นตอนและวิธีการได้มาซึ่งข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชี รวมทั้งสามารถวิเคราะห์และนำข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีไปใช้ในการดำเนินกิจกรรมทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางธุรกิจหรือไม่ มากน้อยเพียงใด การวิจัยนี้จึงจำเป็นต้องค้นหาคำตอบว่า นักกฎหมายในประเทศไทยควรมีความรู้ความเข้าใจในการนำข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีไปใช้ให้ถูกต้องและสอดคล้องกับระบบกฎหมายตามบทบัญญัติแต่ละประเภทมากน้อยเพียงใดเพื่อดำเนินการทางกฎหมายอย่างถูกต้องแม่นยำและสามารถช่วยให้ธุรกิจดำรงไว้ซึ่งการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องได้มากน้อยเพียงใด ผลที่ได้รับจากการวิจัยนี้จะนำไปสู่การพัฒนาหลักวิชาและแนวการสอนในวิชาการบัญชีสำหรับนักกฎหมายต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

ข้อมูลทางบัญชี หมายถึง ข้อมูลดิบ ข้อมูลข่าวสาร ข้อมูลรายงานและวิเคราะห์ รวมทั้งข้อมูลการตัดสินใจที่นักกฎหมายในประเทศไทยใช้ประกอบการดำเนินงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบอันเป็นประโยชน์ต่อการประกอบวิชาชีพของนักกฎหมาย

นักกฎหมาย หมายถึง ผู้ที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตที่ทำงานรับผิดชอบในหน่วยงานหรือองค์กรในประเทศไทยทั้งภาครัฐ

และเอกชน รวมทั้งผู้ประกอบการอาชีพอิสระ ได้แก่ ผู้พิพากษา ทนายความ ตำรวจ นิติกร ที่ปรึกษากฎหมาย อาจารย์ผู้สอนวิชากฎหมายในสถานศึกษา ทหาร นายธนาคาร พนักงานของรัฐ ข้าราชการ รวมทั้งนักธุรกิจ

บทบัญญัติ หมายถึง ข้อความที่กำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษรในกฎหมาย

บัญชีการเงิน หมายถึง ข้อมูลที่เน้นให้บุคคลภายนอกเป็นผู้ใช้ข้อมูลทางการเงิน โดยข้อมูลที่นำมาจัดทำนั้นเป็นจำนวนเงินที่ผ่านมาในอดีตซึ่งผ่านกระบวนการทางบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี

บัญชีบริหาร หมายถึง ข้อมูลทางบัญชีที่ผู้บริหารหรือบุคคลในองค์กรใช้ในการวางแผนควบคุมหรือตัดสินใจ ซึ่งไม่จำเป็นต้องทำตามมาตรฐานการบัญชี

งบการเงิน หมายถึง รายงานสรุปผลทางการเงินเพื่อให้ทราบฐานะทางการเงิน ผลการดำเนินงาน การเปลี่ยนแปลงฐานะทางการเงินของกิจการและกระแสเงินสดที่มีความสำคัญต่อกิจการ

ผลการดำเนินงาน หมายถึง ผลที่ได้จากการดำเนินงานในรูปกำไรหรือขาดทุนที่นำรายได้หักค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในกิจการ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับข้อมูลทางบัญชี

ข้อมูลทางบัญชี

การทำบัญชี คือ การบันทึกข้อมูล รายการ และเหตุการณ์จากการดำเนินกิจการทั้งหมด จากนั้นนำมาสรุปให้เป็นหมวดหมู่ เพื่อที่จะใช้เป็นข้อมูลในการวางแผน ควบคุมและตัดสินใจ สำหรับนักบัญชีบางคนอาจมีขอบเขตการทำงานไปนอกกิจการบางส่วนด้วย

ประเภทของข้อมูลทางบัญชี (Types of Accounting Information) มีดังนี้

1. ข้อมูลทางบัญชีการเงิน (Financial Accounting Information)
2. ข้อมูลทางบัญชีบริหาร (Managerial Accounting Information)

ข้อมูลทางบัญชีการเงิน (Financial Accounting Information)

ข้อมูลทางบัญชีการเงินเป็นรูปแบบการนำเสนอที่เน้นให้บุคคลภายนอกเป็นผู้ใช้ข้อมูลทางการเงิน เมื่อสิ้นรอบเวลาบัญชีจะทำการรายงานเพื่อแสดงภาพรวมของกิจการ โดยข้อมูลที่นำมาจัดทำนั้นเป็นจำนวนเงินที่ผ่านมาในอดีตซึ่งผ่านกระบวนการทางบัญชีตามมาตรฐาน และหลักการที่ยอมรับกันโดยทั่วไป การใช้ประโยชน์จากข้อมูลทางบัญชีการเงิน เช่น การวิเคราะห์สภาพความคล่องตัว สมรรถภาพในการหากำไร การใช้ทรัพยากรดำเนินงาน เป็นต้น

วัตถุประสงค์ของการรายงานทางบัญชีการเงิน มีดังนี้

1. วัตถุประสงค์หลัก เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สิทธิเรียกร้องและการเปลี่ยนแปลงสิทธิเรียกร้องเกี่ยวกับทรัพยากรนั้น
2. รวบรวมข้อมูลเป็นจำนวนเงินที่เป็นประโยชน์ต่อการพยากรณ์กระแสเงินสดในอนาคต
3. รวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการลงทุนและการตัดสินใจในการกู้ยืมของกิจการ

ข้อมูลทางบัญชีบริหาร (Managerial Accounting Information)

ผู้บริหารจำเป็นต้องใช้ข้อมูลทางบัญชีเพื่อตัดสินใจ บัญชีบริหารมีบทบาทในการจัดหาข้อมูลทางเศรษฐกิจการเงินเพื่อผู้บริหารและบุคคลในองค์กร ระบบบัญชีช่วยแจ่มแจ้งให้เห็นว่าใครเป็นผู้มีอำนาจในสินทรัพย์ของกิจการ ช่วยในการวางแผนและตัดสินใจ รายงานทางบัญชีจะแสดงให้เห็นถึงการตรวจสอบข้อมูลทางการเงินอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งใช้ในการประเมินผลการดำเนินงานและการให้รางวัลการปฏิบัติงาน ผู้บริหารสูงสุดจะใช้ข้อมูลทางบัญชีบริหารในการวางแผนงบประมาณสำหรับอนาคต พิจารณาผลที่เกิดขึ้นจริงเปรียบเทียบกับแผน ข้อมูลทางบัญชีช่วยในการประเมินผลการปฏิบัติงาน ช่วยกำหนดเกณฑ์การตัดสินใจ ช่วยสนับสนุนและประเมินผลจากการตัดสินใจ (JL Smith, RM Keith WL Stephens., 2012)

บัญชีบริหารเป็นรูปแบบที่นำเสนอข้อมูลทางบัญชีโดยเน้นบุคคลภายในเป็นผู้ใช้การจัดทำรายงานเพื่อเสนอข้อมูลไม่เป็นเวลาที่แน่นอนขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้ใช้ข้อมูลว่ามีความต้องการจะใช้เมื่อใด ซึ่งสามารถนำเสนอได้ทุกเมื่อโดยไม่จำเป็นต้องทำตามรูปแบบมาตรฐานเช่นเดียวกับบัญชีการเงิน การใช้ประโยชน์จากข้อมูลทางบัญชีบริหาร เช่น การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน การวิเคราะห์ส่วนเพิ่ม การจัดทำงบประมาณเพื่อการวางแผนการปันส่วนทุน การวิเคราะห์อัตราส่วนต่าง ๆ เพื่อให้ตัดสินใจได้อย่างถูกต้องตามวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของรายงานข้อมูลการบัญชีบริหาร มีดังนี้

1. รวบรวมข้อมูลเสนอต่อผู้มีอำนาจเพื่อใช้ในการตัดสินใจและสามารถควบคุม รวมทั้งประเมินผลจากการตัดสินใจได้

2. รวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์จากการปฏิบัติงานในอดีตและทางเลือกจากภายในและภายนอกกิจการเพื่อตัดสินใจให้กิจการเลือกหนทางที่ควรปฏิบัติต่อไปให้ดีที่สุด

3. รวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อกิจการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้การใช้ข้อมูลทางบัญชีบริหารต้องกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการตัดสินใจเพื่อเลือกทางเลือกที่ควรปฏิบัติในอนาคตให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Charles T. Horngren, 2012)

การใช้ข้อมูลทางบัญชี

ข้อมูลทางการบัญชีมีความสำคัญและจำเป็นต่อผู้บริหารในระดับ ต่าง ๆ ซึ่งมีหน้าที่การบริหารที่สำคัญได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดการองค์กร (Organizing) การสั่งการ (Leading/Directing) และการควบคุม (Controlling) การวางแผน เป็นสิ่งที่องค์กรต้องการเปลี่ยนแปลงในอนาคต การวางแผนเป็นสะพานเชื่อมระหว่างเหตุการณ์ปัจจุบันและอนาคตซึ่งทำได้โดยการให้บรรลุเป้าหมาย การจัดการองค์กร คือ การใช้ความพยายามทุกกรณีโดยการกำหนดความสำคัญของอำนาจหน้าที่การจัดองค์กร ธุรกิจที่มีการจัดองค์กรที่ดีสามารถประสบความสำเร็จในการแข่งขันและสามารถเอาชนะคู่แข่งได้ รวมทั้งสามารถจูงใจผู้บริหารและพนักงานให้มองเห็นความสำคัญในความสำเร็จขององค์กรได้

การสั่งการ เป็นการใช้อิทธิพลเพื่อจูงใจพนักงานให้ปฏิบัติงานและนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ระบุไว้ซึ่งเป็นกระบวนการจัดการให้สมาชิกร่วมกันทำงานในองค์กรได้ การควบคุม (Controlling) เป็นการใช้ทรัพยากรต่างๆ ขององค์กรที่ถือว่าเป็นกระบวนการตรวจสอบหรือติดตามผลและประเมินการปฏิบัติงานในกิจกรรมต่างๆ ของพนักงาน เพื่อรักษาให้องค์กรดำเนินไปในทิศทางสู่เป้าหมายอย่างถูกต้องตามวัตถุประสงค์หลักขององค์กรในเวลาที่กำหนดไว้ องค์กรหรือธุรกิจที่ประสบความล้มเหลวอาจเกิดจากการขาดการควบคุม หรือมีการควบคุมที่ไม่มีประสิทธิภาพและหลายแห่งเกิดจากความไม่ใส่ใจในเรื่องของการควบคุม ละเลยเพิกเฉย หรือในทางกลับกัน คือ มีการควบคุมมากจนเกิดความผิดพลาดขององค์กรเองการควบคุมจึงเป็นหน้าที่หลักทางการบริหารที่มีความสำคัญ ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบ (สมนึก เอื้อจิระพงศ์พันธ์, 2552)

สำหรับประโยชน์ของข้อมูลทางการบัญชีนอกจากจะมีต่อการบริหารจัดการข้างต้นแล้วยังสามารถใช้ข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์กำไรจัดทำงบประมาณ การตัดสินใจ นอกจากนี้ ข้อมูลทางการบัญชียังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการตัดสินใจ การบริหารต้นทุน การกำหนดราคา การวัดผลการดำเนินงาน การปรับปรุงกระบวนการดำเนินงาน การจัดการและควบคุมสินค้าคงเหลือตลอดจนการลงทุนในสินทรัพย์ถาวร (Garrison, R., Noreen, E., & Brewer. 2012)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Josep M. Argilés & E. John Siof (2012) ได้ศึกษา เรื่อง การใช้ข้อมูลบัญชีการเงินและผล

การดำเนินงานของกิจการ : ข้อมูลเชิงประจักษ์สำหรับธุรกิจฟาร์ม วัตถุประสงค์เพื่อหาหลักฐานเชิงประจักษ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการใช้จ่ายทางการเงินกับผลการดำเนินงานด้านการเงินของเกษตรกรที่ทำฟาร์ม โดยใช้วิธีสังเกตการณ์ด้วยตัวชี้วัดทางการเงินที่แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรในฟาร์มที่ใช้ข้อมูลรายงานทางการเงินเพื่อช่วยในการตัดสินใจได้รับผลการดำเนินงานที่ดีกว่าเกษตรกรในฟาร์มที่ไม่ได้ใช้รายงานทางการเงิน ซึ่งพบได้ว่าผู้จัดการฟาร์มเป็นผู้ใช้รายงานทางการเงิน นอกจากนี้ยังพบว่า ผลกำไรจากการดำเนินงานที่ได้รับจากการใช้ข้อมูลบัญชีการเงินจะเกิดขึ้นในฟาร์มขนาดใหญ่ที่สามารถจัดสรรต้นทุนในการจัดทำบัญชีและรายงานทางการเงินอย่างเป็นทางการ แต่ฟาร์มขนาดเล็กที่สุดจากกลุ่มตัวอย่างที่ทำการวิจัยไม่มีการจัดทำรายงานทางการเงินและไม่ได้ใช้ข้อมูลบัญชีการเงินเช่นเดียวกับฟาร์มขนาดใหญ่จึงไม่ได้รับผลกำไรเช่นเดียวกัน

Josep M. Argilés (2010) ได้ศึกษา เรื่อง ข้อมูลทางบัญชีและการพยากรณ์ความอยู่รอดของธุรกิจฟาร์ม วัตถุประสงค์เพื่อพิสูจน์ว่าการใช้ข้อมูลทางบัญชีสามารถช่วยสนับสนุนการดำเนินงานของกิจการและสามารถพยากรณ์ความอยู่รอดของธุรกิจฟาร์มได้ ผลการวิจัยพบว่าฟาร์มส่วนใหญ่ใช้ข้อมูลทางบัญชีเพียงเล็กน้อยเพราะได้รับการยกเว้นอย่างเป็นทางการในเรื่องมาตรฐานการบัญชีที่ให้ความอิสระสำหรับธุรกิจฟาร์มในราชอาณาจักรสเปน โดยใช้โมเดล logit สองชนิดในฟาร์มที่มีศักยภาพและฟาร์มที่ไม่สามารถดำเนินงานได้ในเมืองแคเทโลเนีย ราชอาณาจักรสเปน โมเดลหนึ่งมีตัวแปรที่ไม่ใช่บัญชี ส่วนอีกโมเดลหนึ่งเป็นตัวแปร

ทางบัญชี ซึ่งพบว่าตัวแปรทางบัญชีมีส่วนสำคัญในการพยากรณ์ความเป็นไปได้ในความอยู่รอดของธุรกิจฟาร์มได้อย่างมีนัยสำคัญ

Irene Nalukenge, Stephen K. Nkunda banyanga & Venancio Tauringana. (2009) ได้ศึกษาเรื่อง ความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ แรงกดดันของผู้ใช้ภายนอกและคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีของ SMEs ในสาธารณรัฐยูกันดา วัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบระดับการอ่านออกเขียนได้และแรงกดดันจากผู้ให้ข้อมูลภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อความรู้คุณภาพข้อมูลทางการบัญชีของ SMEs ในสาธารณรัฐยูกันดา การวิจัยเป็นเชิงสำรวจโดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยัง SMEs ในเมืองกัมปาลา สาธารณรัฐยูกันดา รวม 98 แห่ง ใช้การวิเคราะห์ถดถอย วิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square Regression หรือ OLS) เพื่อกำหนดระดับความรู้และแรงกดดันของผู้ให้ภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของการควบคุมข้อมูลทางบัญชี ผลการวิจัยพบว่าระดับความรู้ในการอ่านออกเขียนได้และแรงกดดันของผู้ให้ภายนอกส่งผลต่อความรู้คุณภาพข้อมูลทางบัญชี นอกจากนี้ ยังพบว่าคุณวุฒิทางการศึกษาและอายุของบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพข้อมูลทางบัญชี อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของบริษัทกับคุณภาพของข้อมูลการบัญชีเป็นเชิงบวกไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นถึงผลกระทบจากระดับการอ่านออกเขียนได้และแรงกดดันจากผู้ให้ภายนอกต่อคุณภาพของข้อมูลการบัญชีในประเทศกำลังพัฒนาที่ยังไม่เคยมีการศึกษามาก่อน เนื่องจากข้อมูลทางบัญชีมีความสำคัญต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจ รัฐบาลยูกันดาจึงจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรเพิ่มขึ้นเพื่อปรับปรุง

ระดับการอ่านออกเขียนได้โดยเฉพาะในกลุ่ม SMEs โดยหน่วยงานสรรพากรของยูกันดา ยังต้องการที่จะรักษาแรงกดดันของผู้ใช้ข้อมูลภายนอกให้กับ SMEs เพื่อปรับปรุงคุณภาพข้อมูล ที่ SMEs ให้บริการเพราะข้อมูลดังกล่าวมีความสำคัญสำหรับการประเมินภาษีที่ต้องชำระให้กับรัฐบาลยูกันดาต่อไป

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การใช้ข้อมูลทางบัญชีสำหรับ นักกฎหมายในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อ สืบเสาะการใช้ข้อมูลทางบัญชีของนักกฎหมาย ศึกษาการใช้ข้อมูลทางบัญชีของนักกฎหมาย ในประเทศไทยกับระบบกฎหมายตามบทบัญญัติ แต่ละประเภทและเพื่อสังเคราะห์ข้อมูลอันเป็น แนวทางการสอนวิชาการบัญชีสำหรับนักกฎหมาย โดยทำการศึกษาเฉพาะนักกฎหมายซึ่งเป็นชาวไทย และประกอบอาชีพในประเทศไทยมาแล้วอย่างน้อย 10 ปี

ผลการวิจัยพบว่า นักกฎหมาย ประกอบ ด้วยผู้พิพากษา ตำรวจ ทหาร อาจารย์ นิติกร ที่ปรึกษาทนายความ ทนายความ นักธุรกิจ นายธนาคาร พนักงานสหกรณ์ ผู้บริหารและ พนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 25 คน เป็นเพศชาย 20 คน คิดเป็นร้อยละ 80 เพศหญิงจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 20 อายุต่ำสุด 35 ปี สูงสุด 66 ปี อายุเฉลี่ย 46.76 ปี ประสบการณ์ทำงานต่ำสุด 10 ปี สูงสุด 45 ปี ประสบการณ์เฉลี่ย 24.24 ปี ระยะเวลาในการสัมภาษณ์ต่ำสุด 15 นาที สูงสุด 40 นาที ระยะเวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์เฉลี่ย 24 นาที

นักกฎหมายร้อยละ 92 มีงานที่เกี่ยวข้อง กับข้อมูลทางบัญชี ได้แก่ คดีแพ่ง คดีเบงค์

คดีบริษัท ภาษีอากร รายรับ รายจ่าย ต้นทุน กำไร การเงิน ตัวเงิน หลักทรัพย์ ที่ดิน มรดก ภาษีอากร การจดทะเบียนจัดตั้งบริษัท ห้างหุ้นส่วน คดีมรดก งบประมาณ รายได้ ค่าใช้จ่าย คดีทุจริต การตกแต่ง บัญชีเป็นเท็จ งบการเงิน คดีบัตรเครดิต สินเชื่อ การจัดสรรเงินสด การควบคุมต้นทุน กำไรขาดทุน งบการเงิน การตรวจสอบภายใน คดีแพ่งของ ธนาคาร บัตรเครดิต สัญญาเช่า การลงทุน ภาษี อากร ค่าแรงงาน คดียาเสพติด การตรวจสอบข้อมูล บริษัท เส้นทางทางการเงิน การฟอกเงิน สัญญาและ การโอนสินทรัพย์ ส่วนนักกฎหมายอีก 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 8 ไม่เคยพบงานที่เกี่ยวกับบัญชีเลย เมื่อจำแนกประเภทข้อมูลทางบัญชีตามที่ นักกฎหมายใช้ พบว่าเป็นบัญชีการเงิน คิดเป็น ร้อยละ 86.95 โดยข้อมูลทางบัญชีการเงินที่ นักกฎหมายใช้ในแต่ละรายการนั้น เป็นข้อมูล ที่ปรากฏอยู่ในรายงานทางการเงินหรือ งบการเงิน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Josep M. Argiles & E. John Slof (2012) ที่พบว่า เกษตรกรในธุรกิจ ฟาร์มที่ใช้ข้อมูลรายงานทางการเงินเพื่อช่วยในการ ตัดสินใจได้รับผลการดำเนินงานที่ดีกว่าเกษตรกร ในฟาร์มที่ไม่ได้ใช้รายงานทางการเงิน ซึ่งผู้จัดการ ฟาร์มเป็นผู้ใช้รายงานทางการเงิน นอกจากนี้ยัง พบว่า ผลกำไรจากการดำเนินงานที่ได้รับจากการ ใช้ข้อมูลบัญชีการเงินจะเกิดขึ้นในฟาร์มขนาดใหญ่

จากการวิจัยพบว่าการใช้ข้อมูลทางบัญชี ร้อยละ 47.82 มีความเกี่ยวข้องกับประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์มากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 8 มีความเกี่ยวข้องกับประมวลกฎหมายและ พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 นอกจากนี้ มีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กฎหมายแรงงาน พระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

พระราชบัญญัติบริษัทมหาชน จำกัด พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2552 พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 นักกฎหมายจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 68 เห็นว่านักกฎหมายมีความจำเป็นมากที่จะต้องมีความรู้ทางบัญชี เพราะส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์ในการทำงาน เช่น การสืบพยานในคดีต่างๆ การให้คำปรึกษาการลงทุนของลูกค้า การบริหารจัดการทางการเงิน การควบคุมรายจ่าย การประหยัดต้นทุนงานงบประมาณ การวางแผนการดำเนินงาน คดีการทุจริต การฉ้อโกง การตรวจสอบเส้นทางการเงิน การฟอกเงิน การบริหารงานของบริษัท การให้สินเชื่อ การซื้อกิจการ การคิดค่าแรงงาน การพิจารณาฐานะทางการเงิน การถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับภาษีอากรที่ต้องเชื่อมโยงข้อมูลทางบัญชี ซึ่งสอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชา กฎหมายกับการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2559) จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4 มีความเห็นว่าจำเป็นถ้าเป็นผู้บริหาร ถ้าไม่เป็นผู้บริหารไม่มีความจำเป็น และมีนักกฎหมาย 7 คน คิดเป็นร้อยละ 28 เห็นว่านักกฎหมายควรมีความรู้ด้านบัญชี

นักกฎหมาย 17 คน คิดเป็นร้อยละ 68 เห็นว่าเรื่องที่ควรมีความรู้ทางบัญชีมากที่สุด คือ งบการเงิน ลำดับรองลงมา คือ ผลการดำเนินงานหรือกำไรขาดทุน และนักกฎหมายเห็นว่าควรอ่านสภาพคล่องเป็นมีจำนวน 8 คนคิดเป็นร้อยละ 32 ซึ่งสอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชา หลักการบัญชีและรายงานทางการเงินสำหรับนักกฎหมาย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2559) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับรายละเอียด

รายวิชาการบัญชีสำหรับนักกฎหมาย ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น (กลุ่มพัฒนาภารกิจและพัฒนาศึกษาการ. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2559) และมหาวิทยาลัยกรุงเทพ (มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, 2559)

จากการวิจัยพบว่านักกฎหมายจำนวน 1 คนหรือร้อยละ 4 ไม่รู้จักงบการเงินเลย และมีนักกฎหมายอีก 2 คนหรือร้อยละ 8 ไม่แน่ใจว่ารู้จักงบการเงินหรือไม่ ผู้วิจัยพบว่า นักกฎหมายจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 36 เห็นว่านอกจากเรื่องที่ควรมีความรู้ทางบัญชีมากที่สุดแล้ว ควรมีความรู้เพิ่มเติมในเรื่องการคิดดอกเบี้ยด้วย เนื่องจากทางธุรกิจการคำนวณดอกเบี้ยกับทางกฎหมายมีแนวทางการคิดแตกต่างกัน นักกฎหมายจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 20 ให้ความเห็นว่าควรมีความรู้เรื่อง ภาษีอากร เพิ่มเติม เพราะภาษีเกี่ยวข้องกับชีวิตของตัวนักกฎหมายเอง ถ้าเราวางแผนภาษีได้ทำให้เสียภาษีถูกต้องแต่เสียน้อยลงจะเป็นประโยชน์มาก รวมทั้งช่วยประหยัดภาษีให้ลูกค้าได้ เรื่องนี้จะเป็นตัวทำเงินและเรียกลูกค้าเข้ามาใช้บริการได้มากที่สุด

ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ผลจากการวิจัยพบว่านักกฎหมายได้ให้ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ ดังนี้

1 นักกฎหมายควรเสริมความรู้พื้นฐานทางบัญชีให้มากขึ้นแต่ก็ไม่ควรไปแย่งอาชีพของนักบัญชี อย่างน้อยให้มองงบการเงินเป็นซึ่งจะใช้ในการทำงานได้โดยตรง

2 นักกฎหมายควรมีพื้นฐานบัญชีในระดับปริญญาตรีซึ่งสามารถนำไปใช้ต่อไปในการเรียนต่อในระดับปริญญาโทได้

3. การมีความรู้และสามารถนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้จะเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับผู้เรียนด้านกฎหมายอย่างสูง

4. ถ้าวันนี้ยังเรียนนิติศาสตร์อยู่ จะเลือกเรียนวิชาการบัญชีสำหรับนักกฎหมายเพราะเชื่อว่าจะใช้ประโยชน์ในการทำงานตามหน้าที่หรือธุรกิจที่บ้านได้ดีมาก

5. ฝากให้คนรุ่นหลังตระหนักถึงการเก็บสะสมเงินในอนาคต เมื่อเราได้เงินมาต้องเก็บสะสมไว้อย่างน้อยร้อยละ 10

6. อยากให้ผู้สอนคนเรียนกฎหมายว่า ทำอย่างไรจึงไม่เกิดหนี้ จะรักษาสภาพคล่องไว้ได้อย่างไร

7. น่าจะมีการเสริมความรู้ทุกคนให้เรียนรู้บัญชีขั้นพื้นฐาน รู้จักรายรับ รายจ่ายตั้งแต่ชั้นมัธยม ทุกสาขาอาชีพควรมีความรู้ในเรื่องบัญชีขั้นพื้นฐาน

8. อยากให้นักกฎหมายมีความรู้เรื่องการออม การลงทุน เพื่อมีรายได้เพิ่มเติมหรือนำไปใช้ในการลดหย่อนภาษีซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อตนเองอีกด้วย

9. อย่าประมาทเรื่องสภาพคล่องและอยากแนะนำว่าต้องบังคับตัวเองให้มีวินัยในการใช้เงินให้มากที่สุด เมื่อมีเงินแล้วต้องจัดสรรให้ถูกต้องส่วนไหนใช้ได้ ส่วนไหนต้องเตรียมไว้เพื่อชำระหนี้อย่าให้ขาดสภาพคล่องเด็ดขาด

10. ฝ่ายกฎหมายก็ต้องไม่ทำให้นักบัญชีสับสน ต้องสามารถทำงานร่วมกับฝ่ายบัญชีได้โดยไม่สร้างปัญหาให้กับคนทำบัญชี แต่ไม่ได้ให้นักกฎหมายต้องปิดงบการเงิน คนเรียนบัญชีสำหรับนักกฎหมายน่าจะเข้าใจได้ว่านักบัญชีเค้าทำอะไร อย่าสร้างปัญหาด้วยเรื่องรับรู้รายได้และไม่สร้างปัญหาด้วยการรับทุกกรณีที่ผิดสัญญา เพราะบางอย่างรับไม่ได้ ต้องมีความละเอียดสรุปแล้วทั้งนักกฎหมายและนักบัญชีต่างต้องเข้าใจกันและทำงานร่วมกันได้ ต้องจุดประกายให้นักกฎหมายละลายพฤติกรรมก่อนแล้วให้คิดต่อและอยากรู้เรื่องทางบัญชีต่อไป

11. ถ้าอาจารย์ผู้สอนสามารถสอนนักกฎหมายให้เห็นว่าบัญชีกับภาษีอากรเชื่อมโยงกันได้อย่างไร บางรายการที่สำคัญมีที่มาที่ไปอย่างไรจะดีมาก

12. ถ้าใครตั้งเป้าหมายไปทำงานทางแพ่งน่าจะเลือกเรียนบัญชีสำหรับนักกฎหมายซึ่งน่าจะเป็นวิชาเลือกในระดับชั้นปีที่ 4 เพราะใช้ประโยชน์ได้มากจริงๆ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งต่อไปควรทำการศึกษาว่าควรทำอย่างไรให้นักกฎหมายมีความรู้ด้านบัญชีและนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้ประโยชน์ได้ต่อไป

บรรณานุกรม

กลุ่มพัฒนาภารกิจและพัฒนานิชาการ. มหาวิทยาลัยขอนแก่น รายละเอียดของรายวิชา แบบ วช. 04.

[ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา: gsmis.gs.kku.ac.th/curriculum/course/detail?courseid=777342
ค้นเมื่อ 13 สิงหาคม 2559

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. คำอธิบายรายวิชา กฎหมายกับการบัญชี. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา:
www.law.chula.ac.th/ ค้นเมื่อ 13 สิงหาคม 2559

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. รายละเอียดของรายวิชา การบัญชีสำหรับนักกฎหมาย. [ระบบออนไลน์].
แหล่งที่มา: <http://law.bu.ac.th/index.kdki/en/2013-07-11-04-06-57> ค้นเมื่อ 1 ตุลาคม 2559

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. คำอธิบายรายวิชาหลักการบัญชีและรายงานทางการเงินสำหรับนักกฎหมาย.
[ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา: web.reg.tu.ac.th/registrar/_link/_8_knowledge/curric_cd/.../ba56_01_la.doc ค้นเมื่อ 1 ตุลาคม 2559

ศักดิ์ดา ธนิตกุล. (2555) เปิดเสรีอาเซียน : โอกาสและความท้าทายของวิชาชีพกฎหมาย” คณะนิติศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สภาวิชาชีพบัญชี, 2560. มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 1 (ปรับปรุง 2560) เรื่อง การนำเสนองบการเงิน
[ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา www.fab.or.th ค้นเมื่อ 30 พฤศจิกายน 2560

สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์. (2552). การบัญชีบริหาร. กรุงเทพฯ : แมคกรอ-ฮิล.

Charles T. Horngren. (2012). Cost Accounting: A Managerial Emphasis (2nd ed). \ Australia:
Pearson Prentice Hall.

Garrison, R., Noreen, E., & Brewer. (2012). Managerial Accounting. (12th ed). New York:
McGraw-Hill International Enterprise Inc. Irene Nalukenge, ,

Irene Nalukenge, Stephen K. Nkundabanyanga & Venancio Taurigana. (2009) Literacy,
External User-Pressure and Quality of Accounting Information of Ugandan SMEs Book/
Volume: 12 Part A Editor(s): Venancio Taurigana, Musa Mangena.

JL Smith, RM Keith WL Stephens. (2012) Cost Accounting: A Managerial Emphasis. (14th ed).
New York: Pearson Prentice Hall.

Josep M. Argilés. (2010). Accounting information and the prediction of farm non-viability
| Published online: | Published online: <https://www.tandfonline.com> > doi >abs 10 Nov
2010, Pages 73-105.

Josep M. Argilés. & E. John Slop (2012) The use of financial accounting information and
firm performance: an empirical quantification for farms. | Published online:
<https://www.tandfonline.com> > doi >abs 28 Feb 2012, Pages 251-273.v

การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในประเทศไทย Quality of Life Development of the Elderly in Thailand

กัญญาณัฐ ใฝ่คำ

Kanyanat Faikam

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Doctor of Public Administration, Faculty Of Political Science, Bangkokthonburi University

e-mail : kanyanat.nok@bkkthon.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในประเทศไทย โดยใช้รูปแบบการศึกษาในเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาลักษณะนโยบายสวัสดิการผู้สูงอายุของภาครัฐต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในประเทศไทยในปัจจุบัน 2) เพื่อศึกษาปัจจัยสำคัญของนโยบายสวัสดิการผู้สูงอายุที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในประเทศไทย และ 3) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในประเทศไทย

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย นโยบายสวัสดิการผู้สูงอายุของไทย มีปัจจัยย่อยในการศึกษา 5 ด้าน ได้แก่ 1) นโยบายด้านสุขภาพอนามัย 2) นโยบายด้านการศึกษา 3) นโยบายด้านความมั่นคงของรายได้ 4) นโยบายด้านสังคมและวัฒนธรรม และ 5) นโยบายด้านสวัสดิการสังคม และการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในประเทศไทยมีปัจจัยย่อยของการบริหารจัดการผู้สูงอายุ 6 ด้าน ได้แก่ 1) สุขภาพและการรักษา 2) ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ 3) ด้านที่พักอาศัย 4) ด้านนันทนาการ 5) ด้านความมั่นคงทางสังคม และ 6) ด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการดูแล โดยเก็บข้อมูลกับขององค์กรชมรมผู้สูงอายุองค์กรละ 5 คน ทั้งหมด 7 องค์กร รวมเป็น 35 คน และผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 7 คน ซึ่งรวมทั้งหมดจำนวน 42 คน

สรุปผลการวิจัยพบว่า อิทธิพลของนโยบายสวัสดิการผู้สูงอายุที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในประเทศไทยมี 4 ประการ ได้แก่ 1) การจัดตั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่ดูแลงานด้านผู้สูงอายุอย่างเป็นระบบ 2) การสนับสนุนให้มีชมรมผู้สูงอายุในชุมชนที่เข้มแข็ง 3) การสร้างเครือข่ายการทำงานด้านผู้สูงอายุ การใช้ทรัพยากรและข้อมูลด้านผู้สูงอายุร่วมกันอย่างบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ 4) การพัฒนาบุคลากรของท้องถิ่นให้มีความรู้ ความเข้าใจ การดูแลผู้สูงอายุเพื่อให้ทำงานด้านผู้สูงอายุอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิและผลประโยชน์ที่ผู้สูงอายุได้รับตามกฎหมาย

คำสำคัญ: ผู้สูงอายุ, การพัฒนา, คุณภาพชีวิต

ABSTRACT

As the Qualitative Research, the Study on The quality of life development of the elderly in Thailand aims to 1) study elder welfare policies of a public sector affecting quality of life development of the elderly in Thailand; 2) study factors of elder welfare policies affecting quality of life development of the elderly in Thailand ; and 3) study problems, obstacles and recommendations benefiting to improvement of quality of life development of the elderly in Thailand. The study frameworks comprised elder welfare policies of Thailand with 5 sub-factors i.e. health policy, educational policy, income security policy, social and cultural policy and social welfare policy; and elder welfare management in Thailand comprised 6 sub-factors i.e. health and treatment, economic security, housing, recreation, social security and care service and network; and intervening variables which were management problems and obstacles i.e. law, policy, officer, new culture and resistance. The data on the elderly and people of all seven organizations of 5 to 35 people, and the data of 7 people, including a total of 42 people.

From the research results, it was found that influence of elder welfare policies affecting quality of life development of the elderly in Thailand comprised 4 items as the following: 1) systematic establishment of elder care organizations, 2) elderly club support in strong communities, 3) building of integrated network of operation, resource usage and data among related organizations; and 4) development of local personnel in terms of eldercare knowledge and understanding to ensure efficient operation, and to provide knowledge on legal rights and benefits.

Keywords : Elderly, Development, Quality of life

บทนำ

จากที่ลักษณะประชากรสูงอายุมีแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของกลุ่มผู้สูงอายุวัยปลาย และมีแนวโน้มการย้ายเข้าสู่เขตเทศบาลของผู้สูงอายุขึ้น ลักษณะของสังคมเมืองจะมีวัฒนธรรมที่แตกต่างจากชนบท การรวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมทางสังคม การดูแลทางสังคมจะมีลักษณะเป็นกลุ่มย่อยมากขึ้น ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีบทบาทมากขึ้นในการประสาน จัดตั้งและส่งเสริมกลุ่มย่อยเหล่านี้ให้

สามารถดูแลกันในกลุ่มชน สร้างกลไกย่อยในกลุ่มชน เช่น กองทุนสวัสดิการชุมชนเพื่อการดูแลทางสังคมโดยส่งเสริมบทบาทของภาคประชาสังคม อาสาสมัครในการบริการ แต่จะเห็นว่า ในเขตชุมชนเมือง และชุมชนรอบนอกยังมีความแตกต่างกันมาก เนื่องจากสภาพความเป็นชุมชนเมืองไม่เอื้อเกิด การรวมกลุ่มของผู้สูงอายุ และการช่วยเหลือกัน ในละแวกบ้านผู้สูงอายุ ดังนั้นจึงควรมีการพัฒนา รูปแบบการดูแลผู้สูงอายุที่เหมาะสมกับสภาพ

ผู้สูงอายุและสภาพแวดล้อม ของชุมชนที่อยู่อาศัย (สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.2560 : ออนไลน์)

ปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุในประเทศไทย เกิดจากปัญหาทางด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ ความรู้ สังคม สังคม จิตใจ ครอบครัว และค่านิยมที่เปลี่ยนแปลง (สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2554) โดยจะเห็นว่า ปัญหาของผู้สูงอายุที่เป็นสาเหตุหลัก ๆ น่าจะมีอยู่ 3 ประการ คือ 1) ปัญหาด้านสังคม 2) ปัญหาด้านเศรษฐกิจ และ 3) ปัญหาด้านกายภาพของผู้สูงอายุ เมื่อผู้สูงอายุตกอยู่ในสภาพที่ต้องการผู้ดูแล สมาชิกของครอบครัว จึงต้องเข้ามามีบทบาท แต่ในสถานการณ์ปัจจุบันโครงสร้างของครอบครัวได้เปลี่ยนแปลงไปจากอดีต โดยมีขนาดครัวเรือนลดลง ทำให้ครอบครัวมีความอ่อนแอจนไม่สามารถดูแลผู้สูงอายุได้ (ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, 2549)

จากปัญหาข้างต้น รัฐบาลและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจึงได้ตระหนักถึงความเข้มแข็งของประชาชน ครอบครัว และชุมชนว่ามีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตและความเข้มแข็งของประชาชนมากกว่า การให้บริการจากสถาบัน ดังนั้น แนวนโยบายด้านผู้สูงอายุจึงมุ่งเน้นการเสริมสร้างระบบบริการที่จะให้ผู้สูงอายุได้อยู่ในครอบครัวและชุมชน โดยนำแนวคิดการใช้ชุมชนเป็นพื้นฐานมาใช้ในการพัฒนาศักยภาพของผู้สูงอายุให้สามารถอยู่กับครอบครัว และชุมชนได้อย่างมีความสุข ทั้งสุขภาพและจิตใจ ตามอัตภาพ และลดการพึ่งพิงจากบริการภายนอก มาร่วมกับการใช้ครอบครัวเป็นพื้นฐานที่มุ่งเน้นการให้การดูแลในครอบครัว

แต่จากการติดตามประเมินผลการถ่ายโอนภารกิจด้านสวัสดิการสังคมให้แก่องค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่น พบว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่ได้รับการส่งเสริมเท่าที่ควร ส่วนใหญ่จะเป็นการช่วยเหลือเฉพาะหน้า และการจ่ายเบี้ยยังชีพเท่านั้น สาเหตุสำคัญเนื่องมาจากยังขาดรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมในการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ

(ภูษงค์ เสนานุช และคณะ, 2552)

ดังนั้น สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ (สทส.) ซึ่งได้จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 ภายใต้กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ โดยกำหนดให้เป็นหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่รับผิดชอบภารกิจเกี่ยวกับผู้สูงอายุ โดยตรง เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับการส่งเสริมศักยภาพ ค้ำครองและพิทักษ์สิทธิ สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคงมีคุณภาพชีวิตที่ดี สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุได้จัดทำเนียบองค์กรชมรมด้านผู้สูงอายุ พ.ศ. 2555 ขึ้นเพื่อประสานข้อมูลกับหน่วยงานและองค์กรที่ทำงานเกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ผลปรากฏว่าประโยชน์อย่างยิ่งในการประสานงานระหว่างองค์กรต่างๆ เนื่องจากองค์กรชมรมที่ทำงานด้านผู้สูงอายุมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นและบางส่วนได้มีการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารองค์กรและที่อยู่ขององค์กร สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ ซึ่งในการจัดทำเนียบองค์กรชมรมด้านผู้สูงอายุ พ.ศ. 2555 ขึ้นนี้ได้มีการปรับปรุงข้อมูลทำเนียบองค์กร ชมรมด้านผู้สูงอายุ ให้เป็นปัจจุบันมากยิ่งขึ้น ซึ่งได้รับความร่วมมืออย่างดีจากสาขาสมาคมสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยฯ ประจำจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด

สำนักงานเทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบลต่าง ๆ ในการประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรเครือข่ายผู้สูงอายุ (สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ, 2560)

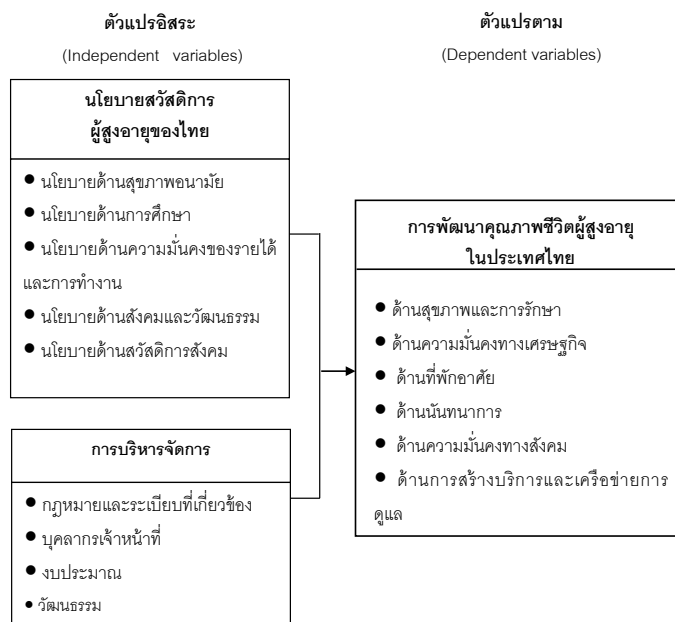
จากแนวคิดข้างต้น ผู้วิจัยจึงมุ่งสนใจต่อประเด็นศึกษาปัญหา และปัจจัย รวมถึงแนวทางการเพิ่มบทบาทแก่องค์กรชมรมด้านผู้สูงอายุให้เป็นแกนหลักในการดูแลผู้สูงอายุ เพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินงานทางด้านสาธารณสุขที่กำหนดให้มีการจัดตั้งและพัฒนาองค์กรชมรมด้านผู้สูงอายุผ่านเกณฑ์สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ จึงทำการศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในองค์กรชมรมด้านผู้สูงอายุ ซึ่งคำตอบที่ได้จากการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบาย มาตรการ และการจัดการบริการขั้นพื้นฐานและสวัสดิการต่าง ๆ ที่มุ่งเน้นการใช้ชุมชนเป็นพื้นฐานอย่างเป็นรูปธรรมในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาลักษณะนโยบายสวัสดิการผู้สูงอายุของภาครัฐต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในประเทศไทยปัจจุบัน
- 2) เพื่อศึกษาปัจจัยสำคัญของนโยบายสวัสดิการผู้สูงอายุที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในประเทศไทย
- 3) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ อันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในประเทศไทยมากขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมและผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัยสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework) ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

1. วิธีวิจัย

1.1 การศึกษาข้อมูลเอกสาร (Document Analysis) เป็นการศึกษาค้นคว้าจากข้อมูลหลักฐานต่างๆ ที่มีอยู่แล้ว (Unobtrusive measures) ใช้แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ทั้งเอกสาร หนังสือ ตำรา วารสาร บทความ กิจกรรม รายงานต่างๆ เพื่อนำมาสังเคราะห์ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

1.2 การวิจัยภาคสนาม (Field Research) ด้วยการสัมภาษณ์ โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Formal Interview) สำหรับประธานองค์กรชมรมผู้สูงอายุ และผู้สูงอายุจากการสังเกต (Observation) ซึ่งเป็นการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้สูงอายุในองค์กรชมรมผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ซึ่งเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามแบบตัดขวาง (Cross Sectional Studies) คือ เป็นการเก็บข้อมูลในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งเพียงครั้งเดียว

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการวิจัยครั้งนี้ เน้นการเก็บข้อมูลเชิงลึกที่ใช้หลักการของความหลากหลาย ด้วยวิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation Check) โดยมีวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้ 1) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เนื้อหาของการสัมภาษณ์เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุ 2) การสังเกตสถานการณ์หรือปรากฏการณ์ในประเด็นที่ศึกษาจากพื้นที่ทำงานจริงเพื่อเป็นข้อมูลยืนยันความถูกต้องอีกทางหนึ่ง และ 3) การศึกษาและวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

(Content Analysis) โดยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จาก Document Research , Interview และ Observation

สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษา พบว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของภาครัฐในประเทศไทยปัจจุบันมีลักษณะนโยบายดังนี้ (1) นโยบายด้านสุขภาพอนามัย มีการช่วยให้สมาชิกของชมรมดูแลสุขภาพของตนเอง ทั้งด้านร่างกาย และจิตใจให้อยู่ในสภาพที่ดีที่สุด โดยชมรมผู้สูงอายุจะเชื่อมประสานบริการด้านสุขภาพอนามัยจากแหล่งอื่นมาให้บริการแก่สมาชิกในชมรมซึ่งบริการครอบคลุมนโยบายสุขภาพอนามัย (2) นโยบายด้านการศึกษา เป็นนโยบายที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้เข้าถึงความสามารถในการเรียนรู้ของตน ตลอดจนการจดจำและเรียนรู้ข้อเท็จจริงที่สำคัญต่อการดำเนินชีวิต (3) นโยบายด้านความมั่นคงของรายได้ และการทำงาน เป็นนโยบายที่ทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าเป็นผู้มีคุณค่า และยังสามารถกระทำบางอย่างได้ด้วยตนเองอยู่ซึ่งจะเป็นสิ่งที่เหมาะสมและมีประโยชน์สำหรับผู้สูงอายุ (4) นโยบายด้านสังคมและวัฒนธรรม นโยบายนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอโอกาสสำหรับการรื่นเริง เพื่อความสนุกสนาน และสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน สร้างการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นเพื่อสอดคล้องกับสภาพทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงของผู้สูงอายุ สร้างการพัฒนาบุคลิกภาพ และทักษะในการติดต่อสื่อสารโดยภาพรวมนโยบายนี้มุ่งเน้นเสริมสร้างการปรับตัวทั้งทางสังคมและจิตใจแก่ผู้สูงอายุ และ (5) นโยบายสวัสดิการสังคม เป็นนโยบายที่ภาครัฐรับผิดชอบโดยตรงในการให้บริการเฉพาะราย (Case Work)

หรือ การบริการกลุ่ม (Group Work) นโยบายด้านนี้เน้นเรื่องการพบปะกันทางสังคม การตอบสนองต่อความต้องการทางด้านจิตใจของผู้สูงอายุ และการให้คำปรึกษาแก่ผู้สูงอายุที่ตกอยู่ในความทุกข์และปัญหาในด้านการดำเนินชีวิต รวมทั้งการประเมินวินิจฉัยสภาพปัญหา เมื่อตัดสินใจต่อบริการที่ผู้สูงอายุควรได้รับ และการส่งต่อไปรับบริการยังแหล่งอื่น

สำหรับในประเด็นที่นโยบายสวัสดิการผู้สูงอายุที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในประเทศไทยมี 4 ประการ ได้แก่ 1) การจัดตั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่ดูแลงานด้านผู้สูงอายุอย่างเป็นระบบ 2) การสนับสนุนให้มีชมรมผู้สูงอายุในชุมชนที่เข้มแข็ง 3) การสร้างเครือข่ายการทำงานด้านผู้สูงอายุ การใช้ทรัพยากรและข้อมูลด้านผู้สูงอายุร่วมกันอย่างบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ 4) การพัฒนาบุคลากรของท้องถิ่นให้มีความรู้ ความเข้าใจ การดูแลผู้สูงอายุเพื่อทำงานด้านผู้สูงอายุอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิและผลประโยชน์ที่ผู้สูงอายุได้รับตามกฎหมาย นอกจากนี้แล้วการวิจัยยังพบว่า การนำนโยบายสวัสดิการผู้สูงอายุไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในประเทศไทยมีปัญหาอุปสรรคในเรื่องของกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง บุคลากรเจ้าหน้าที่ งบประมาณและวัฒนธรรม

อภิปรายผล

จากผลการศึกษา ปัญหาของผู้สูงอายุว่าประกอบด้วยปัญหาด้านสังคม ปัญหาด้านเศรษฐกิจ และปัญหาด้านกายภาพ ดังนั้นการดำเนินงานในด้านผู้สูงอายุที่รัฐดำเนินการ

ผ่านกลไก และเจ้าหน้าที่ของรัฐจึงยังไม่สามารถครอบคลุมความต้องการของผู้สูงอายุในท้องถิ่นได้อย่างเพียงพอ ความต้องการพื้นฐานที่สำคัญของผู้สูงอายุที่เป็นความต้องการ คือ ต้องการคนดูแล ยามเจ็บป่วย ต้องการการยอมรับจากครอบครัว การได้รับอาหารที่เหมาะสม อันเป็นความต้องการพื้นฐานที่จำเป็นในเชิงจิตใจและกายภาพ ส่วนความต้องการด้านเศรษฐกิจ คือ ต้องการมีงานทำ และมีรายได้เป็นของตนเอง และความต้องการด้านสังคม คือ การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา มีเพื่อน และการทำประโยชน์ต่อชุมชน สำหรับความต้องการบริการสวัสดิการสังคม ในชุมชนพบว่า บริการที่ผู้สูงอายุชนบทต้องการมากที่สุด คือ บริการเบี้ยยังชีพ และหน่วยดูแลสุขภาพ เคลื่อนที่ รองลงมา คือ บริการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน กองทุนสวัสดิการผู้สูงอายุ บริการส่งเสริม สุขภาพผู้สูงอายุ ส่วนบริการที่ผู้สูงอายุชนบทต้องการน้อย คือ การออกกำลังกาย การฝึกอาชีพ การศึกษาเรียนรู้ บ้านพักคนชรา และที่พักชั่วคราว ซึ่งความต้องการพื้นฐานของผู้สูงอายุเหล่านี้ สอดคล้องกับที่องค์การสหประชาชาติสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพร่างกายที่ดีและมีความมั่นคง ประกอบด้วยปัจจัยหลัก 3 ประการ คือ 1) สุขภาพร่างกาย 2) ความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน และ 3) การมีปฏิสัมพันธ์กับครอบครัวและชุมชน (สถาบันเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข, 2548: 8)

นโยบายสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ผลจากการศึกษาสามารถจำแนกได้เป็นความต้องการพื้นฐานเศรษฐกิจและสังคม ความเข้มแข็งของชุมชน ภาวะการเป็นผู้สูงอายุและความมั่นคงทางจิตใจ ความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ พบประเด็นที่น่าสนใจ คือ กลุ่มผู้สูงอายุ

ที่มีรายได้น้อย และมีความมั่นคงทางจิตใจน้อย เป็นผู้ที่มีความวิตกกังวลมาก จะเป็นกลุ่มที่ได้รับบริการจากหน่วยงานน้อย และมีความต้องการพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคมมากกว่าสวัสดิการด้านอื่น ๆ ผู้สูงอายุกลุ่มนี้จะต้องการบริการสวัสดิการสังคมในด้านเบี้ยยังชีพ หน่วยดูแลสุขภาพเคลื่อนที่ ฅาปนกิจสงเคราะห์ บัตรทอง การช่วยเหลือจากชุมชน กองทุนสวัสดิการผู้สูงอายุ บริการดูแลผู้สูงอายุ บริการส่งเสริมสุขภาพ บริการลักษณะต่าง ๆ นี้ เป็นบริการที่เป็นความต้องการที่เป็นความจำเป็นพื้นฐานของชีวิต ที่เน้นบริการทางกายภาพ จิตใจ การดูแลส่งเสริมสุขภาพจนถึงบริการเงินช่วยเหลือเมื่อเสียชีวิต กลุ่มที่ต้องการบริการลักษณะนี้เป็นกลุ่มผู้สูงอายุยากจนขาดโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรด้านต่าง ๆ และขาดหลักประกันพื้นฐานของชีวิต ในขณะที่กลุ่มผู้สูงอายุที่มีปัญหาด้านความมั่นคงทางจิตใจน้อย อันมีผลสืบเนื่องมาจากความมั่นคงทางครอบครัว จะต้องการบริการสวัสดิการสังคมในลักษณะที่ต้องการงานที่สร้างรายได้ ต้องการบ้านพักคนชรา หรือที่พักชั่วคราว ซึ่งแสดงถึงภาวะของผู้สูงอายุที่มีความมั่นคงทางจิตใจน้อย สุขภาพจิตอ่อนแอขาดที่พึ่งพิง ผู้สูงอายุกลุ่มนี้ต้องการบริการที่สร้างความมั่นคงแก่ชีวิตในช่วงปลาย หากผู้สูงอายุขาดผู้ดูแล ขณะที่ผู้สูงอายุอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งมีจำนวนไม่มากนักเป็นกลุ่มผู้สูงอายุ ที่มีความต้องการทางสังคมมาก และยอมรับภาวะการเป็นผู้สูงอายุของตนได้มาก ผู้สูงอายุกลุ่มนี้จะมีภาวะสุขภาพจิตดี และไม่มีปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมเด่นชัด จะต้องการบริการเชิงสังคม เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเพื่อนผู้สูงอายุด้วยกัน เช่น ต้องการบริการข้อมูลข่าวสาร ชมรมผู้สูงอายุในวัด สถานที่

พบปะพูดคุย และการศึกษาเรียนรู้ จะเห็นว่ารูปแบบความต้องการของผู้สูงอายุมีหลากหลาย และเปลี่ยนแปลงไปตามสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ สอดคล้องกับ Shu Yu (1995) ที่กล่าวว่า ผู้สูงอายุก็เหมือนประชากรกลุ่มอื่น มีความต้องการปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต ต้องการความรัก ความอบอุ่น ความปลอดภัย มีชื่อเสียง เป็นที่ยอมรับจากครอบครัว ชุมชน และสังคม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในประเทศไทย ควรจะมีการปรับปรุงดังนี้ 1) การบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุด้านการพัฒนาบุคลากรของท้องถิ่นให้มีความรู้ความเข้าใจในการดูแลผู้สูงอายุให้ทำงานด้านผู้สูงอายุอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิและผลประโยชน์ที่ผู้สูงอายุได้รับตามกฎหมาย 2) การบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุด้านสนับสนุนให้มีชมรมผู้สูงอายุให้ชุมชนที่เข้มแข็งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดเวทีสำหรับแสดงผลงาน/กิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุเป็นประจำทุกปี 3) การบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุด้านการสร้างเครือข่ายทำงานด้านผู้สูงอายุใช้ทรัพยากรและข้อมูลผู้สูงอายุร่วมกันอย่างบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 4) บริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุด้านการจัดตั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่ดูแลงานด้านผู้สูงอายุอย่างเป็นระบบ โดยสนับสนุนให้ผู้ดูแลผู้สูงอายุร่วมจัดหา/สนับสนุนงบประมาณสำหรับใช้ในการดำเนินงานของหน่วยงานที่ดูแลผู้สูงอายุในชุมชน 5) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดให้มีบริการด้านสวัสดิการสังคมให้แก่

ผู้สูงอายุโดยคำนึงถึงหลักความต้องการของผู้สูงอายุ และควรนำแนวคิดพื้นฐานของการจัดบริการสาธารณะ 6) หน่วยงานภาครัฐทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นจากส่วนกลาง หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีการดำเนินงานควบคู่กันไปและ

คำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดให้แก่ผู้สูงอายุ และ 7) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการจัดทำแผนพัฒนาผู้สูงอายุเป็นรายปีเพื่อทราบถึงปัญหาความต้องการของผู้สูงอายุแล้วนำมากำหนดเป็นนโยบายในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุต่อไป

บรรณานุกรม

- ภุชงค์ เสนานุช และคณะ. (2552). **การติดตามประเมินผลการถ่ายโอนภารกิจสถานสงเคราะห์คนชรา และศูนย์บริการผู้สูงอายุและการเตรียมความพร้อมก่อนการถ่ายโอน ภารกิจสถานสงเคราะห์คนพิการและสถานสงเคราะห์คนไร้ที่พึ่ง**. กรุงเทพมหานคร: กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- สถาบันเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. (2548). **คู่มือแนวทางการจัดตั้งและดำเนินการคลินิกผู้สูงอายุ**. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ. (2560). **รัฐธรรมนูญกับผู้สูงอายุ**. [Online]. Available: http://www.oppo.opp.go.th/pages/law/law_07.html. [2560, 1 ธันวาคม].
- สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2554). **การดำเนินงานการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุที่บ้าน**. กรุงเทพมหานคร : กลุ่มอนามัยผู้สูงอายุ.
- สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2560). **การเปลี่ยนแปลงและเตรียมตัวเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ**. [Online]. Available : <http://hp.anamai.moph.go.th/soongwai/statics/health/prepared/topic001.php>. [2560, 12 ธันวาคม].
- ศิริพัฒน์ ยอดเพชร. (2549). **ระบบการดูแลระยะยาวในครอบครัวสำหรับผู้สูงอายุ**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Shu Yu.(1995).A Study on Function for Independent Kiveing among the Ekderly in Community. International Journal of Nursing Studies 45 : 869-878.

การพัฒนาบทเรียนบนเว็บตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ร่วมกับเทคนิคการคิดนอกกรอบเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เรื่อง การออกแบบการ์ตูน 2 มิติ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี

The Development of Web Based Instruction Based on Constructivist Theory with Lateral Thinking Techniques to Enhance Creativity on 2D Cartoon Design for Undergraduate Students

ภารวี ศรีกาญจน์

Parawee Srikan

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยีสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

และคณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

Faculty of Industrial Education and Technology, King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang

and Faculty of Administrations, Siam Technology College

e-mail: 59603024@kmitl.ac.th, paraweess@siamtechno.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) บทเรียนบนเว็บตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ร่วมกับเทคนิคการคิดนอกกรอบที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ เรื่องการออกแบบการ์ตูน 2 มิติ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีและ (2) เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ก่อนเรียนและหลังเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม จำนวน 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) บทเรียนบนเว็บตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ร่วมกับเทคนิคการคิดนอกกรอบ 2) แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ของทอแรนซ์ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test (dependent samples)

ผลการวิจัยพบว่า (1) บทเรียนบนเว็บที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.72$, S.D.= 0.45) (2) ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: บทเรียนบนเว็บ, ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์, เทคนิคการคิดนอกกรอบ, ความคิดสร้างสรรค์

ABSTRACT

The objectives of this study were (1) to development of web based instruction based on constructivist theory with lateral thinking techniques to enhance creativity on 2D Cartoon Design for Undergraduate Students and (2) to compare the creativity of students before and after program implementation.

The sample consists of 35 students from Siam Technology College who are currently studying on 3rd year students for semester 1/2560. The research instruments in this study were (1) web based learning following constructivist theory in conjunction with lateral thinking techniques, (2) learning achievement test. In addition, the statistics used in this study are the arithmetic mean, standard deviation and dependent sample t-test.

The findings show that (1) overall score for the quality of web based instruction was rated in the range of very good with $\bar{X} = 4.72$ and S.D.= 0.45, (2) there was statistically significant different in creating ability of students before and after web based implementation which the creating ability after implementation was great.

Keywords: Web-Based Learning, Constructivist Theory, Lateral Thinking Techniques, Creativity Thinking

บทนำ

ในการพัฒนาประเทศสู่ความสมดุล และ ยั่งยืนนั้นต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุน ของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็งและมีพลังเพียงพอ สำหรับการขับเคลื่อนกระบวนการเพื่อพัฒนา ประเทศโดยเฉพาะการพัฒนาคนหรือทุนมนุษย์ให้ เข้มแข็ง เตรียมพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงโลกยุค ศตวรรษที่ 21 โดยคนไทยได้รับการพัฒนาศักยภาพ ทุกช่วงวัย หากแต่ประสบปัญหาด้านสติปัญญา คุณภาพการศึกษาเด็กวัยเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนต่ำ กว่าร้อยละ 50.0 และมาตรฐานความ สามารถของผู้เรียน ในเรื่องการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์

มีวิจารณ์ญาณ และคิดสร้างสรรค์ค่อนข้างต่ำ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ, 2554) นอกจากผลการประเมิน คุณภาพการศึกษาดังกล่าวแล้ว สถานการณ์การ เปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นในโลกที่ผ่านมาเป็น หลักฐานเชิงประจักษ์บ่งบอกถึงความจำเป็นที่จะ ต้องมีการปรับปรุงพัฒนาการศึกษากันอีกครั้ง จากการขยายตัวอย่างกว้างขวางของสื่อและ เทคโนโลยีขั้นสูงโดยเฉพาะอย่างยิ่ง สื่อคอมพิวเตอร์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างเข้ามามีบทบาทในวิถี ชีวิตประจำวันของมนุษย์ทั่วโลก ส่งผลให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัดเจนทั้งทางบวกและ

ทางลบ เด็ก เยาวชนและพลเมืองของประเทศในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีชีวิตอยู่ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว การใช้ความรู้เดิมที่เคยได้เรียนรู้มาไม่เพียงพอต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีจำเป็นต้องมีชุดความรู้ใหม่ที่มีความเหมาะสมกับสภาพการณ์ในศตวรรษที่ 21 เพื่อใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพและมีความสุข (ทีศนา แหมมณี, 2557) สอดคล้องกับ Todd Lubart กล่าวว่า การเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ที่ประสบความสำเร็จคือการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ซึ่งความคิดสร้างสรรค์เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทุกช่วงวัย และเป็นหนึ่งในทักษะในศตวรรษที่ 21 (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2548) โดยความคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการคิดที่แผ่ไปด้วยความคิดหลายหลายรูปแบบโดยเห็นถึงความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ผู้คิดสามารถเลือกความคิดใดความคิดหนึ่งหรือสามารถต่อยอดความคิดที่หลากหลายเป็นความคิดใหม่ โดยอาศัยภูมิความรู้และจินตนาการ สามารถสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เกิดจากความคิดที่แตกต่างไปจากเดิม เช่น มีความคิดริเริ่มใหม่ๆ มีผลงานสร้างสรรค์ เป็นต้น (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2545)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มีสาระสำคัญอยู่หลาย หมวดหลายมาตรา ได้แก่ หมวด 4 ซึ่งเป็นแนวการจัดการศึกษามาตราที่ 22 ผู้สอนจะต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญมากที่สุด ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามมาตราที่ 24 สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดการเรียนรู้ ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลใน ชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนา

ผู้เรียนตามศักยภาพ นอกจากนี้ยังมีสาระสำคัญอีกหนึ่งหมวดคือ หมวดที่ 9 ซึ่งเป็นหมวดเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิตและผู้ใช้ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยี ที่เหมาะสมมีคุณภาพ และประสิทธิภาพ

จากประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนของผู้วิจัย เรื่องการออกแบบการ์ตูน 2 มิติ วิชา 121-204 คอมพิวเตอร์เพื่อการออกแบบ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยรวม และคะแนนความคิดสร้างสรรค์ต่ำ ผลงานที่ออกแบบไม่หลากหลาย ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในบางจุดประสงค์ ไม่ผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ จากการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนสอบถามพบว่า ผู้เรียนขาดความเข้าใจในเนื้อหาบางส่วน ขาดทักษะในการปฏิบัติกิจกรรม กระบวนการคิด ทักษะการแก้ปัญหา และความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งผู้เรียนไม่มีกระบวนการแก้ไขปัญหาเบื้องต้นด้วยตนเอง ใช้โปรแกรม Adobe Illustrator ไม่ชำนาญ ผลงานที่ออกมาจะมีลักษณะเดียวกัน

จากสภาพปัญหาผู้วิจัยจึงมีความสนใจ นำทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (สุมาลิ ชัยเจริญ, 2557) มาใช้ร่วมกับการจัดการเรียนการสอน เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนคิดและสร้างความรู้จากสถานการณ์เหตุการณ์โดยสามารถนำประสบการณ์เดิมเชื่อมโยงร่วมกับประสบการณ์ใหม่ได้ ซึ่งต้องอาศัยการค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ภายนอกเพื่อแก้ปัญหา และเรียนรู้จากการปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม การทำกิจกรรมกลุ่มจะช่วยให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับกลุ่มเพื่อน

สมาชิก ช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะการทำงานกลุ่ม มีความรับผิดชอบ รู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผู้เรียนอภิปรายถึงแนวทางการแก้ปัญหา ให้เหตุผลสรุปสาระสำคัญได้อย่างชัดเจน ในส่วนความคิดสร้างสรรค์นั้นสามารถฝึกฝน พัฒนาได้หลายวิธี ขึ้นอยู่กับบริบท เทคนิคการคิดนอกกรอบ (Lateral Thinking) (de Bono, 1984) เป็นแนวคิดหนึ่งที่เหมาะสมในการฝึกความคิดสร้างสรรค์เพราะเป็นเทคนิคที่ง่ายในการเรียนฝึกฝน และการคิดแบบสร้างแนวคิด แตกต่างจากเทคนิค การคิดสร้างสรรค์แบบอื่นๆ ด้วยวิธีการคิดแบบเลี้ยง

ผู้วิจัยพบว่าการจัดการเรียนการสอนบนเว็บเป็นสื่อการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียน ได้ศึกษาตามความสนใจและความสามารถ ส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดการแสวงหาความรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ ผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนาบทเรียนบนเว็บตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ร่วมกับเทคนิคการคิดนอกกรอบ เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ (ชัยอนันต์ สมุทวณิช, 2542) ให้นักศึกษาได้เรียนรู้และฝึกทักษะความคิดสร้างสรรค์ที่มีอยู่อย่างถูกวิธี สามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตและสามารถนำทักษะไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิต รวมถึงเป็นกำลังสำคัญในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่และมีคุณค่าสำหรับประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนบนเว็บตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ร่วมกับเทคนิคการคิดนอกกรอบ ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ เรื่องการออกแบบการ์ตูน 2 มิติ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษาที่เรียนรู้ด้วยบทเรียนบนเว็บตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ร่วมกับเทคนิคการคิดนอกกรอบที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ เรื่องการออกแบบการ์ตูน 2 มิติ สำหรับนักเรียนระดับปริญญาตรี

สมมติฐานการวิจัย

1. บทเรียนบนเว็บตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ร่วมกับเทคนิคการคิดนอกกรอบที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เรื่องการออกแบบการ์ตูนแอนิเมชัน 2 มิติ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน ที่เรียนด้วยบทเรียนบนเว็บตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ร่วมกับเทคนิคการคิดนอกกรอบที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เรื่องการออกแบบการ์ตูน 2 มิติ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1.1 ประชากร คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม จำนวน 74 คน

- 1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม 1 ห้องเรียน จำนวน 35 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Clustor Random Sampling)

2. เนื้อหา

วิชา 121-204 คอมพิวเตอร์เพื่อการออกแบบ จำนวน 4 หน่วย คือ หน่วยที่ 1 เรื่อง การแปลงภาพวาดให้เป็นภาพเวกเตอร์ หน่วยที่ 2 เรื่อง การใช้งานบรัช หน่วยที่ 3 เรื่อง การวาดและลงสี และหน่วยที่ 4 เรื่องการลงแสงเงาให้ภาพ

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรต้นได้แก่การเรียนรู้ด้วยบทเรียนบนเว็บตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ร่วมกับเทคนิคการคิดนอกกรอบที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดสร้างสรรค์เรื่องการออกแบบการ์ตูน 2 มิติ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 บทเรียนบนเว็บตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ร่วมกับเทคนิคการคิดนอกกรอบที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดสร้างสรรค์เรื่องการออกแบบการ์ตูน 2 มิติ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี

4.2 แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ของทอแรนซ์ (อาร์ พินธ์มณี, 2557) โดยอาศัยรูปภาพแบบ ก. ประกอบด้วยแบบทดสอบย่อย 3 ชุด ดังนี้ กิจกรรมชุดที่ 1 การสร้างภาพ (Picture Construction) จำนวน 1 ข้อ โดยวาดจากสิ่งที่กำหนดให้คือกระดาษสี่รูปไข่ 1 รูปเน้นว่าพยายามคิดและวาดภาพที่ไม่มีใครเคยวาดมาก่อน วาดในสิ่งที่แปลกใหม่ และน่าสนใจรวมถึงการตั้งชื่อภาพที่วาดต้องแปลกใหม่และน่าสนใจที่สุด กำหนดเวลาให้ 10 นาที กิจกรรมชุดที่ 2 การนักศึกษาเติมภาพให้สมบูรณ์ (Picture Completion) จำนวน 10 ข้อ การวาดภาพต่อเติมให้สมบูรณ์จากสิ่งเร้าที่กำหนดให้เป็นลายเส้นรูปลักษณะต่างๆ 10 รูป

โดยคิดและต่อเติมภาพให้แปลกใหม่ แปลกแตกต่างไปจากคนอื่นให้น่าสนใจที่สุดพร้อมกับตั้งชื่อภาพ กำหนดเวลา 10 นาที กิจกรรมชุดที่ 3 เส้นตรง (Parallel Line) จำนวน 30 ข้อการวาดภาพจากเส้นคู่ขนานที่กำหนดให้ จำนวน 30 คู่ ซึ่งเส้นตรงคู่ขนานจะต้องเป็นส่วนสำคัญของภาพ การต่อเติมเส้นนั้นสามารถต่อเติมในระหว่างเส้นคู่ขนานบนเส้นตรงคู่ขนานหรือนอกเส้นตรงคู่ขนานก็ได้โดยพยายามคิดและต่อเติมภาพให้แปลกใหม่ แปลกแตกต่างไปจากคนอื่น น่าสนใจและตื่นเต้นที่สุด พร้อมกับตั้งชื่อภาพ กำหนดเวลาให้ 10 นาที การทำแบบทดสอบทั้ง 3 กิจกรรมนั้น เน้นการวาดภาพให้มีความน่าสนใจ และวาดจากความคิดของนักศึกษาหรือแสดงเอกลักษณ์ของภาพ กิจกรรมทั้ง 3 ชุด ใช้เวลาในการทดสอบกิจกรรมละ 10 นาที เมื่อหมดเวลากิจกรรมหนึ่งก็ต้องเริ่มทำกิจกรรมชุดถัดไปทันที

การตรวจให้คะแนนความคิดสร้างสรรค์แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1) ความคิดคล่องแคล่ว หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการคิดหาคำตอบให้ได้ อย่างคล่องแคล่ว รวดเร็วและมีปริมาณการตอบสนองได้มากในเวลาที่จำกัด คะแนนความคิดคล่องแคล่ว คือคะแนนที่ได้จากการวาดภาพที่ชัดเจน สื่อความความได้ในแต่ละกิจกรรม

การให้คะแนนกิจกรรมที่ 1 มี 1 คะแนน กิจกรรมที่ 2 มี 10 คะแนน และกิจกรรมที่ 3 มี 30 คะแนน ตรวจว่าภาพนั้นชัดเจนหรือไม่ มีภาพซ้ำกันหรือไม่ถ้าซ้ำกันก็ให้เพียงภาพเดียวคะแนนทั้งหมดของกิจกรรมทั้ง 3 ให้บันทึกลงในกระดาษตรวจให้คะแนน

2) ความคิดริเริ่ม หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการคิดสิ่งแปลกใหม่ไม่ซ้ำผู้ใด การให้คะแนนความคิดริเริ่มขึ้นอยู่กับความถี่ทางสถิติของภาพที่แตกต่างไปจากธรรมดาในการตอบของกลุ่มตัวอย่าง ในการให้คะแนนความคิดริเริ่มให้ดูที่ภาพเป็นหลัก ไม่ใช่ดูชื่อกำกับไว้ สำหรับภาพที่ซ้ำกันมากจะได้ 0 คะแนน พิจารณาจากรายชื่อที่กำหนดไว้ในคู่มือการให้คะแนน โดยใช้เกณฑ์คำตอบที่ตอบมากตั้งแต่ 1 - 5 เปอร์เซนต์จัดเป็นความคิดที่แปลกและได้ 1 คะแนน คำตอบที่ตอบมากกว่า 5 เปอร์เซนต์จัดเป็นความคิดธรรมดาได้ 0 คะแนน การตรวจให้คะแนน กิจกรรมที่ 1 มี 1 คะแนน กิจกรรมที่ 2 มี 10 คะแนน และกิจกรรมที่ 3 มี 30 คะแนน

3) ความคิดละเอียดลออ หมายถึง ความคิดในรายละเอียดที่นำมาตกแต่งความคิดครั้งแรกให้สมบูรณ์ แล้วทำให้ภาพชัดเจนและได้ความหมายสมบูรณ์ แต่ละภาพให้คะแนนต่ำสุด 1 คะแนน โดยนับคะแนนความละเอียดลออจะนับจากส่วนของรายละเอียดที่ใช้ในการต่อเติมภาพจากภาพที่กำหนดให้โดยการแรเงา ระบายสี การตกแต่งภาพเพิ่มเติม

เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ การให้คะแนน กิจกรรมที่ 1 การวาดภาพ

ถ้าวาดส่วนละเอียด 0 - 5 แห่ง ให้

1 คะแนน

ถ้าวาดส่วนละเอียด 6 - 12 แห่ง ให้

2 คะแนน

ถ้าวาดส่วนละเอียด 13 - 19 แห่ง ให้

3 คะแนน

ถ้าวาดส่วนละเอียด 20 - 26 แห่ง ให้

4 คะแนน

ถ้าวาดส่วนละเอียด 27 - 33 แห่ง ให้

5 คะแนน

ถ้าวาดส่วนละเอียดมากกว่า 34 แห่งให้

6 คะแนน

กิจกรรมที่ 2 การต่อเติมภาพให้สมบูรณ์

ถ้าวาดส่วนละเอียด 0 - 8 แห่ง ให้

1 คะแนน

ถ้าวาดส่วนละเอียด 9 - 17 แห่ง ให้

2 คะแนน

ถ้าวาดส่วนละเอียด 18 - 28 แห่ง ให้

3 คะแนน

ถ้าวาดส่วนละเอียด 29 - 39 แห่ง ให้

4 คะแนน

ถ้าวาดส่วนละเอียด 40 - 50 แห่ง ให้

5 คะแนน

ถ้าวาดส่วนละเอียดมากกว่า 51 แห่ง

ให้ 6 คะแนน

กิจกรรมที่ 3 การใช้เส้นคู่ขนาน

ถ้าวาดส่วนละเอียด 0 - 7 แห่ง ให้

1 คะแนน

ถ้าวาดส่วนละเอียด 8 - 16 แห่ง ให้

2 คะแนน

ถ้าวาดส่วนละเอียด 17 - 27 แห่ง ให้

3 คะแนน

ถ้าวาดส่วนละเอียด 28 - 37 แห่ง ให้

4 คะแนน

ถ้าวาดส่วนละเอียด 38 - 47 แห่ง ให้

5 คะแนน

ถ้าวาดส่วนละเอียดมากกว่า 48 แห่ง

6 คะแนน

4) ความคิดยืดหยุ่นหมายถึง ความสามารถในการคิดหลายทิศทางหลายประเภท หลายชนิด หลายกลุ่มและคำตอบไม่ได้จัดอยู่ในกลุ่มหรือประเภทเดียวกัน การตรวจให้คะแนนความคิดยืดหยุ่น เช่น วงกลมวาดเป็นรูปอะไรได้บ้าง คำตอบเป็นลูกฟุตบอล ลูกเทนนิส ลูกกอล์ฟ จานข้าว หน้าปัดนาฬิกา เหรียญสตางค์ ดวงตา ปากถ้วยน้ำ พัดลม กระดุม แหวน ดวงไฟรถยนต์ เป็นต้น เมื่อนำมาจัดประเภทสามารถจัดได้ดังนี้

- อุปกรณ์กีฬา ได้แก่ ลูกฟุตบอล ลูกบาสเกตบอล ลูกเทนนิส ลูกกอล์ฟ
- เครื่องประดับ ได้แก่ แหวน หน้าปัดนาฬิกา
- เครื่องใช้ในครัวเรือน ได้แก่ ดวงไฟรถยนต์
- เครื่องใช้ในบ้าน ได้แก่ พัดลม
- อวัยวะ ได้แก่ ดวงตา
- เงิน ได้แก่ เหรียญสตางค์

ความคิดยืดหยุ่นในตัวอย่างสามารถแบ่งได้ถึง 7 ประเภท หรือกลุ่มได้คะแนนกลุ่มละหรือประเภทละ 1 คะแนน รวมเป็น 7 คะแนน

4.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.89 โดยใช้สูตร KR-20

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ก่อนทำการทดลองผู้วิจัยแบ่งกลุ่มนักศึกษาโดยวัดความสามารถ กลุ่มละ 5 คน (เก่ง 2 คน กลาง 2 คน อ่อน 1 คน โดยแบ่งจาก

คะแนนหน่วยก่อนหน้า) และชี้แจงข้อปฏิบัติในการเรียน โดยใช้ บทเรียนบนเว็บตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ร่วมกับเทคนิคการคิดนอกกรอบที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ เรื่องการออกแบบการ์ตูน 2 มิติ สำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

5.2 ให้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 35 คน ทำแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ของทอแรนซ์ แบบอาศัยรูปภาพเป็นสื่อ ชนิด ก.

5.3 นำบทเรียนบนเว็บตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ร่วมกับเทคนิคการคิดนอกกรอบที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ที่พัฒนาขึ้นทดลองใช้ตามระยะเวลาและกิจกรรมที่กำหนด

5.4 เมื่อจบบทเรียน ให้กลุ่มตัวอย่าง ทำแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ของทอแรนซ์ แบบใช้รูปภาพเป็นสื่อ ชนิด ก. ชุดเดิม

5.5 รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการทดลองนำไปวิเคราะห์แปรผลข้อมูล

5.6 สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการหาคุณภาพของบทเรียนบนเว็บตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ร่วมกับเทคนิคการคิดนอกกรอบที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เรื่องการออกแบบการ์ตูน 2 มิติ สำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาตรี มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.45)

ตารางที่ 1 ผลการหาคุณภาพของบนเว็บตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ร่วมกับเทคนิคการคิดนอกรอบที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์เรื่อง การออกแบบบาร์ทูน 2 มิติ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับคุณภาพ
1. ด้านเนื้อหา	4.73	0.45	ดีมาก
2. รวมด้านบทเรียนบนเว็บ	4.63	0.49	ดีมาก
3. บทเรียนบนเว็บตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ร่วมกับเทคนิคการคิดนอกรอบ	4.80	0.41	ดีมาก
รวม	4.72	0.45	ดีมาก

2. ผลการหาประสิทธิภาพของบทเรียนบนเว็บตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ร่วมกับเทคนิคการคิดนอกรอบที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เรื่องการออกแบบบาร์ทูน 2 มิติ สำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ก่อนเรียนและหลังเรียน

(n=35)

การทดสอบ	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.(1-tailed)
ก่อนเรียน	80	31.77	6.27	34.54*	.000*
หลังเรียน	80	63.86	6.44		

**p<.05

จากตารางที่ 2 พบว่าคะแนนความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม 1 ห้องเรียน จำนวน 35 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 31.77 และ 63.86 ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนความคิดสร้างสรรค์

ก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า คะแนนความคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน จากการเรียนด้วยบทเรียนบนเว็บตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ร่วมกับเทคนิคการคิดนอกรอบที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การออกแบบบาร์ทูน 2 มิติ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายและสรุปผล

1. อภิปรายผล

1.1 ผลการประเมินคุณภาพบทเรียนบนเว็บที่พัฒนาขึ้นโดยผู้เชี่ยวชาญมีระดับความคิดเห็นโดยรวมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.45) ผู้วิจัยได้ออกแบบขั้นตอนการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการปฐมนิเทศ ขั้นตอนการกระตุ้นความคิดและปรับโครงสร้างทางปัญญา ขั้นตอนวางแผนการเรียนรู้ ขั้นตอนการเรียนรู้ผ่านสื่อและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ขั้นตอนสรุปความคิดและสร้างความรู้ และขั้นตอนการประเมินผลการเรียนรู้ และนำแนวคิดและหลักการสำคัญของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ให้มีการสร้างสถานการณ์ปัญหาด้วยโจทย์สำหรับให้ผู้เรียนฝึกการคิดนอกกรอบที่สอดคล้องกับสภาพจริงและให้ผู้เรียนเป็นส่วนหนึ่งของสถานการณ์นั้น สอดคล้องกับแนวคิดของ สุมาลิชัยเจริญ (2551) กล่าวว่า การจัดให้มีประสบการณ์ในกระบวนการสร้างความรู้ เป็นการสร้างสถานการณ์เพื่อนำผู้เรียนเข้าสู่บริบทการเรียนรู้โดยผู้เรียนจะได้รับรู้เรื่องราวปัญหาที่สอดคล้องใกล้เคียงกับสภาพจริงของผู้เรียน ซึ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสถานการณ์ปัญหานั้น มีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาเป็นการส่งเสริมการสร้างความรู้ของผู้เรียนซึ่งรวมเข้ากับการจัดการเรียนรู้นระบบเครือข่ายที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา

1.2 ผลการประเมินคะแนนความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนที่เรียนด้วยบทเรียนบนเว็บที่พัฒนาขึ้น หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าบทเรียนบนเว็บที่พัฒนาขึ้นทำให้ผู้เรียนมีคะแนนความคิด

สร้างสรรค์เพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากบทเรียนบนเว็บมีลักษณะเน้นให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยวิธีการคิดแบบนอกกรอบ และนำสถานการณ์ปัญหาที่พัฒนามาจากเทคนิคการคิดนอกกรอบมาใช้ เป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความท้าทายอยากหาคำตอบเพื่อแก้ปัญหาสถานการณ์ที่ได้ให้ไว้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ มีการวางแผน การปรึกษากันในกลุ่มสมาชิก ผู้เรียนสามารถค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ทั้งจากภายในและภายนอกบทเรียน รวมทั้งมีฐานความช่วยเหลือและสามารถเลือกปรึกษาเพื่อนหรืออาจารย์ผู้สอนสำหรับคำแนะนำชี้แนะและส่งเสริมเท่านั้น กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองร่วมกันและคิดนอกกรอบนี้ ส่งผลให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ที่เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทรจิรา จันทรปาน (2553) เรื่องการสร้างสื่อคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบการฝึกคิดนอกกรอบแบบเลี้ยงแนวคิดเดิมและสร้างแนวคิดใหม่ พบว่าความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนก่อนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01

2. สรุปผล

2.1 ผลการประเมินคุณภาพบทเรียนบนเว็บที่พัฒนาขึ้นโดยผู้เชี่ยวชาญมีระดับความคิดเห็นโดยรวมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.45)

2.2 ผลการศึกษาคะแนนความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน ที่เรียนด้วยบทเรียนบนเว็บที่พัฒนาขึ้น เรื่องการออกแบบการ์ตูน 2 มิติ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนที่เรียนด้วยบทเรียนบนเว็บตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ร่วมกับเทคนิคการคิดนอกกรอบกับกลุ่มผู้เรียนที่เรียนด้วยบทเรียนบนเว็บร่วมกับเทคนิคอื่น

2. ควรมีการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการ

เรียนของผู้เรียนว่ามีความสอดคล้องหรือแตกต่างกันหรือไม่

3. ควรมีการวิเคราะห์ความต้องการหรือพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียนเพื่อให้การช่วยเหลือผู้เรียนได้ตรงประเด็น

4. ควรมีการศึกษาว่าบทเรียนบนเว็บตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ร่วมกับเทคนิคการคิดนอกกรอบสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในรายวิชาใดได้บ้าง.

บรรณานุกรม

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2545). *การคิดเชิงสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ: ชัดเชดมีเดีย

จันทร์จิรา จันทร์ปาน. (2553). *การสร้างสื่อคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบการฝึกคิดนอกกรอบแบบเลี้ยงแนวคิดเดิมและสร้าง แนวคิดใหม่*. วิทยาลัยการศึกษาศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.

ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2542). *การคิดแบบสร้างสรรค์และการทำแผนที่ทางความคิด*. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท. เอกสารอัดสำเนา.

ทศนา แหมมณี. (2557). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 14 กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2548). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ.

สุมาลี ชัยเจริญ. (2557). *การออกแบบการสอน*. สาขาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยขอนแก่น

สุมาลี ชัยเจริญ. (2551). *เทคโนโลยีการศึกษา: หลักการทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. สาขาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554)*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

อารี พันธุ์ณี. (2557). *ฝึกให้คิดเป็น คิดให้สร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

De Bono. (1984). *Lateral Thinking for Management*. London: Penguin Books.

การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของการดำเนินธุรกิจระบบชำระเงินออนไลน์ A Development of the Causal Model of the Online Payment Service System Business

อติษฐ์ วีระรังสรรค์, กฤษฎาภรณ์ รุจิธำรงกุล

Athist Veerarangsak*, krisdaporn Rujithamrongkul

สาขาวิชาบริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Doctor of Business Administration Faculty of Business Administration Bangkokthonburi University

ผู้นิพนธ์หลัก e-mail: athisathan1@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจระบบการชำระเงินออนไลน์ 2) ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างโมเดลเชิงสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจระบบการชำระเงินออนไลน์ 3) เสนอโมเดลเชิงสาเหตุของผลการดำเนินงานของธุรกิจระบบการชำระเงินออนไลน์ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ประกอบการรายย่อยที่ดำเนินธุรกิจให้บริการระบบชำระเงินออนไลน์เครือข่ายโทรศัพท์มือถือหลักๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ เอไอเอส จำนวน 147 คน ดีแทค จำนวน 140 คน และทรูจำนวน 113 คน รวมจำนวนทั้งหมด 400 คน โดยการใช้โมเดลสมการโครงสร้างในการทดสอบ และรายงานผลของการศึกษา ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์ จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประกอบการรายใหญ่ที่ซื้อเครื่องเติมเงินจำนวน 20 คน

ผลการศึกษาพบว่า 1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจระบบการชำระเงินออนไลน์ คือ ปัจจัยด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์ ด้านเทคโนโลยี และด้านความพึงพอใจ ส่วนปัจจัยทางด้านส่วนประสมทางการตลาดไม่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจระบบการชำระเงินออนไลน์ 2. ความสอดคล้องระหว่างโมเดลเชิงสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจระบบการชำระเงินออนไลน์ คือ ปัจจัยด้านความพึงพอใจ และด้านเทคโนโลยี มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจระบบการชำระเงินออนไลน์ 3. เพื่อเสนอโมเดลเชิงสาเหตุของผลการดำเนินงานของธุรกิจระบบการชำระเงินออนไลน์พบว่า โมเดลเชิงสาเหตุของผลการดำเนินงานของธุรกิจระบบการชำระเงินออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นประกอบปัจจัยหลักคือ ส่วนประสมทางการตลาด การจัดการเชิงกลยุทธ์ เทคโนโลยี และการสร้างความพึงพอใจ อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจระบบการชำระเงินออนไลน์ ได้แก่ ปัจจัยด้านความพึงพอใจ และด้านเทคโนโลยี มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจระบบการชำระเงินออนไลน์

ผลการวิเคราะห์เชิงคุณภาพพบว่าความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ ส่วนประสมทางการตลาดเป็นตัวแปรสำคัญในการส่งเสริมการตลาด การจัดการเชิงกลยุทธ์ระดับปฏิบัติการ และผู้บริหารที่สามารถประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศให้เหมาะสมกับการทำงานของธุรกิจ องค์การจึงจะสามารถสร้างความพึงพอใจและความได้เปรียบคู่แข่งขัน ทั้งนี้เทคโนโลยีสารสนเทศมีส่วนช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลที่ได้จากการวิจัยเชิงปริมาณ

คำสำคัญ: ระบบชำระเงินออนไลน์, ตู้เติมเงินออนไลน์

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) to study factors that influence the performance of the online payment system, 2) examination the consistency between the hypothetical model and empirical data of factors that influence the operating results of the online payment system and; 3) develop the causal model of the operating results for online payment system business. Representative sample were entrepreneurs of small business and consumers of core network mobile online payment system including 147 samples from AIS, 140 samples from DTAC and 113 samples from True. The total of sample was 400 samples by using structural equation modeling (SEM) to test, analyze and report this study. Qualitative samples were 20 companies who bought payment system machine.

The result found that 1. the principal factor in the operation of online payment system was strategic management in terms of technology and satisfaction while the factor of marketing mix did not affect on online payment service system business. 2. The concordance between hypothetical model and empirical data of factors that influenced the operating results of the online payment system were satisfaction and technology factors that influenced the operating results of the online payment system. 3. The explication causal model of the operation of online payment system business found that the main factor of the causal model consisted of marketing mix, strategic management, technology and customer satisfaction initiatives. However, the results from the study of importance effect on online payment system business were satisfaction and technology that influenced the performance of the online payment system.

The result of key informants-interview found that marketing mix, strategic management and technology were the important factors which made satisfaction and competitive advantages. The result is consistent with the results of quantitative research.

Keywords: online payment system, online payment machine

บทนำ

ปัจจุบันธุรกิจระบบการชำระเงินออนไลน์ หรือ ที่เรียกว่า Payment Gateway เป็นธุรกิจที่กำลังอยู่ในกระแสความนิยมของผู้บริโภคและวงการการค้าโลก มีอัตราการขยายตัวและการเจริญเติบโตแบบก้าวกระโดด โดยพบว่าในระบบเติมเงิน มีจำนวนสูงกว่า 40 ล้านเลขหมาย คิดเป็นอัตราส่วนร้อยละ 80% ของจำนวนผู้ใช้โทรศัพท์ทั้งหมด (ประชาชาติธุรกิจ, 2553) เว็บไซต์ตลาดกลางผลิตภัณฑ์ชุมชนออนไลน์ที่เป็นศูนย์กลางในการรวบรวมผู้ประกอบการและผลิตภัณฑ์ชุมชนของไทยที่หลากหลายเพื่อขยายตลาดสู่กลุ่มคนรุ่นใหม่ และเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภคในการใช้จ่ายซื้อสินค้าผ่านตลาดกลางออนไลน์ (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์อ้างถึงใน กรุงเทพธุรกิจออนไลน์, 2559)

ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ได้มีความสนใจในธุรกิจนี้เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ มีการเชื่อมต่อกับระบบการชำระเงินออนไลน์ หรือ Payment gateway หรือ ระบบรับชำระเงินด้วยการหักบัญชีเงินฝากธนาคาร นอกจากนี้บริษัทผู้ผลิตบางราย ยังพร้อมให้คำปรึกษาแก่ผู้ประกอบการผู้เติมเงินมือถือ เติมน้ำมันออนไลน์ รับชำระบิลค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า รับชำระบิลค่ามือถือรายเดือน ซื้อประกันพระราชบัญญัติรถจักรยานยนต์ซื้อประกัน พระราช

บัญญัติ รถยนต์ ซื้อประกันภัยรถยนต์ และอื่นๆ อีกมากมายในอนาคต เพื่อร่วมกันขยายโอกาสเติบโตให้กับธุรกิจให้ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงสินค้าที่มีราคาแพงบางรายเข้ามือถือที่ให้บริการ “ฟรี” โดยใช้เวลาเติมจากตู้ “ไม่มีคำว่า เติมน้ำมันได้” เนื่องจากระบบเครือข่ายของผู้ให้บริการปิดปรับปรุงชั่วคราว มีระบบสัญญาณกันขโมยพร้อมการแจ้งเตือนไปยังมือถือของเจ้าของผู้เติมเงินทันที มีแบตเตอรี่สำรอง ผู้สามารถใช้งานได้ต่อเนื่อง 3 ชั่วโมง กรณีไฟฟ้าดับ สามารถตรวจสอบรายงานต่างๆ ของตู้ ผ่านทางอินเทอร์เน็ต และหน้าจอผู้เติมเงินได้ และรองรับบริการในอนาคตได้อีกมากมาย นอกจากนี้ ผู้ประกอบการธุรกิจระบบออนไลน์ จะได้ผลตอบแทนทั้งค่าบริการทั่วไปจากรายได้จากการเติมเงินมือถือ เงินส่วนแบ่งที่ได้จากการขายสินค้า ส่วนแบ่งจากการใช้เวลาสื่อสารทางอากาศ เติมน้ำมันสดเติมเกม ชำระบิล ค่าบริการ พระราชบัญญัติมอเตอร์ไซด์ พระราชบัญญัติรถยนต์/ประกันภัยรถยนต์และการขายสินค้าที่คุ้มค่า

อีกทั้งยังเพื่อเป็นการบริหารจัดการการขายผู้เติมเงินมือถือในปัจจุบันให้ผู้เติมเงินต้นทุนต่ำเมื่อเทียบกับตลาดเติมเงินผ่านผู้เติมเงินซึ่งทำให้ผู้มีรายได้น้อยสามารถมีโอกาสเข้าถึงการลงทุนในธุรกิจเติมเงินหยอดเหรียญ มือถือได้เมื่อเทียบลำดับชั้นการจัดการและผลที่คุ้มค่า มีระบบ

เซิร์ฟเวอร์การชำระเงินไว้ที่จุดศูนย์กลางของเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ดีที่สุดในประเทศไทยที่มีความเสถียรสูงทั้งในด้านความมาตรฐานและคุณภาพของความปลอดภัยพร้อมทั้งมีระบบสำรองไฟที่ดีที่สุดในประเทศ ผู้บริการจะได้รับคุณภาพที่ดีที่สุดโดยอาศัยกลไกการทำงานของเครื่องเดิมออนไลน์ของผู้ประกอบการที่มีการเชื่อมโยงเครือข่ายรูปแบบการแปรคาลวด มีการดูแลและคอลเซ็นเตอร์ ตลอด 24 ชั่วโมง

การสร้างกลยุทธ์การจ่ายเงินและชำระเงินค่าสินค้าผ่านระบบออนไลน์ เป็นปัจจัยที่สำคัญหนึ่งที่จะสร้างแรงจูงใจต่อกลุ่มกลุ่มเป้าหมายและลูกค้าผู้ใช้ตู้เติมเงินออนไลน์ ให้กับผู้บริการทั้งกลุ่มนักเรียนนักศึกษา องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน ประชาชนทั่วไป และพ่อค้าแม่ค้าตามร้านต่างๆ ทั่วประเทศให้เพิ่มขึ้นและมีความมั่นใจต่อการใช้บริการ ผู้วิจัย จึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่สำคัญในการสร้างรูปแบบการสร้างกลยุทธ์การจ่ายเงินและชำระเงินค่าสินค้าผ่านระบบออนไลน์ เพื่อนำไปสู่การพัฒนากลยุทธ์การจ่ายเงินและชำระเงินค่าสินค้าผ่านระบบออนไลน์ ที่จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์และประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจระบบการชำระเงินออนไลน์
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลเชิงสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจระบบการชำระเงินออนไลน์
3. เพื่อเสนอโมเดลเชิงสาเหตุของผลการดำเนินงานของธุรกิจระบบการชำระเงินออนไลน์

สมมติฐาน

1. การจัดการเชิงกลยุทธ์ มีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจระบบการชำระเงินออนไลน์
2. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจระบบการชำระเงินออนไลน์
3. เทคโนโลยีมีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจระบบการชำระเงินออนไลน์
4. ความพึงพอใจ มีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจระบบการชำระเงินออนไลน์
5. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมีอิทธิพลทางตรงต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจระบบการชำระเงินออนไลน์
6. เทคโนโลยีมีอิทธิพลทางตรงต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจระบบการชำระเงินออนไลน์

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาค้นคว้านี้ได้มุ่งศึกษา การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของการดำเนินธุรกิจระบบชำระเงินออนไลน์ซึ่งประกอบด้วย

ส่วนประสมทางการตลาด เป็นเครื่องมือทางตลาดที่ธุรกิจนำมาใช้เพื่อสร้างยอดขายในตลาดเป้าหมายโดยทำการจำแนกองค์ประกอบออกเป็น 4 กลุ่มภายใต้ P แต่ละตัวเรียกว่า “Four Ps” ประกอบด้วยผลิตภัณฑ์ (Product) การกำหนดราคา (Price) ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) และการส่งเสริมการตลาด (Promotion) ซึ่งใช้ร่วมกันเพื่อสนองความพึงพอใจแก่กลุ่มเป้าหมาย (Kotler, 2003) ผลิตภัณฑ์ (Product) คือ

สิ่งที่เสนอขายโดยธุรกิจเพื่อสนองความต้องการของลูกค้าให้พึงพอใจ ผลประกอบด้วยสินค้าบริการ ความคิด สถานที่ องค์การ หรือบุคคล ผลิตภัณฑ์ต้องมีอรรถประโยชน์ (Utility) มีคุณค่า (Value) ในสายตาของลูกค้าจึงจะมีผลทำให้ผลิตภัณฑ์สามารถขายได้ การกำหนดกลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์ต้องพยายามคำนึงถึงปัจจัยความแตกต่างของผลิตภัณฑ์ (Product Differentiation) และความแตกต่างทางการแข่งขัน (Competitive Differentiation) ราคา (Price) คุณค่าผลิตภัณฑ์ ในรูปตัวเงิน ราคาเป็นต้นทุน (Cost) ของลูกค้า ผู้บริโภคจะเปรียบเทียบระหว่างคุณค่า ผลิตภัณฑ์ กับราคาผลิตภัณฑ์นั้นถ้าคุณค่าสูงกว่าราคา จึงจะตัดสินใจซื้อ ดังนั้นผู้กำหนดกลยุทธ์ด้านราคาต้องคำนึงถึง คุณค่าที่รับรู้ (Perceived Value) ในสายตาของลูกค้า ต้นทุนสินค้าค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง และการแข่งขัน การส่งเสริมการตลาด (Promotion) เป็นการติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับข้อมูลระหว่างผู้ขายกับผู้ซื้อเพื่อสร้างทัศนคติและพฤติกรรม การซื้อ การติดต่อสื่อสารอาจใช้พนักงานขาย (Personal Selling) และไม่ใช่คน (Non Personal Selling) เครื่องมือในการติดต่อสื่อสารมีหลายอย่างอาจเลือกใช้หนึ่งหรือหลายเครื่องมือโดยใช้แบบประสมประสานกัน (Integrated Marketing Communication) โดยพิจารณาความเหมาะสมกับลูกค้า ผลิตภัณฑ์ และคู่แข่ง การจัดจำหน่าย (Place หรือ Distribution) หมายถึง โครงสร้างของช่องทาง ประกอบด้วยสถาบันและกิจกรรมที่ใช้เพื่อเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์และบริการจากองค์การไปยังตลาด

การจัดการเชิงกลยุทธ์ Pearce & Robinson (2009) กล่าวว่า การจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นชุดของการตัดสินใจและปฏิบัติงานที่มีผลต่อการวางแผนและการปฏิบัติตามแผน ประกอบด้วยงาน 9 อย่าง ดังนี้ 1. การกำหนดพันธกิจหรือภารกิจขององค์กร ได้แก่ การเขียนข้อความบรรยายแบบกว้างๆ เกี่ยวกับความมุ่งหมาย ปรัชญา และเป้าหมาย 2. วิเคราะห์สภาพแวดล้อมในแง่ร่มต่างๆ ภายในองค์กร เพื่อทราบจุดแข็งจุดอ่อน 3. ประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อค้นหาความได้เปรียบในการแข่งขันและปัจจัยแวดล้อมทั่วไป เพื่อขยายโอกาสดำเนินงานและหลีกเลี่ยงอุปสรรค หรือภัยคุกคามต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น 4. วิเคราะห์ทางเลือกในการดำเนินงานขององค์กร โดยการจัดสรรทรัพยากรขององค์กร ให้เหมาะสมสอดคล้องกับพันธกิจขององค์กร 5. กำหนดทางเลือกในการปฏิบัติที่เหมาะสมที่สุด โดยการประเมินแต่ละทางเลือก ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับพันธกิจของบริษัท 6. กำหนดวัตถุประสงค์ระยะยาวและกลยุทธ์แม่บทที่จะนำมาใช้เพื่อเป็นทางเลือกในการดำเนินธุรกิจที่เลือกไว้ 7. พัฒนาวัตถุประสงค์ประจำปีและกลยุทธ์ระยะสั้น ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ระยะยาวและกลยุทธ์แม่บท 8. นำกลยุทธ์ที่เลือกไว้ไปปฏิบัติด้วยการจัดสรรปันส่วนทรัพยากร เพื่อให้เหมาะสมกับงาน คน โครงสร้างและเทคโนโลยี 9. ประเมินผลสำเร็จของกระบวนการกลยุทธ์ทุกขั้นตอนที่ได้ปฏิบัติ เพื่อนำผลที่ได้มาใช้เป็นตัวนำเข้าเพื่อการตัดสินใจในอนาคต จากแนวคิดนี้สรุปได้ว่าการจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นการบริหารงานที่เกี่ยวกับการวางแผน การอำนวยการ การจัดองค์กร และการควบคุมที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจและการ

ปฏิบัติการทางด้านกลยุทธ์ขององค์กรให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้บริโภคทั้งในด้านความสนใจในเรื่องสุขภาพและการประหยัดค่าใช้จ่ายของลูกค้า

เทคโนโลยี นำการเปลี่ยนแปลงมาสู่สังคมซึ่งมีผลกระทบต่อค่านิยม ความเชื่อ อีกทั้งยังสร้างปัญหาและโอกาสในการจัดการองค์การด้านการเมืองและเศรษฐกิจ (McOmber, 1999) มีนักวิชาการได้แบ่งเทคโนโลยีออกเป็น 3 กลุ่ม (Definition) 1. เทคโนโลยีในฐานะเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ (Technology as Instrumentality) ที่อำนวยความสะดวกให้กับชีวิตประจำวัน โดยในแต่ละยุคแต่ละสมัยก็จะมีพัฒนาเทคโนโลยีให้เจริญก้าวหน้าและเหมาะสมกับยุคสมัยนั้น ๆ 2. เทคโนโลยีในฐานะทำให้เป็นอุตสาหกรรม (Technology as Industrialization) โดยมีมุมมองเทคโนโลยีในแง่ลบ ถือว่าเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือของระบบทุนนิยม เทคโนโลยีแย่งชิงการทำงาน ความเป็นส่วนตัวและศักดิ์ศรีของมนุษย์ไป เทคโนโลยีเป็นสิ่งที่เปื้อนอัตโนมัติ ไม่สามารถควบคุมได้ ก่อให้เกิดและสนับสนุนค่านิยมแบบทุนนิยม 3. เทคโนโลยีในฐานะเป็นสิ่งแปลกใหม่ (Technology as Novelty) เทคโนโลยีจะมีการพัฒนารูปแบบใหม่ ๆ เพื่อแทนที่เทคโนโลยีตัวเดิม ๆ ที่ล้าสมัย

ความพึงพอใจ การศึกษาความพึงพอใจของลูกค้าเป็นเรื่องสำคัญ เพราะจะนำมาซึ่งความได้เปรียบในเชิงการแข่งขันทางการตลาด เพื่อความก้าวหน้าและการเติบโตของธุรกิจบริการอย่างไม่หยุดยั้ง และส่งผลให้สังคมส่วนรวมมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น จึงกล่าวได้ว่า ความพึงพอใจมีความสำคัญต่อผู้ให้บริการและผู้รับบริการ ความพึงพอใจในการบริการ จะประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ประการ

(Cranny, 1992) คือ องค์ประกอบด้านการรับรู้คุณภาพของผลิตภัณฑ์บริการ ผู้รับบริการจะรับรู้ว่าคุณภาพผลิตภัณฑ์บริการที่ได้รับ มีลักษณะตามพันธสัญญาของกิจการบริการแต่ละประเภท ตามที่ควรจะเป็นมากน้อย ซึ่งจะสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าในสิ่งที่ลูกค้าต้องการ และองค์ประกอบด้านการรับรู้คุณภาพของการนำเสนอบริการ ผู้รับบริการจะรับรู้ว่าวิธีการนำเสนอบริการในกระบวนการบริการของผู้ให้บริการมีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ไม่ว่าจะเป็นความสะดวกในการเข้าถึงบริการ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เกี่ยวข้องกับการสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า

ผลการดำเนินงาน องค์กรที่จะประสบความสำเร็จมักเป็นองค์กรที่ได้มีการประเมินผลและวัดผลการปฏิบัติงาน (Performance Measurement) อยู่เป็นประจำ เพราะการประเมินผลทำให้องค์กรสามารถทราบสถานะขององค์กรว่าเป็นอย่างไร ต้องมีการแก้ไขปรับปรุงที่ส่วนใดเพื่อที่จะได้มีการพัฒนาและแก้ไขในส่วนที่เป็นงานเร่งด่วน หรือแก้ไขในลักษณะการพัฒนาแบบยั่งยืน องค์กรต้องมีกระบวนการและระบบงานในการรับผลสะท้อนกลับเกี่ยวกับนโยบายที่มอบให้พนักงานปฏิบัติ หากองค์กรสามารถทำให้การตอบสนองต่อนโยบายขององค์กรถือเป็นหน้าที่ของทุกคนในองค์กร ความสำเร็จก็จะมาสู่องค์กร ดังนั้นหลายๆ องค์กรจึงมุ่งที่จะแสวงหาวิธีการปรับปรุงพัฒนาองค์กรของตนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และพัฒนาองค์กรให้มีความเจริญก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลา โดยในที่นี้ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีของ Clark, 1999 ในการวัดผลการดำเนินงาน อันประกอบด้วย ด้านการเงิน และด้านลูกค้า

ระเบียบ (systematizing) แล้วจำแนกแยกแยะเป็นประเภทต่างๆ (Categorizing) แล้วสังเคราะห์ข้อมูล (Synthesizing) แปลความแล้วนำมาเล่าเรื่อง (Storytelling) สรุปเป็นเนื้อหาสาระ (Summarizing) เพื่อนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบยืนยันกับการวิจัยเชิงปริมาณที่ได้มาจากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์สมการโครงสร้างเทคนิค (SEM)

ผลการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจระบบการชำระเงินออนไลน์

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้บริการระบบชำระเงินออนไลน์ด้วยเครื่องเติมเงินออนไลน์ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาด การจัดการเชิงกลยุทธ์ที่เป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินงานของธุรกิจระบบการชำระเงินออนไลน์ เทคโนโลยี ความพึงพอใจ และด้านผลการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.14, 4.22, 4.31, 4.00$ และ 4.00 ตามลำดับ)

2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลเชิงสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจระบบการชำระเงินออนไลน์

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านความพึงพอใจ และด้านเทคโนโลยี มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจระบบการชำระเงินออนไลน์ และสามารถพยากรณ์ปัจจัยดำเนินการของธุรกิจระบบการชำระเงินออนไลน์ ร้อยละ 64.40 โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ .307 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ พบว่า ความพึงพอใจ และเทคโนโลยี

มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจระบบการชำระเงินออนไลน์ได้สูงสุดอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ในรูปคะแนนดิบเท่ากับ .771 และ .089 ตามลำดับทั้งนี้อาจเพราะโครงสร้างพื้นฐานของการจัดส่งสินค้า การชำระเงิน การบริการหลังการขาย มีความปลอดภัย และการบริการอื่น ๆ รวมทั้งการพัฒนาด้านเทคโนโลยีของระบบการชำระเงินออนไลน์ด้วยเครื่องเติมเงินออนไลน์ที่แพร่หลาย เข้าถึงง่าย มีความสะดวกแก่ผู้รับบริการ และเมื่อผู้ประกอบการขนาดเล็กมีจำนวนมากจะช่วยให้สามารถแข่งขันหรือเข้าสู่ตลาดในระดับประเทศด้วยต้นทุนต่ำ อีกทั้งยังทำให้ผู้รับบริการได้รับบริการระบบการชำระเงินออนไลน์ในราคาที่ถูกลง และจากผลการวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องระหว่างโมเดลเชิงสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด การจัดการเชิงกลยุทธ์ เทคโนโลยี และความพึงพอใจ มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินธุรกิจระบบการชำระเงินออนไลน์ในทางปฏิบัติ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานหลัก ดังที่ ศิริรัตน์ ชุณหคล้าย (2547) ได้เสนอองค์ประกอบของการวัดผลการดำเนินงานโดยใช้ตัวแบบการจัดการคุณภาพขององค์กรรวมของ Malcolm Baldrige Quality Model (MBNQA) ประกอบด้วย (1) ความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์กร (2) ความก้าวหน้าขององค์กร และคุณภาพของบุคลากร (3) ประสิทธิภาพขององค์กร (4) ผลลัพธ์ด้านการเงินและงบประมาณขององค์กร (5) ธรรมชาติและความรับผิดชอบต่อสังคมซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับ Osterwalder (2004) ที่ได้ศึกษาองค์ประกอบของตัวแบบธุรกิจที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจ พบว่าศึกษาองค์ประกอบของตัวแบบธุรกิจ ประกอบด้วย

คุณค่าผลิตภัณฑ์ การแบ่งส่วนลูกค้าช่องทางการ
นำส่ง ความสัมพันธ์กับลูกค้า แหล่งที่มาของรายได้
ทรัพยากรหลัก กิจกรรมหลัก พันธมิตรหลัก และ
โครงสร้างต้นทุน ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนิน
ธุรกิจ ขณะที่ ศิวะนันท์ ศวพิทักษ์ (2554) ได้ศึกษา
การจัดการนวัตกรรมขององค์กรที่มีผลต่อ
พฤติกรรมการสร้างสรรค่นวัตกรรมของพนักงาน
พบว่า (1) สมการโครงสร้างพระดับพฤติกรรมการ
สร้างสรรค่นวัตกรรมของพนักงานมีความสอดคล้อง
กับข้อมูลเชิงประจักษ์ (2) ตัวแปรความพึงพอใจใน
การปฏิบัติงานมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสร้าง
นวัตกรรมของพนักงาน อีกทั้งชุดของตัวแปรระดับ
พนักงานและระดับองค์กรสามารถอธิบายความ
แปรปรวนในพฤติกรรมการสร้างสรรค่นวัตกรรม
ของพนักงานได้ร้อยละ 69 ทั้งสองระดับเท่ากัน

3. เพื่อเสนอโมเดลเชิงสาเหตุของผลการ
ดำเนินงานของธุรกิจระบบการชำระเงินออนไลน์
ผลการวิจัยพบว่า โมเดลเชิงสาเหตุของผลการ
ดำเนินงานของธุรกิจระบบการชำระเงินออนไลน์ที่
พัฒนาขึ้นประกอบปัจจัยหลักคือ ส่วนประสม
ทางการตลาด การจัดการเชิงกลยุทธ์ เทคโนโลยี
และการสร้างความพึงพอใจ หากแต่จากผลการ
ศึกษาปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงาน
ของธุรกิจระบบการชำระเงินออนไลน์ได้แก่ ปัจจัย
ด้านความพึงพอใจ และด้านเทคโนโลยี มีอิทธิพล
ต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจระบบการชำระเงิน
ออนไลน์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และที่ระดับ
.05 ตามลำดับ ทั้งนี้จากการให้สัมภาษณ์ของผู้
ประกอบการได้กล่าวว่า คุณภาพพื้นฐานของบริการ
จะช่วยสร้างความพอใจและความคาดหวังขั้นต่ำ
มุ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้รับบริการและสำรวจ
ความพอใจของลูกค้า ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อผลการ

ดำเนินงานของธุรกิจระบบการชำระเงินออนไลน์
โดยการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในเชิงกลยุทธ์
ให้สามารถเชื่อมต่อระบบสารสนเทศเข้าเป็นเครือ
ข่ายที่ช่วยให้ผู้ประกอบการได้เปรียบในการแข่งขัน
หรือพยายามสร้างความแตกต่างจากคู่แข่งชั้น
ทางการตลาด โดยการพัฒนา นวัตกรรมด้าน
ผลิตภัณฑ์และบริการ เพื่อสร้างและธำรงรักษา
ความได้เปรียบในการแข่งขันให้แก่องค์กร โดย
อาศัยการโฆษณาผ่านสื่อต่างๆ และอาศัยใช้
พนักงานขายในการสื่อสารระหว่างบุคคลกับบุคคล
ที่จะจูงใจผู้ซื้อที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ได้เข้าถึงสินค้า
และบริการ รวมทั้งเลือกซื้อผลิตภัณฑ์หรือบริการ
นวัตกรรมที่เป็นการจัดการเชิงกลยุทธ์ระดับปฏิบัติ
การดังที่ วิญญู กิ่งหิรัญวัฒนา (2557) กล่าวว่า
ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกของผู้ใช้บริการในด้าน
ต่างๆที่มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ความสำเร็จ
ตามเป้าหมายส่วนบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อ
ตอบสนองความต้องการหรือสิ่งที่คาดหวังเอาไว้
องค์กรจึงต้องมีความรับผิดชอบในการปรับปรุง
คุณภาพให้เกิดประสิทธิผลและให้ผลดีอย่างต่อเนื่อง
ซึ่ง Heskett (1988) ได้กล่าวถึงปัจจัยสำคัญๆ
ที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการ คือ
คุณภาพผลิตภัณฑ์ที่นำมาเสนอบริการ ราคาสินค้า
ที่เหมาะสม สถานที่บริการเพื่ออำนวยความสะดวก
แก่ลูกค้าอย่างทั่วถึงและข้อมูลข่าวสารที่ผู้ประกอบการ
ที่นำเสนอให้กับผู้รับบริการที่จะช่วยสร้างความ
พึงพอใจและตรงกับความต้องการให้กับลูกค้า
สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Rajala, Rossi and
Tuunainen (2003) ทำการศึกษาธุรกิจซอฟต์แวร์ที่
ประสบความสำเร็จโดยดูจากผลประกอบการด้าน
ส่วนแบ่งทางการตลาดและกำไรสุทธิสูงสุดจำนวน
6 ธุรกิจในประเทศฟินแลนด์ซึ่งพบว่า องค์กรประกอบ

ในตัวแบบธุรกิจที่มีอิทธิพลต่อผลประกอบการของธุรกิจ ประกอบด้วย กลยุทธ์ผลิตภัณฑ์ ช่องทางการจำหน่าย บริการและการดำเนินการ เป็นต้น ซึ่งก่อนหน้านี้ รัฐนันท์ พงศ์วิวิธธีธรและ รณกฤต น้อยพันธ์ (2556) ศึกษาการกำหนดเป้าหมายของลูกค้านำและประสิทธิภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า ระบบสารสนเทศทางการตลาดและทัศนคติด้านการบริหารจัดการมีความสัมพันธ์กันโดยนำมาประยุกต์ใช้ในการกำหนดเป้าหมายกลุ่มลูกค้าเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันจะเป็นประโยชน์ต่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศกำลังพัฒนา

ในสภาวะแวดล้อมทางธุรกิจที่มีความแปรปรวน ซึ่งก่อนหน้านี้ สุพาดา สิริกิตตา (2556) ศึกษา กลยุทธ์เศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่มีผลต่อความสำเร็จขององค์กรธุรกิจ: กรณีศึกษาผู้ประกอบการอุตสาหกรรมภาคกลางตอนบน พบว่ากลยุทธ์การสร้าง ความแตกต่างของผลิตภัณฑ์ รองลงมา กลยุทธ์การผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม กลยุทธ์นวัตกรรม กลยุทธ์การตลาด กลยุทธ์พนักงาน และ กลยุทธ์การเป็นพันธมิตรมีอิทธิพลต่อความสำเร็จขององค์กรธุรกิจในภาพรวม ร้อยละ 13.9

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรในโมเดลเชิงสาเหตุ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าสถิติผลการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรในโมเดลเชิงสาเหตุของการดำเนินงานของธุรกิจระบบการชำระเงินออนไลน์

ปัจจัยเหตุ	STMG			MKTM			TNLG			STFT			
ปัจจัยผล	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	
STMG	-	-	-	0.13**	-	0.13**	0.91**	-	0.91**	-	-	-	
	-	-	-	(0.06)	-	(0.06)	(0.17)	-	(0.17)	-	-	-	
PFMN	0.30**	-	0.30**	0.01	0.04	0.05	0.16**	0.27**	0.43**	0.49**	-	0.49**	
	(0.07)	-	(0.07)	(0.09)	(0.07)	(0.12)	(0.09)	(0.04)	(0.04)	(0.11)	-	(0.11)	
ค่าสถิติไคร้-สแควร์ = 60.58, df = 49, p-value = 0.124, GFI = 0.98, AGFI = 0.96, NFI = 1.00, NNFI = 1.00, CFI = 1.00, RMR = 0.008, RMSEA = 0.025													
ตัวแปร ความเที่ยง	BUS 0.61	OPR 0.62	FIN 0.82	CUS 0.73	PRO 0.67	PRI 0.81	PRM 0.70	PLA 0.75	UTN 0.68	WKP 0.69	PCS 0.73	PFM 0.77	
ตัวแปร ความเที่ยง	PHY 0.73												
สมการ โครงสร้าง ของตัวแปร	STMG			PFMN									
R Square	0.95			0.87									
เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง													
ตัวแปรแฝง	STMG			PFMN			MKTM			TNLG			STFT
STMG	1.00												
PFMN	0.92			1.00									
MKTM	0.96			0.88			1.00						
TNLG	0.98			0.91			0.91			1.00			
STFT	0.93			0.91			0.90			0.89			1.00

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$

หมายเหตุ : DE=ค่าอิทธิพลทางตรง IE=ค่าอิทธิพลทางอ้อม TE=ค่าอิทธิพลทั้งหมด

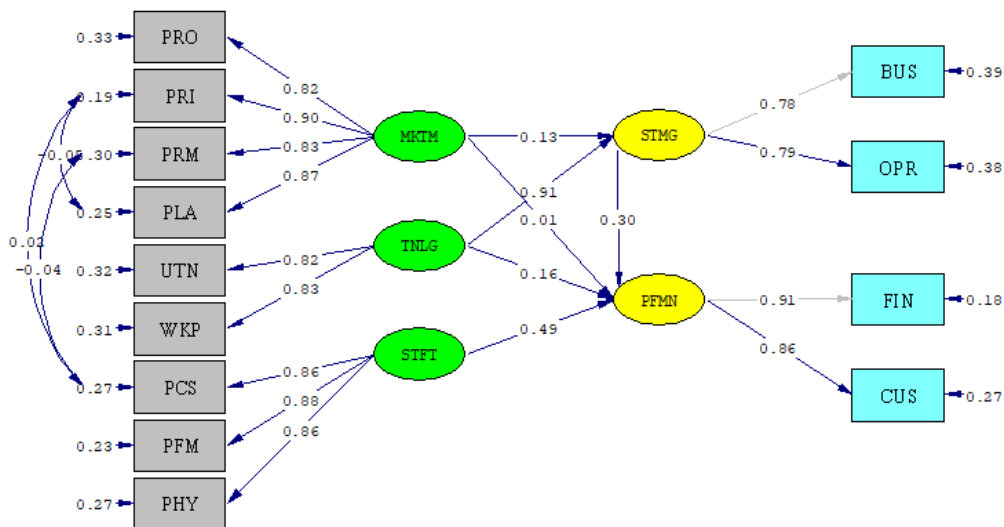
จากตารางที่ 1 พบว่า

(1) ปัจจัยการจัดการเชิงกลยุทธ์ (STMG) ปัจจัยเทคโนโลยี (TNLG) และปัจจัยความพึงพอใจ (STFT) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อปัจจัยผลการดำเนินงาน (PFMN) โดยมีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.30, 0.16 และ 0.49 ตามลำดับ ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แต่ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (MKTM) ไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อปัจจัยผลการดำเนินงาน (PFMN) โดยมีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.01 ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

(2) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (MKTM) และปัจจัยเทคโนโลยี (TNLG) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อปัจจัยการจัดการเชิงกลยุทธ์ (STMG) โดยมีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.13 และ 0.91 ตามลำดับ ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

(3) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (MKTM) มีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อปัจจัยผลการดำเนินงาน (PFMN) โดยผ่านปัจจัยการจัดการเชิงกลยุทธ์ (STMG) โดยมีขนาดอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ 0.04 ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ปัจจัยเทคโนโลยี (TNLG) มีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อปัจจัยผลการดำเนินงาน (PFMN) โดยผ่านปัจจัยการจัดการเชิงกลยุทธ์ (STMG) โดยมีขนาดอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ 0.27 ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุพบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าดัชนีความกลมกลืนคือ Chi-square=60.58, df=49, Chi-square/df=1.23, p-value=0.124, GFI=0.98, AGFI=0.96, RMSEA=0.025 แสดงว่าแบบจำลองสมการโครงสร้างมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ดังภาพที่ 2

Chi-Square=60.58, df=49, P-value=0.12405, RMSEA=0.025

ภาพที่ 2 โมเดลเชิงสาเหตุของการดำเนินธุรกิจระบบชำระเงินออนไลน์

เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงพบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.88-0.88 โดยตัวแปรทุกคู่เป็นความสัมพันธ์แบบมีทิศทางเดียวกันคือ มีค่าความสัมพันธ์เป็นบวก ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากที่สุดโดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ ๑.๐๐ คือ ปัจจัยด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์และปัจจัยด้านเทคโนโลยี

ผลการสัมภาษณ์

ผลการศึกษาสังเคราะห์ประเด็นการให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาด การจัดการเชิงกลยุทธ์ เทคโนโลยี และการสร้างความพึงพอใจในการดำเนินงานธุรกิจในระบบการชำระเงินออนไลน์ ผู้วิจัยพอสรุปประเด็นได้ดังนี้

1) ส่วนประสมทางการตลาด เป็นตัวแปรสำคัญในการส่งเสริมการตลาด ที่บริษัทมักจะนำมาใช้ดำเนินงานธุรกิจในระบบการชำระเงินออนไลน์ให้ประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะการกำหนดช่องทางการจำหน่ายเพื่อให้รู้จักผลิตภัณฑ์และบริการสามารถตอบสนองความพึงพอใจบริการหลังการขายแก่กลุ่มลูกค้าเป้าหมายได้อย่างรวดเร็วตามระยะเวลาที่กำหนด ในราคาที่เหมาะสมเมื่อเทียบกับคุณภาพกับผู้ใช้บริการรายอื่นๆ โดยอาศัยการโฆษณาผ่านสื่อต่างๆ การใช้พนักงานขายซึ่งจะเป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลกับบุคคลเพื่อพยายามจูงใจผู้ซื้อที่เป็นกลุ่มเป้าหมายให้ซื้อผลิตภัณฑ์หรือบริการ เป็นต้น

จากประเด็นด้านส่วนประสมทางการตลาด จะเห็นได้ว่าผลที่ได้จากการสัมภาษณ์จากงานวิจัยเชิงคุณภาพมีความขัดแย้งกับผลการวิจัย

เชิงปริมาณเนื่องจากการวิจัยเชิงปริมาณกลุ่มตัวอย่างคือผู้ประกอบการรายย่อยที่ดำเนินธุรกิจให้บริการระบบชำระเงินออนไลน์เครือข่ายโทรศัพท์มือถือหลักๆในเขตกรุงเทพมหานครส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพคือผู้ประกอบการรายใหญ่ที่ซื้อเครื่องเติมเงินในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งอาจมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ด้วยที่ผู้ประกอบการรายย่อยมีการลงทุนต่ำ จึงทำให้ไม่เล็งเห็นถึงความสำคัญของส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อธุรกิจ แตกต่างจากการวิจัยเชิงคุณภาพที่สัมภาษณ์ผู้ที่ลงทุนซื้อเครื่องเจ้าของธุรกิจแบบลงทุนจะต้องคิดถึงความคุ้มค่าเป็นสำคัญ ทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ความสำคัญกับส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อธุรกิจมาก

2) การจัดการเชิงกลยุทธ์ การเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการเชิงกลยุทธ์ในการให้บริการ ของการดำเนินงานธุรกิจในระบบการชำระเงินออนไลน์ ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการจัดการเชิงกลยุทธ์ระดับปฏิบัติการดำเนินงานธุรกิจในระบบการชำระเงินออนไลน์จะประสบความสำเร็จด้วยวิธีการดังนี้ 2.1 ส่งเสริมความชำนาญให้กับพนักงาน 2.2 เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการ 2.3 ปรับเปลี่ยนวิธีการบริการเพื่อสร้างมาตรฐานการบริการ 2.4 ออกแบบบริการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น 2.5 นำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริการให้มากขึ้น

ทั้งนี้การสร้างควมไว้วางใจที่จะให้บริการตามที่ได้สัญญากับลูกค้าไว้ได้อย่างถูกต้อง ผู้บริหารองค์กรจำเป็นต้องเสริมสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกและวัสดุที่ใช้ในการสื่อสารต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้พนักงานเต็มใจที่จะให้บริการอย่างรวดเร็ว มีความ

พยายามที่จะทำความรู้จัก เรียนรู้ความต้องการของลูกค้าด้วยความสุภาพ เป็นมิตร ยินดีที่จะช่วยเหลือลูกค้า และให้เกียรติลูกค้า

3) เทคโนโลยีการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานธุรกิจในระบบการชำระเงินออนไลน์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ย่อมมีส่วนสร้างผลกระทบที่สำคัญต่อการดำรงอยู่และการเจริญเติบโตของธุรกิจ องค์การธุรกิจต้องสามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ สามารถตอบสนองต่อสิ่งเร้าได้อย่างรวดเร็วและถูกต้องทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เทคโนโลยีสารสนเทศที่เคยถูกนำมาใช้เสริมสร้างประสิทธิภาพการดำเนินงานของแต่ละกิจกรรมตามหน้าที่ทางธุรกิจ เช่น การเงิน การตลาด การดำเนินงาน และทรัพยากรบุคคลได้รับความสนใจนำมาใช้ประกอบการดำเนินงานเชิงกลยุทธ์ (Strategic Operations) เพื่อพัฒนาและธำรง รักษาความสามารถในการแข่งขันขององค์การ การประยุกต์ใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ จำเป็นต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ในการกำหนดแนวทางปฏิบัติที่สอดคล้องกันระหว่างโครงสร้างองค์การ กลยุทธ์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งมีความซับซ้อนและละเอียดอ่อนสูงพอสมควร

การดำเนินงานเชิงกลยุทธ์ขององค์การเทคโนโลยีสารสนเทศจึงมีบทบาทที่สำคัญต่อภาคธุรกิจ ผู้บริหารที่สามารถประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศให้เหมาะสมกับการทำงานของธุรกิจ องค์การจึงจะสามารถสร้างความได้เปรียบคู่แข่ง เช่น ลดระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ลดขั้นตอนในการทำงาน กำหนดโครงสร้างและกฎเกณฑ์ใหม่ ระยะเวลาและระยะทางในการติดต่อลง เป็นต้น

องค์กรธุรกิจในระบบการชำระเงินออนไลน์บางส่วนมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้งาน เช่น การรื้อปรับระบบ การจัดองค์การแบบเครือข่าย หรือการจัดขนาดให้เหมาะสม เพื่อให้เกิดความคล่องตัว ในการตอบสนองต่อโอกาสและการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นขององค์การซึ่งในปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศกลายเป็นเครื่องมือที่สำคัญเชิงกลยุทธ์ในหลายองค์การ เนื่องจากศักยภาพและความคล่องตัวในการใช้งานจึงถูกนำมาประยุกต์เพื่อสร้างและธำรง รักษาความได้เปรียบในการแข่งขันให้แก่องค์การ

ดังนั้นการนำเทคโนโลยี สารสนเทศมาประยุกต์เชิงกลยุทธ์มาใช้เชื่อมต่อบริษัทสารสนเทศเข้าเป็นเครือข่าย ทำให้การใช้ทรัพยากรร่วมกัน บริหารความเหมาะสม ซึ่งลดค่าใช้จ่ายในการทำงานที่ซ้ำซ้อน ส่งผลให้องค์การสามารถควบคุมค่าใช้จ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ในองค์การทั้งโดยตรงและทางอ้อม ย่อมส่งผลให้องค์การสามารถสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันหรือพยายามสร้างความแตกต่างจากคู่แข่ง โดยการพัฒนานวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์และบริการ

4) การสร้างความพึงพอใจของการดำเนินงานธุรกิจในระบบการชำระเงินออนไลน์ประกอบด้วย

4.1 คุณภาพพื้นฐานของบริการ จะสร้างความพอใจและความคาดหวังขั้นต่ำ ซึ่งในบางครั้งเมื่อบริการที่แตกต่างอาจถูกคู่แข่งเลียนแบบก็จะกลายเป็นบริการมาตรฐานทั่วไปทันที ดังนั้นการสร้าง ความแตกต่างจะสามารถสร้างแรงดึงดูดได้มากพอสมควร เช่น มีขั้นตอนการให้

บริการการชำระเงินออนไลน์มีความคล่องตัวและไม่ยุ่งยาก และระบบการชำระเงินออนไลน์ช่วยอำนวยความสะดวกแก่ผู้รับบริการ เป็นต้น

4.2 การเพิ่มการลงทุนใหม่ๆ โดยสำรวจความพอใจของลูกค้าตลอดเวลาแทนที่จะลงทุนครั้งเดียว

4.3 สร้างสรรค์ประสบการณ์ใหม่ๆ ให้ลูกค้า โดยเน้นคุณภาพของระบบชำระเงินออนไลน์สามารถให้บริการที่ตรงตามความต้องการสำรวจสถานที่ตั้งระบบการชำระเงินออนไลน์มีความเหมาะสมในการเดินทางมารับบริการที่สะดวก และมีข้อความอธิบายการชำระเงินออนไลน์มีความชัดเจนและเข้าใจง่ายต่อลูกค้าตลอดเวลา

อภิปรายผล

สมมติฐานที่ 1 การจัดการเชิงกลยุทธ์มีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงาน จากผลการวิเคราะห์พบว่า การจัดการเชิงกลยุทธ์มีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานหมายถึง ยอมรับทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ หมายความว่า ปัจจัยการจัดการเชิงกลยุทธ์ มีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานดังที่ จีราวรรณ บุญศรีวงศ์ (2553) ได้กล่าวว่า การจัดการองค์กรผู้บริหารจะต้องตระหนักว่า “ทำอย่างไรที่ทำให้องค์กรบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ” ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องรู้จักเลือกบุคลากรและนำบุคลากร นำจุดแข็งและความรู้ความสามารถของบุคลากรมาหลอมรวมให้เป็นหนึ่งเดียว เพื่อเสริมสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาก้าวหน้า

การเปลี่ยนแปลงได้อย่างต่อเนื่อง และผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์เพื่อสร้างภาพที่ต้องการให้องค์กรเป็นไปในอนาคต สามารถกำหนดทิศทางการดำเนินงาน รวมทั้งต้องรู้จักการวางแผนกลยุทธ์ โดยสามารถมองไปข้างหน้าได้อย่างถูกต้อง และเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นในอนาคต

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงาน จากผลการวิเคราะห์พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงาน หมายถึงไม่ยอมรับทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ หมายความว่าปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงาน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ กนิษฐกานต์ พรหมราษฎร์ (2556) ได้ศึกษากลยุทธ์การตลาดบริการสำหรับธุรกิจเบเกอรี่ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการ 7P's ส่งผลต่อกลยุทธ์การตลาดบริการสำหรับธุรกิจเบเกอรี่

สมมติฐานที่ 3 เทคโนโลยีมีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงาน จากผลการวิเคราะห์พบว่า ปัจจัยด้านเทคโนโลยีมีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานหมายถึงยอมรับทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพว่าปัจจัยด้านเทคโนโลยีมีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Veronica S. Moertini และคณะ (2011) ได้ศึกษาการพัฒนาระบบการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์สำหรับมหาวิทยาลัยในประเทศไทย อินโดนีเซีย: ปัจจัยความสำเร็จที่สำคัญการแก้ไขพบว่า ส่วนสำคัญของเทคโนโลยี ได้แก่ (1) การช่วยสร้างความสำเร็จในการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (2) เป็นกลยุทธ์ในการออกแบบที่จะช่วยหลีกเลี่ยง

และลดความเสี่ยงการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศอินโดนีเซีย โดยมหาวิทยาลัยคาทอลิกพาราฮาเยน ประเทศอินโดนีเซีย ได้มีการพัฒนาระบบวิธีดำเนินการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์จนกระทั่งประสบความสำเร็จ

สมมติฐานที่ 4 ความพึงพอใจ มีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงาน จากผลการวิเคราะห์พบว่า ความพึงพอใจ มีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานหมายถึง ยอมรับทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพว่าปัจจัยด้านความพึงพอใจ อิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานดังที่ Cranny (1992) ได้กล่าวไว้ว่าความพึงพอใจเกิดจากสภาพการณ์ที่ผลการปฏิบัติงานได้เป็นไปตามที่บุคคลคาดหวังไว้สามารถตอบสนองต่อคุณค่าของบุคคลในระดับของความจำเป็นไปตามความต้องการ โดยมีองค์ประกอบของความพึงพอใจในการบริการ 2 ประการคือคุณภาพของผลิตภัณฑ์และคุณภาพของการบริการแต่ถ้าการบริการที่ได้รับจริงน้อยกว่าบริการที่คาดหวังไว้จากการประเมินความแตกต่างระหว่างสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่ได้รับจริงในสถานการณ์บริการจะเกิดความไม่พึงพอใจในการบริการ (จิตตินันท์ เดชะคุปต์, 2549) สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Zott และ Amit (2006) ที่ได้ศึกษาบริษัทมหาชนในยุโรปและอเมริกาพบว่า การออกแบบตัวแบบธุรกิจที่เสนอการมุ่งเน้นความแปลกใหม่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการดำเนินงานและการออกแบบตัวแบบธุรกิจที่เสนอการมุ่งเน้นประสิทธิภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการดำเนินงานได้

สมมติฐานที่ 5 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมีอิทธิพลทางตรงต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์จากผลการวิเคราะห์พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมีอิทธิพลทางตรงต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ หมายถึง ยอมรับทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพว่าปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดอิทธิพลทางตรงต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์สอดคล้องกับ โสภิตา รัตนสมโชค (2558) ที่ว่าปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) และปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านอาชีพ (Occupation) ที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ในการใช้บริการรถไฟฟ้าเฉลิมพระเกียรติ (บีทีเอส) ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร คือ ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ และลักษณะทางกายภาพภายในสถานีรถไฟฟ้า (2) ปัจจัยด้านราคา ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด การจัดการปัญหา และการเชื่อมต่อกับบริเวณสถานีรถไฟฟ้า ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และเส้นทางการให้บริการ และปัจจัยด้านการบริหารจัดการกระบวนการทำงานของรถไฟฟ้า และสิ่งอำนวยความสะดวกภายในสถานีในส่วนของลักษณะทางประชากรศาสตร์ด้านอาชีพ พบว่าอาชีพที่แตกต่างกันนั้นไม่ได้ส่งผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการรถไฟฟ้าเฉลิมพระเกียรติ (บีทีเอส) ของผู้ให้บริการในเขตกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานที่ 6 เทคโนโลยีมีอิทธิพลทางตรงต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์จากผลการวิเคราะห์พบว่า เทคโนโลยีมีอิทธิพลทางตรงต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ หมายถึง ยอมรับทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพว่าปัจจัยเทคโนโลยี มีอิทธิพลทางตรง

ต่อผลการดำเนินงานสอดคล้องกับ อาภาพร จงนวกิจ และประสพชัย พสุนนท์(2558) ที่ศึกษา อิทธิพลของกลยุทธ์การจัดการส่วนประสมการค้าปลีกและกลยุทธ์การบริหารลูกค้าสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อความจงรักภักดีของลูกค้าร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรีได้ผลการวิจัยว่า เทคโนโลยีเป็นส่วนสำคัญที่มีผลทำให้การจัดการสามารถดำเนินไปได้ด้วยดี และมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดความแตกต่างในการนำมาสร้างรูปแบบในการจัดการที่ก้าวหน้าได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการสอบถามเพิ่มเติมถึงเครื่องเติมเงินออนไลน์เพื่อศึกษาการพัฒนาระบบการชำระเงินออนไลน์ผ่านเครื่องเติมเงินออนไลน์
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบการตัดสินใจและความพึงพอใจในการซื้อสินค้าเครื่องเติมเงินออนไลน์
3. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องเติมเงินออนไลน์ของผู้ประกอบการในจังหวัดอื่นๆ ของประเทศไทย

บรรณานุกรม

- กนิษฐกานต์ พรหมราษฎร์. (2556). **กลยุทธ์การตลาดบริการสำหรับธุรกิจเบเกอรี่. (การค้นคว้าอิสระหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต).** มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, คณะบริหารธุรกิจ, สาขาการจัดการธุรกิจบริการระหว่างประเทศ
- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์. (2559). **Payment Gateway ระบบการชำระเงิน Online หัวใจหลักในการเก็บเงิน.**
- จิตตินันท์ เดชะคุปต์. (2549). **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับจิตวิทยาบริการในมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ เอกสารการสอนชุดวิชาจิตวิทยาการบริการ หน่วยที่ 1-7. (พิมพ์ ครั้งที่ 4) นนทบุรี: มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช.**
- จิราวรรณ บุญศรีวงษ์ (2553). **การจัดการเชิงกลยุทธ์. สืบค้นออนไลน์จาก WWW.gotoknow.org.post/340089**
- ประชาชาติธุรกิจ. (2553). **ธุรกิจตู้เติมเงิน. สืบค้นจากอินเทอร์เน็ต 26 ตุลาคม 2559**
- รัฐนันท์ พงศ์วิริทธิ์ธร และรณกฤต น้อยพันธ์. (2556). **การกำหนดเป้าหมายของลูกค้าและประสิทธิภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมในประเทศไทย. วารสารเทคโนโลยีสุรนารี. (8)1.**
- วิญญู กิ่งหิรัญวัฒนา. (2557). **คู่มือสร้างโมเดลธุรกิจ. นนทบุรี วีเสิร์น**
- ศิริรัตน์ ชุณหคล้าย. (2547). **วิธีการประชากรณ์ที่เหมาะสมกับสังคมไทย.วารสารประชาคมท้องถิ่น ปีที่ 4 ฉบับที่ 40 มิถุนายน.**

- ศิระนันท์ ศวพิทักษ์. (2554). **การจัดการนวัตกรรมของธุรกิจที่มีผลต่อพฤติกรรมการสร้างสรรค
นวัตกรรมของพนักงาน**. ดุษฎีนิพนธ์บริหารธุรกิจ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- โสภิตา รัตนสมโชค(2558) **ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจใน
การใช้บริการรถไฟฟ้าเฉลิมพระเกียรติ (บีทีเอส)ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร.**
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- สุพาดา สิริกุดตา. (2556). **กลยุทธ์เศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่มีผลความสำเร็จขององค์กรธุรกิจ: กรณีศึกษา
ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมภาคกลางตอนบน**.วิทยาสารเกษตรศาสตร์อุตสาหกรรมภาคกลาง
ตอนบน. วิทยาสารเกษตรศาสตร์. ปีที่ 34(3) กันยายน-ธันวาคม
- อภาพร จงนวกิจ และประสพชัย พสุนนท์. (2558). **อิทธิพลของกลยุทธ์การจัดส่วนประสมของการค้า
ปลีกที่ส่งผลต่อความจงรักภักดีเชิงทัศนคติของลูกค้าร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมในอำเภอเมือง
จังหวัดราชบุรี** Veridian E-Journal, Slipakorn University ISSN 1906 - 3431 มหาวิทยาลัย
ศิลปากร
- Clark . (1999.) Isolation of dominant enhancers and suppressors of Prat:bw expression.
A. Dros. Res. Conf. 40: 439C. (Export to RIS)
- Cranny. (1992). **How People Feel about Their Jobs and How It Affects their performance.**
New York: Lexington book.
- Heskett, J. L. (1988). “Lessons in the service sector” In C.H., Lovelock, Managing services,
Marketing, Operation and Human Resource. Englewood Cliffs, MJ: Prentice Hall.
- Kotler. (2003). **Marketing Management**, 11th, European edition.
- Mc Omber, J.B. (1999). Technological Atomomy and Three Definitions of Technology. Journal of
Communication
- Osterwalder A. (2004). Understanding ICT Based Business Model in Development Countries.
International Journal of Innovation and Technology and Management. IJTTm
- Pearce & Robinson. (2009). **Strategic Management: Formulation, Implementation and Control.**
11Th ed. New York: The Graw3Hill/Irwin.
- Rajala, Rossi and Tuunainen. (2003). **A Framework for Analysis Software Business Model.**
Italy: Naples.
- Veronica S. Moertini etc.(2011) **Small Medium Enterprises: On Utilizing Business-to-Business
e-Commerce to Go Global.** Procedia Economics and Finance
- Zott and Amit (2006) . **Universia Business Review** , 3, 108–121.

การพัฒนาแบบแผนการเรียนรู้ด้วยทฤษฎีการเรียนรู้แบบการสร้างความรู้ความเข้าใจและ ทฤษฎีการเชื่อมโยงความรู้เพื่อการสร้างนวัตกรรมแบบประสบการณ์จริง The Development of Instructional Model based on Constructivism and Connectivism to Create Innovation in Real World Experience

กนกรัตน์ จิรัสจานุกุล¹, ณมน จีรังสุวรรณ²

Kanokrat Jirasatjanukul¹, Namon Jeerangsuwan²

¹คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

¹Faculty of Science and Technology, Phetchaburi Rajabhat University

²คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

²Faculty of Technical Education, King Mongkut's University of Technology North Bangkok

*ผู้นิพนธ์หลัก e-mail: kanokrat.jir@mail.pbru.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) วิเคราะห์และสังเคราะห์กรอบแนวคิดรูปแบบการเรียนรู้ด้วยทฤษฎีการเรียนรู้แบบการสร้างความรู้ความเข้าใจและทฤษฎีการเชื่อมโยงความรู้เพื่อการสร้างนวัตกรรมแบบประสบการณ์จริง (2) พัฒนาแบบแผนการเรียนรู้แบบการสร้างความรู้ความเข้าใจและการเชื่อมโยงความรู้เพื่อการสร้างนวัตกรรมแบบประสบการณ์จริง และ (3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบการสร้างความรู้ความเข้าใจและการเชื่อมโยงความรู้เพื่อการสร้างนวัตกรรมแบบประสบการณ์จริง การวิจัยนี้เป็นรูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Develop) โดยดำเนินการวิจัยดังนี้ (1) วิเคราะห์และสังเคราะห์กรอบแนวคิดรูปแบบการเรียนรู้แบบการสร้างความรู้ความเข้าใจและการเชื่อมโยงความรู้เพื่อการสร้างนวัตกรรมแบบประสบการณ์จริง จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (2) พัฒนาแบบแผนการเรียนรู้แบบการสร้างความรู้ความเข้าใจและการเชื่อมโยงความรู้เพื่อการสร้างนวัตกรรมแบบประสบการณ์จริง โดยร่างรูปแบบตามกรอบแนวคิด (3) ประเมินรูปแบบโดยสร้างแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบโดยผ่านการตรวจสอบความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน (4) ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้วนำมาประเมินความเหมาะสมของรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 คน (5) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยนำรูปแบบการเรียนรู้ไปทดลองใช้กับการเรียนการสอน กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการจัดการเรียนรู้คอมพิวเตอร์ วิชาหลักการเขียนโปรแกรมเชิงวัตถุ รวมจำนวน 125 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบบันทึกข้อมูลการสร้างนวัตกรรม และแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ด้วยทฤษฎีการเรียนรู้แบบการสร้างความรู้ความเข้าใจและทฤษฎีการเชื่อมโยงความรู้เพื่อการสร้างนวัตกรรมแบบประสบการณ์จริง ผลการวิจัย พบว่า (1) กรอบแนวคิดรูปแบบการเรียนรู้ด้วยทฤษฎีการเรียนรู้แบบการสร้างความรู้ความเข้าใจและทฤษฎีการเชื่อมโยงความรู้เพื่อการสร้างนวัตกรรมแบบประสบการณ์จริง

นวัตกรรมแบบประสบการณ์จริง โดยรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นนี้มีชื่อ ว่า “C2I Model” ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้ ทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ความนิยม (Constructivism) ทฤษฎีการเรียนรู้แบบเชื่อมโยง (Connectivism) และ นวัตกรรมแบบประสบการณ์จริง (Innovation in the Real World) (2) ผลการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ด้วยทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ความนิยมและทฤษฎีการเรียนรู้แบบเชื่อมโยง เพื่อการสร้างนวัตกรรมแบบประสบการณ์จริง มีผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.43, S.D = 0.42) และความเหมาะสมของขั้นตอนการเรียนรู้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (3) ผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้ด้วยทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ความนิยมและทฤษฎีการเรียนรู้แบบเชื่อมโยง เพื่อการสร้างนวัตกรรมแบบประสบการณ์จริง ที่พัฒนาขึ้น พบว่า สรุปผลการประเมิน โดยรวมมีระดับความพึงพอใจอยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{X}$ = 4.27, S.D = 0.41) และจากผลการวิเคราะห์ ความแตกต่างระหว่างรายวิชาการจัดการเรียนรู้คอมพิวเตอร์วิชาหลักการเขียนโปรแกรมเชิงวัตถุ ด้วยสถิติ การทดสอบ t-Test พบว่า ไม่แตกต่างกันถึงแม้กลุ่มหมวดประเภทวิชาจะแตกต่างกัน จากผลจากวิจัยแสดงให้เห็นว่ารูปแบบการเรียนรู้แบบ C2I Model เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการผลิตนวัตกรรมแบบ ประสบการณ์จริงได้และสามารถนำไปใช้ได้กับทุกวิชา

คำสำคัญ: ประเทศไทย 4.0, ทฤษฎีการเรียนรู้แบบเชื่อมโยงความรู้, ทฤษฎีการสร้างความรู้ความนิยม, นวัตกรรมแบบประสบการณ์จริง

ABSTRACT

The purposes of this research were to: (1) analysis and synthesis conceptual of Instructional Model based on constructivism and connectivism to create Innovation in real world experience (2) to develop the Instructional Model and (3) to study the effects of implementing the develop instructional model. The research procedure comprised (1) to analyze and synthesize of instructional model , (2) to develop of instructional model, (3) Assessment forms created by a proper assessment of the model through the consensus of experts from five people, (4) implementation of revised recommendations and to assess the suitability of the instructional model by the six experts and (5) to study the results of using the model. The samples used for experiment were undergraduate students from Faculty of Science and Technology, Phetchaburi Rajabhat University, the probability evaluated from a simple random sampling with learn subject in Learning Management in Computer courses and Object Oriented Programming Principles courses were 125 students. The research results indicated that: (1) The instructional model based on constructivism and connectivism to create Innovation in real world experience was called “C2I Model” which is consisted as follows: Connectivism, Constructivism and Innovation in the real

world. (2) The main conclusion drawn from this study is that the experts agreed with the objectives of this study which aimed at designing and developing the C2I model. The overall mean of their opinions was high level ($\bar{X} = 4.43$, S.D = 0.42), which means that they strongly agreed with the quality of this instructional model. (3) The experimental results of using an experiential students satisfaction was at a high level ($\bar{X} = 4.27$, S.D = 0.41) in overall. Moreover, both subjects score of satisfaction with Learning Management in Computer courses and Object Oriented Programming Principles courses was not different.

Keywords: Thailand 4.0 , Connectivism, Constructivism, Innovation in the real world

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของสังคมและเศรษฐกิจโลกเป็นไปเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรภายในประเทศให้ดีขึ้น จึงเป็นที่มาของการปฏิวัติอุตสาหกรรมของโลกที่ก้าวสู่ยุคอุตสาหกรรม 4.0 หรือ Industry 4.0 (สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2559) ซึ่งอุตสาหกรรม 4.0 นั้นประสบความสำเร็จเพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุโรป (Schmidt, R., Möhring, M., Härtig, R. C., Reichstein, C., Neumaier, P., & Jozinovic, P. , 2015) ดังนั้นเพื่อให้ประเทศไทยสามารถแข่งขันกับทั่วโลกได้ จึงพัฒนาภาคอุตสาหกรรมให้ก้าวสู่ยุคอุตสาหกรรม 4.0 ซึ่งเป็นที่มาของนโยบาย ประเทศไทย 4.0 (สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2559) ประเทศไทย 4.0 จึงเป็นแนวคิดเพื่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปเศรษฐกิจไทย เพื่อสร้างความมั่นคงในศตวรรษที่ 21 โดยการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรม (สุวิทย์ เมษินทรีย์, 2559) ซึ่งในการเปลี่ยนแปลงนี้การศึกษาจะกลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการยกระดับคุณภาพของประชากรในประเทศ (เกียรตินันต์ ล้วนแก้ว, 2559)

การศึกษาแต่เดิมก็มีรูปแบบโมเดลเริ่มด้วย “การศึกษา 1.0” ซึ่งเป็นการศึกษาที่ผู้เรียนทำตามครูไปเรื่อยๆ เน้นการบอกการบรรยายเป็นหลัก จากนั้นก้าวเข้าสู่ “การศึกษา 2.0” เน้นสอนให้ผู้ไม่ต้องมีความคิดสร้างสรรค์ และ “การศึกษา 3.0” ซึ่งเป็นรูปแบบการศึกษาในยุคข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีเน้นสร้างองค์ความรู้ และในปัจจุบัน “การศึกษา 4.0” ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถสร้างผลงานหรือนวัตกรรมได้ เป็นยุคการสร้างนวัตกรรม สร้างความรู้จากความสนใจรายบุคคล จากการรวมตัวของคนที่มีความถนัดด้านเป็นทีม โดยบทบาทของเทคโนโลยีนั้นจะเปลี่ยนแปลงไปตามผู้เรียน กล่าวคือผู้เรียนเป็นแหล่งวิวัฒนาการทางเทคโนโลยีในการสร้างนวัตกรรม (ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2558) ซึ่งการศึกษา 4.0 จะช่วยส่งเสริมและผลักดันนำไปสู่ ประเทศไทย 4.0 ทั้งนี้จะต้องพัฒนาผู้เรียนทุกระดับชั้น เพื่อให้ผู้เรียนมีความพร้อมและสามารถสร้าง พัฒนานวัตกรรมได้ กล่าวคือ ต้องสร้างให้ผู้เรียนทุกคนทุกระดับมีความสามารถ มีทักษะพร้อมที่จะสร้างนวัตกรรม

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมและพัฒนาทักษะการสังเคราะห์นวัตกรรม คือ ทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ความเข้าใจ (Constructivism) เนื่องจากทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ความเข้าใจ (Constructivism) เป็นทฤษฎีการสร้างความรู้ อีกทั้งสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีนี้ ส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ในสถานการณ์ต่างๆ ที่อยู่ในบริบทของสภาพจริง ซึ่งจากสภาพปัญหาของผู้เรียนเมื่อไปทำงานจริงพบว่าไม่สามารถประยุกต์ความรู้ที่ได้รับจากในห้องเรียนมาใช้ในการทำงานได้ ดังนั้นประสบการณ์การเรียนรู้ที่ประยุกต์ไปสู่ปัญหาในชีวิตจริง (Real World Problems) จะช่วยสร้างการเชื่อมโยงที่แข็งแกร่ง และส่งผลให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์สิ่งที่ได้เรียนไปสู่สถานการณ์ใหม่ในสภาพชีวิตจริงได้ (อมรา อธิพิงษ์, 2556)

เนื่องจากการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นนั้นมิได้เกิดจากตัวบุคคลภายในตัวเองเท่านั้น อาจเกิดขึ้นภายในตัวบุคคลหรือภายนอกตัวบุคคลก็ได้ (ณมน จิรังสุวรรณ, 2558) จึงเป็นที่มาของ ทฤษฎีการเชื่อมโยงความรู้ (Connectivism) ซึ่งเป็นทฤษฎีการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล (Siemens, 2005) บุปผชาติ ทัพพิกรณ์ (2555) กล่าวว่า การเรียนรู้ในปัจจุบันนั้นจะเป็นการเชื่อมโยงความรู้กับภายนอก ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เช่น Google, Wikipedia, Blogger, Wordpress, Facebook, Twitter, Youtube เป็นต้น (สนธิ ลิทธิ, 2557) โดยผู้เรียนจะสร้างความรู้ขึ้นใหม่เองด้วยการเชื่อมโยงต่อไปยังแหล่งความรู้ที่ต้องการและจัดการความสัมพันธ์ในการเชื่อมโยงความรู้เหล่านั้น (วาสนา สังข์พุ่ม, 2554) การเรียนรู้จึงเกิดขึ้นเมื่อความรู้ถูกดำเนินการ

ผ่านกระบวนการของผู้เรียนทำการเชื่อมต่อกับข้อมูลและการป้อนเข้าไป (Kop and Hill, 2008)

ดังนั้นเพื่อส่งเสริมทักษะการสังเคราะห์นวัตกรรม และสามารถประยุกต์ความรู้ไปสู่สภาพชีวิตจริงได้ เพื่อนำไปสู่การประกอบอาชีพในอนาคต ผู้วิจัยจึงศึกษาวิจัยการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ด้วยทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ความเข้าใจและทฤษฎีการเชื่อมโยงความรู้เพื่อการสังเคราะห์นวัตกรรมแบบประสบการณ์จริง โดยมีแนวคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ การสร้างความรู้ความเข้าใจ (Constructivism) และการเชื่อมโยงความรู้ (Connectivism) เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนศึกษาความรู้ หรือสภาพปัญหา จากสถานการณ์จริงเพื่อนำไปสู่การสร้างชิ้นงาน ผลงาน นวัตกรรม (Innovation) ที่สามารถนำไปใช้จริงได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์กรอบแนวคิดรูปแบบการเรียนรู้ด้วยทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ความเข้าใจและทฤษฎีการเชื่อมโยงความรู้เพื่อการสังเคราะห์นวัตกรรมแบบประสบการณ์จริง
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ด้วยทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ความเข้าใจและทฤษฎีการเชื่อมโยงความรู้เพื่อการสังเคราะห์นวัตกรรมแบบประสบการณ์จริง
3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้ด้วยทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ความเข้าใจและทฤษฎีการเชื่อมโยงความรู้เพื่อการสังเคราะห์นวัตกรรมแบบประสบการณ์จริง

3.1 เพื่อศึกษาผลผลิตนวัตกรรม
หลังจากการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้ฯ

3.2 เพื่อศึกษาผลความพึงพอใจของ
ผู้เรียนหลังการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ฯ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา
(Research and Development: R&D) โดยมี
ขอบเขตและรายละเอียดการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาระดับปริญญา
ตรี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเพชรบุรี

กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาระดับปริญญา
ตรี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเพชรบุรี ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการจัดการ
เรียนรู้คอมพิวเตอร์วิชาหลักการเขียนโปรแกรมเชิง
วัตถุ รวมจำนวน 125 คน ได้จากการสุ่มอย่างง่าย
(Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย
แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบและ
ขั้นตอนการจัดกิจกรรม แผนขั้นตอนการเรียนรู้ตาม
รูปแบบการเรียนรู้แบบ C2I Model แบบบันทึก
ข้อมูลการสร้างนวัตกรรม และแบบประเมินความ
คิดเห็น

3. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยมีราย
ละเอียด ดังนี้

3.1 วิเคราะห์และสังเคราะห์กรอบ
แนวคิดรูปแบบการเรียนรู้ฯ ดำเนินการโดย ศึกษา
วิเคราะห์และสังเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัย

ที่เกี่ยวข้องได้แก่ ประเทศไทย 4.0 ทฤษฎีการสร้าง
ความรู้ นิยม ทฤษฎีการเชื่อมโยงความรู้ ทักษะใน
ศตวรรษที่ 21 ทักษะการสร้างนวัตกรรม จากนั้นนำ
แนวคิดที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลมาสังเคราะห์
กรอบแนวคิดของรูปแบบการเรียนรู้

3.2 พัฒนารูปแบบโดยร่างรูปแบบ
การเรียนรู้ตามกรอบแนวคิดซึ่งรูปแบบการเรียนรู้
ที่ได้จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ขึ้นในการ
วิจัยครั้งนี้มีชื่อว่า “C2I Model” ประกอบด้วย
3 องค์ประกอบ คือ ทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้าง
ความรู้ นิยม (Constructivism) ทฤษฎีการเรียนรู้
แบบเชื่อมโยง (Connectivism) และ นวัตกรรมแบบ
ประสบการณ์จริง (Innovation in the Real World)

3.3 ประเมินรูปแบบโดยสร้างแบบ
ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบและขั้นตอน
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จากนั้นนำตรวจ
ประเมินความสอดคล้องโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน
5 คน จากนั้นนำผลการตรวจประเมินมาปรับปรุง
แก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.4 ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ
โดยนำรูปแบบหลังการปรับปรุงมานำเสนอต่อ
ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง
(Purposive Sampling) ผู้เชี่ยวชาญด้านการ
ออกแบบการเรียนรู้ด้านการสอนที่มีประสบการณ์
สอนมากกว่า 5 ปี

3.5 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการ
เรียนรู้ โดยนำรูปแบบการเรียนรู้แบบ C2I Model
ไปทดลองใช้ในสภาพจริง โดยมีขอบเขตการวิจัย
โดยดำเนินกิจกรรมขั้นตอนการเรียนรู้ตามรูปแบบ
การเรียนรู้แบบ C2I Model ที่พัฒนาขึ้นกับ
กลุ่มตัวอย่าง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559
หลังจากนั้นเก็บผลข้อมูลการสร้างนวัตกรรม และ

ผลประเมินความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ ซึ่งทั้งสองวิชามีการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ดังนี้

1) วิชาการจัดการเรียนรู้คอมพิวเตอร์

กำหนดโจทย์: ให้นักศึกษาจัดทำแผนการสอนติดต่อโรงเรียนเพื่อสำรวจข้อมูลเนื้อหาการสอน จากนั้นดำเนินการโดยแบ่งกลุ่มผู้เรียน กลุ่มละไม่เกิน 4 คน เพื่อส่งเสริมการทำงานร่วมกัน และจากการวิเคราะห์เวลา ผู้เรียนจะได้ปฏิบัติการสอนคนละ 1 ชั่วโมง ดังนั้นภายใน 1 กลุ่มจะออกปฏิบัติการสอนจริงกับทางโรงเรียนโดยใช้เวลาไม่เกิน 1 เดือน ในขั้นการพัฒนา ให้ผู้เรียนดำเนินการเขียนแผนเตรียมการสอนจากนั้นทดลองสอนหน้าชั้นเรียน 1 ครั้ง เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม แล้วสรุปผลเพื่อให้ปรับปรุงแก้ไขแล้วจึงออกปฏิบัติการสอนจริงที่โรงเรียน โดยนัดหมายทุกกลุ่มกลับมาสรุปผลร่วมกันอีกครั้งเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และตกผลึกความรู้

2) วิชาหลักการเขียนโปรแกรม

เชิงวัตถุ กำหนดโจทย์: ให้พัฒนาโปรแกรมติดต่อกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสำรวจความต้องการดำเนินการโดยแบ่งกลุ่มผู้เรียน กลุ่มละไม่เกิน 7 คน จากนั้นในขั้นการพัฒนาเริ่มดำเนินการพัฒนาโปรแกรมตามหลักการและนัดหมายนำเสนอหน้าชั้นเรียนเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าและเพื่อการแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกันจากนั้นให้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ก่อนนำไปให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตรวจประเมินคุณภาพของโปรแกรมที่ได้พัฒนาขึ้น และนัดหมายทุกกลุ่มสรุปผลร่วมกันโดยนำเสนอผลการพัฒนาและผลการประเมินคุณภาพ

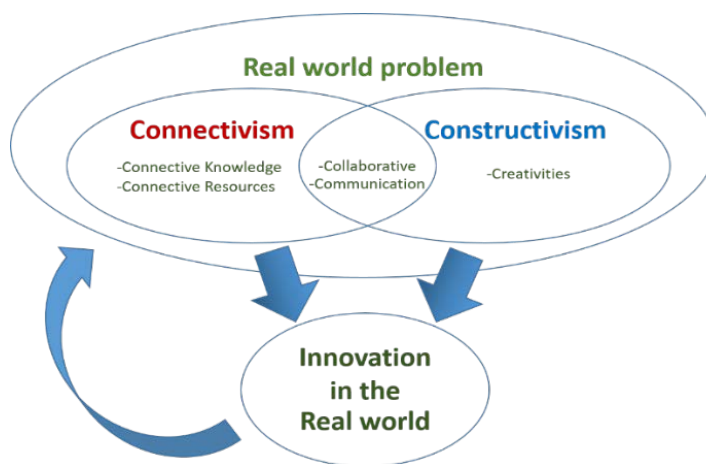
3.5 วิเคราะห์ผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนา

ขึ้นโดยการพรรณนาเพื่อสรุปผลการสร้างนวัตกรรมและวิเคราะห์ผลประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ด้วยสถิติ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติการทดสอบ (t-Test)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยแยกตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย 3 ข้อ โดยสามารถรายงานผลได้ดังนี้

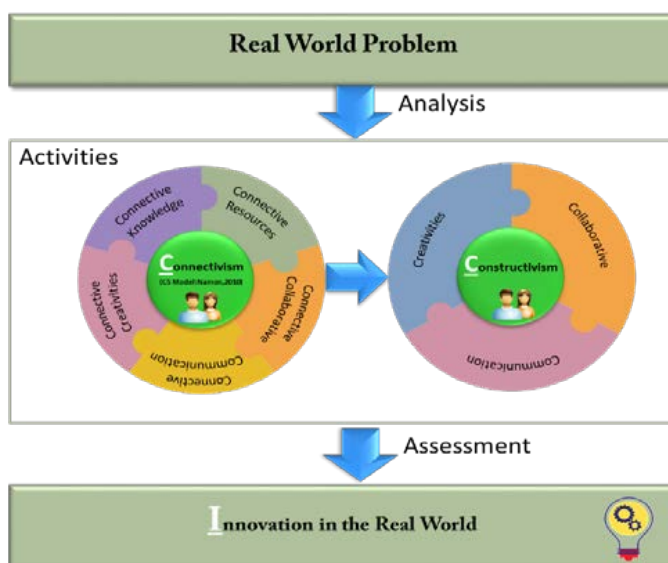
ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์กรอบแนวคิดรูปแบบการเรียนรู้ด้วยทฤษฎีการเรียนรู้แบบการสร้างความรู้นิยมนและทฤษฎีการเชื่อมโยงความรู้เพื่อการสร้างนวัตกรรมแบบประสบการณ์จริงเพื่อลดสภาพปัญหาที่ผู้เรียนไม่สามารถประยุกต์การเรียนรู้กับปัญหาในชีวิตจริงได้ (Real World Problems) และเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในการสร้างนวัตกรรม อีกทั้งตอบสนองนโยบายการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรมผลักดันสู่ ประเทศไทย 4.0 ซึ่งรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นนี้ประกอบ 3 องค์ประกอบดังนี้ 1) การเชื่อมโยงความรู้ (Connectivism) กำหนดเป็นขั้นเป้าหมายในการเรียนรู้โดยกำหนดโจทย์พร้อมเงื่อนไขให้มีการติดต่อประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การผลิตชิ้นงานที่นำไปใช้งานจริง 2) การสร้างความรู้นิยมน (Constructivism) กำหนดเป็นขั้นการพัฒนา ผู้เรียนบูรณาการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับข้อมูลใหม่ เกิดเป็นสร้างความรู้ใหม่ผ่านการติดต่อสื่อสารและการปฏิบัติ และ 3) นวัตกรรมแบบประสบการณ์จริง (Innovation in the Real World) คือผลผลิตที่ได้จากการเรียนรู้โดยรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นนี้มีชื่อว่า “C2I Model” แสดงดังภาพที่ 1

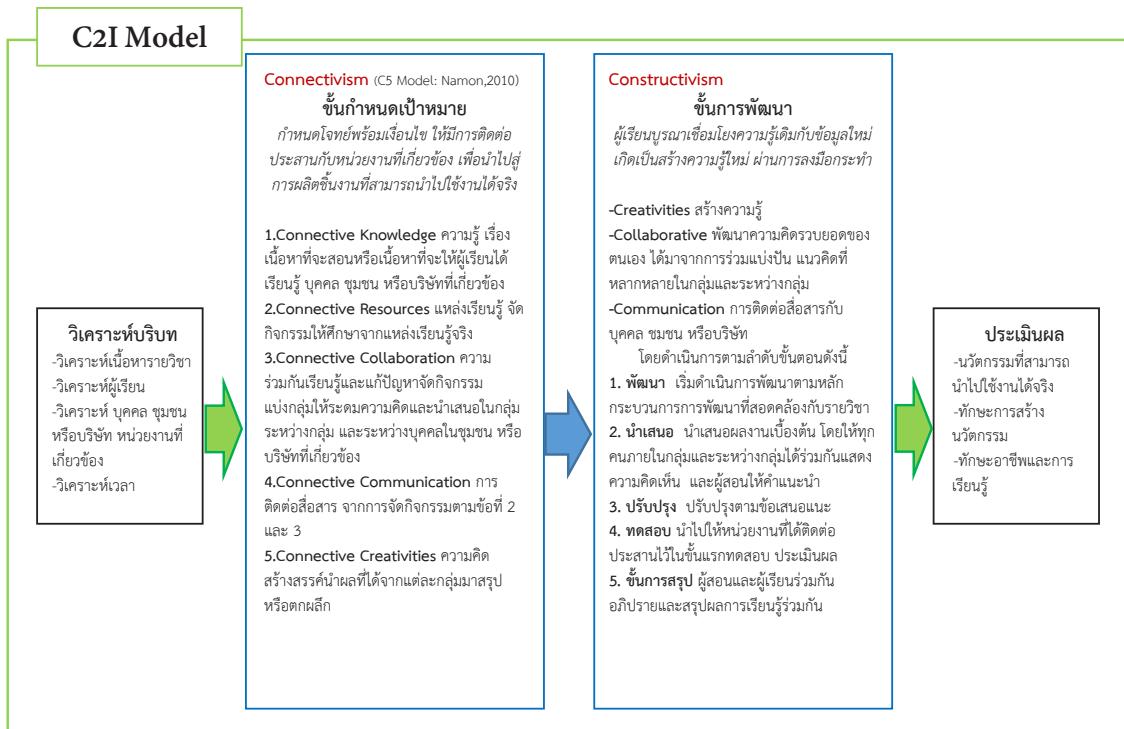
ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดรูปแบบการเรียนรู้ด้วยทฤษฎีการเรียนรู้แบบการสร้างความรู้นิยมและทฤษฎีการเชื่อมโยงความรู้เพื่อการสร้างนวัตกรรมแบบประสบการณ์จริง

ผลการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบ C2I Model จากผลการประเมินความสอดคล้องของรูปแบบ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พบว่าร่างรูปแบบการเรียนรู้แบบ C2I Model มีค่าดัชนี

ความสอดคล้องเท่ากับ 0.6 ถึง 1.0 แสดงให้เห็นว่ามีความสอดคล้องทุกประเด็น และได้รับข้อเสนอแนะในการปรับปรุง ซึ่งรูปแบบการเรียนรู้หลังการปรับปรุงแสดงดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 รูปแบบการเรียนรู้ด้วยทฤษฎีการเรียนรู้แบบการสร้างความรู้นิยมและทฤษฎีการเชื่อมโยงความรู้เพื่อการสร้างนวัตกรรมแบบประสบการณ์จริง

ภาพที่ 3 ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย C2I Model

จากภาพที่ 3 ขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย C2I Model สามารถอธิบายรายละเอียดได้ดังนี้

1. วิเคราะห์บริบท ประกอบด้วย วิเคราะห์เนื้อหาวิชา วิเคราะห์ผู้เรียน วิเคราะห์บุคคล ชุมชนหรือบริษัท หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และวิเคราะห์เวลา

2. ขั้นตอนกิจกรรม ประกอบด้วย ขั้นกำหนดเป้าหมาย และขั้นการพัฒนา

2.1) ขั้นกำหนดเป้าหมาย ผู้สอนกำหนดโจทย์ให้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่สอน พร้อมเงื่อนไขโดยให้มีการติดต่อประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การผลิตชิ้นงานที่สามารถนำไปใช้งานได้จริง ซึ่งใน

ขั้นตอนนี้ ประกอบด้วย (1) Connective Knowledge ความรู้ เรื่อง เนื้อหาที่จะสอนหรือเนื้อหาที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ บุคคล ชุมชน หรือบริษัทที่เกี่ยวข้อง (2) Connective Resources แหล่งเรียนรู้จัดกิจกรรมให้ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้จริง (3) Connective Collaboration ความร่วมมือกันเรียนรู้และแก้ปัญหาจัดกิจกรรมแบ่งกลุ่มให้ระดมความคิดและนำเสนอในกลุ่ม ระหว่างกลุ่ม และระหว่างบุคคลในชุมชน หรือบริษัทที่เกี่ยวข้อง (4) Connective Communication การติดต่อสื่อสาร จากการจัดกิจกรรมตามข้อ 2 ข้อ 3 และ (5) Connective Creativities ความคิดสร้างสรรค์นำผลที่ได้จากแต่ละกลุ่มมาสรุปหรือตกผลึก

2.2) ขั้นการพัฒนา ผู้เรียนบูรณาการ เชื่อมโยงความรู้เดิมกับข้อมูลใหม่ เกิดเป็นสร้าง ความรู้ใหม่ ผ่านการลงมือกระทำ ซึ่งในขั้น การพัฒนาประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบคือ Creativities สร้างความรู้ Collaborative พัฒนา ความคิดรวบยอดของตนเอง ได้มาจากการร่วม แบ่งปัน แนวคิดที่หลากหลายในกลุ่มและระหว่าง กลุ่ม และCommunication การติดต่อสื่อสารกับ บุคคล ชุมชน หรือบริษัท โดยดำเนินการตาม ลำดับ ขั้นตอนดังนี้ (1) พัฒนา เริ่มดำเนินการพัฒนาตาม หลักกระบวนการการพัฒนาที่สอดคล้องกับรายวิชา (2) นำเสนอ นำเสนอผลงานเบื้องต้น โดยให้ทุกคน ภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่มได้ร่วมกันแสดงความ คิดเห็น และผู้สอนให้คำแนะนำ (3) ปรับปรุง

ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ (4) ทดสอบ เป็นการ ทดสอบความใช้งานได้โดยนำนวัตกรรมไปให้ หน่วยงานที่ได้ติดต่อประสานไว้ในขั้นแรกทดสอบ แล้วประเมินผล (5) ขั้นการสรุป ผู้สอนและผู้เรียน ร่วมกันอภิปรายและสรุปผลการเรียนรู้ร่วมกัน

3. ประเมินผล ประกอบด้วย นวัตกรรม ที่สามารถนำไปใช้งานได้จริง ทักษะการสร้าง นวัตกรรม และทักษะอาชีพและการเรียนรู้

ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ การเรียนรู้แบบ C2I Model โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 คน พบว่า ความเหมาะสมของรูปแบบโดยรวมอยู่ ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.43, S.D = 0.42) ดังแสดง ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้แบบ C2I Model

รายละเอียด	$\bar{X}$	S.D	ความเหมาะสม
1. หลักการและแนวคิดที่ใช้เป็นพื้นฐานในการออกแบบรูปแบบการ เรียนรู้ด้วยทฤษฎีการเรียนรู้แบบการสร้างควมรู้นิยมและทฤษฎี การเชื่อมโยงความรู้เพื่อการสร้างนวัตกรรมแบบประสบการณ์จริง	4.42	0.55	มาก
2. วัตถุประสงค์ของการออกแบบรูปแบบการเรียนรู้ด้วยทฤษฎี การเรียนรู้แบบการสร้างควมรู้นิยมและทฤษฎีการเชื่อมโยง ความรู้เพื่อการสร้างนวัตกรรมแบบประสบการณ์จริง	4.47	0.50	มาก
3. รูปแบบการเรียนรู้ด้วยทฤษฎีการเรียนรู้แบบการสร้างควมรู้ นิยมและทฤษฎีการเชื่อมโยงความรู้เพื่อการสร้างนวัตกรรมแบบ ประสบการณ์จริง	4.41	0.42	มาก
ภาพรวมของผลการประเมิน	4.43	0.42	มาก

ผลการประเมินความเหมาะสมของขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย C2I Model โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 คน พบว่า ความเหมาะสม

ของขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.44$, S.D = 0.29) ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมของขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย C2I Model

รายละเอียด	$\bar{X}$	S.D	ความเหมาะสม
1. วิเคราะห์บริบท	4.38	0.24	มาก
2. ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้			
2.1 ขั้นกำหนดเป้าหมาย	4.37	0.35	มาก
2.2 ขั้นการพัฒนา	4.53	0.30	มากที่สุด
3. ประเมินผล	4.50	0.42	มากที่สุด
ภาพรวมของผลการประเมิน	4.44	0.29	มาก

3. ผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้ด้วยทฤษฎีการเรียนรู้แบบการสร้างความรู้นิยมและทฤษฎีการเชื่อมโยงความรู้เพื่อการสร้างนวัตกรรมแบบประสบการณ์จริง ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการเรียนรู้ไปใช้ในรายวิชาการจัดการเรียนรู้คอมพิวเตอร์ มีผู้เรียนจำนวน 60 คน และวิชาหลักการเขียนโปรแกรมเชิงวัตถุ มีผู้เรียนจำนวน 65 คน รวมทั้งหมด 125 คน โดยวิชาการจัดการเรียนรู้

คอมพิวเตอร์ผลผลิตนวัตกรรมแบบประสบการณ์จริง คือ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้ผ่านการปฏิบัติการสอนตามแผนแบบแยกตามกลุ่มมีจำนวนผลงานทั้งหมด 18 ผลงาน ส่วนวิชาหลักการเขียนโปรแกรมเชิงวัตถุ มีโปรแกรมที่ได้พัฒนาขึ้นเป็นจำนวน 11 ผลงาน โดยผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนรู้ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียนทั้งหมดหลังการเรียนรู้ด้วย C2I Model

รายการประเมิน	n=125		ระดับความพึงพอใจ
	$\bar{X}$	S.D	
ขั้นกำหนดเป้าหมาย	4.10	0.54	มาก
ขั้นการพัฒนา	4.37	0.42	มาก
ผลผลิตนวัตกรรมแบบประสบการณ์จริง	4.38	0.62	มาก
สรุปรายการประเมิน	4.27	0.41	มาก

ผลจากการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนหลังการเรียนรู้ตามขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ C2I Model ดังแสดงในตารางที่ 3 พบว่าขั้นกำหนดเป้าหมายมีระดับความพึงพอใจอยู่ในเกณฑ์มาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 ขั้นพัฒนามีระดับความพึงพอใจอยู่ในเกณฑ์มาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 ผลผลิตนวัตกรรมแบบประสบการณ์จริงมีระดับความพึงพอใจอยู่ในเกณฑ์มาก ค่าเฉลี่ย

เท่ากับ 4.38 และสรุปรายการประเมินโดยรวมมีระดับความพึงพอใจอยู่ในเกณฑ์มาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 เมื่อพิจารณาความพึงพอใจของผู้เรียนโดยจำแนกตามรายวิชา โดยใช้สถิติการทดสอบ t-Test นัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ผลการวิเคราะห์ดังแสดงในตารางที่ 4 ที่ให้เห็นว่า ความพึงพอใจของผู้เรียนทั้งสองวิชาไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของผู้เรียนหลังการเรียนรู้ด้วย C2I Model จำแนกตามรายวิชา

รายการประเมิน	วิชา				t	Sig
	การจัดการเรียนรู้คอมพิวเตอร์		หลักการเขียนโปรแกรมเชิงวัตถุ			
	รู้คอมพิวเตอร์ (n=60)		(n=65)			
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
ขั้นกำหนดเป้าหมาย	4.05	0.52	4.13	0.55	0.751	.454
ขั้นการพัฒนา	4.45	0.46	4.28	0.36	2.334	.021
ผลผลิตนวัตกรรมแบบประสบการณ์จริง	4.42	0.73	4.33	0.49	0.815	.417
สรุปรายการประเมิน	4.31	0.43	4.24	0.39	0.861	.064

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ด้วย
ทฤษฎีการเรียนรู้แบบการสร้างความรู้นิยมและ
ทฤษฎีการเชื่อมโยงความรู้เพื่อการสร้างนวัตกรรม
แบบประสบการณ์จริงนี้รูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนา
ขึ้นมีชื่อเรียกว่า “C2I Model” มีองค์ประกอบคือ
1) การเชื่อมโยงความรู้ (Connectivism) กำหนด
เป็นขั้นเป้าหมายในการเรียนรู้โดยกำหนดโจทย์
พร้อมเงื่อนไขให้มีการติดต่อประสานกับหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไป สู่การผลิตชิ้นงานที่นำไปใช้
งานจริง 2) การสร้างความรู้นิยม (Constructivism)
กำหนดเป็นขั้นการพัฒนา ผู้เรียนบูรณาการ
เชื่อมโยงความรู้เดิมกับข้อมูลใหม่ เกิดเป็นสร้าง
ความรู้ใหม่ผ่านการติดต่อสื่อสารและการปฏิบัติ
และ 3) นวัตกรรมแบบประสบการณ์จริง (Innovation
in the Real World) คือผลผลิตที่ได้จากการเรียนรู้
ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการ
เรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญพบว่ามีเหมาะสมโดย
รวมอยู่ในระดับมาก และจากการนำรูปแบบการ
เรียนรู้ไปทดลองจริงกับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาระดับ
ปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ที่ลงทะเบียนเรียน
วิชาการจัดการเรียนรู้คอมพิวเตอร์วิชาหลักการเขียน
โปรแกรมเชิงวัตถุ รวมจำนวน 125 คน พบว่า
วิชาการจัดการเรียนรู้คอมพิวเตอร์ผู้เรียนมีผลผลิต
นวัตกรรมแบบประสบการณ์จริงด้วยการนำ
แผนการจัดการเรียนรู้ไปปฏิบัติการสอนที่โรงเรียน
ทุกคนได้รับประสบการณ์สอนที่โรงเรียนคนละ
1 คาบเรียน และมีแผนการจัดการเรียนรู้แบบ
รายคาบทุกคน โดยเมื่อรวมแผนการจัดการเรียนรู้
โดยแยกตามเนื้อหาเรื่องและโรงเรียนที่สอนมี

จำนวนผลงานทั้งหมด 18 ผลงาน ผู้เรียนมีระดับ
ความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{X}=4.31$,
S.D = 0.43) ส่วนวิชาหลักการเขียนโปรแกรมเชิง
วัตถุ ผลผลิตนวัตกรรมคือโปรแกรมรวมจำนวน
ทั้งหมด 11 โปรแกรม ผู้เรียนมีระดับความพึงพอใจ
โดยรวมอยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{X}=4.24$, S.D = 0.39)
ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมทักษะในการสร้าง
นวัตกรรม (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์, 2558) ผู้เรียน
สามารถผลิตนวัตกรรมได้และเป็นนวัตกรรมแบบ
ประสบการณ์จริง ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์
สิ่งที่ได้เรียนไปสู่สถานการณ์ใหม่ในสภาพชีวิตจริง
ได้ (อมรา อธิพิงษ์, 2556) อีกทั้งยังได้องค์ความรู้
ใหม่จากการเชื่อมโยงความรู้ทั้งจากการเชื่อมโยง
ความรู้เดิมกับความรู้ใหม่จากประสบการณ์จริง
และจากการสื่อสารกับบุคคล ตามที่ ณมน
จิรังสุวรรณ (2558) กล่าวว่าการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นนั้น
มิได้เกิดจากตัวบุคคลภายในตัวเองเท่านั้น อาจเกิด
ขึ้นภายในตัวบุคคลหรือภายนอกตัวบุคคลก็ได้

นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์ความแตกต่าง
ระหว่างรายวิชาพบว่า ไม่แตกต่างกัน จากผลจาก
วิจัยแสดงให้เห็นว่ารูปแบบการเรียนรู้แบบ C2I
Model เป็นรูปแบบที่สามารถนำไปดำเนินกิจกรรม
การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการผลิตนวัตกรรมแบบ
ประสบการณ์จริงได้ถึงแม้กลุ่มหมวดวิชาจะ
แตกต่างกัน ไม่เพียงแต่ส่งเสริมทักษะการผลิต
นวัตกรรม ทักษะการอาชีพและการเรียนรู้ รูปแบบ
การเรียนรู้แบบ C2I Model ยังส่งเสริมและ
สนับสนุนการพัฒนาประเทศไทย 4.0 ที่มุ่งเน้น
ขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรม (สุวิทย์ เมษินทรีย์,
2559) อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

รูปแบบการเรียนรู้ด้วยทฤษฎีการเรียนรู้แบบการสร้างความรู้นิยมและทฤษฎีการเชื่อมโยงความรู้เพื่อการสร้างนวัตกรรมแบบประสบการณ์จริงหรือ C2I Model เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับเนื้อหาวิชาที่เน้นการปฏิบัติ ทั้งนี้ ผู้สอนควรศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้อย่างลึกซึ้ง วิเคราะห์เนื้อหาเป้าหมายของรายวิชา วิเคราะห์ผู้เรียน และวิเคราะห์สภาพแวดล้อมหรือหน่วยงาน

ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถนำรูปแบบการเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพิ่มเติมเพื่อให้รูปแบบการเรียนรู้แบบ C2I Model สามารถนำไปใช้ได้กับรายวิชาทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ

2. ศึกษาเพิ่มเติมด้านการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมอย่างมีความคิดสร้างสรรค์

บรรณานุกรม

- เกียรติอนันต์ ล้วนแก้ว (2559). เมื่อ Thailand 4.0 ถูกขับเคลื่อนด้วย Education 2.0. วารสารสานปัญญา. 26. ถนนจรัญสวรรค์. (2558). **หลักการออกแบบและประเมิน**. กรุงเทพฯ: ศูนย์ผลิตตำราเรียนมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- บุปผชาติ ทัทพิกรณ์. (2555). รายงานการวิจัย เรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนยุคใหม่เพื่อรองรับการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ด้วยการบูรณาการไอซีทีในการจัดการเรียนรู้ด้วยโครงการ. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2558) **ปรัชญาการศึกษาเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ**. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วาสนา สังข์พุ่ม. (2554). รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีเชื่อมโยงนิยม. **วารสารการอาชีวศึกษาและเทคโนโลยีศึกษา**. 1 (2) กรกฎาคม-ธันวาคม 2554
- สนธิ ลิทธิ. (2557). **รูปแบบการสอนผ่านเว็บตามทฤษฎีการเรียนรู้คอนเน็คติวิซึมเพื่อการสร้างเสริมทักษะการแก้ปัญหาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา**. ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์.
- สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร [ออนไลน์] **ประเทศไทย 4.0** เอกสารวิชาการ [สืบค้นเมื่อ 28 สิงหาคม 2559] จาก <http://www.parliament.go.th/library>
- สุวิทย์ เมษินทรีย์. [ออนไลน์]. **แนวคิดเกี่ยวกับประเทศไทย 4.0** . ค้นเมื่อ 28 สิงหาคม 2559, จาก http://planning2.mju.ac.th/government/20111119104835_planning/Doc_25590823143652_358135.pdf

- อมรา อธิพิ.ษ์ (2556) **อิทธิพลของสื่อการสอนแบบ Cyber Lab ที่มีผลต่อมโนทัศน์ที่เปลี่ยนไปของการเรียนรู้จากการใช้เครื่องมือปฏิบัติการทางฟิสิกส์: กรณีศึกษาสำหรับนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชาปฏิบัติการฟิสิกส์พื้นฐาน.** คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. รายงานวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- Kop, R. and A. Hill. (2008). [serial online]. **Connectivism: Learning theory of the future or vestige of the past.** International Review of Research in Open and Distance Learning. 9 3). Cited 3 Sep 2016, Available from: <http://www.irrodl.org/index.php/irrodl/article/view/523/1103>
- Schmidt, R., Möhring, M., Härting, R. C., Reichstein, C., Neumaier, P., & JozinoviĆ, P. (2015, June). **Industry 4.0-potentials for creating smart products: empirical research results.** In International Conference on Business Information Systems (pp. 16-27). Springer International Publishing.
- Siemens, G. (2005). **Connectivism: A learning theory for the digital age,** In International of Instructional Technology and Distance Learning. 2(1) : 3-10.

การเพิ่มมูลค่า การพัฒนาขีดความสามารถ และปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลต่อ การตลาดอย่างยั่งยืนของสินค้าพรีเมียมโอท็อปจากผักตบชวา

Value Added, Competitive Development, Product Development and Philosophy of Sufficiency Economy for Sustainable Marketing of Premium OTOP Hyacinth Product

อวัสดา ปกมนตรี¹, สุดาวรรณ สมใจ²

Avasada Pocmontri, Sudawan Somjai

การบริหารการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Development Administration, graduate School, Suansunandha Rajabhat University

ผู้นิพนธ์หลัก e-mail: avasda.joyt@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาอิทธิพลของการน้อมนำประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การเพิ่มมูลค่า การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การพัฒนาขีดความสามารถ ที่มีต่อการตลาดอย่างยั่งยืนของสินค้าพรีเมียมโอท็อปจากผักตบชวา โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้าพรีเมียมโอท็อปจากผักตบชวา ผู้แทนกลุ่มโอท็อปผักตบชวา และสมาชิกกลุ่มหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์สินค้าพรีเมียมโอท็อปจากผักตบชวาใน 5 จังหวัด ได้แก่ นครปฐม อุตรดิตถ์ ชัยนาท นครสวรรค์ และกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 รายวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคแบบจำลองสมการโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่า การน้อมนำประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การเพิ่มมูลค่า การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การพัฒนาขีดความสามารถมีอิทธิพลต่อการตลาดอย่างยั่งยืนของสินค้าพรีเมียมโอท็อปจากผักตบชวา โดยการเพิ่มมูลค่า มีอิทธิพลโดยตรงต่อการตลาดอย่างยั่งยืนของสินค้าพรีเมียม โอท็อปจากผักตบชวามากที่สุด รองลงมา คือ การน้อมนำประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ตามลำดับ

คำสำคัญ: การตลาดอย่างยั่งยืน สินค้าพรีเมียมโอท็อป ผักตบชวา

ABSTRACT

This research aims to study the effect of philosophy of sufficiency economy, value added, product development, competitive development on sustainable marketing of Premium OTOP hyacinth product. By using quantitative research. Data were collected by questionnaire from 400 entrepreneurs who produce premium OTOP products from hyacinth, representative and

members of OTOP hyacinth in Nakhon Pathom, Udon Thani, Chai Nat, Nakhon Sawan, and Bangkok. Structural equation modeling was used to analyze this data. the findings reveal that that philosophy of sufficiency economy, value added, product development, competitive development had effect on sustainable marketing of Premium OTOP hyacinth product. By value added had the overall effect on sustainable marketing of Premium OTOP hyacinth product.as the highest, and then, philosophy of sufficiency economy competitive development, and product development respectively.

Keywords: sustainable marketing, Premium OTOP product, entrepreneurs, hyacinth

บทนำ

กระทรวงมหาดไทย มีนโยบายส่งเสริมผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์จากผักตบชวาเพื่อเป็นแรงจูงใจให้ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ริมน้ำสายต่างๆ ช่วยกันเก็บผักตบชวานำมาใช้ในการประกอบอาหารเป็นต้นทุนชุมชนเพิ่มรายได้ในครัวเรือน พัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ให้มีมูลค่ามากขึ้นชาวบ้านนั้นมีความรู้ความชำนาญในด้านการจักสานแต่ยังขาดเทคนิคขาดทักษะในการเพิ่มมูลค่า หรือดีไซน์รูปแบบให้ดูสวยงามยิ่งขึ้นและเป็นการสร้างแรงจูงใจในการกำจัดผักตบชวาทางอ้อมอย่างได้ผล ประยุกต์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เน้นการพึ่งพาตนเอง เกิดการออม มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนอย่างเข้มแข็ง มีการถ่ายทอดความรู้ให้การศึกษาแก่สมาชิกในชุมชนเกิดทัศนคติและพฤติกรรมต่อระบบการผลิตที่สอดคล้องกับภูมิปัญญา ทรัพยากรและแนวทางการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนได้อย่างลงตัวผ่านกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักการสามห่วงสองเงื่อนไข คือชุมชนมีความพอประมาณ มีเหตุผลมี

ภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเองตลอดทั้งมีความรู้คู่คุณธรรมซึ่งการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนให้มีความเข้มแข็งและสามารถยืนหยัดได้ด้วยตนเอง

กระทรวงมหาดไทยได้เห็นความสำคัญของการนำผักตบชวามาใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ด้วยการเพิ่มมูลค่า (value added) การออกแบบผลิตภัณฑ์ การจัดหาช่องทางการจำหน่ายโดยคำนึงถึงต้นทุนของลูกค้าที่ต้องเสียไปโดยมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผักตบชวาและได้มีโอกาสดำเนินการร่วมกับผู้เชี่ยวชาญในหลายด้าน ได้แก่ 1) ผู้เชี่ยวชาญทำวิจัยเชิงวิทยาศาสตร์เริ่มสร้างสรรค์ 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาให้เกิดนวัตกรรมใหม่ด้านการทอ 3) ทีมงานด้านแฟชั่นของนิตยสารชั้นนำ ศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผักตบชวาให้กลายเป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ตามวัตถุประสงค์ (1) สร้างงานและเพิ่มรายได้ให้แก่ชุมชน(2) เสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน (3) ส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น (4) ส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และ (5) ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของชุมชนเป็นการสร้างเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งโดย

รัฐบาลสนับสนุนช่วยเหลือด้านความรู้ เทคโนโลยี ทุน การบริหารจัดการ เชื่อมโยงสินค้าจากชุมชน สามารถส่งออกไปสู่ตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศซึ่งเป็นสินค้าแฟชั่นสำหรับสุภาพบุรุษ และสุภาพสตรีในปัจจุบัน

ทั้งพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริมาปรับประยุกต์ใช้ ศึกษาเบื้องต้นในข้อมูลสถานการณ์ปัจจุบันสภาพปัญหาและความต้องการข้อมูลเทคโนโลยีและได้รับการต่อยอดเทคโนโลยี เพื่อสร้างนวัตกรรมจากการวิจัยในการพัฒนาการเพิ่มผลผลิตภาพ การรวมกลุ่มทางธุรกิจเป็นเครือข่าย ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐในภาคหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ผักตบชวา สามารถยกระดับและเพิ่มมูลค่าสินค้าเป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์สู่การเป็นสินค้า “โอท็อปพรีเมียม” สามารถสร้างความตระหนักและง่ายต่อการจดจำตลอดจนสร้างความเชื่อมั่นที่จะช่วยสนับสนุนจุดขายที่โดดเด่นของสินค้าให้มีความแตกต่างอันจะนำไปสู่ความทรงคุณค่าในตัวสินค้าและความสามารถในการแข่งขันของผลิตภัณฑ์ โอท็อปไทยในตลาดโลกได้เป็นอย่างดี ทั้งยังมีการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ ตราสินค้า การนำเสนอผลิตภัณฑ์ที่จะให้สามารถเข้าถึงและกระตุ้นการตัดสินใจของตลาด (กระทรวงพาณิชย์, 2558)

อย่างไรก็ตาม ปัญหาสำคัญของหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในทุกกลุ่มสินค้า คือ ขาดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ และมาตรฐานการผลิต ทำให้ผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ไม่สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างยั่งยืน ขาดเอกลักษณ์

และจุดเด่นของท้องถิ่น สะท้อนถึงอุปสรรคของการน้อมนำประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การเพิ่มมูลค่า การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันและการตลาดอย่างยั่งยืนของสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในระดับสินค้าพรีเมียมโอท็อปจากผักตบชวา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาอิทธิพลของการน้อมนำประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การเพิ่มมูลค่า การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การพัฒนาขีดความสามารถ ที่มีต่อความยั่งยืนของสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในระดับสินค้าพรีเมียมโอท็อปจากผักตบชวา

การทบทวนวรรณกรรม และแนวคิด

1. การตลาดอย่างยั่งยืน (sustainable marketing, SMARKET)

การสร้างการตลาดอย่างยั่งยืน เป็นเรื่องที่สำคัญ ซึ่งในหลายทศวรรษที่ผ่านมาคนทั่วไปให้การสนับสนุนเพื่อความยั่งยืนมาเป็นเวลานาน จุดมุ่งหมายของการตลาดที่ยั่งยืนเพื่อที่จะเพิ่มมูลค่าให้กับผู้บริโภคและตอบสนองความต้องการของลูกค้าอย่างยั่งยืน (Martin & Schouten, 2012) การตลาดอย่างยั่งยืน มีตัวแปรเชิงประจักษ์ สำคัญ 3 ตัว คือ

1.1 ความเท่าเทียมทางสังคมเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการตลาดอย่างยั่งยืน เป็น การประยุกต์ใช้แนวคิดทางการตลาดเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจงสำหรับสังคมหรือสาธารณะที่ดี โดยมีความเสมอภาคเท่าเทียม

ความเห็นอกเห็นใจ และความถูกต้องชอบธรรม แก่สมาชิกของสังคมอย่างเท่าเทียมกัน สังคมที่ประสบความสำเร็จจะให้สวัสดิการเกี่ยวกับสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีแก่สมาชิก (Martin & Schouten, 2012)

1.2 กำไรทางเศรษฐกิจ เป็นองค์ประกอบหนึ่งของการตลาดอย่างยั่งยืน (Martin & Schouten, 2012; Belz & Peattie, 2012) โดยเป็นผลกำไรทางด้านการเงิน อันเนื่องมาจากการทำธุรกิจหรือประกอบกิจการ และการบริหารจัดการทางเศรษฐกิจ ความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ ทำให้เกิดผลกำไร (profit) หรือผลประโยชน์ที่ดีของธุรกิจ เป็นการทำกิจกรรมทางเศรษฐกิจเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของประชากร (Martin & Schouten, 2012)

1.3 การปกป้องสิ่งแวดล้อม เป็นองค์ประกอบหนึ่งของการตลาดอย่างยั่งยืน (Ottman, 2011; Martin & Schouten, 2012) ความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญต่อความสำเร็จทางธุรกิจ โดยให้ความสำคัญกับวงจรการผลิต ทั้งในระหว่างการผลิต การบริโภค หรือการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ การจัดหาวสดุ การใช้พลังงานในระหว่างการผลิต การปล่อยของเสีย บรรจุภัณฑ์ และการจัดจำหน่ายโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อลดผลกระทบต่องสิ่งแวดล้อมในทุกขั้นตอน (Ottman, 2011) การพัฒนาการตลาดเพื่อสิ่งแวดล้อมมุ่งให้ผู้บริโภคสนใจที่จะซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียว โดยจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นการลดผลกระทบต่องสิ่งแวดล้อม มีการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการใช้เทคโนโลยี และการปฏิบัติตามกฎระเบียบของภาครัฐ

2. การเพิ่มมูลค่า (value added, VALUEADD)

การเพิ่มมูลค่า เป็นการอธิบายถึงมูลค่าหรือราคาของผลผลิตที่เพิ่มขึ้นในแต่ละขั้นตอนของการผลิต หรือเป็นผลลัพธ์ที่ได้รับเกินจากสิ่งที่คาดหวังไว้ในตอนต้น การเพิ่มมูลค่า มีตัวแปรเชิงประจักษ์ 3 ตัว ดังนี้

2.1 การออกแบบผลิตภัณฑ์ เป็นการออกแบบลักษณะต่าง ๆ ของ ผลิตภัณฑ์หรือบริการ ให้แตกต่างจากคู่แข่ง และสามารถตอบสนองความพึงพอใจของลูกค้า (Ernst & Woods, 2011) เป็นมูลค่าเพิ่มที่ทำให้ลูกค้ามีความรู้สึกมากกว่าความพอใจ

2.2 ช่องทางการจัดจำหน่าย การสร้างความแตกต่างด้านช่องทางการจัดจำหน่าย เป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ เพื่อให้ลูกค้าได้รับความพึงพอใจสูงสุดจากสินค้าและบริการ (Aaker, 2001; Ernst & Woods, 2011) รวมถึงการนำผลิตภัณฑ์และบริการนั้นเข้าถึงผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ผู้บริโภคได้รับความสะดวก เป็นการปรับปรุงกระบวนการให้บริการ และกระบวนการส่งมอบคุณค่าให้กับลูกค้า

2.3 การเป็นผู้นำแฟชั่น แฟชั่นจะเกิดขึ้นมานั้นย่อมมีผู้นำแฟชั่น เช่น ดารา นักร้อง หรือแม้กระทั่งวัยรุ่น เป็นต้น แฟชั่นที่เกิดขึ้นนั้นส่วนใหญ่ผู้นำแฟชั่นได้มาจากสภาพแวดล้อมและสังคมความเป็นอยู่ผสมผสานกับความแปลกใหม่ ตัวอย่างที่มีแฟชั่นใหม่ ๆ ให้เห็นประจำคือ วัยรุ่นที่ชอบมาชอปปิงแถวสยามสแควร์ ซึ่งพวกเขาจะดูนำสมัยตลอดเวลา แต่จะเป็นความนำสมัยช่วงสั้น ๆ แล้วจะมีการเปลี่ยนแฟชั่นไปเรื่อย ๆ แฟชั่น

สมัยนี้มีวิวัฒนาการใหม่ๆ ออกใหม่เรื่อยๆ ถือได้ว่า แฟชั่นเป็นธุรกิจอีกแบบหนึ่ง ที่นักลงทุนมองถึง แต่ก็มีความเสี่ยงมากเนื่องจาก การเปลี่ยนแปลงของแฟชั่น อยู่ตลอดเวลา ผู้นำแฟชั่นต่าง ๆ จะลอกเลียนแบบและนำกลับมาปรับปรุงประยุกต์ใหม่เรื่อยๆ

3. การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน(competitiveness development, CPTTDEV)

ความสามารถในการแข่งขัน เกิดขึ้นจากการเพิ่มผลิตภาพ (productivity) ทำให้ประเทศมีความสามารถในการแข่งขันที่สูงขึ้น ประชากรมีมาตรฐานความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และเกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจแบบยั่งยืน ขีดความสามารถในการแข่งขัน มีตัวแปรเชิงประจักษ์ 4 ตัว

3.1 การเพิ่มผลิตภาพ ทำให้มีความสามารถในการแข่งขันที่สูงขึ้น ประชากรมีมาตรฐานความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และเกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจแบบยั่งยืน การเพิ่มผลิตภาพนำไปสู่ความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจที่แท้จริง (Kitson, Martin, & Tyler, 2004) โดยสามารถตอบสนองความต้องการด้านอุปโภคบริโภค สินค้าหรือบริการด้วยราคาและคุณภาพที่ดีกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ผลิตหรือผู้ให้บริการรายอื่น

3.2 การรวมกลุ่มทางธุรกิจ ทำให้เกิดความสามารถในการแข่งขันในระดับที่สูงขึ้น โดยภาครัฐและภาคเอกชนร่วมมือกันเพื่อสร้างการรวมกลุ่มอุตสาหกรรมหรือธุรกิจเพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างกัน เป็นการรวมกลุ่มในเขตพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง ทำให้กลุ่มธุรกิจได้รับประโยชน์จากการรวมกลุ่ม มีอำนาจในการต่อรองด้านต่างๆ

เพิ่มขึ้น เช่น การซื้อวัตถุดิบ การโฆษณา การวิจัยและพัฒนา (Hotz-Hart, 2000)

3.3 นวัตกรรม เป็นกระบวนการใหม่ในการทำงาน ซึ่งองค์กรจำเป็นที่จะต้องมึนวัตกรรมเพื่อก่อให้เกิดความสามารถในการแข่งขัน และสร้างความแตกต่างให้เกิดขึ้นในธุรกิจ โดยมีความสามารถในการคิดค้นนวัตกรรมหรือแนวความคิดใหม่ เช่น เทคโนโลยี (Hotz-Hart, 2000; Kotler, 2003) การผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ทำให้บริษัทมีความได้เปรียบในการแข่งขัน สามารถลดค่าใช้จ่ายผ่านนวัตกรรมในกระบวนการผลิตบรรจุภัณฑ์หรือการกระจายสินค้า วิธีนี้จะทำให้สินค้ามีราคาถูกลง และเพิ่มอัตรากำไร (Martin & Schouten, 2012)

3.4 การสนับสนุนจากภาครัฐ นโยบายของรัฐบาลจะมีผลกระทบต่อปัจจัยการผลิต การโฆษณา ภาษี และการผูกขาด การดำเนินธุรกิจ (Kitson, Martin, & Tyler, 2004) ทั้งนี้ รัฐบาลมีหน้าที่สร้างปัจจัยที่เอื้อต่อความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ เช่น โครงสร้างการขนส่ง ถนนหนทาง การบิน การเดินเรือที่ดี โครงสร้างการสื่อสาร โทรคมนาคม การศึกษา การส่งเสริมการวิจัยพัฒนา และกฎระเบียบในการดำเนินธุรกิจต่างๆ

4. การพัฒนาผลิตภัณฑ์(product development, PRODTDEV)

การพัฒนาผลิตภัณฑ์โอท็อปที่ใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาแบรนด์แล้ว ยังโดดเด่นด้วยการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ซึ่งมีตัวแปรเชิงประจักษ์ 4 ตัว

4.1 ความสามารถส่งออกได้ เป็นสินค้าที่สามารถเข้าถึงรสนิยมของผู้บริโภคทั่วประเทศและทั่วโลก สามารถวางจำหน่ายได้ไม่เฉพาะในท้องถิ่นเท่านั้น แต่รวมถึงสร้างชื่อเสียงไปทั่วโลก สามารถจำหน่ายในตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ (สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน, 2558)

4.2 ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ นโยบายหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ มุ่งสร้างความเจริญแก่ชุมชนให้สามารถยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้น โดยการผลิตหรือจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของชุมชน (สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน, 2558) มีความกระตือรือร้นในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ และสามารถผลิตสินค้าใหม่ออกสู่ตลาดได้อย่างสม่ำเสมอ โดยการค้นหา ความคิดต่าง ๆ ที่เป็นไปได้ และมองเห็นช่องทางที่จะขายผลิตภัณฑ์นั้น (Kotler & Keller, 2009)

4.3 ความมีมาตรฐานและมีคุณภาพ กระบวนการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย กำหนดเกณฑ์ความมีมาตรฐานและคุณภาพของผลิตภัณฑ์ (quality) ซึ่งสินค้าโอท็อปต้องได้มาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนด (สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน, 2558) อีกทั้งเพื่อปรับปรุงผลิตภัณฑ์สามารถใช้เป็นข้อมูลเพื่อการประกันคุณภาพสินค้า (Kotler & Keller, 2009) ทั้งนี้ การผลิตสินค้าไม่ใช่เพียงเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนเท่านั้น ต้องเป็นสินค้าที่มีคุณภาพหรือใช้ฝีมือระดับสูง มีมาตรฐานระดับสูงทั้งในระดับประเทศและระดับสากลด้วย

4.4 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นเป้าหมายสูงสุดของ แรงขับเคลื่อนในการพัฒนาภูมิภาค จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความกล้า ท้าทาย และมีวิสัยทัศน์กว้างไกล จึงจะสามารถเป็นผู้นำกระบวนการพัฒนาในแต่ละชุมชนได้ ซึ่งหลักการพื้นฐานของโอท็อป คือ การสร้างบุคลากรที่มีความคิดกว้างไกล มีความรู้ทักษะ ความสามารถในการผลิตและบริการ และมีจิตวิญญาณแห่งการสร้างสรรค์ (สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน, 2558)

5. การน้อมนำประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง(philosophy of sufficiency economy, SUFECO)

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางการดำเนินชีวิตและวิถีปฏิบัติที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทย โดยมีแนวคิดตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง ความไม่ประมาท และคำนึงถึงความพอประมาณ ในขณะเดียวกันก็ต้องมีเหตุผลในการกระทำและมีการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว มีการเตรียมตัวให้พร้อมที่จะรับผลกระทบจากความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นในอนาคต โดยอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม (สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.), 2551) ตัวแปรเชิงประจักษ์ที่สำคัญ ของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มี 4 ตัว ได้แก่

5.1 การพึ่งตนเอง หลักการแต่เดิมนักพัฒนามักมุ่งที่การเพิ่มรายได้ และไม่มีการมุ่งที่การลดรายจ่าย ในเวลาเช่นนี้จะต้องปรับทิศทาง

ใหม่ คือ จะต้องมุ่งลดรายจ่ายก่อน เป็นสำคัญ และยึดหลักพออยู่ พอกิน พอใช้

5.2 ความรู้และการศึกษาเพิ่มเติม

การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการเพิ่มทุนมนุษย์ ซึ่งจะส่งผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน (Hanushek & Kimko, 2000) ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีเงื่อนไขหลักวิชา อาศัยความรู้รอบรู้ รอบคอบ และระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้วางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550) คนที่มีความรู้และสะสมความสามารถไว้กับตัวเอง จะช่วยลดความเสี่ยงในการดำเนินชีวิต โดยเป็นผู้รู้ในด้านต่าง ๆ เช่น รู้ตัวเอง รู้ปัญหา รู้ทรัพยากร รู้วิธีการจัดการ และรู้วิธีการวางแผน

5.3 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเน้นความมีเหตุผล มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อคนรุ่นหลัง มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อ

ให้สามารถปรับตัวและรับมือได้อย่างทันที่ว่งที่ซึ่งประเทศที่มีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสูง จะมีการสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติ และส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยรวมของประเทศ (Naidoo, 2004) รวมถึงเกิดมลภาวะและของเสียจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ซึ่งทำลายสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของประชากร

5.4 บทบาทภาครัฐ รัฐสามารถประยุกต์

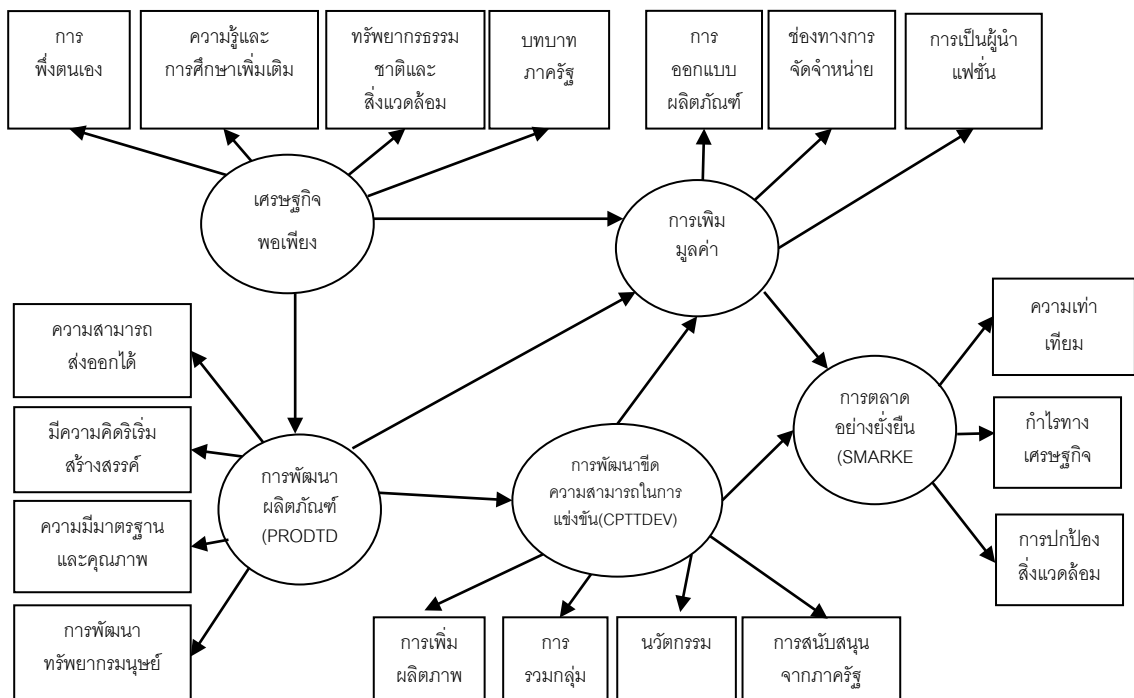
ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการบริหารจัดการเศรษฐกิจมหภาค การออกแบบนโยบายสาธารณะ และการวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาภายใต้เศรษฐกิจมหภาค โดยมีทุนสังคมภาครัฐสำหรับการบริหารจัดการภายในประเทศ เช่น กฎหมายและระเบียบของสังคม (law and order) และธรรมาภิบาล และรัฐสามารถกำหนดแผนและนโยบายต่าง ๆ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เช่น แผนการลดค่าใช้จ่ายผ่านครัวเรือน การเพิ่มรายได้โดยกระตุ้นการท่องเที่ยวในท้องถิ่น การออมในท้องถิ่น เป็นต้น (Sorrell, 2010)

ตารางที่ 1 วรรณกรรมความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในกรอบแนวความคิด

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม			
	การตลาดอย่างยั่งยืน (SMARKET)	การเพิ่มมูลค่า (VALUEADD)	การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน (CPTTDEV)	การพัฒนาผลิตภัณฑ์ (PRODTDEV)
การเพิ่มมูลค่า (VALUEADD)	Martin & Schouten, 2012			
การพัฒนาขีดความสามารถ (CPTTDEV)	Porter, 2003	Porter, 2003		

ตัวแปรตาม				
ตัวแปรอิสระ	การตลาด อย่างยั่งยืน (SMARKET)	การเพิ่มมูลค่า (VALUEADD)	การพัฒนาขีด ความสามารถ ในการแข่งขัน (CPTTDEV)	การพัฒนา ผลิตภัณฑ์ (PRODTDEV)
การพัฒนาผลิตภัณฑ์ (PRODTDEV)		Aaker, 2001;	Porter, 2003	
เศรษฐกิจพอเพียง (SUFEKO)		พงศ์ศรีณย์ พลศรีเลิศ, 2556		สำนักส่งเสริม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจ ชุมชน, 2551;

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรเป้าหมาย คือ ผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสินค้าพรีเมียมโอท็อปจากผักตบชวา ผู้นำกลุ่มโอท็อปสินค้าพรีเมียมโอท็อปจากผักตบชวา ผู้ผลิตสินค้าพรีเมียมโอท็อปจากผักตบชวา สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสินค้าพรีเมียมโอท็อปจากผักตบชวา สมาชิกกลุ่มโอท็อปสินค้าพรีเมียมโอท็อปจากผักตบชวา ในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องใน 5 จังหวัด ได้แก่ นครปฐม อุตรดิตถ์ ชัยนาท นครสวรรค์ และ กรุงเทพมหานคร การศึกษาครั้งนี้มีตัวแปรประจักษ์ทั้งสิ้น 16 ตัวแปร จึงต้องใช้ขนาดตัวอย่างอย่างน้อย 320 ตัวอย่าง ผู้วิจัยเก็บเพิ่มอีกจังหวัดละ 16 ราย เพื่อป้องกันความคาดเคลื่อน รวมเป็นขนาดตัวอย่าง 400 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน พบว่ามีค่า IOC ไม่น้อยกว่า 0.60 ทุกรายการ ข้อคำถาม ส่วนความเชื่อถือได้ของมาตรวัดทดสอบกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ราย พบว่า สัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้ (Cronbach's alpha) ของมาตรวัดตัวแปรประจักษ์ที่ใช้ในการวิจัยมีค่ามากกว่า 0.70 กล่าวได้ว่ามาตรวัดมีความน่าเชื่อถือสูงการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถาม ในช่วงเดือน มกราคม 2561 – กุมภาพันธ์ 2561 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคแบบจำลองสมการโครงสร้าง (structural equation modeling: SEM)

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้างพบว่า องค์ประกอบเกือบทั้งหมดมีค่าน้ำหนักองค์

ประกอบ (factor loading) อยู่ระหว่าง 0.72-0.98 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ (Hair, et al, 2006)

ทั้งนี้ผลการทดสอบความสอดคล้องของแบบจำลองสมการโครงสร้าง พบว่า แบบจำลองสมการโครงสร้างการตลาดอย่างยั่งยืนของสินค้าพรีเมียมโอท็อปจากผักตบชวามีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (goodness of fit) โดย $\chi^2 = 103.026$, $df = 68$, $\chi^2/df = 1.515$, $GFI = 0.973$, $IFI = 0.995$, $TLI = 0.989$, $CFI = 0.995$, $RMSEA = 0.036$ (Hair, et al, 2006) แสดงให้เห็นว่าแบบจำลองสมการโครงสร้างจากกรอบแนวคิดงานวิจัยนี้มีความเหมาะสม

ผลการทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 1 ปัจจัยที่มีผลต่อการตลาดอย่างยั่งยืนของสินค้าพรีเมียมโอท็อปจากผักตบชวา

ตัวแปรอิสระ	Beta	S.E.	t-value
VALUEADD	.890	.102	9.438
CPTTDEV	.086	.099	0.978
$R^2 = .937$			

จากตารางที่ 1 พบว่า การตลาดอย่างยั่งยืนของสินค้าพรีเมียมโอท็อปจากผักตบชวา ขึ้นอยู่กับการเพิ่มมูลค่า แต่ไม่ขึ้นอยู่กับการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน กล่าวคือ หากผู้ประกอบการสามารถเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ได้ก็จะทำให้ผู้ประกอบการได้กำไรมากขึ้น ซึ่งหมายถึงทำให้มีความยั่งยืนด้วย

ตารางที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการเพิ่มมูลค่า

ตัวแปรอิสระ	Beta	S.E.	t-value
CPTTDEV	.880	.214	7.563
PRODTDEV	.798	.211	4.039
SUFECO	.142	.059	2.616
$R^2 = .838$			

จากตารางที่ 2 พบว่า การเพิ่มมูลค่าขึ้นอยู่กับ การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการน้อมนำประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผลดังกล่าวสะท้อนว่าการเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์จะต้องพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน คือ การรวมกลุ่มทางธุรกิจ การมีนวัตกรรม รวมถึงต้องมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ด้านคุณภาพ มาตรฐาน และใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น

ตารางที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน

ตัวแปรอิสระ	Beta	S.E.	t-value
PRODTDEV	.981	.052	19.201
$R^2 = .963$			

จากสมการ 3 พบว่า การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน ขึ้นอยู่กับ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ อธิบายได้ว่า เมื่อผู้ประกอบการมีความคิดสร้างสรรค์ มีการพัฒนาบุคลากร สินค้า

มีคุณภาพ สิ่งเหล่านี้จะทำให้เพิ่มการผลิต รวมกลุ่มทางธุรกิจ และได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐอีกด้วย

ตารางที่ 4 ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์

ตัวแปรอิสระ	Beta	S.E.	t-value
SUFECO	.920	.058	16.006
$R^2 = .846$			

จากสมการ 4 พบว่า การพัฒนาผลิตภัณฑ์ ขึ้นอยู่กับการน้อมนำประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กล่าวคือ เมื่อผู้ประกอบการสามารถพึ่งตนเองได้ ศึกษาความรู้เพิ่มเติม และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น จะทำให้สามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพ และมีเอกลักษณ์รูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ได้

ตารางที่ 5 ผลรวมอิทธิพลทางตรง และทางอ้อมของปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการตลาดอย่างยั่งยืนของสินค้าพรีเมียมโอท็อปจากผักตบชวา

ตัวแปร	อิทธิพล		
	ทางตรง	ทางอ้อม	ผลรวม
VALUEADD	.890	-	.890
CPTTDEV	-	.790	.790
PRODTDEV	-	.735	.735
SUFECO	-	.803	.803

จากตารางที่ 5 พบว่า การเพิ่มมูลค่ามีอิทธิพลต่อการตลาดอย่างยั่งยืนของสินค้าพรีเมียมโอท็อปจากผักตบชวามากที่สุด รองลงมาคือ การน้อมนำประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ตามลำดับ

อภิปรายผล

การเพิ่มมูลค่า มีอิทธิพลต่อการตลาดอย่างยั่งยืนของสินค้าพรีเมียมโอท็อปจากผักตบเนื่องจาก ผู้ประกอบการมีการนำเสนอผลิตภัณฑ์ที่เหนือกว่า โดยการออกแบบลักษณะต่างๆ ของผลิตภัณฑ์ให้แตกต่างจากคู่แข่ง และสามารถตอบสนองความพึงพอใจของลูกค้า รวมถึงการสร้างความแตกต่างด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Aaker, 2001) สิ่งเหล่านี้ทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจในการใช้สินค้า และได้รับคุณค่าทางจิตใจจากสินค้า โดยประโยชน์ที่ลูกค้าได้รับการเพิ่มมูลค่าคือ ประโยชน์จากการใช้สอยของสินค้า(functional benefit) และประโยชน์ทางด้านอารมณ์และความรู้สึก (emotional benefit) ขณะที่การน้อมนำประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยการพึ่งตนเองให้มากที่สุด และมีการเพิ่มความรู้และศึกษาเพิ่มเติม ซึ่งส่งผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน (Hanushek & Kimko, 2000)

การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันทำให้ผู้ประกอบการ และประเทศมีความสามารถในการแข่งขันที่สูงขึ้น มีมาตรฐานความเป็นอยู่

ที่ดีขึ้น และเกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจแบบยั่งยืน นอกจากนี้ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มาจากความคิดสร้างสรรค์ ให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพ เป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ยังทำให้นักค้านั้นสามารถผลิตสินค้าใหม่ออกสู่ตลาดได้อย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยพบว่า การเพิ่มมูลค่า การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน และการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีผลต่อการตลาดอย่างยั่งยืน ดังนั้น ในด้านการเพิ่มมูลค่า ผู้ประกอบการควรต้องผลิตสินค้าที่มีรูปแบบเป็นของตนเอง มีความเฉพาะตัวของสินค้าที่ลอกเลียนแบบได้ยาก เช่นเดียวกับการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยผู้ประกอบการต้องใช้ทรัพยากรธรรมชาติจากชุมชนของผู้ประกอบ ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนการผลิต ในด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ผู้ประกอบการต้องมีการพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะ ความชำนาญ เช่นเดียวกับการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งผู้ประกอบการต้องรวมกลุ่มทางธุรกิจ เพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างกัน และต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในด้านต่างๆ เช่น แพชั่น นวัตกรรม โดยให้กระทบกับสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด สุดท้ายภาครัฐควรมีนโยบายที่เอื้อต่อผู้ประกอบการให้สามารถแข่งขันได้ เช่น โครงสร้างการคมนาคมขนส่ง การส่งเสริมการวิจัยพัฒนา และกฎระเบียบในการดำเนินธุรกิจต่างๆ

บรรณานุกรม

- กระทรวงพาณิชย์. (2558). พาณิชย์' เดินหน้าคัดสรรสุดยอด OTOP Select 77 จังหวัดเข้าร่วมโครงการ 77 Experience ใช้เอกลักษณ์เฉพาะแต่ละชุมชนสร้างเสน่ห์ผลิตภัณฑ์ขยายตลาด-เพิ่มมูลค่า-ยกระดับโอท็อปไทยสู่สากล. สืบค้นเมื่อ ตุลาคม 20, 2559, จาก <http://www.moc.go.th/index.php/moc-news/2015-10-19-04-33-08item/88877555.html>
- พงศ์ศรันย์ พลศรีเลิศ. (2556). **การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับธุรกิจ**. สืบค้นเมื่อ กรกฎาคม 20, 2559, จาก <https://phongzahrun.wordpress.com/>
- สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. (2551). **การประกวดผลงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน. (2558). **คู่มือสำหรับประชาชน: กระบวนการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย**. สืบค้นเมื่อ ตุลาคม 1, 2559, จาก <http://www.info.go.th>
- Aaker, D. A. (2001). *Strategic market management* (6th ed). New York: John Wiley & Sons.
- Ernst, M., & Woods, T. (2011). Adding value to plant production - an overview. College of Agriculture. University of Kentucky. Retrieved October 10, 2016, from <https://www.uky.edu/Ag/CCD/vaoverview.pdf>
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E., & Tatham, R. L. (2006). *Multivariate data analysis* (6th ed.). New Jersey: Pearson Education.
- Hanushek, E., & Kimko, D. (2000). Schooling, labor-force quality, and the growth of the nations. *The American Economic Review*, 90 (December), 1184-1208.
- Hotz-Hart, B. (2000). *Innovation networks, regions and globalization*. The Oxford Book of Economic Geography, Oxford: Oxford University Press.
- Kitson, M., Martin, R., & Tyler, P. (2004). Regional competitiveness: An elusive yet Key concept?. *Regional Studie*. 38(9), 991-999.
- Kotler, P., & Keller, K. (2009). *Marketing management* (13th ed.). Pearson Prentice Hall.
- Martin, D., & Schouten, J. (2012). *Sustainable marketing*. Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice Hall.
- Naidoo, R. (2004). Economic growth and liquidation of natural capital: The case of forest clearance. *Land Economics*, 80(2), 194-208.
- Ottman, J. A. (2011). *The new rules of green marketing: Strategies, tools, and inspiration for sustainable branding*. Sheffield: Greenleaf.

Porter, M. E. (2003). **Thailand's competitiveness: Creating the foundations for higher productivity.**

Special Lecture. Office of the National Economic and Social Development Board together with Sasin Graduate Institute of Business Administration. May 4, 2003 at Regent hotel Bangkok.

Sorrell, S. (2010). Energy, economic growth, and environmental sustainability: Five propositions.

Sustainability, 2(6), 1784-1809.

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของการวัดสมรรถนะโซ่อุปทาน ของผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศไทย

A confirmatory factor analysis model of supply chain performance of automotive industries in Thailand

ปริณ วีระพงษ์

Prin Weerapong

สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และซัพพลายเชน คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Logistics and Supply Chain Management, Faculty of Business Administration,

Rajamangala University of Technology Thanyaburi

e-mail: maximilidino_prin@live.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของการวัดสมรรถนะของโซ่อุปทาน ของผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศไทย โดยการสังเคราะห์ปัจจัยจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยมี ปัจจัยแฝงที่นำมาวิเคราะห์คือ ต้นทุน ประสิทธิภาพ ความยืดหยุ่น และความร่วมมือ โดยเก็บตัวอย่างแบบสุ่ม จำนวน 265 ตัวอย่าง เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คำถามจำนวน 20 ข้อ มีความตรงตามเนื้อหาโดยมีค่า IOC = 1.00 จำนวน 20 ข้อ จึงสามารถใช้ข้อมูลทั้งหมดทุกข้อความในแบบสอบถาม วัดความเชื่อมั่นหรือความสอดคล้องภายใน ด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ผลรวมอยู่ที่ 0.897 ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ผลการวิเคราะห์โมเดลการวัดได้ค่า Chi-Square = 134.052 df = 131 p = 0.410 RMSEA = 0.011 GFI = 0.935 AGFI = 0.895 แสดงให้เห็นว่าสมรรถนะโซ่อุปทาน (SCP) มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยของโมเดล พบว่า ตัวแปรมีน้ำหนักความสำคัญในการบ่งชี้ ทั้งหมด 4 ตัวแปร ซึ่งเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ ความยืดหยุ่น (SCP3) การร่วมมือ (SCP4) ต้นทุน (SCP1) และ ประสิทธิภาพ (SCP2) ตามลำดับ โดย สามารถอธิบายได้ว่าการดำเนินงานของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศไทย มีการให้ดำเนินงานที่เน้นความยืดหยุ่นของโซ่อุปทานซึ่งเป็นลักษณะที่องค์กรสามารถดำเนินงานเพื่อตอบสนองความต้องการที่เปลี่ยนไปได้อย่างรวดเร็ว และเน้นการร่วมมือของโซ่อุปทานให้มีการดำเนินงานที่ต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพ และต้นทุนของการจัดการโซ่อุปทานควบคู่ไปด้วย

คำสำคัญ: การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน, สมรรถนะของโซ่อุปทาน และอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศไทย

ABSTRACT

The purpose of this research was to examine the goodness of fit model factor analysis model of supply chain performance of automotive industries in Thailand and empirical data. Data were collected from 265 company of 1st tier in automotive industries in Thailand rating scale questionnaire with 20 question items. The questionnaire tested by 5 experts had item objective congruence (IOC) 1.00, item discrimination reliability of 0.897. The data were analyzed with confirmatory factor analysis. The results were that the adversity quotient 4 main factors: 1. Cost 2. Efficiency 3. Collaborative 4. Flexibility and each of these factors consisted of five indicators which were consistent with the empirical data: Chi-Square = 134.052, df = 131, p = 0.411, RMSEA = 0.011, GFI = 0.935, AGFI = 0.895.

Keywords: Confirmatory Factor Analysis, Supply Chain Performance and Thailand's Automotive Parts Industry

บทนำ

การจัดการโซ่อุปทาน (Supply Chain Management หรือ SCM) ปัจจุบันนับว่าเป็นกลยุทธ์หรือการจัดการที่สำคัญของการจัดการระดับต่าง ๆ ในองค์กรโดยรวมถึงการจัดการโลจิสติกส์และการผลิตทั้งในระดับประเทศหรือระดับโลก ซึ่งการจัดการโซ่อุปทาน นั้นต้องการการบูรณาการหรือการผสมผสานกันตั้งแต่ ระดับบริษัท (Corporate Level) ระดับธุรกิจ (Business Level) และระดับปฏิบัติการ (Functional Level) เพื่อเพิ่มการแข่งขันในระดับโลก ซึ่งต้องมีกระบวนการเพิ่มการจัดการจากทั่วโลกไม่ว่าจะเป็นวัตถุดิบ สินค้าระหว่างผลิตหรือสินค้าสำเร็จรูปทั้งนี้ต้องรวมถึงการจัดการสินค้าคงคลังโดยต้องคำนึงถึงการตอบสนองความต้องการของลูกค้าเป็นสำคัญ (Gunasekaran et al., 2001) ซึ่งส่วนสำคัญของ

การจัดการโซ่อุปทานนั้น ต้องอยู่บนพื้นฐานสำคัญคือการเชื่อมโยงด้านกลยุทธ์ การจัดการสินค้าบริการโดยรวมถึงวัตถุดิบ อะไหล่หรือส่วนประกอบต่าง ๆ จากทั่วโลก การลดระยะเวลานำ (Lead time) ความยืดหยุ่น (Flexibility) การสนองตอบอย่างรวดเร็วต่อการเปลี่ยนแปลง (Agility) การจัดการโลจิสติกส์แบบย้อนกลับ (Reverse Logistics) หรือการเชื่อมโยงระบบการวางแผนทรัพยากรทางธุรกิจขององค์กรโดยรวม ทั้งภายในองค์กรหรือภายนอกองค์กร (Gunasekaran et al., 2001)

การจัดการโซ่อุปทานนั้นจะเกี่ยวข้องตั้งแต่กระบวนการจัดหาวัตถุดิบและผู้ผลิตชิ้นส่วน ผู้ผลิตผู้กระจายสินค้าและร้านค้าปลีกซึ่งอยู่ในรูปแบบของสินค้าสำเร็จรูปซึ่งหากจะทำให้เกิดสมรรถนะในโซ่อุปทานนั้นจะต้องมีความร่วมมือกันของทั้งโซ่อุปทาน (Collaboration) (Barratt and Oliveira,

2001)(Seifert, 2003) ซึ่งหากธุรกิจต้องการลดต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายโดยรวมของธุรกิจเพื่อเพิ่มผลกำไรแก่ธุรกิจนั้นองค์กรต่าง ๆ ที่อยู่ในโซ่อุปทานเดียวกันจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องร่วมมือกันทำงานร่วมกัน (McIvor et al., 2003)(McCarthy and Golobic, 2005) ซึ่งผลประโยชน์นี้จะเป็นตัวกระตุ้นให้สมาชิกที่มีความสัมพันธ์กันในโซ่อุปทานไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งในระดับชั้นของโซ่อุปทาน (Tier) พัฒนาความไว้วางใจเพื่อสร้างพันธมิตรในโซ่อุปทานเพื่อทำให้เกิดวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุด (Best Practices) โดยสิ่งที่จะเข้ามาทำให้การเชื่อมโยงนี้มีประสิทธิภาพคือระบบอินเทอร์เน็ต (Robinson and Malhotra, 2005) การวางแผนเพื่อออกแบบโซ่อุปทานนั้นเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่สำคัญในการที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพ (Efficiency) และประสิทธิผล (Effectiveness) ของโซ่อุปทาน ซึ่งต้องรวมถึงจำนวนของ ซัพพลายเออร์ ความใกล้ชิดของซัพพลายเออร์ของซัพพลายเออร์ (Chopra and Sodhi, 2004) การเลือกและการพัฒนาซัพพลายเออร์เป็นสิ่งที่ทำให้โซ่อุปทานพัฒนาตนเองไปสู่การผลิตระดับโลก เพื่อสนับสนุนการวาง กลยุทธ์ต่อซัพพลายเออร์ ระบบทันเวลาพอดี (Just-in-time) โดยสิ่งสำคัญคือต้องพัฒนาความสัมพันธ์ในระยะยาวกับซัพพลายเออร์เหล่านั้น ซึ่งจะเป็นการส่งผลโดยตรงต่อสมรรถนะการจัดการโซ่อุปทาน (Sezen, 2008)

ซึ่งเมื่อวิเคราะห์ ภาพอุตสาหกรรม ยานยนต์จากสภาพตลาดรถยนต์ในประเทศไทย ในปี 2560 นั้นมีโอกาสจะขยายยอดขายได้สูงขึ้นประมาณร้อยละ 2 ถึง 7 หรือคิดเป็นจำนวนรถยนต์ 785,000

ถึง 825,000 คัน ขณะที่ตลาดส่งออกเองก็มีแนวโน้มที่จะขยายตัวร้อยละ 1 ถึง 6 หรือคิดเป็นปริมาณรถยนต์ส่งออก 1,200,000 ถึง 1,260,000 คัน นั้น น่าจะส่งผลทำให้การผลิตรถยนต์ในประเทศ ปี 2560 นี้ขยับขึ้นมาอยู่ที่ระดับ 1,970,000 ถึง 2,040,000 คัน ซึ่งจากทิศทางดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความต้องการชิ้นส่วนรถยนต์ในประเทศ และบริการจากธุรกิจต่าง ๆ ที่อยู่ในโซ่อุปทานมากขึ้นเพื่อให้โซ่อุปทานสามารถแข่งขันได้ การวัดสมรรถนะของโซ่อุปทานจึงจำเป็นต้องการพัฒนาออกแบบ กำหนดนโยบาย การนำไปปฏิบัติในการวางแผนเชิงกลยุทธ์โซ่อุปทานได้

ซึ่งสอดคล้องกับปัจจุบัน การแข่งขันในธุรกิจไม่ใช่แค่การแข่งขันกันในระดับขององค์กร แต่ปัจจุบันการแข่งขันนั้นเป็นการแข่งขันกันในระดับของโซ่อุปทาน ดังนั้นโซ่อุปทานหนึ่ง ๆ จึงต้องมีการปรับปรุงการทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่องไม่ว่าจะเป็นการทำงานร่วมกันขององค์กร เครือข่ายของโซ่อุปทานในระดับต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางธุรกิจแบบครบวงจร ปัจจุบันโซ่อุปทานในประเทศไทยกำลังเผชิญความท้าทายในการวัดสมรรถนะการทำงานของโซ่อุปทานทั้งในลักษณะของการทำงานร่วมกัน การบูรณาการ การประสานงาน การบรรลุวัตถุประสงค์แบบครบวงจรทางธุรกิจ ไปสู่การปรับปรุงอย่างต่อเนื่องของโซ่อุปทาน (Continuous Improvement) (Ip, Chan et al., 2011) บทความวิจัยชิ้นนี้จึงทำการสังเคราะห์และพัฒนาปัจจัยที่ใช้วัดสมรรถนะโซ่อุปทาน โดยอ้างอิงจากโซ่อุปทานยานยนต์ในบริบทของประเทศไทย

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยและพัฒนาองค์ประกอบเชิงยืนยันของการวัดสมรรถนะของโซ่อุปทานของผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศไทย

สมมติฐานการวิจัย

โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันขององค์ประกอบเชิงยืนยันของการวัดสมรรถนะของโซ่อุปทาน คือ ต้นทุน ประสิทธิภาพ ความยืดหยุ่น และความร่วมมือ ของผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศไทย มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามสมมติฐานการวิจัย

ทบทวนวรรณกรรม

มาตรวัดสมรรถนะโซ่อุปทาน (Supply chain performance measures)

การวัดสมรรถนะเป็นสิ่งสำคัญสำหรับบริษัท ที่จะปรับปรุงสมรรถนะโซ่อุปทานและประสิทธิผลในโซ่อุปทานซึ่งต้องมุ่งเน้นการพัฒนาตัวชี้วัดการวัดสำหรับการประเมินผลการปฏิบัติงาน (Cai, Liu et al., 2009)

การวัดประสิทธิภาพ หมายถึง ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินการ ซึ่งประสิทธิผลเป็นมาตรวัดที่ความต้องการของลูกค้าได้รับการตอบสนองที่มีประสิทธิภาพ โดยที่ทรัพยากรของบริษัทนั้นได้ถูกนำมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพเช่นเดียวกัน ซึ่งการดำเนินการในโซ่อุปทาน นั้นจำเป็นต้องมีเครื่องมือการประเมินผลการปฏิบัติงานที่สามารถระบุได้ทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผล การดำเนินงานของโซ่อุปทาน (Neely et al., 1995) (Shepherd and Gunter, 2006) การวัดสมรรถนะ

โซ่อุปทาน คือ การประสานงานบูรณาการอย่างเป็นทางการของกระบวนการทางธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับทุกองค์กัรพันธมิตรในโซ่อุปทานเพื่อใช้วิเคราะห์ให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาไม่ว่าจะเป็นกระบวนการดำเนินการ ผลิตภัณฑ์ และบริการ ในการสร้างคุณค่าและความพึงพอใจของลูกค้าในตลาด (Robinson and Malhotra, 2005)

หากต้องการวัดสมรรถนะการทำงานในโซ่อุปทานนั้นจำเป็นต้องมีระบบดังต่อไปนี้ (Arzu Akyuz and Erman Erkan, 2010) คือ

- ระบุเป้าหมายของความสำเร็จ
- ระบุความต้องการของลูกค้า
- การเข้าในในกระบวนการของโซ่อุปทาน

โซ่อุปทาน

- ระบุปัญหาคอขวด (Bottlenecks) ความสูญเสีย (Waste) การปรับปรุงให้ดีขึ้น
- ใช้ข้อเท็จจริงในการตัดสินใจ
- การนำไปปฏิบัติการ
- ติดตามความคืบหน้าของกระบวนการ
- การเปิดกว้างทางด้านการร่วมมือของการสื่อสารและข้อมูล

คุณลักษณะและมาตรวัดที่กำหนดโดยสภาโซ่อุปทาน (Supply Chain Council) ได้กำหนดมาตรวัดออกมาเป็น 5 ลักษณะคือ

ความน่าเชื่อถือ (Supply Chain Reliability) หมายถึง สมรรถนะการทำงานของโซ่อุปทานในการส่งมอบผลิตภัณฑ์ที่ถูกต้องไปยังสถานที่ที่ถูกต้องในเวลาที่ต้องการ ในสภาพที่ต้องการบรรจุกฎเกณฑ์ที่เหมาะสมถูกต้อง ในปริมาณที่ต้องการ เอกสารที่ครบและถูกต้องเพื่อการตอบสนองที่ลูกค้าเกิดความพึงพอใจ

การตอบสนอง (Responsiveness) หมายถึง ความเร็วของโซ่อุปทานในการจัดเตรียมสินค้าให้แก่ลูกค้า

ความยืดหยุ่น (Flexibility) หมายถึง ความคล่องตัวของโซ่อุปทานเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาวะตลาด เพื่อให้ได้มาหรือคงไว้ซึ่งความได้เปรียบในการแข่งขัน

ต้นทุน (costs) หมายถึง ต้นทุนต่าง ๆ อันเกี่ยวเนื่องกับการดำเนินงานโซ่อุปทาน

การจัดการสินทรัพย์โซ่อุปทาน (Supply chain asset management) หมายถึง ประสิทธิภาพขององค์กรในการบริหารจัดการสินทรัพย์คุณลักษณะนี้รวมถึงการบริหารจัดการสินทรัพย์ทั้งหมด ซึ่งก็คือสินทรัพย์ถาวรและเงินทุนหมุนเวียน (Theeranuphattana A. and Tang J.C.S, 2008) ค่าใช้จ่าย (ค่าใช้จ่ายที่อาจรวมถึงค่าใช้จ่ายในสินค้าคงคลังและต้นทุนการดำเนินงาน) ต้นทุนรวมของค่าใช้จ่ายของ โซ่อุปทานและการตอบสนองความต้องการของลูกค้า (ระยะเวลา นำ ระดับของสินค้าคงคลังที่เพียงพอต่อความต้องการ การเติมเต็มความต้องการ)

หลาย ๆ ตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินสมรรถนะโซ่อุปทานได้รับการออกแบบมาเพื่อวัดประสิทธิภาพการดำเนินงาน การประเมินประสิทธิผลและตรวจสอบเชิงกลยุทธ์ของการจัดการโซ่อุปทานทั้งหมดตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ มาตรฐานเฉพาะของสมรรถนะโซ่อุปทานนั้นมักจะแบ่งออกเป็น 4 ประเภทซึ่งประกอบด้วย คุณภาพ (Quality) เวลา (Time) ค่าใช้จ่าย (Cost) และความยืดหยุ่น (Flexibility) นอกจากนี้ในการประเมิน

สมรรถนะ โซ่อุปทานยังสามารถจัดกลุ่มตามเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณทั้งที่เป็นต้นทุนค่าใช้จ่ายและต้นทุนค่าใช้จ่ายทั้งระดับเชิงกลยุทธ์ ระดับการดำเนินงาน ระดับยุทธวิธี และกระบวนการโซ่อุปทานอีกด้วย (Cai, Liu et al. 2009).

โดยที่การศึกษาที่ผ่านมาเน้นมีการมุ่งที่จะศึกษาโดยมีเนื้อหามุ่งไปที่ผู้ผลิตชิ้นส่วนลำดับที่ 1 ของโซ่อุปทานที่ต้องรวมการตอบสนองต่อลูกค้าให้ดีที่สุด ซึ่งภายในมาตรวัดนั้นต้องสามารถที่สมรรถนะของโซ่อุปทานทั้งในด้านคุณภาพและในด้านค่าใช้จ่ายในโซ่อุปทาน (Chen and Paulraj, 2004) (Hoyt and Faizul, 2000). ซึ่งผู้วิจัยมุ่งกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลคือ ผู้ผลิตชิ้นส่วนลำดับที่ 1

ผู้ผลิตชิ้นส่วนลำดับที่ 1 (First tier) ประกอบด้วย ผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ที่ผลิตชิ้นส่วนส่งให้ผู้ประกอบการยานยนต์ (Original Equipment Manufacturer, OEM) โดยตรง ผู้ผลิตชิ้นส่วนลำดับที่ 2 และ 3 (Second And Third Tier Suppliers) หรือกลุ่มผู้จัดหาวัตถุดิบ (Raw Material Suppliers) เป็นผู้ทำหน้าที่ผลิตชิ้นส่วนส่งให้แก่ผู้ผลิตชิ้นส่วนลำดับที่ 1 และกลุ่มผู้ผลิตชิ้นส่วนรายย่อยที่รับจ้างผลิตชิ้นส่วนให้กลุ่มผู้ผลิตชิ้นส่วนลำดับที่ 1 อย่างไรก็ตามผู้ผลิตชิ้นส่วนแต่ละรายมีการผลิตชิ้นส่วนหลายประเภท ผู้ผลิตรายหนึ่งอาจเป็นผู้ผลิตชิ้นส่วนลำดับที่ 1 สำหรับชิ้นส่วนประเภทหนึ่งแต่เป็นผู้ผลิตชิ้นส่วนลำดับที่ 2 หรือ 3 สำหรับชิ้นส่วนประเภทอื่น ดังนั้น ผู้ผลิตบางรายอาจเป็นทั้งผู้ผลิตชิ้นส่วนลำดับที่ 1 และ ผู้ผลิตชิ้นส่วนลำดับที่ 2 และ 3 ในเวลาเดียวกัน นอกจากนี้ยังรวมถึงผู้ผลิตวัตถุดิบ

หรือจัดหาวัตถุดิบเพื่อขายวัตถุดิบให้แก่ผู้ผลิต
ขึ้นส่วนระดับผู้ผลิตขึ้นส่วน ลำดับที่ 1 และ ผู้ผลิต
ขึ้นส่วนลำดับที่ 2 และ 3 จนถึงผู้ประกอบการรายอื่น
(สถาบันยานยนต์, 2559)

โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์ตัวแปรมาตรวัด
สมรรถนะโซ่อุปทานได้ดังแสดงในตารางที่ 1 และ
ตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงการสังเคราะห์ตัวแปรจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อ้างอิง (ชื่อผู้วิจัย/ปีค.ศ.)	ต้นทุน	ประสิทธิภาพ	ความยืดหยุ่น	การร่วมมือ
Beamon (1999)	✓	✓	✓	
Cai et al. (2009)	✓	✓	✓	✓
Chan and Qi (2003)	✓	✓	✓	✓
Cirtita and Glaser - Segura (2012)	✓	✓	✓	✓
Fattahi et al. (2013)	✓	✓	✓	✓
Gunasekaran et al. (2001)	✓	✓	✓	✓

ตารางที่ 2 แสดงคำอธิบายและมาตรวัดสมรรถนะโซ่อุปทาน

แนวคิด	ลักษณะคำอธิบาย	ปัจจัยย่อย
ด้านต้นทุน (SCP1)	ค่าใช้จ่ายในการจัดการโซ่อุปทานรวม ที่เป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการสร้างความสัมพันธ์ของการเพิ่มคุณค่าและส่งต่อคุณค่านั้นจากต้นน้ำไปสู่ปลายน้ำ ไม่ว่าจะเป็นต้นทุนทางตรง ต้นทุนทางอ้อม ต้นทุนฐานกิจกรรม ต้นทุนผันแปร ซึ่งจะเป็นต้นทุนรวมที่จะก่อให้เกิดความพึงพอใจของลูกค้า	ค่าใช้จ่ายในการจัดการโซ่อุปทานรวม (Total Supply Chain Management Costs) ค่าใช้จ่ายในการจัดการข้อมูล (Information Management costs) ค่าใช้จ่ายในการรับประกัน (Warranty Costs) (P. Bolstorff, 2003), ค่าใช้จ่ายในการกระจายสินค้า (Distribution Costs ค่าใช้จ่ายในสินค้าคงคลัง (Inventory Costs) (B.J. Angerhofer, M.C. Angelides, 2006) ค่าใช้จ่ายในการผลิต (Manufacturing Costs) (Beamon, 1999) ค่าใช้จ่ายหมุนเวียนรวม (Total turnover costs) (Shepherd and Günter, 2006), อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (Return on investment) (Shepherd and Günter, 2006) การมูลค่าเพิ่ม (Value-added productivity) (Chan and Qi, 2003)

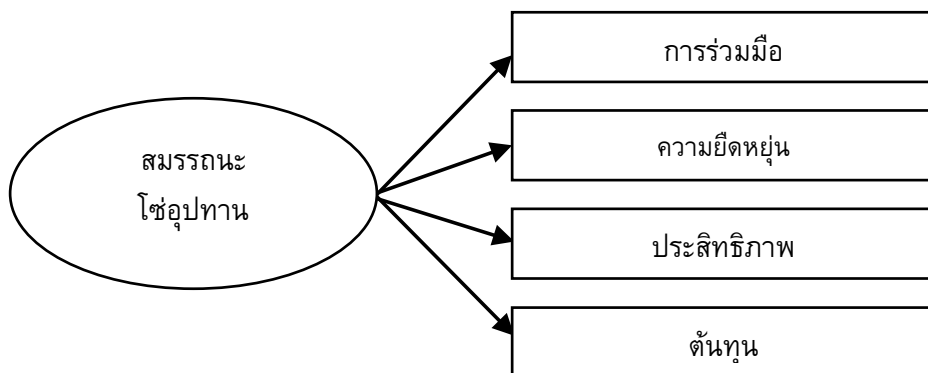
ตารางที่ 2 แสดงคำอธิบายและมาตรวัดสมรรถนะโซ่อุปทาน (ต่อ)

แนวคิด	ลักษณะคำอธิบาย	ปัจจัยย่อย
ประสิทธิภาพ (SCP2)	การจัดการโซ่อุปทานที่มีประสิทธิภาพซึ่งสัมพันธ์กับการสร้างคุณค่าให้กับลูกค้า เป็นประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับค่าใช้จ่ายเมื่อเปรียบเทียบกับผลผลิต ซึ่งประสิทธิภาพของการจัดการโซ่อุปทานจะให้ความสำคัญกับการสร้างคุณค่า การส่งมอบส่งต่อ โดยที่ต้องคำนึงการลดต้นทุนสินค้า คงคลังลดต้นทุน	ปริมาณสินค้าคงคลัง (Inventory Quantity), รายละเอียดสายการผลิต (Production Line Breakdown) ระยะเวลาเฉลี่ยสินค้าในคลังสินค้า (Inventory Holding Days) ค่าเสียโอกาสในการขายสินค้า(Lost Sale) ปริมาณการผลิต (Production Quantity) เวลาในการผลิต (Production Time) ระยะเวลาการคืนเงิน(Investment returning time Diversity/time), ความรวดเร็วในการเติมเต็มสินค้า (Fast Order Fill Rate) วงจรการผลิตที่มีประสิทธิภาพ (Production Cycle Efficiency) การวางแผนการกระจาย (Suitable Distribution Plan)
ประสิทธิภาพ (SCP2)	การผลิต ลดต้นทุน การขนส่ง และการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน	การนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ (Using New Technology) การผลิตสินค้าใหม่ (New Product's Production) (Rosenzweig et al., 2003) คุณภาพการผลิต (Produced Quality) การรับรู้ถึงคุณภาพของสินค้า (Perceived quality) คุณภาพขาเข้า (Inbound Quality) ค่าใช้จ่ายด้านคุณภาพ (Quality Cost) (Toni and Tonchia, 2001)
ความยืดหยุ่น (SCP3)	ความยืดหยุ่นในความหลากหลายบนอุปสงค์และอุปทาน ต่อการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสภาพแวดล้อมหรือสิ่งที่คาดคะเนได้รวมไปถึงสิ่งที่คาดคะเนไม่ได้ อุปสงค์ปลายน้ำและอุปทานที่ต้นน้ำ เพื่อให้การส่งมอบ และส่งต่อคุณค่านั้นได้รับการตอบสนองอย่างรวดเร็วทันเวลา	การตอบสนองของโซ่อุปทาน (Supply Chain Responsiveness) ความยืดหยุ่นในการจัดส่ง (Delivery Flexibility) (Schonsleben, 2004) ความยืดหยุ่นของผลิตภัณฑ์ใหม่ (New Products Flexibility) (Beamon, 1999) ความยืดหยุ่นในการผลิต(Manufacturing Flexibility) (Chan and Qi, 2003) ความยืดหยุ่นด้านการจัดหา (Procurement Flexibility) ความยืดหยุ่นด้านโลจิสติกส์ (Logistics Flexibility) ความยืดหยุ่นด้านระบบข้อมูล (Information Systems Flexibility) (Cai, Liu et al., 2009)

ตารางที่ 2 แสดงคำอธิบายและมาตรวัดสมรรถนะโซ่อุปทาน (ต่อ)

แนวคิด	ลักษณะคำอธิบาย	ปัจจัยย่อย
การร่วมมือ (SCP4)	การสร้างความสัมพันธ์ การร่วมมือ ประสานงาน ทำงาน ร่วมกัน และการแบ่งปันข้อมูล ข่าวสารตลอดทั้งโซ่อุปทาน เพื่อ ให้เกิดความพึงพอใจทั้งในฝั่ง ของคู่ค้าซัพพลายเออร์และการ ตอบสนองต่อลูกค้าที่รวดเร็วทัน เวลาพอดี	ความพึงพอใจของคู่ค้า (Partnership Satisfaction)(Romano and Vinelli, 2001) ระยะเวลา ในการสื่อสาร (Communication Time Horizon) (Mehra et al. 2001), ความร่วมมือในการวางแผน (Cooperation in Planning) (Wong, 1999) การแบ่ง กันด้านข้อมูลตรงเวลา (On Time Information sharing (Fynes and Voss, 2002)

กรอบแนวคิดวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดวิจัย

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) ใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor

Analysis) เพื่อตรวจสอบการวัดสมรรถนะของโซ่อุปทานที่พัฒนาขึ้นมี ความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการเก็บข้อมูลกับประชากร ได้แก่ ขอบเขตด้านประชากร และกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มประชากรการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามให้ผู้จัดการฝ่ายผลิตหรือผู้จัดการฝ่ายโลจิสติกส์ของบริษัทผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศไทย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ประเมิน สมรรถนะโซ่อุปทาน 4 ด้าน ได้แก่ 1) การร่วมมือ 2) ความยืดหยุ่น 3) ประสิทธิภาพ และ 4) ต้นทุน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 คะแนน

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของการวัดสมรรถนะของโซ่อุปทาน ของผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศไทย โดยดำเนินการศึกษาตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Qualitative Research) ขอบเขตด้านประชากร และกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มประชากรการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการส่งแบบสอบถามให้ผู้จัดการฝ่ายผลิตหรือผู้จัดการฝ่ายโลจิสติกส์ของบริษัทผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศไทย ลำดับที่ 1 สำหรับการพิจารณาความเหมาะสมของกลุ่ม

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการพิจารณาถึงขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่มีความเหมาะสมกับการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติโดยการใช้เครื่องมือทางเทคนิคสถิติ Structural Equation Modeling (SEM) และทำการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 5 ท่าน เพื่อทำการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ต้องการวัดผลการตรวจสอบความสอดคล้องของข้อความกับนิยามปฏิบัติการแสดงผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของผู้ทรงคุณวุฒิโดยสรุป พบว่าจากข้อคำถามจำนวน 20 ข้อ มีความตรงตามเนื้อหาโดยมีค่า $IOC = 1.00$ จำนวน 20 ข้อ จึงสามารถใช้ข้อความทั้งหมดทุกข้อความในแบบสอบถาม อีกทั้งผู้วิจัยทำการวัดความเชื่อมั่นหรือความสอดคล้องภายในด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ด้วยการนำแบบสอบถามที่ได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้กับ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยโดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า α ตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป โดยได้ผลรวมอยู่ที่ 0.897

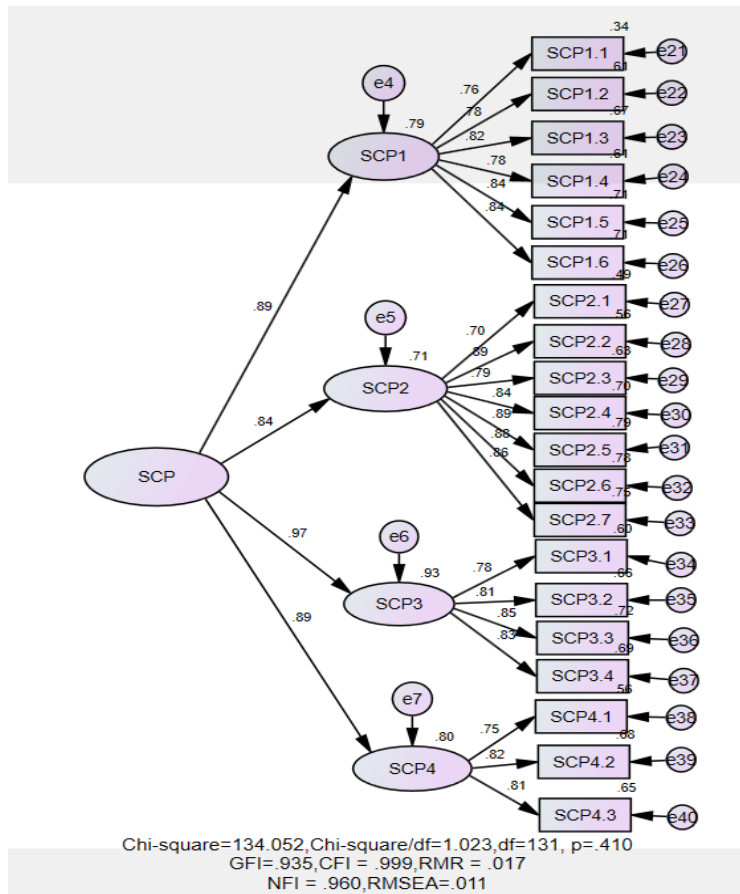
ผลการวิจัย

ตารางที่ 3 ผลการวิจัยเชิงพรรณนา

สมรรถนะใช้อุปทาน	ค่าเฉลี่ย	S.D	แปลผล	Skewness	Kurtosis
ด้านต้นทุน (SCP1)	3.61	0.55	มาก	-0.024	0.041
ด้านประสิทธิภาพ (SCP2)	3.70	0.56	มาก	0.010	-0.290
ด้านความความยืดหยุ่น (SCP3)	3.78	0.58	มาก	-0.010	-0.268
ด้านการร่วมมือในโซ่อุปทาน (SCP4)	3.85	0.55	มาก	-0.094	-0.410
เฉลี่ยรวม	3.74	0.56	มาก		

จากตารางที่ 3 แสดงการวิเคราะห์ค่าสถิติพรรณนาลักษณะของตัวแปรสังเกตได้พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (3.61 – 3.85) ซึ่งค่าเฉลี่ยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าต่อข้อคำถาม ด้านสมรรถนะใช้อุปทานอยู่ในระดับมากและมีค่า ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) อยู่ระหว่าง 0.55 – 0.58 แสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีการกระจายอยู่ใกล้กับ ค่าเฉลี่ย เนื่องจากค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังกล่าวนี้น้อยกว่าค่าไม่เกิน 1 เมื่อพิจารณาค่าความเบ้ (Skewness) หรือความไม่สมมาตรของการ แจกแจงในภาพรวม พบว่า ตัวแปรที่มีอยู่ในแบบ จำลองส่วนมากมีการแจกแจงในลักษณะเบ้ซ้าย (ค่าความเบ้เป็นลบ) แสดงว่าข้อมูลของตัวแปร ส่วนใหญ่มีค่าคะแนนมากกว่าค่าเฉลี่ย แต่ยังคงอยู่ใน เกณฑ์ที่สามารถรับได้ โดยมีค่าความเบ้อยู่ระหว่าง

0.010 ถึง -0.094 และเมื่อพิจารณาค่าความโด่ง (Kurtosis) หรือความสูงของการแจกแจง พบว่า ตัวแปรที่มีอยู่ใน แบบจำลองส่วนมากมีค่าความ โด่งต่ำกว่าปกติ โดยค่าความโด่งที่คำนวณได้จะ น้อยกว่าศูนย์หรือมีค่าเป็นลบ แสดงว่า ข้อมูลของ ตัวแปรสังเกตได้ดังกล่าวมีการกระจายข้อมูลใน ลักษณะค่อนข้างแบนหรือโค้งเล็กน้อยหรือมีการ กระจายของข้อมูลมาก โดยมีค่าความโด่งอยู่ ระหว่าง 0.041 ถึง -0.410 แต่อย่างไรก็ตามเมื่อ พิจารณาค่าความเบ้และความโด่งพบว่า ค่าความ เบ้และความความโด่งมีความแตกต่างจากศูนย์ เพียงเล็กน้อย แต่จัดว่าใกล้เคียงศูนย์จึงถือว่าตัวแปร สังเกตได้มีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ จึงมีความ เหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์โมเดลสมการเชิง โครงสร้างได้

ภาพที่ 2 โมเดลสมรรถนะใช้อุปทาน

ผลการวิเคราะห์โมเดลได้ค่า Chi-Square = 134.052 df = 131 p = 0.410 RMSEA = 0.011 GFI = 0.935, AGFI = 0.895 แสดงให้เห็นว่า สมรรถนะใช้อุปทาน (SCP) มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยของโมเดล พบว่า ตัวแปรมีน้ำหนักความสำคัญในการบ่งชี้ ทั้งหมด 4 ตัวแปร

ซึ่งเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ ความยืดหยุ่น (SCP3) การร่วมมือ (SCP4) ต้นทุน (SCP1) และ ประสิทธิภาพ (SCP2) ตามลำดับโดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.97 0.89 0.89 และ 0.84 ตามลำดับและมีความผันแปรร่วมของตัวบ่งชี้สมรรถนะใช้อุปทาน ร้อยละ 97 83 79 และ 71 ตามลำดับ ซึ่งแสดงผลการวิเคราะห์ในภาพที่ 2

ตารางที่ 4 แสดงผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลสมรรถนะโซ่อุปทาน (ค่าน้ำหนักองค์ประกอบความตรงของตัวแปรสังเกตได้ และสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบการวัดสมรรถนะโซ่อุปทาน)

ตัวแปรคู่ความสัมพันธ์			λ	SE	t-value	Sig.	R ²
สมรรถนะโซ่อุปทาน	←	ต้นทุน	0.89	-	-	****	0.79
สมรรถนะโซ่อุปทาน	←	ประสิทธิภาพ	0.84	0.110	8.251	****	0.71
สมรรถนะโซ่อุปทาน	←	ความยืดหยุ่น	0.97	0.116	9.747	****	0.97
สมรรถนะโซ่อุปทาน	←	การร่วมมือ	0.89	0.103	8.820	****	0.83

**อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001

* อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4 การตรวจสอบความตรงของโมเดลการสมรรถนะโซ่อุปทานของผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศไทย โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรอิสระรูปคะแนนมาตรฐาน ซึ่งเป็นค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่จะบ่งบอกอิทธิพลของตัวแปร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 และอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 นำมาสรุปผลการทดสอบเป็นรายด้านดังนี้

ด้านต้นทุนมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อสมรรถนะโซ่อุปทานโดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรอิสระรูปคะแนนมาตรฐาน เท่ากับ 0.89 และ ค่า Sig = 0.000 < 0.01 โดยต้นทุนสามารถอธิบายผลสมรรถนะโซ่อุปทานของผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศไทยในสมการโครงสร้างปัจจัยเชิงสาเหตุได้ร้อยละ 79 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

ด้านประสิทธิภาพมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อสมรรถนะโซ่อุปทานโดยมีค่าสัมประสิทธิ์

ถดถอยของตัวแปรอิสระรูปคะแนนมาตรฐานเท่ากับ 0.97 ค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.116 มีค่า t – value เท่ากับ 8.251 และ ค่า Sig = 0.000 < 0.01 โดยประสิทธิภาพสามารถอธิบายผลสมรรถนะโซ่อุปทานของผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศไทย ในสมการโครงสร้างปัจจัยเชิงสาเหตุได้ร้อยละ 71 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

ด้านความยืดหยุ่นมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อสมรรถนะโซ่อุปทานโดยมี ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรอิสระรูปคะแนนมาตรฐาน เท่ากับ 0.90 ค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.068 มีค่า t – value เท่ากับ 9.747 และ ค่า Sig = 0.000 < 0.01 โดยความยืดหยุ่นสามารถอธิบายผลสมรรถนะโซ่อุปทานของผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศไทย ในสมการโครงสร้างปัจจัยเชิงสาเหตุได้ร้อยละ 97 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

ด้านความร่วมมือมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อสมรรถนะโซ่อุปทานโดยมีค่า สัมประสิทธิ์

ถดถอยของตัวแปรอิสระรูปคะแนนมาตรฐาน เท่ากับ 0.89 ค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.103 มีค่า t -value เท่ากับ 8.820 และ ค่า $Sig = 0.000 < 0.01$ โดยความร่วมมือสามารถอธิบายผลสมรรถนะโซ่อุปทานของผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศไทย ในสมการโครงสร้างปัจจัยเชิงสาเหตุได้ร้อยละ 83 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

สรุปและอภิปรายผล

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของการวัดสมรรถนะของโซ่อุปทานของผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศไทย อธิบายความสำคัญของการจัดการโซ่อุปทานในการแข่งขันเพื่อชิงความได้เปรียบทางด้านการค้า ตลอดจนแข่งขันกันในด้านความตอบสนองความเร็วต่ออุปสงค์ที่ปลายน้ำ ซึ่งการจัดการโซ่อุปทานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงานในโซ่อุปทานนั้นต้องมีตัวกำกับหรือตัวชี้วัดที่จะบ่งบอกได้ทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณเพื่อที่จะเป็นมาตรวัดในการเปรียบเทียบหรือการแสดงผลที่สามารถเข้าใจได้ทั้งในส่วนของนามธรรมและรูปธรรม ซึ่งสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกับงานวิจัยของ Chan and Qi (2003) Beamon (1999) และ Toni and Tonchia, 2001 เอกสารฉบับจึงได้ทำสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลโดยการทบทวนวรรณกรรม การจัดการข้อมูล วิเคราะห์ และสังเคราะห์มาตรวัดสมรรถนะโซ่อุปทานโดยเครื่องมือและกระบวนการวิธีวิจัยออกมาได้ 4 มาตรวัด โดยเรียงลำดับความสำคัญตามค่าน้ำหนัก คือ 1. ความยืดหยุ่น 2. การร่วมมือ 3. ต้นทุน และ 4. ประสิทธิภาพ

โดยปัจจัยเหล่านี้สามารถนำไปเป็นตัวชี้วัดสมรรถนะโซ่อุปทานขององค์กร เพื่อประโยชน์เพื่อผลักดันให้พนักงานและองค์กรดำเนินการไปสู่เป้าหมายและทิศทางที่องค์กรคาดหวัง และสามารถเอาชนะการแข่งขันได้เหนือกว่าผู้อื่น

จากงานวิจัยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของการวัดสมรรถนะของโซ่อุปทานของผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศไทย การนำไปปฏิบัติ เพื่อเป็นแนวทางในโซ่อุปทานอื่น ๆ ในการวางแผนเชิงกลยุทธ์ โดยมุ่งเน้นการวางแผนของโซ่อุปทาน ในด้านความยืดหยุ่นเพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงของตลาด อาทิเช่น ระดับของสินค้าคงคลัง กำลังการผลิต การวางแผนการผลิต เป็นต้น การร่วมมือกัน แต่ละโซ่อุปทานควรมีการวางแผนเพื่อใช้ทรัพยากรด้านข้อมูลข่าวสาร แลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้ต้นทุนที่เกิดขึ้น ตั้งแต่ต้นทุนต่อหน่วย รวมไปถึงต้นทุนรวมของ โซ่อุปทานเป็นต้นทุน ที่สะท้อนการใช้ทรัพยากรที่เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด ที่เป็นการวัดทั้งในด้านเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ข้อจำกัดในการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ และทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary sources) จากวรรณกรรมต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ เพื่อให้ได้รับความรู้พื้นฐานในการวิจัย และนำมาใช้ในการพัฒนากรอบแนวคิดการวิจัยองค์ประกอบเชิงยืนยันของการวัดสมรรถนะโซ่อุปทาน ของผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศไทยดังนั้น ผู้ที่จะนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ต้องคำนึงถึงข้อจำกัดดังกล่าว

2. การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaire) กับผู้จัดการฝ่ายผลิตหรือผู้จัดการฝ่ายโลจิสติกส์ เนื่องจากมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการบริหารและเป็นผู้คนที่รับรู้ถึงรายละเอียดของข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับธุรกิจมากที่สุดซึ่งตรงกับสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการจะศึกษา จึงเป็นบุคคลที่เหมาะสมที่สุดในการให้ข้อมูล ดังนั้น ผู้ที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ต้องคำนึงถึงข้อจำกัดที่เกี่ยวกับข้อมูลดังกล่าว เพราะเป็นมุมมองของผู้บริหารที่ประเมินธุรกิจของตนเอง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ผู้บริหารซึ่งมีหน้าที่ในการวางแผน และกำหนดนโยบายของธุรกิจเข้าใจถึงปัจจัยเหตุที่มีผลต่อสมรรถนะโซ่อุปทานยานยนต์และสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาวางแผนพัฒนาปัจจัยเหตุให้มีความเหมาะสม เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาโซ่อุปทานของตนเองให้สามารถแข่งขันในอุตสาหกรรมได้

2. การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการนำแบบจำลองและตัวแปรที่ใช้ในการศึกษากลับไปทำการวิจัยซ้ำในโซ่อุปทานอื่นๆ ในบริบทของประเทศไทยหรือในประเทศอื่น ๆ เพื่อทำการตรวจสอบโมเดลว่ามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ต่อไป

บรรณานุกรม

- สถาบันยานยนต์. (2559). **ภาวะอุตสาหกรรมยานยนต์**. เข้าถึงจาก <http://www.thaiauto.or.th/> สืบค้นวันที่ 10 มกราคม 2560.
- Arzu Akyuz, G. and T. Erman Erkan. (2010). **Supply chain performance measurement: a literature review**. International Journal of Production Research 48(17): 5137-5155.
- B.J. Angerhofer, M.C. Angelides. (2006). **A model and a performance measurement system for collaborative supply chains**. Decision Support Systems 42, 283–301.
- B.M. Beamon (1999), **Measuring supply chain performance**. International Journal of Operations and Production Management 19 (3) 275–292.
- Barratt, M., and Oliveira, A. (2001). **Exploring the experiences of collaborative planning initiatives**. International journal of physical distribution and logistics management, 31(4), 266-289.
- Bolstorff (2003). **Measuring the impact of supply chain performance**. CLO/ Chief Logistics Officers, vol. 12, 5–11.
- Cai, J., Liu, X., Xiao, Z., and Liu, J. (2009). **Improving supply chain performance management: A systematic approach to analyzing iterative KPI accomplishment**. Decision Support Systems 46(2): 512-521.

- Chan, H.J. Qi. (2003). **An innovative performance measurement method for supply chain management**. Supply Chain Management: An International Journal 8 (3-4) 209-223.
- Chen, I.J. and Paulraj, A. (2004). **Towards a theory of supply chain management: the constructs and measurements**. Journal of Operations Management, Vol. 22 No. 2, 119-50.
- Chopra, S., and Sodhi, M. S. (2004). **Managing risk to avoid supply-chain breakdown**. MIT Sloan management review, 46(1), 53.
- Cirtita, H., and Glaser-Segura, D. A. (2012). **Measuring downstream supply chain performance**. Journal of Manufacturing Technology Management, 23(3), 299-314.
- Fattahi, F., Nookabadi, A. S., and Kadivar, M. (2013). **A model for measuring the performance of the meat supply chain**. British food journal, 115(8), 1090-1111.
- Fynes, B., Voss, C., (2002). **The moderating effect of buyer-supplier relationships on quality practices and performance**. International Journal of Operations and Production Management 22, 589-613.
- Gunasekaran, A., Patel, C., and Tirtiroglu, E. (2001). **Performance measures and metrics in a supply chain environment**. International journal of operations and production management, 21(1/2), 71-87.
- Hoyt, James, and Faizul Huq. (2000). **From arms-length to collaborative relationships in the supply chain: An evolutionary process**. International Journal of Physical Distribution and Logistics Management 30.9: 750-764.
- Ip, W. H., et al. (2011). **Modeling supply chain performance and stability**. Industrial Management and Data Systems 111(8): 1332-1354.
- McCarthy, T. M., and Golcic, S. L. (2005). **A proposal for case study methodology in supply chain integration research**. In Research Methodologies in Supply Chain Management: 251-266.
- McIvor, R., Humphreys, P., and Chan, F. (2003). **Using case-based reasoning to evaluate supplier environmental management performance**. Expert Systems with Applications, 25(2), 141-153.
- Mehra, S., Hoffman, J. M., and Sirias, D. (2001). **TQM as a management strategy for the next millennia**. International Journal of Operations and Production Management 21, 855-876.
- Neely, A., Gregory, M., and Platts, K. (1995). **Performance measurement system design: a literature review and research agenda**. International journal of operations and production management, 15(4), 80-116.

- Robinson, C. J. and M. K. Malhotra. (2005). **Defining the concept of supply chain quality management and its relevance to academic and industrial practice**. International Journal of Production Economics 96(3): 315-337.
- Romano, P., and Vinelli, A. (2001). **Quality management in a supply chain perspective: strategic and operative choices in a textile-apparel network**. International Journal of Operations and Production Management, 21(4), 446-460.
- Rosenzweig, E. D., Roth, A. V., and Dean, J. W. (2003). **The influence of an integration strategy on competitive capabilities and business performance, an exploratory study of consumer products manufacturers**. Journal of Operations Management 21, 437–456.
- Schonsleben, P. (2004). **Integral Logistics Management: Planning and Control of Comprehensive Supply Chains**. Auerbach Publications, Boca Raton, FL.
- Seifert, D. (2003). **Collaborative planning, forecasting, and replenishment: How to create a supply chain advantage**. AMACOM Div American Mgmt Assn.
- Sezen, B. (2008). **Relative effects of design, integration and information sharing on supply chain performance**. Supply Chain Management: An International Journal 13(3): 233-240.
- Shepherd, C., and Günter, H. (2006). **Measuring supply chain performance: current research and future directions**. International Journal of Productivity and Performance Management, 55(3/4), 242-258.
- Theeranuphattana A., Tang J.C.S., (2008). **A conceptual model of performance measurement for supply chains: Alternate considerations**. Journal of Manufacturing Technology Management, 19, 1, 125–148.
- Toni, A. D. and S. Tonchia. (2001). **Performance measurement systems Models, characteristics and measures**. International Journal of Operations and Production Management 21(1): 46-70.
- Wong, A. (1999). **Total quality management in the construction industry in Hong Kong: A supply chain management perspective**. Total Quality Management 10, 199–208.

การศึกษาศักยภาพการบริหารจัดการคลังสินค้า ร้านสะดวกซื้อ กรณีศึกษา : 7-Eleven และ Family Mart Warehouse Management of Convenience Store : A Comparative Study Between 7-Eleven and Family Mart

จรรทิมา ทาทอง^{*1} ศุภรัตน์ อัครพิสิฐวงศ์² และ สุภาพร โคตรสงคราม³

Jantima Tatong¹ Suparat Akaraphisitwong² and Supaporn Kotrsongkram³

สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Logistics Management, Faculty of Business Administration, Bangkokthonburi University

*ผู้นิพนธ์หลัก e-mail : jantima-tom@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้า ของร้าน 7-eleven และ Family Mart ในเขตกรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านงานรับสินค้า ด้านงานบันทึกสินค้า ด้านการเก็บรักษา และด้านการจ่ายสินค้า 2. เปรียบเทียบประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าของร้าน 7-eleven กับ Family Mart ในเขตกรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านงานรับสินค้า ด้านงานบันทึกสินค้า ด้านการเก็บรักษา และด้านการจ่ายสินค้า ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ กลุ่มพนักงานร้าน 7-eleven จำนวนทั้งสิ้น 6,300 สาขา ในเขตกรุงเทพมหานคร พนักงาน จำนวน 44,338 คน กลุ่มพนักงานร้าน Family Mart ทั้งสิ้น 305 สาขา ในเขตกรุงเทพมหานคร พนักงาน จำนวน 2,008 คน วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยได้นำการเปิดตารางเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ร้าน 7-eleven ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 380 คน และ ร้าน Family Mart ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 322 คน วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one – way ANOVA) และทดสอบค่า t – test และ F- test ผลการวิจัยที่สำคัญ ดังนี้

ระดับการจัดการคลังสินค้า ของร้าน 7-eleven ในเขตกรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านงานรับสินค้า ด้านงานบันทึกสินค้า ด้านการเก็บรักษา และด้านการจ่ายสินค้า อยู่ในระดับมาก และระดับการจัดการคลังสินค้า ของร้าน Family Mart อยู่ในระดับมาก

การเปรียบเทียบการจัดการคลังสินค้า ของร้านสะดวกซื้อ : 7-eleven กับ Family Mart ในเขตกรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านงานรับสินค้า ด้านงานบันทึกสินค้า ด้านการเก็บรักษา และด้านการจ่ายสินค้า ที่มีสถานประกอบการต่างกันโดยภาพรวม 7-eleven มีการจัดการคลังสินค้า ดีกว่า Family Mart และมีความคิดเห็นต่อการจัดการคลังสินค้า โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเปรียบเทียบการจัดการคลังสินค้า ของร้านสะดวกซื้อ : 7-eleven กับ Family Mart ในเขตกรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านงานรับสินค้า ด้านงานบันทึกสินค้า ด้านการเก็บรักษา และด้านการจ่ายสินค้า พนักงานของร้านสะดวกซื้อที่มีอายุต่างกัน พบว่า พนักงานของร้านสะดวกซื้อ 7-eleven มีความคิดเห็นโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และ พนักงานของร้านสะดวกซื้อ Family Mart มีความคิดเห็นโดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเปรียบเทียบการจัดการคลังสินค้า ของร้านสะดวกซื้อ : 7-eleven กับ Family Mart ในเขตกรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านงานรับสินค้า ด้านงานบันทึกสินค้า ด้านการเก็บรักษา และด้านการจ่ายสินค้า พนักงานของร้านสะดวกซื้อที่มีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า พนักงานของร้านสะดวกซื้อ 7-eleven มีความคิดเห็นโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ พนักงานของร้านสะดวกซื้อ Family Mart มีความคิดเห็นโดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเปรียบเทียบการจัดการคลังสินค้า ของร้านสะดวกซื้อ : 7-eleven กับ Family Mart ในเขตกรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านงานรับสินค้า ด้านงานบันทึกสินค้า ด้านการเก็บรักษา และด้านการจ่ายสินค้า พนักงานของร้านสะดวกซื้อที่มีตำแหน่งที่ทำงานต่างกัน และที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างกัน พบว่า พนักงานของร้านสะดวกซื้อ 7-eleven มีความคิดเห็นโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และร้าน Family Mart มีความคิดเห็นโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : ศักยภาพ, บริหารจัดการคลังสินค้า, ร้านสะดวกซื้อ

ABSTRACT

This research aims to study on 1) Potentiality Management for Warehousing between 7-Eleven and Family Mart in Bangkok 2) Comparative of Potentiality Management for Warehousing between 7-Eleven and Family Mart in Bangkok. Both objective concentrate on four dimensions, which include Receiving, Recording, Storing, and Delivering. The target group in this research are the employee group from 7-eleven (44,338 persons from 6,300 Branches) and the employee group from Family Mart (2,008 persons from 305 branches). The appropriate sample sizes have used the table of Krejcie and Morgan. The sample size of 7-eleven is 380 persons, and the sample size of Family Mart is 322 persons. For the data from the population were analyzed by Percentage, Base Average, Standard Deviation (SD), One-Way ANOVA, T-Test, and F-Test. The results of this research consists;

The level of warehouse management for 7-Eleven and Family Mart about four dimensions that included Receiving, Recording, Storing, and Delivering were at high level.

The comparative of potentiality management for warehousing between 7-Eleven and Family Mart in Bangkok in four dimensions, which includes Receiving, Recording, Storing, and Delivering. An overview of the different location of the convenience store that found 7-eleven is the more manage than Family Mart. There was no significant difference ($p<.05$) in the opinion about warehouse management from both convenience band was different.

The comparative of potentiality management for warehousing between 7-Eleven and Family Mart in Bangkok in four dimensions, which includes Receiving, Recording, Storing, and Delivering. There was no significant difference ($p<.05$) in the different of age that found the opinion of employee form 7-eleven were not different. On the other hand, the opinion of employee form Family Mart was different.

The comparative of potentiality management for warehousing between 7-Eleven and Family Mart in Bangkok in four dimensions, which includes Receiving, Recording, Storing, and Delivering. There was no significant difference ($p<0.5$) in the different education of employee from 7-eleven was different about the overview of opinion. The same as Family Mart, There was no significant difference ($p<0.5$) were different about the overview of opinion.

The comparative of potentiality management for warehousing between 7-Eleven and Family Mart in Bangkok in four dimensions, which includes Receiving, Recording, Storing, and Delivering. There was no significant difference ($p<0.5$) in the difference of position or responsibility of employee from 7-eleven and the different number of the year about working experience, which shown Both of employee from two convenience store, there are not different about the overview of opinion.

Keyword : Potentiality, Warehouse Management, Convenience Store.

บทนำ

ในปัจจุบันซึ่งเป็นยุคที่มีการแข่งขันเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าได้อย่างรวดเร็วและตรงกับความต้องการให้มากที่สุดนั้นทำให้ผู้ประกอบการทั้งหลายต่างริหาแนวทางหรือกลยุทธ์ต่างๆ เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและเพื่อให้สามารถตอบสนองกับความต้องการของลูกค้าได้อย่างรวดเร็วและเพื่อสร้างความ

พึงพอใจให้กับลูกค้ามากที่สุด จึงทำให้เกิดการแข่งขันขึ้นอย่างมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในธุรกิจค้าปลีกซึ่งผู้ประกอบการต่างพยายามสร้างจุดขายหรือวิธีการที่ทำให้ลูกค้าเกิดความประทับใจในสินค้าและการบริการมากที่สุด โดยมีการจัดให้มีจำนวนสินค้าหลากหลายและครบถ้วนตามที่ลูกค้าต้องการและเป็นสินค้าที่ลูกค้าต้องการและเป็นสินค้าที่ลูกค้ากำลังมองหาด้วยราคาที่เหมาะสม

รวมทั้งในเรื่องของสถานที่ในการเลือกซื้อสินค้านั้น ควรเป็นสถานที่ที่ลูกค้าสามารถเลือกซื้อได้ตามความต้องการที่ประกอบการแต่ละรายได้พยายามขยายสาขาเพิ่มขึ้นทั้งในกรุงเทพและต่างจังหวัด

คลังสินค้าหรือศูนย์กระจายสินค้านั้นเป็นสถานที่จัดเก็บสินค้าของธุรกิจค้าปลีกซึ่งในการทำงานได้มีการแบ่งเป็นแผนกต่าง ๆ หลายแผนกตามหน้าที่การทำงาน ทำให้มีกิจกรรมและจำนวนพนักงานที่ปฏิบัติงานอยู่มากมายในคลังสินค้า จึงทำให้คลังสินค้าหรือศูนย์กระจายสินค้านั้นเป็นส่วนหนึ่งของธุรกิจที่จะต้องมีต้นทุนในการทำงานเกิดขึ้นจำนวนมาก ซึ่งเมื่อนำกิจกรรมต่างๆในคลังสินค้ามาพิจารณาไม่ว่าจะเป็น กระบวนการรับสินค้า (Receiving) การบันทึกรับสินค้าเข้าระบบ (Data) การจัดเก็บสินค้า (Storage) การหยิบสินค้า (Order Picking) และการจัดส่งสินค้า (Dispatching) นั้นจะพบว่ากิจกรรมในการหยิบสินค้า (Order Picking) นั้นเป็นกิจกรรมที่ทำให้มีต้นทุนในคลังสินค้าเกิดขึ้นสูงสุดซึ่งคิดเป็น 55% ของกิจกรรมที่เกิดขึ้นทั้งหมดในคลังสินค้า ซึ่งจากข้อมูลข้างต้นจะเห็นว่ากิจกรรมการหยิบสินค้า นั้นเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญมากตัวหนึ่งในคลังสินค้าที่ผู้ประกอบการธุรกิจค้าปลีกควรให้ความสำคัญและนำมาพิจารณาเพื่อหาแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้ดีขึ้น ทั้งนี้เพื่อลดต้นทุนในการทำงานรวมทั้งลดเวลาในการทำงานลงด้วย เพื่อให้สินค้าถึงมือลูกค้าได้อย่างสะดวกรวดเร็วและตรงตามความต้องการมากขึ้นด้วย ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในส่วนของการเลือกหยิบสินค้า นั้นได้แก่ วิธีการหรือรูปแบบในการหยิบสินค้า (Routing Strategy) รูปแบบการจัดวางสินค้า (Storage Strategy)

รวมทั้งรูปแบบตำแหน่งหรือพื้นที่ (Layout) ในคลังสินค้า เป็นต้นและจากการศึกษาเพิ่มเติมพบว่าการเพิ่มประสิทธิภาพในการหยิบสินค้าโดยการเลือกใช้วิธีการหรือรูปแบบในการหยิบสินค้ารูปแบบการจัดวางสินค้าที่เหมาะสมนั้นจะเป็นการง่ายต่อการปรับปรุงในการเพิ่มประสิทธิภาพได้ดีมากกว่าการเปลี่ยนตำแหน่งหรือการจัดวางสินค้า (Layout) เนื่องจากไม่ต้องย้าย rack ที่ใช้การจัดเก็บสินค้า อธิศานต์ วายุภาพ (2548)

จากความจำเริญดังกล่าว จึงทำให้ผู้ประกอบการที่อยู่ในธุรกิจค้าปลีกนี้จำเป็นจะต้องหาแนวทางหรือกลยุทธ์ต่างๆ เพื่อเข้ามาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานให้มากที่สุด กล่าวคือต้องช่วยทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น ช่วยลดเวลาในการทำงานให้สั้นลงช่วยลดต้นทุนและที่สำคัญต้องช่วยทำให้สินค้าถึงมือของลูกค้าได้อย่างรวดเร็วตรงเวลา ตรงสถานที่และตรงตามความต้องการของลูกค้ามากที่สุดนั่นเอง ซึ่งถือว่าเป็นเป้าหมายสำคัญขององค์กรในธุรกิจ และในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษาประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้า ซึ่งนอกจากจะทราบระดับความมีประสิทธิภาพของร้าน 7-eleven และ Family Mart แล้วยังสามารถนำมาใช้ในการปรับปรุงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานในปัจจุบันให้ดีขึ้นกว่าเดิมอีกด้วย

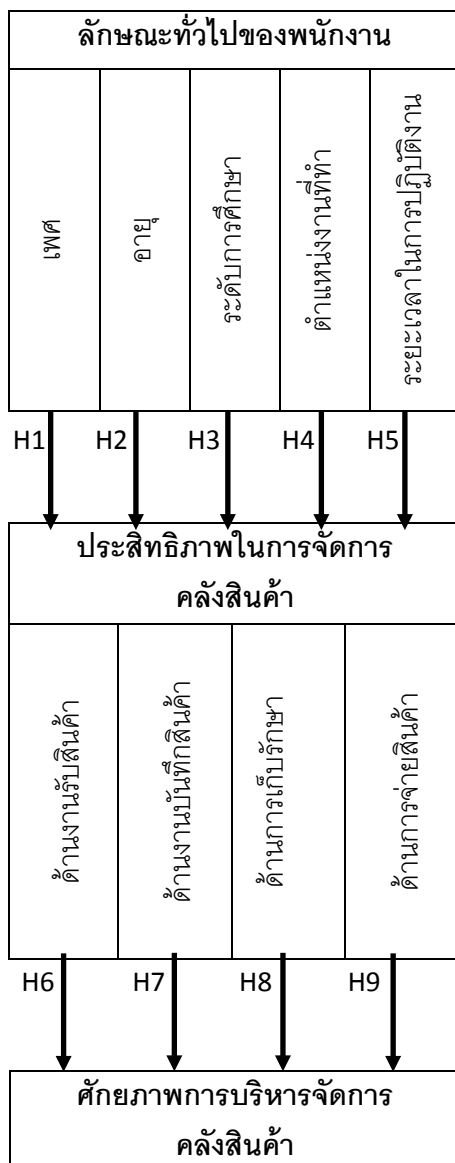
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้า ของร้าน 7-eleven และ Family Mart ในเขตกรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้าน

งานรับสินค้า ด้านงานบันทึกสินค้า ด้านการเก็บรักษา และด้านการจ่ายสินค้า

2. เปรียบเทียบประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าของร้าน 7-eleven กับ Family Mart ในเขตกรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านงานรับสินค้า ด้านงานบันทึกสินค้า ด้านการเก็บรักษา และด้านการจ่ายสินค้า

กรอบแนวคิดการวิจัย

การดำเนินงานวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นศึกษาเปรียบเทียบการจัดการคลังสินค้า ของร้านสะดวกซื้อ : 7-eleven กับ Family Mart ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มพนักงานร้าน 7-eleven จำนวนทั้งสิ้น 6,300 สาขา ในเขตกรุงเทพมหานคร พนักงานจำนวน 44,338 คน กลุ่มพนักงานร้าน Family Mart ทั้งสิ้น 305 สาขา ในเขตกรุงเทพมหานคร พนักงานจำนวน 2,008 คน โดยใช้วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างได้นำการเปิดตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan)

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยมีระดับค่าความเชื่อมั่น ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 (หมายถึงว่ายอมให้เกิดความคลาดเคลื่อน 5% หรือมีความเชื่อมั่น 95%)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และทดสอบค่า t-test และ f-test

ผลการวิจัย

จากศึกษาเปรียบเทียบการจัดการคลังสินค้า ของร้านสะดวกซื้อ : 7-eleven กับ Family Mart ในเขตกรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านงานรับสินค้า ด้านงานบันทึกสินค้า ด้านการเก็บรักษา และด้านการจ่ายสินค้าสรุปผลการวิจัยดังนี้

1. เพศส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 394 คน คิดเป็นร้อยละ 56.13 และเพศชาย จำนวน 308 คน คิดเป็นร้อยละ 43.87 ส่วนใหญ่ อายุ 26 – 30 ปี จำนวน 303 คน คิดเป็นร้อยละ 43.16 ส่วนใหญ่ระดับการศึกษา อนุปริญญา หรือเทียบเท่า จำนวน 356 คน คิดเป็นร้อยละ 50.71 ส่วนใหญ่ตำแหน่งที่ทำงาน แคชเชียร์ จำนวน 288 คน คิดเป็นร้อยละ 41.02 และส่วนใหญ่ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 2 ปี จำนวน 238 คน คิดเป็นร้อยละ 33.90

2. ระดับประสิทธิภาพในการจัดการคลังสินค้า ของร้าน 7-eleven ในเขตกรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านงานรับสินค้า ด้านงานบันทึกสินค้า ด้านการเก็บรักษา และด้านการจ่ายสินค้า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอันดับที่หนึ่ง คือ ด้านงานรับสินค้า อันดับที่สอง ด้านงานบันทึกสินค้า อันดับที่สาม ด้านการเก็บรักษา และอันดับที่สี่ ด้านการจ่ายสินค้า และระดับประสิทธิภาพในการจัดการคลังสินค้า ของร้าน Family Mart ในเขตกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอันดับที่หนึ่ง คือ ด้านการจ่ายสินค้า อันดับที่สอง ด้านงานบันทึกสินค้า อันดับที่สาม ด้านงานรับสินค้า และอันดับที่สี่ ด้านการเก็บรักษา

3. การเปรียบเทียบการจัดการคลังสินค้า ของร้านสะดวกซื้อ : 7-eleven กับ Family Mart ในเขตกรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านงานรับสินค้า ด้านงานบันทึกสินค้า ด้านการเก็บรักษา และด้านการจ่ายสินค้า ที่มีสถานประกอบการ ต่างกันโดยภาพรวม 7-eleven มีการจัดการคลังสินค้า ดีกว่า Family Mart เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน 7-eleven มีค่าเฉลี่ยการจัดการคลังสินค้า

ดีกว่า Family Mart ทุกด้าน และมีความคิดเห็นต่อการจัดการคลังสินค้า โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน มีความคิดเห็นต่อการจัดการคลังสินค้า แตกต่างกันทุกด้าน

4. การเปรียบเทียบการจัดการคลังสินค้า ของร้านสะดวกซื้อ : 7-eleven กับ Family Mart ในเขตกรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านงานรับสินค้า ด้านงานบันทึกสินค้า ด้านการเก็บรักษา และด้านการจ่ายสินค้า พนักงานของร้านสะดวกซื้อ ที่มีอายุต่างกัน พบว่า พนักงานของร้านสะดวกซื้อ 7-eleven มีความคิดเห็นโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทุกด้าน และ พนักงานของร้านสะดวกซื้อ Family Mart มีความคิดเห็นโดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน คือ ด้านการจ่ายสินค้า มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านงานรับสินค้า ด้านงานบันทึกสินค้า และด้านการเก็บรักษา

5. การเปรียบเทียบการจัดการคลังสินค้า ของร้านสะดวกซื้อ : 7-eleven กับ Family Mart ในเขตกรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านงานรับสินค้า ด้านงานบันทึกสินค้า ด้านการเก็บรักษา และด้านการจ่ายสินค้า ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า พนักงานของร้านสะดวกซื้อ 7-eleven มีความคิดเห็นโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน มีความคิดเห็นแตกต่างกันทุกด้าน และร้าน Family Mart มีความคิดเห็นโดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณา

รายด้าน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน คือ ด้านการเก็บรักษา มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านงานรับสินค้า ด้านงานบันทึกสินค้า และด้านการจ่ายสินค้า

6. การเปรียบเทียบการจัดการคลังสินค้าของร้านสะดวกซื้อ : 7-eleven กับ Family Mart ในเขตกรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านงานรับสินค้า ด้านงานบันทึกสินค้า ด้านการเก็บรักษา และด้านการจ่ายสินค้า ที่มีตำแหน่งที่ทำงานต่างกัน พบว่า พนักงานของร้านสะดวกซื้อ 7-eleven มีความคิดเห็นโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ทุกด้าน และ ร้าน Family Mart มีความคิดเห็นโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน ส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านการเก็บรักษา

7. การเปรียบเทียบการจัดการคลังสินค้าของร้านสะดวกซื้อ : 7-eleven กับ Family Mart ในเขตกรุงเทพมหานครใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านงานรับสินค้า ด้านงานบันทึกสินค้า ด้านการเก็บรักษา และด้านการจ่ายสินค้า พนักงานของร้านสะดวกซื้อ ที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างกัน พบว่า พนักงานของร้านสะดวกซื้อ 7-eleven มีความคิดเห็นโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านงานบันทึกสินค้า และ ร้าน Family Mart มีความคิดเห็นโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ทุกด้าน

อภิปรายผล

จากการศึกษาประสิทธิภาพการบริหารคลังสินค้าในร้าน 7-eleven กับ Family Mart ในเขตกรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านงานรับสินค้า ด้านงานบันทึกสินค้า ด้านการเก็บรักษา และด้านการจ่ายสินค้า อภิปรายผล ดังนี้

1. ระดับประสิทธิภาพในการจัดการคลังสินค้า ของร้าน 7-eleven ในเขตกรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านงานรับสินค้า ด้านงานบันทึกสินค้า ด้านการเก็บรักษา และด้านการจ่ายสินค้า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอันดับที่หนึ่ง คือ ด้านงานรับสินค้า อันดับที่สอง ด้านงานบันทึกสินค้า อันดับที่สาม ด้านการเก็บรักษา และอันดับที่สี่ ด้านการจ่ายสินค้า และระดับประสิทธิภาพในการจัดการคลังสินค้า ของร้าน Family Mart ในเขตกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอันดับที่หนึ่ง คือ ด้านการจ่ายสินค้า อันดับที่สอง ด้านงานบันทึกสินค้า อันดับที่สาม ด้านงานรับสินค้า และอันดับที่สี่ ด้านการเก็บรักษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รวมพล จันทศาสตร์ (2550 : บทคัดย่อ) การศึกษาคั้งนี้ กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์ ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา หน่วยงานและตำแหน่งงาน โดยศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการจัดการคลังสินค้าของโรงงานประกอบชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ กรณีศึกษา บริษัท ทีเอสไอ อิเล็กทรอนิกส์ จำกัด ในด้านงานรับสินค้า งานบันทึกข้อมูลสินค้า งานจัดเก็บสินค้า และงานจ่ายสินค้า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ บุคลากรที่ทำงานภายในบริษัท ทีเอสไอ

อิเล็กทรอนิกส์ จำกัด ในฝ่ายผลิต ฝ่ายขาย ฝ่ายโลจิสติกส์และฝ่ายจัดซื้อจำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลจากการศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุไม่เกิน 25 ปี ระดับการศึกษาต่ำกว่าชั้นมัธยมปีที่ 6 โดยเป็นพนักงานปฏิบัติการในฝ่ายผลิต ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านงานรับสินค้า มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก และสอดคล้องกับ สุจิราภรณ์ พักจันทร์ (2560) ทำการวิจัยเรื่องการจัดการคลังสินค้าที่มีประสิทธิภาพมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการคลังสินค้าที่มีประสิทธิภาพ เปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงาน ที่มีต่อการจัดการคลังสินค้าที่มีประสิทธิภาพ และหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการจัดการคลังสินค้ากับการจัดการคลังสินค้าที่มีประสิทธิภาพ ของบริษัท เอเซียเน เพนนิซูล่า คอร์ปอเรชั่น จำกัด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่บุคลากรที่ทำงานบริษัท เอเซียเน เพนนิซูล่า คอร์ปอเรชั่น จำกัด ในแผนกคลังสินค้า จำนวน 70 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย (T-Test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) และทดสอบความสัมพันธ์ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันจากผล

การวิจัย พบว่า งานรับสินค้า โดยรวมของผู้ตอบแบบสอบถาม ระดับประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก โดยด้านความถูกต้องในการรับสินค้าเข้าคลัง ด้านการระมัดระวังดูแลสินค้าในขณะตรวจนับสินค้าจากผู้ส่งมอบสินค้า ด้านความถูกต้องของเอกสารที่เกี่ยวข้องในการตรวจรับสินค้า เช่น ใบส่งของ ใบเสร็จรับเงิน ด้านระยะเวลาในการตรวจนับสินค้าตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งเสร็จ และด้านความเป็นระเบียบในการจัดวางสินค้าในพื้นที่ตรวจนับสินค้า ด้านงานบันทึกสินค้า สรุปผลโดยรวมของผู้ตอบแบบสอบถาม ระดับประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก โดยด้านการส่งข้อมูลไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในด้านความถูกต้องตรงต่อเวลากับด้านความสามารถในการให้บริการต่อผู้ที่มาติดต่อได้ในกรณีเร่งด่วน/ฉุกเฉิน ด้านการแก้ไขปัญหาในการทำงานที่เกิดขึ้นกับผู้มาติดต่องาน ด้านการสื่อสารของพนักงานกับผู้มาติดต่อในด้านความเข้าใจในสิ่งที่ต้องการของผู้มาติดต่อ และด้านการให้บริการผู้มาติดต่อในด้านความพร้อมของพนักงาน มารยาทของพนักงาน ด้านงานเก็บรักษาสินค้า สรุปผล โดยรวมของผู้ตอบแบบสอบถาม ระดับประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบการจัดการคลังสินค้าของร้านสะดวกซื้อ : 7-eleven กับ Family Mart ในเขตกรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านงานรับสินค้า ด้านงานบันทึกสินค้า ด้านการเก็บรักษา และด้านการจ่ายสินค้า ที่มีสถานประกอบการต่างกันโดยภาพรวม 7-eleven มีการจัดการคลังสินค้า ดีกว่า Family Mart เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน 7-eleven มีค่าเฉลี่ยการจัดการคลังสินค้า ดีกว่า Family Mart ทุกด้าน และมีความคิดเห็นต่อ

การจัดการคลังสินค้า โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณา รายด้าน มีความคิดเห็นต่อการจัดการคลังสินค้า แตกต่างกันทุกด้าน ซึ่งอาจเป็นเพราะ บริษัท ซี.พี. เซเว่นอีเลฟเว่น จำกัด (มหาชน) เป็นบริษัทแรกของ ประเทศไทยที่ดำเนินธุรกิจร้านสะดวกซื้อ 24 ชั่วโมง ซึ่งมีอัตราการเติบโตและขยายสาขาเพิ่มสูงขึ้นมาก อย่างต่อเนื่องเป็นเวลากว่า 10 ปี ทั้งนี้ ด้วยวิสัยทัศน์ ที่กว้างไกลของผู้บริหาร และหลักการจัดการที่ได้รับ จากบริษัทต้นสังกัด คือ 7-eleven INC. ทำให้ ประสบความสำเร็จจนก้าวขึ้นเป็นบริษัทชั้นนำ แห่งหนึ่งในภูมิภาคเอเชีย เพราะนอกจากสวัสดิการ แล้ว บริษัทยังให้โอกาสเรียนรู้ฝึกอบรมเทคนิคและ วิธีการทำงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคุณภาพ สำหรับการให้บริการที่ดียิ่งขึ้น ตลอดจนบริการใน รูปแบบของ “เคาน์เตอร์เซอร์วิส” ซึ่งเป็นวิวัฒนาการ ของร้านค้าปลีกในอนาคที่ที่สามารถบริการได้อย่าง ไร้ขีดจำกัด เช่นบริการขายตัวภาพยนตร์ ตัวรถไฟ ตัวเครื่องบิน และรับชำระค่าสาธารณูปโภคต่าง ๆ เป็นต้น แม้จะเน้นการบริการที่สะดวกสบาย ทัน สมัย แต่ไม่เคยละเลยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยยกเลิกการใช้โฟมบรรจุสินค้า และเปลี่ยนมาใช้ กระดาษแทน สนับสนุนการลดปริมาณขยะ ด้วย การพิมพ์ข้อความบนถุงพลาสติกแนะนำให้ลูกค้า นำกลับมาใช้อีกครั้ง การเปลี่ยนหลอดไฟฟ้าภายใน ร้านทั้งหมดเป็นหลอดผอม เพื่อช่วยประหยัด พลังงานในประเทศอีกด้วย

3. การเปรียบเทียบการจัดการคลังสินค้า ของร้านสะดวกซื้อ : 7-eleven กับ Family Mart ในเขตกรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านงาน รับสินค้า ด้านงานบันทึกสินค้า ด้านการเก็บรักษา

และด้านการจ่ายสินค้า ที่มีอายุต่างกัน พบว่า ร้าน 7-eleven มีความคิดเห็นโดยภาพรวมไม่ แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกันทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับ สุนันทา ศิริเจริญวัฒน์ (2555) สารนิพนธ์เรื่อง การเพิ่ม ประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้า กรณีศึกษา บริษัทภูมิไทย คอมซิส จำกัด โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการจัดการคลังสินค้าของบริษัทภูมิไทย คอมซิส จำกัด เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของ บุคลากร บริษัทภูมิไทย คอมซิส จำกัด ที่มีผลต่อ ประสิทธิภาพในการให้บริการงานคลังสินค้า และ เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการบริการ จัดการงานคลังสินค้ากับการให้บริการงานคลัง สินค้า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือบุคลากร ที่ทำงานในบริษัทภูมิไทย คอมซิส จำกัด ในฝ่าย ผลิต ฝ่ายขาย และฝ่ายจัดซื้อ จำนวน 70 คน ซึ่งมา จากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการ เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามวิเคราะห์ ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย (T-Test) การ วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) และทดสอบความสัมพันธ์ด้วยค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ผลการทดสอบ สมมติฐานพบว่า ประชากรที่มีเพศต่างกัน อายุต่าง กัน ระดับการศึกษาต่างกัน และตำแหน่งงาน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการคลังสินค้า ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการเปรียบเทียบการให้บริการงานคลัง สินค้าที่มี เพศต่างกัน อายุต่างกัน ระดับการศึกษา ต่างกัน และตำแหน่งงานต่างกันมีความคิดเห็น ต่อประสิทธิภาพการให้บริการงานคลังสินค้า

ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการแสดงความสัมพันธ์ การจัดการคลังสินค้ากับประสิทธิภาพการให้บริการงานคลังสินค้า ด้านงานรับสินค้า ด้านงานบันทึกข้อมูลสินค้า ด้านงานสินค้า และด้านงานจ่ายสินค้ามีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการให้บริการด้านบันทึกข้อมูลสินค้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ ร้าน Family Mart มีความคิดเห็นโดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาารายด้าน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน คือ ด้านการจ่ายสินค้า มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านงานรับสินค้า ด้านงานบันทึกสินค้า และด้านการเก็บรักษา

4. การเปรียบเทียบการจัดการคลังสินค้าของร้านสะดวกซื้อ : 7-eleven กับ Family Mart ในเขตกรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านงานรับสินค้า ด้านงานบันทึกสินค้า ด้านการเก็บรักษา และด้านการจ่ายสินค้า ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า ร้าน 7-eleven มีความคิดเห็นโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาารายด้าน มีความคิดเห็นแตกต่างกันทุกด้าน และ ร้าน Family Mart มีความคิดเห็นโดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาารายด้าน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน คือ ด้านการเก็บรักษา มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านงานรับสินค้า ด้านงานบันทึกสินค้า และด้านการจ่ายสินค้า สอดคล้องกับอชิระเมธารัตนกุล (2557) ทำการวิจัยเรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้ากรณีศึกษา

บริษัทผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการเพิ่มประสิทธิภาพความแม่นยำของข้อมูลสินค้าคงคลัง และศึกษาวิธีการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บในคลังสินค้า เพื่อศึกษาวิธีการปรับปรุงขั้นตอนการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการให้บริการงานคลังสินค้า และเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการบริการจัดการงานคลังสินค้ากับการให้บริการงานคลังสินค้า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือบุคคลลากรที่ทำงานในบริษัทพลาสติกทิพย์ จำกัด ในฝ่ายผลิต ฝ่ายขาย และฝ่ายจัดซื้อ ซึ่งมาจากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย (T-Test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) และทดสอบความสัมพันธ์ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชากรที่มีเพศต่างกัน อายุต่างกัน ระดับการศึกษาต่างกัน และตำแหน่งงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการคลังสินค้า ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. การเปรียบเทียบการจัดการคลังสินค้าของร้านสะดวกซื้อ : 7-eleven กับ Family Mart ในเขตกรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านงานรับสินค้า ด้านงานบันทึกสินค้า ด้านการเก็บรักษา และด้านการจ่ายสินค้า ที่มีตำแหน่งที่ทำงานต่างกัน พบว่า ร้าน 7-eleven มีความคิดเห็นโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาารายด้าน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทุกด้าน และ

ร้าน Family Mart มีความคิดเห็นโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านส่วนใหญ่มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านการเก็บรักษา ซึ่งสอดคล้องกับ จูฑารีย์ สาริกัน(2553 : บทคัดย่อ) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการงานคลังสินค้า และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการงานคลังสินค้าบริษัท เนสท์เล่ (ไทย) จำกัด สาขา บางปู ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ พนักงานที่ทำงานในคลังสินค้าของบริษัท เนสท์เล่ (ไทย) จำกัด จำนวน 97 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยบทความทางวิชาการ แนวคิดทฤษฎี วารสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย (T-Test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) และการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้สถิติLSD ผลการวิจัยพบว่า ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายมีอายุระหว่าง 21-30 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีระยะเวลาในการทำงานอยู่ระหว่าง 6-10 ปี ข้อมูลปัจจัยด้านองค์กร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ 20 ปีขึ้นไป ลักษณะของสินค้าส่วนใหญ่เป็นสินค้าสำเร็จรูป

และข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าพบว่าโดยรวมและรายด้านมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดผลการเปรียบเทียบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงาน เพศ อายุ และระยะเวลาในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าไม่แตกต่างกัน ส่วนพนักงานที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าแตกต่างกัน และปัจจัยด้านองค์กร ระยะเวลาที่ดำเนินกิจการลักษณะของสินค้าที่แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าไม่แตกต่างกัน

6. การเปรียบเทียบการจัดการคลังสินค้าของร้านสะดวกซื้อ : 7-eleven กับ Family Mart ในเขตกรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านงานรับสินค้า ด้านงานบันทึกสินค้า ด้านการเก็บรักษา และด้านการจ่ายสินค้า ที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างกัน พบว่า ร้าน 7-eleven มีความคิดเห็นโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านส่วนใหญ่มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านงานบันทึกสินค้า และร้าน Family Mart มีความคิดเห็นโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทุกด้าน สอดคล้องกับ จูฑารีย์ สาริกัน(2553 : บทคัดย่อ) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการงานคลังสินค้า

และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการงานคลังสินค้าบริษัท เนสท์เล่ (ไทย) จำกัด สาขา บางปู ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ พนักงานที่ทำงานในคลังสินค้าของบริษัท เนสท์เล่ (ไทย) จำกัด จำนวน 97 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยบทความทางวิชาการ แนวคิด ทฤษฎี วารสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย (T-Test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) และการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้สถิติ LSD ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงาน เพศ อายุ และระยะเวลาในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าไม่แตกต่างกัน ส่วนพนักงานที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าแตกต่างกัน และปัจจัยด้านองค์กร ระยะเวลาที่ดำเนินกิจการ ลักษณะของสินค้าที่แตกต่าง มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการเปรียบเทียบการจัดการคลังสินค้า ของร้านสะดวกซื้อ : 7-eleven กับ Family Mart ในเขตกรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านงานรับสินค้า ด้านงานบันทึกสินค้า ด้านการเก็บรักษา และด้านการจ่ายสินค้า

ดังนั้นผู้วิจัย ขอเสนอแนะ ดังนี้

1. กรณีพนักงานใหม่ให้มีการทำ On the job training ทุกครั้งและมีพี่เลี้ยง ทำคู่มือ master list สินค้าให้พนักงานถือปฏิบัติงาน และมีการทดสอบทักษะวัดระดับทุกๆ 3 เดือน

2. ควรมีการประเมินวัดผลการทำงานด้วยแบบฟอร์มประเมินผลของพนักงานด้านการรับสินค้าในทุกๆ เดือนโดยให้หัวหน้าเป็นผู้ประเมินเพื่อนำมาปรับปรุงการทำงานภายในคลังสินค้าให้ดียิ่งขึ้น

3. ควรมีการกำหนดขั้นตอนเป็นแผนผังในการบริการสำหรับผู้ที่มาติดต่อ รวมทั้งจัดทำเป็นคู่มือการให้บริการเพื่อให้เกิดมาตรฐานการให้บริการที่ถูกต้อง แม่นยำ

4. ควรเพิ่มระบบป้องกันความปลอดภัยของสินค้าในระหว่างจัดเก็บรักษาสินค้า เช่น เพิ่มกล้องวงจรปิดในจุดที่เป็นมุมอับ และจัดตั้งหน่วยงานดูแลความปลอดภัยตลอด 24 ชั่วโมงเพื่อป้องกันเหตุฉุกเฉิน รวมถึงระบบการป้องกันภัยจากธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ไฟไหม้ เป็นต้น

บรรณานุกรม

- ฐิตารีย์ สาริกัน.(2553). **ประสิทธิภาพการจัดการ คลังสินค้า กรณี บริษัท เนสท์เล่(ไทย)จำกัด สาขาบางปู** การค้นคว้าอิสระตามหลักสูตร บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ โลจิสติกส์ บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก
- รวมพล จันทศาสตร์, อัศรียาภรณ์ สง่าอารีย์กุล. (2550). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อต้นทุนโลจิสติกส์ของไทยกรณีศึกษาผู้ประกอบการด้านโลจิสติกส์ที่จดทะเบียนกับสมาคมผู้รับจัดการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ**. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2557
- สุจิตราภรณ์ พักจันทร์. (2560). **แนวทางการพัฒนาศักยภาพแรงงานภาคอุตสาหกรรมการผลิตในจังหวัด ปทุมธานี**. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2560
- สุนันทา ศิริเจริญวัฒน์. (2555). **การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้า กรณีศึกษา บริษัท ภูมิไทย คอมชีส จำกัด**. สารนิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ โลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย 2555
- อชิระ เมธารัตตกุล. (2557). **การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้ากรณีศึกษา บริษัทผลิตชิ้นส่วนรถยนต์**. สารนิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน คณะโลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยบูรพา 2557
- อธิศานต์ วายุภาพ. (2548). **การบริหารคลังสินค้า**. หลักสูตรบริหารสินค้าคงสินค้า โครงการ โลจิสติกส์สำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. 2548

ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร : กรณีศึกษา สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร Organizational Commitment: a case study of Medical Service Department personals at Bangkok Metropolitan Administration

สุพิชากรณ์ ธานานวงษ์*, ชัยตรสมณ พฤตปิณฺโญ, นิทัศน์ ศิริโชติรัตน์ และ ยูวนุช สัตยสมบุญ

Supichakorn Thananuwong*, Chardsumon Prutipinyo, Nithat Sirichotiratana, Youwanuch Sattayasomboon

วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกบริหารสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

M.Sc. (Public Health), Major in Public Health Administration, Faculty of Public Health Mahidol University

*ผู้นิพนธ์หลัก e-mail: supichazz14@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบตัดขวาง (Cross - Sectional Study Research) เพื่อศึกษาระดับและปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร ความรู้สึกหรือทัศนคติของข้าราชการที่มีต่อหน่วยงานตนเอง โดยเป็นที่ยึดเหนี่ยวให้ยังคงปฏิบัติงานอยู่กับสำนักการแพทย์ต่อไป กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการสายวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดสำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลกลาง โรงพยาบาลตากสิน และโรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์ จำนวน 351 คน ใช้แบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างตอบเอง เก็บตัวอย่างระหว่างวันที่ 19 มกราคม ถึง 23 กุมภาพันธ์ 2561 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุแบบขั้นตอน ผลการวิจัย พบว่า ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรอยู่ในระดับปานกลาง คุณลักษณะงานบรรยากาศองค์การ และการรับรู้ความยุติธรรมในองค์การอยู่ในระดับสูง ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการสายวิชาชีพในสังกัดสำนักการแพทย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มี 2 ตัวแปร ได้แก่ บรรยากาศองค์การ ($P < 0.001$) และการรับรู้ความยุติธรรมในองค์การ ($P < 0.001$) โดยร่วมกันอธิบายความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร ข้าราชการสายวิชาชีพในสังกัดสำนักการแพทย์ ร้อยละ 24.2 ($R^2 = 0.242$) จากผลการวิจัยครั้งนี้ เสนอให้ผู้บริหาร พิจารณาสับสนุนปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดความอิสระในงาน และหามาตรการให้ข้าราชการสายวิชาชีพปฏิบัติงานในโรงพยาบาลให้นานขึ้น อันจะเป็นการสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร

คำสำคัญ: ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร, คุณลักษณะงาน, บรรยากาศองค์การ, การรับรู้ความยุติธรรมในองค์การ, สำนักการแพทย์

ABSTRACT

This descriptive cross sectional survey aims to study the level of organizational commitment and is predictable factors of that commitment. The study sample were 351 professional personals of Medical Service Department, Bangkok Metropolitan Administration of 3 hospitals, Klang, Taksin and Charoenkrungpracharak. The research instruments used self-administrated questionnaire. The collection of data were during January 13 – February 23, 2018. The analysis of data using both descriptive statistics and stepwise multiple regression analysis. The results showed that the organization commitment were at middle level, The job characteristic, organizational climate and organizational justice were at high level. It was also found that factor which could be predicted the organization commitments of personals significantly were organizational climate ($P < 0.001$) and organizational justice ($P < 0.001$) and these two factors could be explained the organizational commitment 24.2 percent ($R^2 = 0.242$). From the results of this study, it was recommended that the high executive administrators were considered to support factors that promoted the health personals to have freedom in job and found out the preventive measure to keep personals to work longer in order to promote organizational commitment.

Keywords: Organization Commitment, Job Characteristic, Organizational Climate, Organizational Justice, Medical Service Department

บทนำ

ประเทศไทยกำลังเผชิญกับปัญหาเกี่ยวกับระบบบริการสาธารณสุขและระบบกำลังคนสุขภาพ ได้แก่ การไหลของบุคลากรสุขภาพจากภาครัฐสู่ภาคเอกชน ความต้องการและความคาดหวังของประชาชนต่อระบบบริการสุขภาพสูงมากขึ้นมาก ทำให้เกิดการเรียกร้องบริการและคุณภาพการบริการมากขึ้น และเกิดกรณีการร้องทุกข์ภายใต้ระบบหลักประกันสุขภาพมากขึ้น และการให้บริการสุขภาพที่เพิ่มขึ้นและเปลี่ยนไป ซึ่งเป็นผลมาจากหลายปัจจัย ส่งผลให้ภาระงานเพิ่มมากขึ้นและความต้องการกำลังคนด้านสุขภาพเพิ่มขึ้นและ

มีทักษะที่ค่อนข้างเฉพาะ (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข, 2550)

กรุงเทพมหานครได้จัดทำแผน พัฒนา กรุงเทพมหานครระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2556-2575) ขึ้น โดยในระยะที่ 2 (พ.ศ. 2561-2565) ได้เห็นถึงความสำคัญของการบริหารทรัพยากรบุคคล ต้องการให้กรุงเทพมหานคร มีระบบบริหารทรัพยากรบุคคลเข้มแข็ง เพื่อต่อความเป็นธรรมสามารถสร้างสมดุลระหว่างชีวิตการทำงาน และชีวิตส่วนบุคคลของผู้ปฏิบัติงานตลอดจนสามารถดึงดูดผู้มีความรู้ความสามารถสูง สร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร รวมทั้งการสร้างความรู้ผูกพันของ

บุคลากรที่มีต่อกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นประเด็นที่มีความสำคัญและท้าทายต่อการพัฒนากรุงเทพมหานครในอนาคตอย่างยิ่ง ซึ่งกรุงเทพมหานครมีแนวโน้มสูญเสียบุคลากร ผู้มีความรู้ ความสามารถ และขาดระบบจูงใจคนเก่ง โดยในแต่ละปี กรุงเทพมหานครต้องสูญเสียบุคลากรเป็นจำนวนมากด้วยสาเหตุต่างๆ ได้แก่ การโอนออก เกษียณอายุราชการ เกษียณอายุราชการก่อนกำหนด การลาออกและการถึงแก่กรรม (สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผลกรุงเทพมหานคร, 2556)

สำนักงานแพทย์ กรุงเทพมหานครเป็นหน่วยงานหนึ่งอยู่ภายใต้สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีบุคลากรทางด้านสุขภาพเป็นจำนวนมาก เนื่องจากมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินการให้บริการตรวจรักษาพยาบาล การส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค บริหารจัดการระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน การจัดการศึกษาฝึกอบรม และพัฒนาทางวิชาการทางการแพทย์และการพยาบาล (กองวิชาการ สำนักงานแพทย์ กรุงเทพมหานคร, 2558) ในแต่ละปีสำนักงานแพทย์ กรุงเทพมหานครสูญเสียข้าราชการสายวิชาชีพทางด้านสุขภาพจำนวนมาก โดยพบว่าในปี พ.ศ. 2559 สูญเสียข้าราชการจากการโอนออก โอนย้าย ลาออก และเกษียณราชการ ร้อยละ 4.84 ในจำนวนนี้พบว่าเป็นบุคลากรวิชาชีพทางด้านสุขภาพ (แพทย์ พยาบาล เภสัชกร ทันตแพทย์) ร้อยละ 71.84 และบุคลากรสายอื่นๆ เพียง ร้อยละ 28.16 (ข้อมูลจากฝ่ายการเจ้าหน้าที่ สำนักงานเลขานุการสำนักงานแพทย์) และเนื่องจากมีจำนวนผู้ป่วยนอกมารับบริการเพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี โดยในปี พ.ศ. 2559 มีผู้ป่วยนอกมารับบริการในโรงพยาบาลสังกัดสำนักงาน

แพทย์ทั้ง 9 แห่ง จำนวน 3,837,108 ราย และเข้ารับบริการในโรงพยาบาลระดับตติยภูมิของสำนักงานแพทย์จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลกลาง โรงพยาบาลตากสิน และโรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์ จำนวน 2,190,061 ราย คิดเป็นร้อยละ 57.08 โดยโรงพยาบาลกลางมีผู้ป่วยนอกมารับบริการ จำนวน 654,305 ราย โรงพยาบาลตากสิน จำนวน 733,730 ราย และโรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์จำนวน 780,026 ราย (ร้อยละ 17.05, ร้อยละ 19.69 และร้อยละ 20.33 ตามลำดับ) (ข้อมูลจาก กลุ่มงานสารสนเทศและสถิติ สำนักงานพัฒนาระบบบริการทางการแพทย์) ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นได้ว่าจำนวนผู้ป่วยมารับบริการเพิ่มมากขึ้น ทำให้ภาระงานของข้าราชการสายวิชาชีพมีเพิ่มมากขึ้น อาจส่งผลกระทบต่อความยืดหยุ่นผูกพันต่อองค์การได้ ผู้บริหารสำนักงานแพทย์จึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญ โดยกำหนดนโยบายหนึ่งในการบริหารงานสำนักงานแพทย์ ปี พ.ศ. 2559 ประเด็นในด้านการสร้างเสริมการพัฒนาองค์การไปสู่ “องค์กรแห่งความสุข” ซึ่งสอดคล้องกับพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ 20 ปี พ.ศ. 2556-2575 โดยเน้นการให้บุคลากรได้ปฏิบัติงานอย่างมีความสุขเพื่อเพิ่มผลการปฏิบัติงาน รวมทั้งสร้างความรัก และความผูกพันต่อองค์การ และผลการวิจัยนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการสร้างเสริมความยืดหยุ่นผูกพันต่อองค์การและรักษาบุคลากรที่มีคุณค่าให้คงอยู่กับองค์การให้นานที่สุด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพยากรณ์ปัจจัยคุณลักษณะงานบรรยากาศองค์การ การรับรู้ความยุติธรรมในองค์การ ต่อความยืดหยุ่นผูกพันต่อองค์การของ

ข้าราชการสายวิชาชีพ สังกัดสำนักงานการแพทย์ กรุงเทพมหานคร

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคลและของข้าราชการสายวิชาชีพ
2. เพื่อวัดระดับคุณลักษณะงานบรรยาการองค์การ การรับรู้ความยุติธรรมในองค์การ และความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การของข้าราชการสายวิชาชีพ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบภาคตัดขวาง (Cross - Sectional Study Research) เพื่อศึกษาระดับและปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ และศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคล คุณลักษณะงาน บรรยาการองค์การ และการรับรู้ความยุติธรรมในองค์การของข้าราชการสายวิชาชีพ สำนักงานการแพทย์ กรุงเทพมหานคร โดยเลือกศึกษาในโรงพยาบาลระดับตติยภูมิอย่างเจาะจง (Purposive Sampling) คือ ข้าราชการสายวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัด สำนักงานการแพทย์ จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลกลาง โรงพยาบาลตากสิน และโรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์ จำนวน 351 คน การสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) จำแนกประชากรออกเป็นชั้นภูมิตามกลุ่มวิชาชีพ และสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีแบบบังเอิญมีสัดส่วน (Proportional-Accidental Sampling) ตามสัดส่วนของข้าราชการสายวิชาชีพ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างวันที่ 19 มกราคม ถึงวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2561 โดยเกณฑ์การคัดออก คือ

ข้าราชการสายวิชาชีพที่ดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารระดับสูงของสำนักงานการแพทย์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อหาปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การได้ งานวิจัยนี้ได้รับอนุมัติการวิจัยจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนของกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 8 มกราคม 2561 ตามเอกสารรับรองที่ U040q/60_EXP

ขนาดตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้คือ ข้าราชการสายวิชาชีพ (แพทย์ พยาบาล เภสัชกร ทันตแพทย์ นักเทคนิคการแพทย์ นักรังสีการแพทย์ นักกายภาพบำบัด) ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลของสำนักงานการแพทย์ จำนวน 3 โรงพยาบาล ได้แก่ โรงพยาบาลกลาง โรงพยาบาลตากสิน และโรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์ จำนวน 1,887 คน กลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษานี้ คำนวณจากสูตรของคอเครน (Cochran, 1977) ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{สูตร } n &= \frac{N(Z_{\alpha/2})^2 \sigma^2}{Nd^2 + Z_{\alpha/2}^2 \sigma^2} \\ &= \frac{1,887(1.96)^2 (0.47)^2}{1,887(0.05)^2 + (1.96)^2 (0.05)^2} \end{aligned}$$

เพื่อป้องกันความผิดพลาดในการส่งแบบสอบถามกลับคืนไม่ครบ ผู้วิจัยจึงเพิ่มจำนวนตัวอย่างอีก 10 % เท่ากับ 33 คน รวมขนาดตัวอย่างที่เก็บข้อมูลทั้งหมด 371 คน

การสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยจำแนกประชากรออกเป็นชั้นภูมิตามกลุ่มวิชาชีพที่กำหนด ประกอบด้วย กลุ่มวิชาชีพแพทย์ กลุ่มวิชาชีพพยาบาล กลุ่มวิชาชีพอื่นๆ (เภสัชกร

ทันตแพทย์ นักเทคนิคการแพทย์ นักรังสีการแพทย์ นักกายภาพบำบัด) จากนั้นจึงทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีแบบบังเอิญ มีสัดส่วน (Proportional-Accidental Sampling) ตามสัดส่วนของข้าราชการสายวิชาชีพ เพื่อทำการเก็บข้อมูลต่อไป (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโรงพยาบาลในสังกัดสำนักงานการแพทย์ กรุงเทพมหานคร

กลุ่มวิชาชีพ	รพ. กลาง		รพ. ตากสิน		รพ. เจริญกรุงประชารักษ์	
	ประชากร	ตัวอย่าง	ประชากร	ตัวอย่าง	ประชากร	ตัวอย่าง
แพทย์	86	17	77	15	75	15
พยาบาล	452	89	512	101	534	105
อื่นๆ	53	10	55	11	43	8
- เภสัชกร	14	2	16	3	11	2
- ทันตแพทย์	8	2	7	2	8	1
- นักเทคนิคการแพทย์	17	2	19	3	19	3
- นักรังสีการแพทย์	7	2	6	1	2	1
- นักกายภาพบำบัด	7	2	7	2	3	1
รวม	591	116	644	127	652	128

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากตำราเอกสารวิชาการ และการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องร่วมกับการดัดแปลงจากแบบสอบถามที่มีอยู่โดยแบ่งออกเป็น 5 ส่วน จำนวนทั้งสิ้น 66 ข้อ ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และประเภทของวิชาชีพ ที่สำนักงานการ

แพทย์ กรุงเทพมหานคร จำนวน 7 ข้อ ข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบและเติมคำลงในช่องว่าง

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะงาน ลักษณะข้อคำถามปลายปิด ผู้วิจัยดัดแปลงตามกรอบแนวคิดของแฮคแมนและโอลด์แฮม (Hackman & Oldham, 1980) จำนวน 15 ข้อ ที่มีองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความหลากหลายของงาน ด้านความมีเอกลักษณ์ของงาน ด้านความสำคัญของงาน ด้านความมีอิสระของงาน และด้านการรับรู้ผลการปฏิบัติงาน โดยมีค่าความเชื่อมั่นโดยรวม (Reliability) เท่ากับ 0.810

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศ
องค์การ ลักษณะข้อคำถามปลายปิด ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาจากกรอบแนวคิดของ สเตียร์ (Steer, 1977)
จำนวน 14 ข้อ ที่มื่อองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ ด้าน
โครงสร้างขององค์การ ด้านนโยบายและการปฏิบัติ
ของผู้นำ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเทคโนโลยีและ
วิทยาการต่างๆ โดยมีค่าความเชื่อมั่นโดยรวม
(Reliability) เท่ากับ 0.951

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้
ความยุติธรรมในองค์การ ลักษณะข้อคำถามปลาย
ปิด ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแนวคิดของคอลควิท
(Colquitt, et al., 2009) จำนวน 12 ข้อ ประกอบ
ด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการกระจายผลตอบแทน
ด้านกระบวนการ ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
และด้านข้อมูลข่าวสาร โดยมีค่าความเชื่อมั่นโดย
รวม (Reliability) เท่ากับ 0.944

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับความ
ยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ ลักษณะข้อคำถามปลายปิด
ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้แนวคิดของเมเยอร์ และ
อัลเลน (Meyer & Allen, 2002) ประกอบด้วย
ข้อคำถามทางบวกและทางลบทั้งหมด 18 ข้อ
ซึ่งวัดความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ 3 ด้าน ได้แก่
ด้านจิตใจ (Affective Commitment) ด้านการคงอยู่
(Continuance Commitment) และด้านบรรทัดฐาน
(Normative Commitment) โดยมีค่าความเชื่อมั่น
โดยรวม (Reliability) เท่ากับ 0.887

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อ
การวิจัยครั้งนี้ไปทดสอบความเที่ยงตรงและความ
เชื่อมั่น ดังนี้

1. การหาความเที่ยงตรง (Validity) โดย
ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบ
ความตรงตามเนื้อหา ความถูกต้องเหมาะสมของ
ภาษาความครอบคลุมตัวแปรและวัตถุประสงค์
และความถูกต้องของการวัดและเกณฑ์การให้
คะแนน สถิติที่ใช้ คือ ดัชนีความสอดคล้อง (IOC :
Item Objective Congruence Index) ซึ่งเป็
นการวัดข้อคำถามเป็นรายข้อ และควรมีค่า IOC
มากกว่า 0.5 ขึ้นไป

2. การหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดย
ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทำการทดสอบ (try-out)
กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่ม
ที่ทำการศึกษจำนวน 30 คน จากโรงพยาบาล
สิรินธร สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร จากนั้น
นำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อหาความ
เชื่อมั่นโดยการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alfa
Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha
Coefficient) ดังได้แสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตารางแสดงค่าความเชื่อมั่นของ
เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือ	จำนวน (ข้อ)	ค่าความ เชื่อมั่น
- คุณลักษณะงาน	15	0.810
- บรรยากาศองค์การ	14	0.951
- การรับรู้ความยุติธรรม ในองค์การ	12	0.944
- ความยึดมั่นผูกพันต่อ องค์การ	18	0.887

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างเป็นข้าราชการสายวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานการแพทย์ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 91.2 ช่วงอายุระหว่าง 30-39 ปี มีจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 33.3 และช่วงอายุที่มีจำนวนน้อยที่สุด คืออายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป ร้อยละ 16 โดยมีอายุเฉลี่ย 37.6 ปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด ร้อยละ 60.7 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด ร้อยละ 86 โดยรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 37,949 บาท ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน น้อยกว่า 5 ปี มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.8 และส่วนใหญ่เป็นวิชาชีพพยาบาล ร้อยละ 79.8 (ตารางที่ 3)

ระดับคุณลักษณะงานของข้าราชการสายวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานการแพทย์โดยรวม อยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยคุณลักษณะงานโดยรวมเท่ากับ 3.94 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.34 ในรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านความสำคัญของงาน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58 ซึ่งอยู่ในระดับสูง และในรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านอิสระในการทำงาน ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.73 เมื่อวิเคราะห์ในรายข้อ พบว่า ในด้านความสำคัญของงาน (งานมีความสำคัญต่อชีวิตและคุณภาพชีวิตของผู้อื่น) มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (Mean = 4.71, S.D. = 0.478) และในด้านความมีอิสระในงาน (อิสระในการกำหนดเวลาในการทำงานที่รับผิดชอบ) มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด (Mean = 3.04, S.D. = 1.059) (ตารางที่ 4)

ระดับบรรยากาศองค์การของข้าราชการสายวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลสังกัดสำนักงานการแพทย์โดยรวม อยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ยบรรยากาศองค์การโดยรวมเท่ากับ 3.87 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.53 ในรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านโครงสร้างขององค์การ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.55 ซึ่งอยู่ในระดับสูง และในรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งอยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.69 ในรายข้อ พบว่า ในด้านโครงสร้างขององค์การ (หน่วยงานมีโครงสร้างองค์การที่ชัดเจน) มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (Mean = 4.18, S.D. = 0.607) และในด้านเทคโนโลยีและวิทยาการต่างๆ (หน่วยงานมีเครื่องมือและอุปกรณ์เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน) มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด (Mean = 3.49, S.D. = 0.944) (ตารางที่ 4)

ระดับการรับรู้ความยุติธรรมขององค์การของข้าราชการสายวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลสังกัดสำนักงานการแพทย์โดยรวม อยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ยการรับรู้ความยุติธรรมขององค์การโดยรวมเท่ากับ 3.87 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.53 ในรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58 ซึ่งอยู่ในระดับสูง และในรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการกระจายผลตอบแทน ซึ่งอยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.61 ในรายข้อ พบว่า ในด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (หัวหน้างานเอาใจใส่และให้เกียรติ

ในการมอบหมายงาน) มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด (Mean = 4.03, S.D. = 0.676) และในด้านการกระจายผลตอบแทน (ค่าตอบแทนมีความเหมาะสมกับงาน) มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด (Mean = 3.30, S.D. = 0.975) (ตารางที่ 4)

ระดับความยืดหยุ่นผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการสายวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลสังกัดสำนักงานการแพทย์โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยความยืดหยุ่นผูกพันต่อองค์กรโดยรวมเท่ากับ 3.44 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.46 ในรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านจิตใจ

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.60 ซึ่งอยู่ในระดับสูง และในรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการคงอยู่ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.85 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.70 ในรายข้อ พบว่า ในด้านจิตใจ (รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสำนักงานการแพทย์) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (Mean = 4.24, S.D. = 0.631) อยู่ในระดับสูง และในด้านการคงอยู่ (บางครั้งรู้สึกกังวลเกี่ยวกับความเป็นไปขององค์กร ถ้าหากไม่มีตน) มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด (Mean = 2.37, S.D. = 0.898) อยู่ในระดับปานกลาง (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของข้าราชการวิชาชีพฯ จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล

ลักษณะ ส่วนบุคคล	จำนวน (351)	ร้อยละ (100.0)
เพศ		
- ชาย	31	8.8
- หญิง	320	91.2
อายุ (ปี)		
- 20-29 ปี	104	29.6
- 30-39 ปี	117	33.3
- 40-49 ปี	74	21.1
- 50 ปีขึ้นไป	56	16.0
Mean = 37.62 S.D. = 10.19		
Min = 22 Max = 59		
สถานภาพสมรส		
- โสด	213	60.7
- สมรส	127	36.2
- หม้าย/หย่า/แยก	11	3.1
การศึกษา		
- ปริญญาตรี	302	86.0
- ปริญญาโท	48	13.7
- ปริญญาเอก	1	0.3

ลักษณะ ส่วนบุคคล	จำนวน (351)	ร้อยละ (100.0)
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (บาท/เดือน)		
- น้อยกว่า 25,000 บาท	77	21.9
- 25,000 ถึง 34,999 บาท	100	28.5
- 35,000 ถึง 44,999 บาท	84	23.9
- ตั้งแต่ 45,000 บาทขึ้นไป	90	25.6
Mean = 37,949.17 S.D. = 25,440.51 Min = 15,000 Max = 300,000		
ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน		
- น้อยกว่า 5 ปี	122	34.8
- 5 – 9 ปี	55	15.7
- 10 – 14 ปี	46	13.1
- 15 – 19 ปี	37	10.5
- 20 ปีขึ้นไป	91	25.9
Mean = 12.19 S.D.= 10.14 Min = 1 เดือน Max = 39 ปี		
ประเภทวิชาชีพ		
- แพทย์	38	10.8
- พยาบาล	280	79.8
- อื่นๆ	33	9.4
(เภสัชกร ทันตแพทย์ นักเทคนิคการแพทย์ นักรังสีการแพทย์ นักกายภาพบำบัด)		

ตารางที่ 4 แสดงระดับคุณลักษณะงาน บรรยาการองค์การ การรับรู้ความยุติธรรมในองค์การ และความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ ของข้าราชการสายวิชาชีพ สังกัดสำนักงานการแพทย์

ตัวแปร	Mean	S.D.	ระดับ
คุณลักษณะงานโดยรวม	3.94	0.34	สูง
- ด้านความหลากหลายของงาน	4.25	0.53	สูง
- ด้านเอกลักษณ์ของงาน	3.77	0.55	สูง
- ด้านความสำคัญของงาน	4.35	0.58	สูง
- ด้านความอิสระในงาน	3.45	0.73	ปานกลาง
- ด้านการรับรู้ผลการปฏิบัติงาน	3.88	0.58	สูง

ตัวแปร	Mean	S.D.	ระดับ
บรรยากาศองค์การโดยรวม	3.87	0.53	สูง
- ด้านโครงสร้างขององค์การ	4.03	0.55	สูง
- ด้านนโยบายและการปฏิบัติงานของผู้นำ	3.91	0.54	สูง
- ด้านสิ่งแวดล้อม	3.77	0.69	สูง
- ด้านเทคโนโลยีและวิทยาการต่างๆ	3.87	0.60	สูง
การรับรู้ความยุติธรรมในองค์การโดยรวม	3.87	0.53	สูง
- ด้านการกระจายผลตอบแทน	3.67	0.61	สูง
- ด้านกระบวนการ	3.92	0.62	สูง
- ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	3.98	0.58	สูง
- ด้านข้อมูลข่าวสาร	3.93	0.62	สูง
ความยืดหยุ่นผูกพันต่อองค์การโดยรวม	3.44	0.46	ปานกลาง
- ด้านจิตใจ	3.89	0.60	สูง
- ด้านการคงอยู่	2.85	0.70	ปานกลาง
- ด้านบรรทัดฐาน	3.58	0.55	ปานกลาง

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบขั้นตอนของตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับความยืดหยุ่นผูกพันต่อองค์การของข้าราชการสายวิชาชีพสังกัดสำนักงานการแพทย์

ตัวแปรอิสระ	R2	R2change	t	p-value
- บรรยากาศองค์การ	0.217	0.217	3.911	0.001
- การรับรู้ความยุติธรรม	0.242	0.025	3.388	0.001
Constant (ค่าคงที่) = 1.602				

บรรยากาศองค์การอธิบายความแปรปรวนของความยืดหยุ่นผูกพันต่อองค์การ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ ($R^2 = 0.217$) หมายความว่า บรรยากาศองค์การสามารถพยากรณ์ความยืดหยุ่นผูกพันต่อองค์การ ได้ร้อยละ 21.7 เมื่อเพิ่มตัวพยากรณ์ การ

รับรู้ความยุติธรรมในองค์การ ทำให้สัมประสิทธิ์การพยากรณ์เพิ่มขึ้น ร้อยละ 24.2 ($R^2 = 0.242$) สามารถเพิ่มอำนาจการพยากรณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งบรรยากาศองค์การและการรับรู้ความยุติธรรม สามารถอธิบายความยืดหยุ่นผูกพันต่อองค์การได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 2.5 ($R^2_{\text{change}} = 0.025$)

ผลจากการวิเคราะห์การถดถอยแบบขั้นตอนของตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการสายวิชาชีพของโรงพยาบาลสังกัดสำนักงานการแพทย์ สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร = $1.602 + 0.261$ (บรรยากาศองค์กร) + 0.211 (การรับรู้ความยุติธรรมในองค์กร)

วิจารณ์

ข้าราชการสายวิชาชีพสังกัดสำนักงานการแพทย์ มีความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 3.44, S.D. = 0.46) สาเหตุที่ทำให้ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรอยู่ในระดับปานกลาง อาจมาจากสาเหตุที่ปัจจุบันภาระงานและความรับผิดชอบของข้าราชการสายวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ตามแนวนโยบายการบริหารงานของโรงพยาบาล รวมถึงการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานจากสถาบันพัฒนาคุณภาพต่างๆ เป็นภาระงานที่เพิ่มมากขึ้น นอกเหนือจากงานประจำ ทำให้ข้าราชการสายวิชาชีพส่วนใหญ่ต้องการลาออกแต่ในสภาวะความเป็นจริง การลาออกอาจส่งผลเสียต่างๆต่อการดำรงชีวิตตามมา รวมทั้งอาจมีความผูกพันกับเพื่อนร่วมงานและหัวหน้างาน จึงยังคงทำงานต่อไปและไม่อยากลาออกในเวลานี้ สอดคล้องกับการศึกษาของ เนาวรัตน์ เจริญสุข (2553) ศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจและบรรยากาศองค์กรที่ส่งผลต่อความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดบุรีรัมย์ ประเทศไทย ซึ่งพบว่าระดับความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาล

ชุมชนจังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ในระดับปานกลาง การศึกษาของจิตตานากา (2552) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความยึดมั่นผูกพันในองค์กรของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์อินเตอร์เนชั่นแนล ซึ่งพบว่า ระดับความยึดมั่นผูกพันในองค์กรของพยาบาลวิชาชีพอยู่ในระดับปานกลาง และการศึกษาของอุทัยวรรณ ช่วยตน (2554) ศึกษาเกี่ยวกับความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในสถานีนามัยกรณีศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในสถานีนามัย กรณีศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีระดับความยึดมั่นผูกพันในองค์กรอยู่ในระดับปานกลาง

ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรในรายด้านพบว่า ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรด้านจิตใจอยู่ในระดับสูง (Mean = 3.89, S.D. = 0.60) ส่วนความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรด้านการคงอยู่และด้านบรรทัดฐาน อยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 2.85, S.D. = 0.70 ; Mean = 3.58, S.D. = 0.55) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรด้านจิตใจ คือ ข้าราชการสายวิชาชีพสังกัดสำนักงานการแพทย์รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร (Mean = 4.24) และอยู่ในระดับสูง ส่วนรายข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด อยู่ในความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรด้านการคงอยู่ คือ การที่ข้าราชการสายวิชาชีพรู้สึกเป็นกังวลเกี่ยวกับความเป็นไปของสำนักงานการแพทย์ หากไม่มีตน (Mean = 2.37) และอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีคะแนนไม่เห็นด้วย ร้อยละ 52.4 ซึ่งมากกว่าคะแนนไม่เห็นใจและเห็นด้วย นั้นหมายถึงการที่ข้าราชการสายวิชาชีพสังกัดสำนักงานการแพทย์ไม่มีความรู้สึกกังวลเกี่ยวกับสำนักงานการแพทย์ อาจเนื่อง

มาจากสำนักการแพทย์เป็นองค์การที่ก่อตั้งมานาน และมีบุคลากรที่มีความสามารถจำนวนมาก จึงทำให้องค์การสามารถดำเนินไปได้ หากไม่มีตนเอง

ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การด้านการคงอยู่ พบว่า ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การโดยรวม และรายข้ออยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ส่วนรายข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้าราชการสายวิชาชีพมีความกังวลใจที่จะลาออกในเวลานี้ (Mean = 3.18) ให้คะแนนในระดับเห็นด้วย ร้อยละ 42.4 ไม่เห็นด้วย ร้อยละ 24.2 และไม่แน่ใจ ร้อยละ 33.3 และรายข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้าราชการสายวิชาชีพมีความกังวลใจเกี่ยวกับความเป็นไปของสำนักการแพทย์ หากลาออก (Mean = 2.37) ให้คะแนนในระดับไม่เห็นด้วย ร้อยละ 52.4 ไม่แน่ใจ ร้อยละ 39.3 และเห็นด้วย ร้อยละ 8.3

ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การด้านบรรทัดฐาน พบว่าในรายด้านความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนในรายข้ออยู่ในระดับสูงและระดับปานกลาง ส่วนรายข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้าราชการสายวิชาชีพมีความจงรักภักดีกับสำนักการแพทย์ เพราะให้สิ่งดีๆ มาโดยตลอด (Mean = 3.83) ให้คะแนนในระดับเห็นด้วย ร้อยละ 74.6 ไม่เห็นด้วย ร้อยละ 2.9 และไม่แน่ใจ ร้อยละ 22.5 และรายข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้าราชการสายวิชาชีพรู้สึกผิดที่จะลาออกจากสำนักการแพทย์ (Mean = 2.8) ให้คะแนนในระดับไม่แน่ใจ ร้อยละ 44.7 ไม่เห็นด้วย ร้อยละ 32.8 และเห็นด้วย ร้อยละ 22.5

จากผลการศึกษาที่ได้ ทำให้สรุปได้ว่า ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การของข้าราชการสาย

วิชาชีพสังกัดสำนักการแพทย์ อยู่ในระดับปานกลางนั้น อาจเพราะสำนักการแพทย์ เป็นหน่วยงานหนึ่งของกรุงเทพมหานครที่รับผิดชอบหลักในด้านการดูแลสุขภาพของประชากรในกรุงเทพมหานคร จึงทำให้ภาระงานเพิ่มมากขึ้น และความต้องการด้านการแพทย์ของผู้ป่วยมีมากขึ้น แต่สำนักการแพทย์เป็นองค์การที่ก่อตั้งมาเป็นระยะเวลานาน จึงทำให้มีระบบในการปฏิบัติงาน ระบบการดูแลสมาชิกในองค์การที่ค่อนข้างดี จึงทำให้ข้าราชการสายวิชาชีพรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์การ มีความจงรักภักดีกับสำนักการแพทย์ เพราะให้สิ่งดีๆ มาโดยตลอด และรู้สึกไม่เป็นกังวลใจถึงการ คงอยู่ของสำนักการแพทย์ หากไม่มีตน

ปัจจัยที่มีอิทธิพล สามารถพยากรณ์ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การของข้าราชการสายวิชาชีพ สังกัดสำนักการแพทย์ จากผลการวิจัยทำให้ทราบได้ว่า ปัจจัยแรก คือ บรรยากาศองค์การ สามารถพยากรณ์ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การของข้าราชการสายวิชาชีพสังกัดสำนักการแพทย์ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.456$, $p\text{-value} < 0.001$) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของปภาวดี เหล่าพาณิชย์เจริญ (2553) พบว่า ศึกษาเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์การของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลรามาริบัติ ที่พบว่าปัจจัยด้านคุณลักษณะงานและบรรยากาศองค์การช่วยพยากรณ์ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การได้ร้อยละ 41.2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเนาวรัตน์เจริญสุข (2553) ศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจและบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดบุรีรัมย์ ประเทศไทย พบว่า ตัวแปรที่สามารถร่วมกันทำนายความยึดมั่นผูกพันต่อ

องค์การ คือ บรรยากาศองค์การและแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน อธิบายได้ร้อยละ 26 และร้อยละ 29 ตามลำดับ ดังนั้น ทำให้ทราบว่า บรรยากาศองค์การสามารถทำให้เกิดความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การได้ เมื่อข้าราชการสายวิชาชีพสังกัดสำนักงานการแพทย์มีการรับรู้บรรยากาศต่อองค์การที่ดีจะเป็นแรงกระตุ้นให้ข้าราชการสายวิชาชีพมีความสุขในการปฏิบัติงาน และส่งผลให้เกิดความผูกพันต่อองค์การด้วย

ปัจจัยที่สอง คือ การรับรู้ความยุติธรรมสามารถพยากรณ์ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การของข้าราชการสายวิชาชีพสังกัดสำนักงานการแพทย์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.456$, $p\text{-value} < 0.001$) สอดคล้องกับการศึกษาของ ปาริชาติ ปานสำเนียง (2555) พบว่า การรับรู้ความยุติธรรมมีอิทธิพลทางบวกต่อความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การของพนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุนของคณะแพทย์แห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร โดยมีค่าพยากรณ์คิดเป็นร้อยละ 23 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านคุณลักษณะงาน โรงพยาบาลในสังกัดสำนักงานการแพทย์รองรับผู้ป่วยในหนึ่งวันมีปริมาณมาก และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมาก ทำให้

ภาระงานที่เพิ่มขึ้นมีปริมาณมาก แต่ผู้ปฏิบัติงานมีจำนวนเท่าเดิม ทำให้ผู้ปฏิบัติไม่มีอิสระในการปฏิบัติงานของตนเอง และจากการศึกษาพบว่า ข้าราชการสายวิชาชีพสังกัดสำนักงานการแพทย์มีความเห็นว่าในด้านการมีอิสระในงานอยู่ในระดับปานกลาง จึงเสนอให้สำรวจในด้านคุณลักษณะงานว่าควรเพิ่มอิสระในงานในเรื่องอะไรบ้าง หากไม่ขัดกับมาตรฐานและจริยธรรมวิชาชีพ เห็นควรให้กำหนดเป็นแนวทางเพื่อเป็นการเพิ่มอิสระในการปฏิบัติงานมากขึ้น

2. ด้านความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ จากผลการศึกษาพบว่า ข้าราชการสายวิชาชีพมีความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากขาดการสื่อสารระหว่างผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน จึงเสนอให้เพิ่มช่องทางในการสื่อสารระหว่างข้าราชการสายวิชาชีพกับผู้บริหารมากขึ้น เพื่อสื่อสารให้ข้าราชการสายวิชาชีพหรือระดับผู้ปฏิบัติงานได้ตระหนักว่าปัญหาขององค์การก็คือปัญหาของตนเองด้วย

3. การวิจัยครั้งนี้ เสนอให้ผู้บริหารพิจารณาสับสนุนปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดความอิสระในงาน และหามาตรการให้ข้าราชการสายวิชาชีพปฏิบัติงานในโรงพยาบาลให้นานขึ้น อันจะเป็นการสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ

บรรณานุกรม

- กองวิชาการ สำนักงานแพทย์ กรุงเทพมหานคร. (2558). **รายงานประจำปีงบประมาณ 2558 สำนักงานแพทย์ กรุงเทพมหานคร**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานแพทย์ กรุงเทพมหานคร.
- จิตามา นากา. (2552). **ปัจจัยที่อิทธิพลต่อความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรของพยาบาล โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์อินเตอร์เนชันแนล**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต สาขาวิชาเอกการบริหารโรงพยาบาล บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปภาวดี เหล่าพาณิชย์เจริญ. (2553). **ความผูกพันต่อองค์กรของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลรามธิบดี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกการบริหารสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปาริชาติ ปานสำเนียง. (2555). **การศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานและการรับรู้ความยุติธรรมในองค์กรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กรผ่านความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุน กรณีศึกษาคณะแพทย์แห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์กระทรวงสาธารณสุข. (2550). **แผนยุทธศาสตร์ทศวรรษกำลังคนด้านสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550-2559**. นนทบุรี: บริษัท เดอะ กราฟิโก ซิสเต็มส์ จำกัด.
- สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล กรุงเทพมหานคร. (2556). **แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ 20 ปี พ.ศ. 2556-2575**. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพิมพ์ดี จำกัด.
- เนาวรัตน์ เจริญสุข. (2553). **แรงจูงใจและบรรยากาศขององค์กรที่ส่งผลต่อความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรของพยาบาลวิชาชีพ ในโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดบุรีรัมย์ ประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชา เอกการบริหารโรงพยาบาล บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อุทัยวรรณ ชัยตน. (2554). **ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในสถานอนามัย: กรณีศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกการบริหารสาธารณสุข. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- Cochran, W.G. (1977). **Sampling Techniques**. 3d ed. New York: John Wiley and Sons Ins.
- Colquitt, J. A., Lepine, J. A., Wesson, J. M. (2009). **Organizational Behavior: Improving Performance and Commitment in the Workplace**. China: McGraw-Hill.
- Hackman J. R., Oldham, G. R. (1980). **Work Redesign**. Massachusetts: Addison Wesley Publishing Company.
- Meyer, J. P. & Allen, N. J. (2002). **Meyer and Allen Model of Organizational Commitment: Measurement Issues**. The Icfai Journal of Organization Behavior; 2007. Vol. 7, No.4.
- Steers, R. M. (1977). **Antecedents and Outcomes of Organization Commitment**. Administrative Science Quarterly. 22(1); 46-56.

ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงาน ต่อผลการปฏิบัติงานและการดำรงรักษานักงานในธุรกิจโรงแรม

A Causal Relationship Between Employee Corporate Social Responsibility to Individual Work Performance And Employee Retention In Hotel Business

ปภินวิช เกกينة*, วรพงษ์ ภูมิมบอพลับ และ ศิริวิทย์ ศิริรักษ์

Papinwish Kaekina, Worapong Phoomborplub, Sirawit Sirirak

สาขาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

D.B.A. (Management), Faculty of Management Science, Phuket Rajabhat University

*ผู้เขียนหลัก email: papinwish.kae@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงานของโรงแรมต่อผลการปฏิบัติงานรายบุคคล 2) ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงานของโรงแรมต่อการดำรงรักษานักงาน 3) ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงานของโรงแรมต่อผลการปฏิบัติงานรายบุคคลผ่านตัวแปรความผูกพันต่อองค์กร ความพึงพอใจในงานและ คุณภาพชีวิตในการทำงานและ 4) ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงานของโรงแรมต่อการดำรงรักษานักงานผ่านตัวแปรความผูกพันต่อองค์กร ความพึงพอใจในงานและ คุณภาพชีวิตในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ พนักงานโรงแรมซึ่งมีการบริหารแบบเครือโรงแรม (Chain Hotel) 53 แห่งในจังหวัดภูเก็ต โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เก็บตัวอย่างทั้งสิ้น 480 ชุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM)

ผลการวิจัยพบว่าที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 1) ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงานของโรงแรมไม่ส่งผลทางตรงต่อผลการปฏิบัติงานรายบุคคลโดยค่าอิทธิพลเท่ากับ -0.131 2) ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงานของโรงแรม ส่งผลโดยตรงต่อการดำรงรักษานักงาน โดยมีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.329 3) ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงานของโรงแรม ส่งผลทางอ้อมต่อผลการปฏิบัติงานรายบุคคลของพนักงานโดยผ่านตัวแปร ความผูกพันต่อองค์กร ความพึงพอใจในงานและ คุณภาพชีวิตในการทำงาน โดยมีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.818 4) ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงาน ส่งผลทางอ้อมต่อการดำรงรักษานักงาน โดยผ่านตัวแปร ความผูกพันต่อองค์กร ความพึงพอใจในงานและ คุณภาพชีวิตในการทำงาน โดยมีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.438

คำสำคัญ: ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงาน, ผลการปฏิบัติงาน, การดำรงรักษานักงาน

ABSTRACT

The objectives of this research were: (1) to study a casual relationship between employee CSR and individual work performance, (2) to study a casual relationship between employee CSR and employee retention, (3) to study a casual relationship between employee CSR and individual work performance through job satisfaction, organization commitment and quality of work life, and (4) to study a casual relationship between employee CSR and employee retention through job satisfaction, organization commitment and quality of work life. The sample was 480 employee working in 53 hotels under management of chained-brand hotel in Phuket.

The research was found that: with statistically significant at 0.05 level: (1) employee CSR has no direct effect on individual work performance with the value of -0.131, (2) employee CSR has direct effect on employee retention with the value of 0.329, (3) employee CSR has indirect effect on individual work performance through job satisfaction, organization commitment and quality of work life with the value of 0.818, and (4) employee CSR has indirect effect on employee retention through job satisfaction, organization commitment and quality of work life with the value of 0.438

Keywords: Labor CSR, Employee CSR, Individual Work Performance, Employee Retention

บทนำ

ในการบริหารธุรกิจเป้าหมายหลักขององค์กรธุรกิจ คือต้องมีผลกำไรที่สูงสุดรวมทั้งลดต้นทุนภายในกิจการลงให้ได้มากที่สุด (Abraheem, Altarifi & Alafi, 2014 อ้างถึงใน Naik & Chandran, 2017) การที่องค์กรจะสามารถบรรลุเป้าหมายและประสบผลสำเร็จได้จำเป็นต้องใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ รวมไปถึงทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่จะสามารถนำความสำเร็จมาสู่องค์กรได้ (ลาวัลย์ ดันสกุลรุ่ง และ เสานีย์ สมันต์ตรีพร, 2559; Roy, 2006)และยังปัจจุบันการบริหารทรัพยากรมนุษย์ต้องเผชิญความท้าทายใหม่ๆ ซึ่งหลักการจัดการ

เดิมๆไม่อาจนำมาใช้ได้อีก (เสานีย์ สมันต์ตรีพร, 2560) ดังนั้นการนำแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมในประเด็นด้านแรงงาน (Employee Corporate Social Responsibility) มาปรับใช้นี้จึงจึงจัดว่ามีความสำคัญกับองค์กร ในการช่วยให้องค์กรบรรลุผลสำเร็จ (Akgeyik, 2005; Collier & Estaban, 2007; Jakubczak & Gotowska, 2015)

ทั้งนี้มียุทธศาสตร์งานวิจัยได้พบว่านโยบายด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรโดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวกับด้านแรงงานนั้นมีผลกระทบในเชิงบวกต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน (Organization Commitment)ขององค์กร (Brammer, Millington, & Rayton, 2007; Tziner,

Fein, & Birati, 2014) และยังสามารถเพิ่มความพึงพอใจในงานของพนักงาน (Job Satisfaction) ได้ (Lee, Ho, Wu & Kao, 2018) รวมทั้งส่งผลให้คุณภาพชีวิตในการทำงาน (Quality of Work Life) โดยรวมของพนักงานดีขึ้น (เพ็ญณี ภูมิธรรณท์, 2554) ซึ่งทำให้พนักงานมีความพยายามที่จะทำงานที่ได้รับมอบหมายเพิ่มขึ้น อันส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในองค์กร(บุญทวรรณ วิงวอน และ มนต์รี พิริยะกุล, 2553; Schwepker, 2001; Cuong & Swierczek, 2008; Foote & Tang, 2008; Raj Adhikar & Kumar Guatam 2010; LePine, Erez, & Johnson, 2002; Murphy, Athanasou, & King, 2002)เพิ่มความจงรักภักดี และลดการลาออกของแรงงานได้ (Schwepker, 2001; ADP Research Institute, 2012)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น อาจกล่าวได้ว่าองค์กรที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงานจะสามารถช่วยให้พนักงานมีความพึงพอใจในงาน ความผูกพันต่อองค์กร ที่สูงขึ้นและมีคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ดีขึ้น จนส่งผลให้ผลการปฏิบัติงานของพนักงานแต่ละบุคคลดีขึ้นรวมทั้งยังช่วยรักษารักษาพนักงานให้อยู่กับองค์กรได้

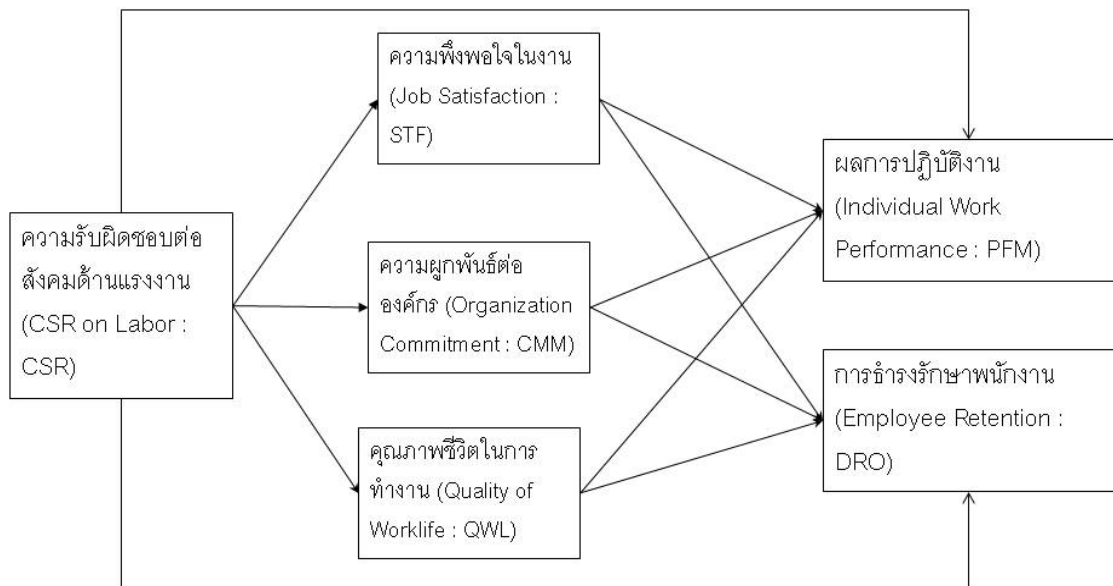
ทั้งนี้ในบริบทของประเทศไทยผู้ทำการวิจัยยังไม่พบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อ

สังคมด้านแรงงานในอุตสาหกรรมโรงแรมมากนัก ในครั้งนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่าง CSR ด้านแรงงานที่มีต่อผลการปฏิบัติงานรายบุคคลและการรักษารักษาพนักงานในอุตสาหกรรมโรงแรม โดยเลือกศึกษาโรงแรมที่อยู่ภายใต้การบริหารโดยกลุ่มโรงแรม (Chain Hotels) เนื่องจากมีการบริหารแบบมืออาชีพ (Yun, 2000) ซึ่งข้อค้นพบในครั้งนี้จะสามารถนำไปใช้ประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการบริหารทรัพยากรบุคคลในโรงแรมเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันได้

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์แนวคิดเรื่องการจัดการทุนมนุษย์ (Becker, 1994) และความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงาน (กระทรวงแรงงาน, 2553) ซึ่งทั้งสองแนวคิดให้ความสำคัญกับเรื่องของทรัพยากรบุคคลในองค์กร โดยมีจุดมุ่งหมายที่คล้ายคลึงกันคือการบริหารด้านแรงงานให้เหมาะสมกับองค์กรนั้นๆ เพื่อรักษาความสามารถในการแข่งขันขององค์กรไว้

ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงนำเสนอกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงาน ต่อผลการปฏิบัติงานรายบุคคลและการดำรงรักษาพนักงานในธุรกิจโรงแรม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงานของโรงแรมในจังหวัดภูเก็ตต่อผลการปฏิบัติงานรายบุคคล
2. ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงานของโรงแรมในจังหวัดภูเก็ตต่อการดำรงรักษาพนักงาน
3. ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงานของโรงแรมในจังหวัดภูเก็ตต่อผลการปฏิบัติงานรายบุคคลผ่านตัวแปรความผูกพันต่อองค์กร ความพึงพอใจในงาน และ คุณภาพชีวิตในการทำงาน
4. ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงานของโรงแรมในจังหวัดภูเก็ตที่มีต่อการดำรงรักษาพนักงานผ่าน

ตัวแปรความผูกพันต่อองค์กร ความพึงพอใจในงาน และ คุณภาพชีวิตในการทำงาน

การดำเนินการวิจัย

ครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงปริมาณโดยเป็นการวิจัยแบบสำรวจ ประชากรที่ใช้ในงานวิจัยมีหน่วยวิเคราะห์ระดับบุคคลคือพนักงานที่ทำงานโรงแรมที่มีการขออนุญาตอย่างถูกต้องตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 ของปี 2559 ในจังหวัดภูเก็ตโดยเป็นโรงแรมที่บริหารแบบเครือโรงแรม (Chain Hotels) จำนวน 53 แห่ง 16 เครือโรงแรม (อโนมา วังซีใหญ่, สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2560) และเนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม AMOS ดังนั้น จึงต้องใช้จำนวนตัวอย่างขนาดใหญ่ ตัวอย่างควรมีค่าอย่างน้อย 15 เท่าของ

ตัวแปรที่สังเกตได้ (Stevens, 1996) งานวิจัยในครั้งนี้มีตัวแปรที่สังเกตได้ 25 ตัวแปรต้องเก็บกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำ 375 ตัวอย่าง ผู้วิจัยเลือกสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงแจกแบบสอบถาม

รวมทั้งสิ้น 600 ชุด ตอบกลับและมีความครบถ้วนสมบูรณ์ทั้งสิ้น 480 ชุดมากกว่าจำนวนขั้นต่ำที่คำนวณไว้ รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงรายละเอียดการเก็บกลุ่มตัวอย่าง

เครือโรงแรม	จำนวนโรงแรม	จำนวนตัวอย่าง	ระดับบริหาร	ระดับปฏิบัติการ
1. A	16	182	15	167
2. S	8	166	10	156
3. C	6	59	5	54
4. I	3	20	3	17
5. W	4	15	3	12
6. อื่นๆ	16	38	9	29
รวม	53	480	45	435

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือแบบสอบถาม ซึ่งสร้างจากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องแบ่งเป็น 7 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเพื่อวัดระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมประเด็นด้านแรงงานของโรงแรมเป็นมาตรวัดทัศนคติ (Likert scale) 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 8 ด้านคือ การใช้แรงงานบังคับและชั่วโมงทำงาน ค่าตอบแทนในการทำงาน การเลือกปฏิบัติต่อแรงงาน วินัยและ

การลงโทษ การใช้แรงงานสตรี การใช้แรงงานเด็ก เสรีภาพในการรวมสมาคมและเจรจาต่อรองและ ชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน โดยดัดแปลงจากมาตรฐานแรงงานไทย ความรับผิดชอบทางสังคมของธุรกิจไทย มรท.8001-2553 (กระทรวงแรงงาน, 2553)

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเพื่อวัดระดับความพึงพอใจในงานเป็นมาตรวัดทัศนคติ (Likert scale) 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 6 ด้านลักษณะงานค่าจ้าง ผลตอบแทนโอกาสก้าวหน้าการควบคุมดูแลการทำงานความสัมพันธ์ทางสังคมและสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยดัดแปลงจากแบบวัดของ Weiss,

Dawis, England, & Lofquist (1967); Smith, Kendall, & Hulin, (1969) และ Heneman & Schwab (1985)

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเพื่อวัดระดับความผูกพันต่อองค์กรเป็นมาตรวัดทัศนคติ (Likert scale) 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ความผูกพันด้านจิตใจ ความผูกพันด้านการคงอยู่ และความผูกพันด้านบรรทัดฐานดัดแปลงจากแบบวัดของ Allen & Meyer (1990)

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามเพื่อวัดระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานเป็น มาตรวัดทัศนคติ (Likert scale) 5 ระดับแบ่งออกเป็น 3 ด้านคือการตอบสนองด้านการดำรงชีวิต การตอบสนองด้านความสัมพันธ์ และการตอบสนองด้านความก้าวหน้าดัดแปลงจากแบบวัดของ กัลยาณี คุณมี และ บุษยา วีรกุล (2551); เพ็ญนี ภูมิธรรานนท์ (2554); Sirgy (2001) และทฤษฎีแรงจูงใจ (Existence, Relatedness, Growth – ERG Theory) ของ Alderfer (1969)

ส่วนที่ 6 แบบสอบถามเพื่อวัดระดับผลการปฏิบัติงานเป็นมาตรวัดค่าเป็นมาตรวัดทัศนคติ (Likert scale) 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 4 ด้านคือการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ การปฏิบัติงานตามสถานการณ์การปฏิบัติงานแบบปรับตัวได้และพฤติกรรมต่อต้านการปฏิบัติงาน ดัดแปลงจากแบบวัดของ Campbell (1990) และ Koopmans, Bernaards, Hildebrandt, Buuren, Beek & Vet. (2013)

ส่วนที่ 7 แบบสอบถามเพื่อวัดการอ้างรักษาพนักงานซึ่งใช้ตัววัดเป็นการวัดความตั้งใจใน

การคงอยู่ ใช้มาตรวัดทัศนคติ (Likert scale) 5 ระดับดัดแปลงจากแบบวัดของ ศรีนัย พิมพ์ทอง (2557); Mak & Sockel (2001) และ Kyndt, Govaerts, Dochy & Baert (2009)

สรุปผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นบุคลากรในธุรกิจโรงแรมที่บริหารโดยกลุ่มโรงแรมจำนวน 53 แห่ง ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 59.79 สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่โสดคิดเป็นร้อยละ 50.63 และอายุผู้ตอบแบบสอบถามสัดส่วนมากที่สุดคือน้อยกว่า 29 ปีคิดเป็นร้อยละ 37.29 และอายุช่วง 30 - 39 ปีรองลงมาคิดเป็นร้อยละ 32.29 มีตำแหน่งในระดับปฏิบัติการเป็นส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 90.63 และส่วนใหญ่ทำงานอยู่ในฝ่ายบริการอาหารและเครื่องดื่มคิดเป็นร้อยละ 30.83 รองลงมาเป็นฝ่ายบริการห้องพัก (แม่บ้าน, บริการส่วนหน้า) ร้อยละ 20.21 ใกล้เคียงกับฝ่ายการตลาดและการขายซึ่งคิดเป็นร้อยละ 19.58

ตัวอย่างส่วนใหญ่ระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีร้อยละ 20.42 โดยมากทำงานด้านโรงแรมมาแล้ว 7- 9 ปีคิดเป็นร้อยละ 27.50 และร่วมงานกับโรงแรมที่ทำงานอยู่ปัจจุบัน 7 - 9 ปีคิดเป็นร้อยละ 25.83 เช่นกันและส่วนมากทำงานในตำแหน่งปัจจุบันมา 1 - 3 ปีคิดเป็นร้อยละ 40.63 โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นพนักงานในสังกัดเครือโรงแรม A ร้อยละ 37.92 รองลงมาได้แก่เครือโรงแรม S ร้อยละ 34.58

ค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยทั้งหมด 6 ตัวแปร ประกอบด้วย (1) ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงาน (2) ความพึงพอใจในงาน (3) ความผูกพันต่อองค์กร (4) คุณภาพชีวิตในการทำงาน (5) ผลการปฏิบัติงานรายบุคคล และ (6) การธำรงรักษานักงาน ซึ่งสรุปผลได้ดังนี้

1. ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงาน เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมพบว่าพนักงานโรงแรมเห็นว่าโรงแรมมีความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงานในระดับสูง ($\bar{X}=4.22$, $SD=0.51$) นั้นหมายความว่าในมุมมองของพนักงานแล้ว โรงแรมมีการนำแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงานมาปรับใช้จริงมาก อันได้แก่ การใช้แรงงานและจัดการชั่วโมงทำงานตามความสมัครใจและเป็นไปตามกฎหมาย ในระดับที่สูงที่สุด การจ่ายค่าตอบแทนในการทำงานอย่างเป็นธรรม เหมาะสมกับเนื้องานในระดับสูง โดยผู้บริหารโรงแรมไม่มีการเลือกปฏิบัติต่อแรงงานคนใดคนหนึ่ง หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ศาสนาใดศาสนาหนึ่งเป็นพิเศษในระดับสูงเช่นกัน โรงแรมมีบทบัญญัติวินัยที่ชัดเจน การลงโทษเป็นไปตามระเบียบที่บัญญัติไว้ และไม่มีการละเมิดสิทธิเสรีภาพรวมถึงการคุกคามทางเพศแก่พนักงาน ในระดับสูงที่สุด ด้านการใช้แรงงานสตรีมีการให้ความเสมอภาคเท่าเทียมกัน และมีสวัสดิการดูแลสตรีตั้งครรภ์และคลอดบุตร รวมทั้งจัดสรรงานให้เหมาะสมกับสตรีมีครรภ์ ในระดับสูงที่สุด นอกจากนี้ยังไม่สนับสนุนใช้แรงงานเด็ก ในระดับที่สูงที่สุด โดยโรงแรมให้เสรีภาพกับพนักงานในการรวมสมาคมและการเจรจาต่อรอง ในระดับที่สูงที่สุดและ โรงแรมมีการ

จัดการเรื่องอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงานอาทิ น้ำดื่ม ห้องน้ำ ห้องพยาบาล การจัดสภาพแวดล้อมการทำงานที่เหมาะสมในระดับที่สูง

2. ความพึงพอใจในงานเมื่อพิจารณาโดยภาพรวมพบว่าพนักงานมีความพึงพอใจในงานมาก ($\bar{X}=4.07$, $SD=0.59$) ซึ่งหมายถึง ความพึงพอใจลักษณะงานและปริมาณงานที่ทำในปัจจุบันมาก โดยพนักงานรู้สึกพอใจในค่าจ้างผลตอบแทนและสวัสดิการมาก รวมทั้งพนักงานมองเห็นความชัดเจนและโอกาสก้าวหน้ามากที่สุดและพนักงานยังพึงพอใจในการทำงานของผู้บังคับบัญชาที่มีการควบคุมดูแลการทำงานให้คำแนะนำและการช่วยแก้ไขปัญหา มาก นอกจากนั้นพนักงานยังมีความพึงพอใจในด้านความสัมพันธ์กับทั้งหัวหน้างานและเพื่อนร่วมงานโดยรู้สึกว่าตนเองได้รับการยอมรับในระดับที่มาก และพนักงานยังมีความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมในการทำงาน อาทิ ความปลอดภัยในที่ทำงาน เครื่องมืออุปกรณ์ครบครัน มากเช่นกัน

3. ความผูกพันต่อองค์กรเมื่อพิจารณาโดยภาพรวมพบว่าพนักงานมีความผูกพันต่อองค์กรมาก ($\bar{X}=3.89$, $SD=0.69$) โดยเป็นความผูกพันด้านจิตใจรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของโรงแรม อยากทุ่มเทการทำงานให้กับโรงแรมมาก นอกจากนั้นยังมีความผูกพันด้านการคงอยู่ กับโรงแรมในระดับที่สูง หมายความว่าพนักงานรู้สึกไม่อยากเปลี่ยนงานไปที่อื่น ถึงแม้มีข้อเสนอต่างๆที่ดีกว่า และพนักงานคิดว่าการออกจากโรงแรมปัจจุบัน อาจทำให้เสียโอกาสและผลประโยชน์หลายๆอย่างไป และพนักงานยังมีความผูกพันด้านบรรทัดฐานในระดับที่สูงเช่นกัน หมายความว่า พนักงานมีความรู้สึก

การเปลี่ยนงานบ่อยๆ ไม่สามารถทำให้ก้าวหน้าได้ ในระยะยาวได้ การทำงานที่แห่งใดแห่งหนึ่งในระยะเวลานาน น่าจะทำให้ก้าวหน้าอย่างยั่งยืนได้มากกว่าการย้ายงานบ่อยๆ เพื่อต่อรองตำแหน่งงาน

4. คุณภาพชีวิตในการทำงานเมื่อพิจารณาโดยภาพรวมพบว่าพนักงานมีคุณภาพชีวิตในการทำงานมาก ($\bar{x}=3.75$, $SD=0.65$) ได้แก่ ด้านการดำรงชีวิตในระดับที่สูง หมายความว่า พนักงานรู้สึกมีความมั่นคงในการทำงาน มีความพอใจในค่าตอบแทนที่ได้รับ ในระดับที่สูง ด้านความสัมพันธ์อยู่ในระดับที่สูง หมายความว่า พนักงานรู้สึกว่ามีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน และยังมีใจกับงานที่ทำ ทั้งยังมีเวลาที่สามารถทำกิจกรรมอื่นๆ ที่ตนชอบได้มาก และในด้านความก้าวหน้า พนักงานรู้สึกว่างานที่ทำได้ใช้ความสามารถและความคิดสร้างสรรค์อย่างเต็มที่ มีสิ่งต่างๆ ให้เรียนรู้ตลอดเวลาในระดับที่สูง

5. ผลการปฏิบัติงานรายบุคคลเมื่อพิจารณาโดยภาพรวมพบว่าพนักงานรู้สึกว่าตนมีผลการทำงานดี ($\bar{x}=3.83$, $SD=0.66$) ได้แก่ การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ในระดับที่ดี หมายความว่าพนักงานพอใจทั้งปริมาณงาน และคุณภาพการทำงานในช่วงที่ผ่านมา ทั้งยังงานได้เสร็จครบถ้วนตามเวลา และเมื่อเกิดปัญหายังสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างไม่ยากเย็นนัก รวมทั้งผลงานยังเป็นที่พอใจของผู้มาใช้บริการ สำหรับการปฏิบัติงานตามสถานการณ์นั้นพนักงานรู้สึกว่าตนสามารถปฏิบัติได้ในระดับที่ดีหมายความว่า พนักงานรู้สึกว่านอกจากเรื่องหน้าที่หลักแล้วตนยังสามารถทำงานอื่นให้สามารถเสร็จจุล่งได้ในระดับที่ดี ทั้งยังสามารถประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ

เพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างราบรื่นได้ และสามารถแก้ปัญหาต่างๆ นอกจากในเรื่องงานได้ในระดับที่ดี นอกจากนั้นในเรื่องการปฏิบัติงานแบบปรับตัวได้พนักงานยังสามารถปฏิบัติงานได้ในระดับที่ดีเช่นกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าพนักงานรู้สึกว่าตนมีความสามารถด้านอื่นๆ และมีความยืดหยุ่นในการทำงานมาก สามารถรับมือเรื่องต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างไม่คาดฝันได้ดี โดยพนักงานในโรงแรมต่างเห็นว่าตนไม่แสดงการต่อต้านการปฏิบัติงานในระดับที่ดี กล่าวคือไม่เป็นคนที่ชอบตำหนิในเรื่องเล็กๆ น้อยๆ มาก เมื่อเกิดปัญหาจะไม่มองปัญหาแต่จะพยายามมองหาหนทางแก้ไขปัญหา รวมทั้งไม่ชอบพูดให้บุคคลอื่นฟังแต่เรื่องปัญหาที่เกิดขึ้นในที่ทำงานมาก

6. การดำรงรักษาพนักงาน เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมพบว่า พนักงานมีความต้องการอยู่ในองค์กรในระดับสูงที่สุด ($\bar{x}=4.24$, $SD=0.62$) กล่าวคือ พนักงานยังไม่มีความต้องการมองหางานใหม่และยังไม่มีแผนจะเปลี่ยนงานและยังสนุกกับการทำงานปัจจุบันและโดยมากยังไม่รับข้อเสนอหากมีที่ใดที่หนึ่งเสนอข้อเสนอดีกว่าและยังอยากทำงานกับโรงแรมปัจจุบันไปจนเกษียณ

การสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย โดยมีรายละเอียดตามตารางที่ 2 และ ภาพประกอบที่ 2 ได้ดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่าความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงานไม่ส่งผลทางตรงกับการปฏิบัติงานรายบุคคลที่นัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ค่าอิทธิพลเท่ากับ -0.131

2. ผลการวิจัยพบว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงาน ส่งผลโดยตรงกับการอำรงรักษา

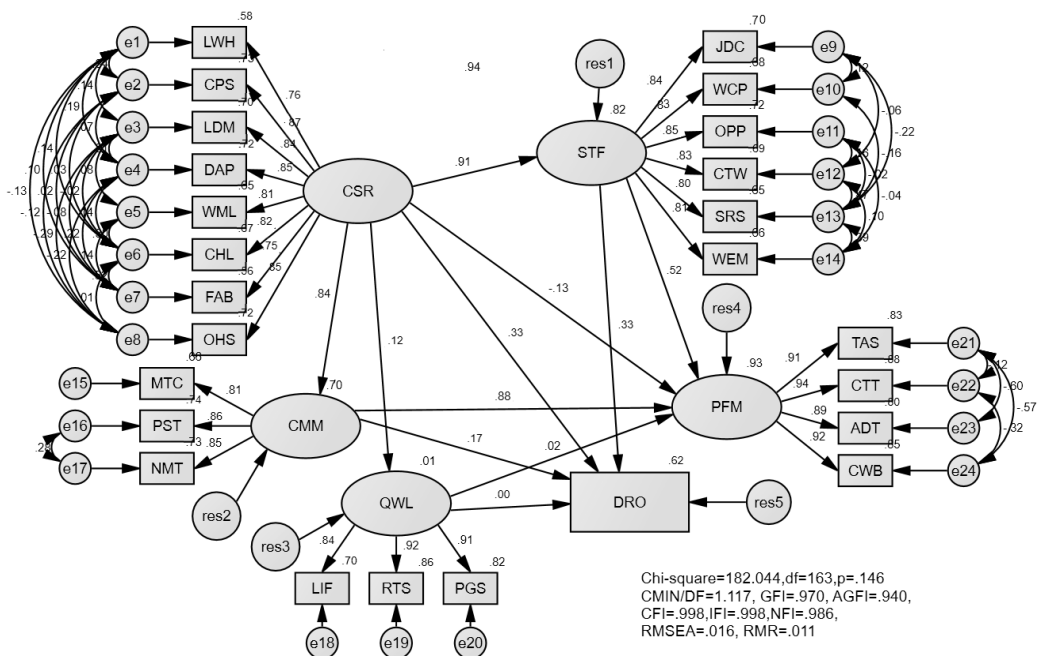
พนักงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.329

ตารางที่ 2 คะแนนมาตรฐานของอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมระหว่างปัจจัยเหตุและปัจจัยผล

ปัจจัยเหตุ	CSR			QWL			CMM			STF		
ปัจจัยผล	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE
QWL	0.115*	-	0.115*	-	-	-	-	-	-	-	-	-
CMM	0.838*	-	0.838*	-	-	-	-	-	-	-	-	-
STF	0.908*	-	0.908*	-	-	-	-	-	-	-	-	-
PFM	-0.131	0.818*	0.687*	0.015	-	1.015	0.885*	-	0.885*	0.518*	-	0.518*
DRO	0.329*	0.438*	0.767*	-0.005	-	-0.005	0.167*	-	0.167*	0.328*	-	0.328*

R² ของ QWL=0.013, R² ของ CMM=0.702, R² ของ STF=0.825, R² ของ PFM=0.932 และ R² ของ DRO=0.624

หมายเหตุ * p<0.05 TE=Total Effect, IE=Indirect Effect, DE=Direct Effect

ภาพที่ 2 สรุปผลการวิจัยความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงาน ต่อผลการปฏิบัติงานรายบุคคลและการอำรงรักษาพนักงานในธุรกิจโรงแรม

3. ผลการวิจัยพบว่าตัวแปรความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงาน ส่งผลทางอ้อมต่อผลการปฏิบัติงานรายบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผ่านตัวแปร ความผูกพันต่อองค์กร ความพึงพอใจในงานและ คุณภาพชีวิตในการทำงานโดยมีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.818

โดยที่ตัวแปร ความผูกพันต่อองค์กร ความพึงพอใจในงานคุณภาพชีวิตในการทำงาน ได้รับผลทางตรงเชิงบวกจากความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงาน ค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.838, 0.908 และ 0.115 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

และตัวแปรความผูกพันต่อองค์กร ความพึงพอใจในงาน ส่งผลทางตรงเชิงบวกต่อผลการปฏิบัติงานรายบุคคล ค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.885 และ 0.518 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนตัวแปรคุณภาพชีวิตในการทำงาน ไม่ส่งผลทางตรงต่อผลการปฏิบัติงานรายบุคคล ที่นัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.015

4. ผลการวิจัยพบว่าความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงาน ส่งผลทางอ้อมต่อการดำรงรักษาพนักงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผ่านตัวแปร ความผูกพันต่อองค์กร ความพึงพอใจในงานและ คุณภาพชีวิตในการทำงานโดยมีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.438

โดยที่ตัวแปรความผูกพันต่อองค์กร ความพึงพอใจในงานคุณภาพชีวิตในการทำงาน ได้รับผลทางตรงเชิงบวกจากความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงาน โดยมีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.838, 0.908 และ 0.115 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

และตัวแปรความผูกพันต่อองค์กร ความพึงพอใจในงาน ยังส่งผลทางตรงเชิงบวกต่อการดำรงรักษาพนักงาน โดยมีค่าอิทธิพลเท่ากับ

0.167 และ 0.328 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนตัวแปร คุณภาพชีวิตในการทำงาน ไม่ส่งผลทางตรงต่อการดำรงรักษาพนักงาน ที่นัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีค่าอิทธิพลเท่ากับ -0.005

อภิปรายผลการวิจัย

1. ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงาน ส่งผลทางตรงเชิงบวกต่อความพึงพอใจในงาน ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของTamm, Eamets & Motsmees (2010); Zheng (2010); Tuzcu (2014); Kiprop, Kemboi & Mutai (2015) กล่าวคือ การที่โรงแรมมีการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงานจะส่งผลให้บุคลากรในโรงแรมมีความพึงพอใจในการทำงานโดยรวมมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นทั้งความพึงพอใจในลักษณะงานที่ทำ ความพึงพอใจในค่าจ้างผลตอบแทน ความพึงพอใจในโอกาสก้าวหน้าในงานนั้นๆ ความพึงพอใจในการควบคุมจัดการความพึงพอใจต่อความสัมพันธ์ที่มีกับสังคมรอบๆตัว ความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมในการทำงาน

2. ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงาน ส่งผลทางตรงเชิงบวกต่อความผูกพันต่อองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Zheng (2010); Tuzcu (2014); Zorigt (2014) กล่าวคือการที่โรงแรมมีการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงานจะส่งผลให้บุคลากรในโรงแรมมีความผูกพันต่อองค์กรเพิ่มขึ้น โดยความผูกพันที่เพิ่มขึ้นนี้มีทั้งความผูกพันด้านจิตใจของบุคลากรเหล่านั้น ความผูกพันซึ่งเกิดจากการที่บุคลากร

เหล่านั้่นอยู่มานาน และความผูกพันในด้านบรรทัดฐานของตัวบุคลากรเอง

3. ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงาน ส่งผลทางตรงเชิงบวกต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานในองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญณี ภูมิธรรานนท์ (2554); Ching Yih, Yin, Pei Zhi & Pei (2015); Jakubczak & Gotowska (2015) กล่าวคือ การที่โรงแรมมีการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงานจะส่งผลให้บุคลากรในโรงแรมมีคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ดีขึ้น ทั้งในมิติด้านการดำรงชีวิต มิติด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และมิติในด้านความก้าวหน้า

4. ความพึงพอใจในงานส่งผลทางตรงเชิงบวกต่อการปฏิบัติงานรายบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Judge, Thoresen, Bono & Patton, (2001); Zimmerman & Darnold (2009); Heryanto (2011); Susanty & Miradipta (2013); Shin, Hur & Kang (2016) และ ส่งผลโดยตรงเชิงบวกต่อการดำรงรักษาพนักงานซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเดชาพันธ์ รัฐศาสนศาสตร์ (2555); Egan, Yang & Bartlett (2004) กล่าวคือ การที่บุคลากรในโรงแรมมีความพึงพอใจในงานที่ตนทำอยู่นั้น ไม่ว่าจะเป็นความพึงพอใจในลักษณะงานที่ทำ ความพึงพอใจในค่าจ้างผลตอบแทน ความพึงพอใจในโอกาสก้าวหน้าในงานนั้นๆ ความพึงพอใจในการควบคุมจัดการ ความพึงพอใจต่อความสัมพันธ์ที่มีกับสังคมรอบๆตัว ความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมในการทำงาน จะส่งผลให้การปฏิบัติงานของบุคลากรเหล่านั้นดีขึ้น รวมไปถึงมีความต้องการทำงานอยู่กับโรงแรมต่อไปเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งส่งผลให้โรงแรมสามารถธำรงรักษาบุคลากรเหล่านั้นได้

5. ความผูกพันต่อองค์กรส่งผลทางตรงเชิงบวกต่อการปฏิบัติงานรายบุคคลสอดคล้องกับงานวิจัยของKalleberg & Marden (1995); Meyer, Stanley, Herscovitch, & Topolnytsky. (2002); Khan, Ziauddin, Jam, & Ramay (2010)และส่งผลโดยตรงเชิงบวกต่อการธำรงรักษาพนักงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเดชาพันธ์ รัฐศาสนศาสตร์ (2555)กล่าวคือการที่บุคลากรในโรงแรมมีความผูกพันต่อองค์กรเพิ่มขึ้น ไม่ว่าจะเป็นความผูกพันด้านจิตใจของบุคลากรเหล่านั้น ความผูกพันซึ่งเกิดจากการที่บุคลากรเหล่านั้นอยู่มานาน และความผูกพันในด้านบรรทัดฐานของตัวบุคลากร นั้นจะส่งผลให้การทำงานของบุคลากรเหล่านั้นดีขึ้น รวมไปถึงยังเพิ่มความต้องการทำงานอยู่กับโรงแรมต่อไปให้สูงขึ้นอีกด้วยทำให้โรงแรมสามารถธำรงรักษาพนักงานเอาไว้ได้

6. คุณภาพชีวิตในการทำงานไม่ส่งผลทางตรงต่อการปฏิบัติงานรายบุคคลซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Islam & Siengthai (2009) และ ไม่ส่งผลทางตรงต่อการธำรงรักษาพนักงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Isuarudu (2015); Rostiana (2017) กล่าวคือการที่บุคลากรมีคุณภาพชีวิตในการทำงาน ซึ่งได้แก่ มิติด้านการดำรงชีวิตด้านความสัมพันธ์ ด้าน ความก้าวหน้าเพิ่มขึ้นนั้น ไม่ได้ส่งผลโดยตรงอย่างมีนัยสำคัญต่อการปฏิบัติงานและต่อการธำรงรักษาพนักงาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการทำงานในโรงแรมที่มีมาตรฐานการบริหารเป็นสากลทำให้คุณภาพงานที่ดีอยู่แล้ว ซึ่งทำให้แม้ว่าระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานจะเพิ่มขึ้น ก็ไม่ได้ทำให้ระดับการทำงาน หรือระดับของความต้องการทำงานเพิ่มขึ้นแต่อย่างใด

7. ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงาน ไม่ส่งผลทางตรงต่อการปฏิบัติงานรายบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Inoue & Lee (2011); Shin, Hur & Kang (2016) กล่าวคือความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงานนั้น ไม่ได้ส่งผลโดยตรงให้พนักงานมีผลการปฏิบัติงานที่ดีขึ้นแต่อย่างใด ซึ่งอาจเกิดจากกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงานในหลายประเทศได้มีการปรับใช้เป็นมาตรฐานอยู่แล้วในโรงแรมที่บริหารแบบเครือโรงแรม ซึ่งทำให้พนักงานที่ทำงานอยู่กับโรงแรมมานานรู้สึกว่สิ่งที่ตนได้รับนั้นเป็นเรื่องมาตรฐาน ซึ่งส่งผลให้ระดับของการปฏิบัติงานไม่สอดคล้องกับ กิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงาน

อย่างไรก็ตาม แม้ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงานไม่ส่งผลโดยตรงต่อผลการปฏิบัติงานนั้น แต่โรงแรมที่ดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงานจะส่งผลทางอ้อมผ่าน ความพึงพอใจในงาน ความผูกพันต่อองค์กร และคุณภาพชีวิตในการทำงาน ต่อผลการปฏิบัติงาน ซึ่งหมายความว่า หากมีการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงาน จะส่งผลให้บุคลากรมีความพึงพอใจในงาน มีความผูกพันต่อองค์กร และ รู้สึกว่าตนมีคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ดี ซึ่งเหล่านี้จะส่งผลโดยอ้อมกับการปฏิบัติงาน และส่งผลให้การปฏิบัติงานของบุคลากรปรับตัวตามระดับกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงาน

8. ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงาน ส่งผลทางตรงเชิงบวกต่อการรักษารักษาพนักงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของHo (2012); Zafar, Nawaz, Farooqui, Abdullah & Yousaf (2014) กล่าวคือ การที่โรงแรมมีการดำเนินกิจกรรมความ

รับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงานนั้น จะส่งผลทางตรงเชิงบวกให้บุคลากรในโรงแรมมีความต้องการอยู่กับโรงแรมต่อไป

นอกจากนั้นความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงานยังส่งผลทางอ้อมเชิงบวกต่อการรักษารักษาพนักงาน ผ่านความพึงพอใจในงาน มีความผูกพันต่อองค์กร มีคุณภาพชีวิตในการทำงาน ทำให้บุคลากรมี ซึ่งจะทำให้โรงแรมสามารถรักษารักษาพนักงานไว้ได้

9. อภิปรายโดยสรุปคือการที่โรงแรมดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงานนั้น จะส่งผลโดยตรงต่อการรักษารักษาบุคลากรในโรงแรม เนื่องจากกิจกรรมต่างของความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงานนั้น ครอบคลุมทั้งในด้านกฎหมายแรงงานพื้นฐาน รวมไปถึงข้อควรปฏิบัติกับพนักงานอื่นๆ ซึ่งเป็นไปตามข้อตกลงและมาตรฐานสากล

แต่กิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงานของโรงแรมนั้นไม่ส่งผลโดยตรงกับการปฏิบัติงานของพนักงาน เนื่องจากกิจกรรมต่างๆ เป็นมาตรฐานที่ทางโรงแรมปฏิบัติอยู่แล้วรวมทั้งเป็นสิ่งที่พนักงานคาดหวังเมื่อเข้าทำงานกับโรงแรมที่บริหารแบบเครือโรงแรม

อย่างไรก็ตามกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงาน นั้นส่งผลต่อ ความพึงพอใจในการทำงาน ความผูกพันต่อองค์กร คุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงาน ซึ่งจะส่งผลทางอ้อมเชิงบวกต่อผลการปฏิบัติงานด้วย

ในทางกลับกันหากโรงแรมมีการลดมาตรฐานการปฏิบัติต่อบุคลากรลง ย่อมส่งผลให้บุคลากรได้รับสิ่งที่ต่ำกว่ามาตรฐานที่คาดหวัง ซึ่งจะส่งผลให้ความต้องการคงอยู่กับโรงแรมนั้น

ลดลงและส่งผลต่อการรักษารักษาพนักงานต่อไป รวมทั้งจะส่งผลทางอ้อมต่อผลการปฏิบัติงานผ่าน ความพึงพอใจในการทำงาน ความผูกพันต่อองค์กร คุณภาพชีวิตในการทำงาน ของบุคลากร ซึ่งจะส่งผลให้ผลการปฏิบัติงานด้อยลง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะด้านการนำไปปรับใช้

ผลจากการวิจัยความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงานต่อผลการปฏิบัติงานรายบุคคลและการรักษารักษาพนักงานทำให้เห็นว่า ในธุรกิจโรงแรมนั้น การที่โรงแรมมีแนวปฏิบัติในด้านความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงานจะทำให้พนักงาน มีความต้องการคงอยู่ในองค์กร ซึ่งจะทำให้องค์กรสามารถรักษารักษาพนักงานไว้ได้ แต่ทั้งนี้ เนื่องจากความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงานอาจเป็นสิ่งที่พนักงานหลายท่านคิดว่าเป็นมาตรฐานที่โรงแรมที่มีการบริหารแบบเครือโรงแรมควรจะต้องมี เนื่องจากบางประเด็นเป็นข้อกำหนดในกฎหมายแรงงาน ทำให้การปรับใช้ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงาน ไม่ส่งผลต่อผลการปฏิบัติงานของพนักงาน กล่าวคือ การที่โรงแรมมีระดับกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงานสูงขึ้นไม่ได้ทำให้พนักงานมีผลการปฏิบัติงานดีขึ้นได้โดยตรง แต่จะป้องกันการลาออกของพนักงานเพราะหากโรงแรมไม่ดำเนินการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงานจะทำให้พนักงานมีความคิดว่าสิ่งที่โรงแรมให้กับพนักงาน แตกต่างและด้อยกว่าโรงแรมในเครืออื่น ส่งผลให้พนักงานอาจมีความต้องการลาออกเพื่อย้ายงานได้

อย่างไรก็ตาม ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงาน ยังส่งผลทางอ้อมต่อทั้ง ผลการปฏิบัติงานและการรักษารักษาพนักงานโดยผ่านตัวแปรความพึงพอใจในงาน ความจงรักภักดีต่อองค์กร และ คุณภาพชีวิตในการทำงาน

ดังนั้น โรงแรมจึงยังควรให้ความสนใจในเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงาน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการให้พนักงานเลือกทำงานได้ตามสมัครใจ การมีชั่วโมงทำงานไม่มากเกินไป การจ่ายค่าจ้างอย่างเหมาะสมเป็นธรรมตามลักษณะงาน การให้พนักงานได้อิสระในการดำเนินกิจกรรมอื่นๆ ที่ไม่ขัดต่อระเบียบและกฎหมาย การให้พนักงานได้รับการอบรมอย่างเท่าเทียมกัน มีการลงโทษอย่างเหมาะสม เป็นต้น เพื่อให้พนักงานมีผลการปฏิบัติงานที่ดีขึ้น และ ป้องกันการลาออกของพนักงานได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวัดผลการปฏิบัติงานในครั้งต่อไป ควรศึกษาผลประกอบการทั้งในรูปผลประกอบการทางด้านการเงิน (อาทิ รายได้ อัตราการครองห้อง อัตราค่าห้องเฉลี่ย สัดส่วนต้นทุน สัดส่วนกำไร) และด้านที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเงิน (อาทิ ความจงรักภักดี ในตราสินค้า ความพึงพอใจในการให้บริการของลูกค้า) เพื่อให้ได้ผลการศึกษากว้างออกไป

2. การวิจัยในครั้งนี้ ไม่ได้แบ่งกลุ่มศึกษาประชากรตามช่วงอายุ ดังนั้นในครั้งหน้า ควรศึกษาผลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์พหุระดับ (multilevel analysis) แยกตามแต่ละช่วงวัย (Cross-Generation Study) เนื่องจากแนวความคิดและทัศนคติ อาจมีความแตกต่างกัน

3. ควรมีการศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านอื่นเพิ่มเติมจากงานวิจัยนี้ เช่น พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร (Organizational Citizenship

Behavior) ความผูกติดกับองค์กร (Organization Engagement) เพื่อขยายขอบเขตของการศึกษาออกไป

บรรณานุกรม

- กระทรวงแรงงาน. (2553). **ข้อกำหนดมาตรฐานแรงงานไทย ความรับผิดชอบทางสังคมของธุรกิจไทย มรท.๘๐๐๑-๒๕๕๓**. ค้นเมื่อ 27 มกราคม 2559, จาก www.labour.go.th/th/doc/form/tlspdf
- กัลยาณี คุณมี และ บุญยา วีรกุล. (2551). **ความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรม คุณภาพชีวิตการทำงาน และผลที่เกี่ยวข้องกับงาน: การสำรวจในกลุ่มผู้บริหารงานทรัพยากรมนุษย์ และผู้บริหารงานตลาดของไทย**. วารสารพัฒนบริหารศาสตร์.
- เดชาพันธ์ รัฐศาสนศาสตร์. (2555). **ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการทำงานและการคงอยู่ในงานของพนักงานธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่: บริหารธุรกิจดุสิตบัณฑิต.มหาวิทยาลัยรามคำแหง**.
- บุญทวรรณ วิงวอนและมนตรี พิริยะกุล.(2553). **ตัวแบบเส้นทาง PLS ของบุปปัจจัยและผลลัพธ์ของการรับรู้ในการสนับสนุนจากองค์การของพนักงานวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จังหวัดลำปาง**. วารสารเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยทักษิณ.5(1):17-38.
- เพ็ญนี ภูมิธรรานนท์. (2554). **ความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมและคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรขององค์การธุรกิจในประเทศไทย**.บริหารธุรกิจดุสิตบัณฑิต. คณะบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตมหาบัณฑิต.
- ลาววัลย์ ต้นสกุลรุ่ง และ เสานีย์ สมันต์ศรีพร. (2559). **โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุประสิทธิผลองค์การของโรงพยาบาลเอกชนในเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร**. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. 9(2):197-209
- ศรัณย์ พิมพ์ทอง. (2557). **ปัจจัยเชิงสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับการคงอยู่ในองค์การของพนักงานมหาวิทยาลัยสายวิชาการ**. รายงานการวิจัย ฉบับที่ 159. กรุงเทพฯ. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เสานีย์ สมันต์ศรีพร. (2560). **การบริหารทรัพยากรมนุษย์ในภาคธุรกิจในยุคการเปลี่ยนแปลง**. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี. 6(1):1-15
- อนินมา วงษ์ใหญ่. (2560, 30 มิถุนายน). **ผู้อำนวยการ ททท.สำนักงานภูเก็ต. สัมภาษณ์**
- ADP Research Institute. (2012). **Talent Management Strategies That Drive Employee Engagement Can Yield Bottom-line Results** ADP [Online]. Available :<https://www.adp.com/tools-andresources/adpresearchinstitute/insights/insight-item-detail.aspx?id=eb182f99-8c56-43b7-9559-5e085238496e>., 8 April 2017.

- Akgeyik, T. (2005). **The human resource management dimensions of corporate social responsibility in Turkey: a survey.** Journal of Academy of Business and Economics.5(1): 25–32.
- Alderfer, C. P. (1969). **An empirical test of a new theory of human needs.** Organizational Behavior & Human Performance, 4(2):142-175.
- Allen, N. J. & Meyer, J. P. (1990), **"The Measurement and Antecedents of Affective, Continuance and Normative Commitment to the Organization"**, Journal of Occupational Psychology. (63):1-18.
- Becker, S.G. (1994). **Human Capital: A Theoretical and Empirical Analysis, with Special Reference to Education.** 3rd Edition, The University of Chicago Press, Chicago.
- Brammer, S., Millington, A., & Rayton, B. (2007). **The contribution of corporate social responsibility to organizational commitment.** The International Journal of Human Resource Management. 18(10):1701-1719.
- Campbell, J.P. (1990). **Modeling the performance prediction problem in industrial and organizational psychology.** In M.D., Dunnette, L.M., Hough (Eds), Handbook of industrial and organizational psychology. Palo Alto, CA: Consulting Psychologists Press.687-732
- Ching Yih, L.I., Yin, L.K., Pei, H.O., Zhi, Y.H., Pei, P.Y. (2015). **Does Corporate Social Responsibility Affect Employees' Quality of Worklife? A Study on Malaysian Service Firms.** Master's Thesis. Faculty of Business & Finance. Universiti Tunku Abdul Rahman
- Collier, J., & Esteban, R. (2007). **Corporate Social Responsibility and Employee Commitment.** Journal of Business Ethics.16(1):19–33.
- Cuong, D. M., & Swierczek, F. W. (2008). **Corporate culture, leadership competencies, job satisfaction, job commitment, and job performance: A comparison of companies in Vietnam and Thailand.** Journal of American academy of business. 13(1):159-165.
- Egan, T. M., Yang, B., & Bartlett, K. R. (2004). **The effects of organizational learning culture and job satisfaction on motivation to transfer learning and turnover intention.** Human Resource Development Quarterly.15:279-301.
- Foot, A.D., & Tang, L.T. (2008). **Job satisfaction and organizational citizenship behavior (OCB) : Does team commitment make a difference in self-directed teams?.** Management Decision. 46(6):933-947.
- Heneman, H.G.III, & Schwab, D.P. (1985). **Pay Satisfaction: Its Multidimensional Nature and Measurement.** International Journal of Psychology. 20:129-141.

- Heryanto,H. (2011). **Effect of job satisfaction on managerial performance in Bank Nagari Padang Headquarters.**Business Management Dynamic. 1(1):66-84.
- Ho, A. (2012). **The Impact of Perceived CSR on Employee Performance and Turnover Intention: An Examination of the Mediating Effect of Organizational Justice and Organization-Based Self-Esteem.** Master's Thesis.Faculty of Management Science.Singapore Management University.
- Inoue, Y., & Lee, S. (2011). **Effects of different dimensions of corporate social responsibility on corporate financial performance in tourism-related industries.** Tourism Management. 32:790-804.
- Islam, M. Z. & Siengthai, S. (2009). **Quality of work life and organizational performance: Empirical evidence from Dhaka Export Processing Zone.** Proceeding of ILO Conference on Regulating for Decent Work. Geneva. International Labour Office.
- Isuarudu, A.M. (2015). **Job Stress, Quality of Work Life, Job Satisfaction, and Turnover Intention Among Executive Level Employees of Intel Technology Sdn. Bhd.** Master Thesis. University Utara Malaysia.
- Jakubczak, A.&Gotowska, M. (2015). **The Quality of Work Life and Socially Responsible Actions Directed at Employees on Example of a Service Company.** ACTA Scientiarum Polonorum Oeconomia. 14(1): 37-46.
- Judge, T.A., Thoresen, C.J., Bono, J.E., &Patton, G.K. (2001). **The job satisfaction-job performance relationship: A qualitative and quantitative review.** Psychological Bulletin. 127(3):376-407.
- Kalleberg, A. L., & Marden, P. V. (1995). **Organizational commitment and job performance in the US labor force.** Research in the Sociology of Work. 5: 235-257.
- Khan, M.R., Ziauddin, Jam, F. A., & Ramay, M. I. (2010). **The Impacts of Organizational Commitment on Employee Job Performance.** European Journal of Social Sciences. 15(3):292-298.
- Kiprop, P.C., Kemboi, A& Mutai, K.S., (2015). **Effect of International Corporate Social Responsibility Practice on Employee Job Satisfaction: Evidence From Commercial Banks in Kenya.** International Journal of Business and Management Review.3(1):24-40.
- Koopmans, L., Bernaards, C.M., Hildebrandt, V.H., Buuren, S. van, Beek, A.J. van der, Vet, H.C.W. de. (2013). **Development of an individualwork performance questionnaire.** International Journal of Productivity and Performance Management. 62(1):6-28

- Kyndt, E., Govaerts, N., Dochy, F., & Baert, H., (2009). **Influence of learning and working climate on the retention of talented employees.** *Journal of Workplace Learning.* 23(1):35-55
- Lee, T. & Ho, M. & Wu, C. & Kao, S. (2018). **Relationships Between Employees' Perception of Corporate Social Responsibility, Personality, Job Satisfaction, And Organization Commitment.** Master's Thesis. Faculty of Business Administration. National University of Kaohsiung.
- LePine, J. A., Erez, A., & Johnson, D. E. (2002). **The Nature and Dimensionality of Organizational Citizenship Behavior: A Critical Review and Meta-analysis.** *Journal of Applied Psychology.* 87(1):152-165.
- Mak, B.L., & Sockel, H., (2001). **A confirmatory factor analysis of IS employee motivation and retention.** *Information & Management* 38:265-276
- Meyer, J. P., Stanley, D. J., Herscovitch, L., & Topolnysky, L. (2002). **Affective, continuance, and normative commitment to the organization: A meta-analysis of antecedents, correlates, and consequences.** *Journal of Vocational Behavior.* 61(1): 20-52.
- Murphy, G., Athanasou, J., & King, N. (2002). **Job satisfaction and organizational citizenship behavior: A study of Australian human-service professionals.** *Journal of Managerial Psychology.* 17 (4):287-297.
- Naik, H.A., & Chandran, M. (2017). **Relationship Between CSR and Employment Performance – A Study with Reference to Manufacturing Companies in Chennai.** *International Journal of Applied Business and Economic Research.* 15(17):93-100.
- Raj Adhikar, D. & Kumar Gautam, D. (2010). **Labor Legislations for Improving Quality of Work Life in Nepal.** *International Journal of Law and Management.* 52(1): 40-53.
- Rostiana, R. (2017). **The Quality of Work Life Influence to Turnover Intention With Person Organization Fit and Organizational Commitment as Mediators.** *International Journal of Economics and Management.* 11(S1):45-57.
- Roy, R. (2006). **Quality of work life as a determinant of mental health: SCMS.** *Journal of Indian Management.* 3(2):87-91.
- Schwepeker, C.H. Jr. (2001). **Ethical climate's relationship to job satisfaction, organizational commitment, and turnover intention in the salesforce.** *Journal of Business Research.* 54:39-52.
- Shin, I., Her, W., & Kang, K. (2016). **Employees' Perceptions of Corporate Social Responsibility and Job Performance: A Sequential Mediation Model.** *MDPI Journal.* 8(5):493.

- Sirgy, M. Joseph (2001). **Handbook of Quality-of-Life Research: An Ethical Marketing Perspective**. Dordrecht, Netherlands: Kluwer Academic Publishers
- Smith, P. C., Kendall, L., & Hulin, C. L. (1969). **The measurement of satisfaction in work and retirement: A strategy for the study of attitudes**. Chicago: Rand McNally.
- Stevens, J. (1996). **Applied multivariate statistics for the social sciences**. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Susanty, A., & Miradipta R. (2013). **Employee's Job Performance: The Effect of Attitude toward Works, Organizational Commitment, and Job Satisfaction**. Jurnal Teknik Industri. 15(1):13-24.
- Tamm, K., Eamets, R., & Motsmees, P., (2010). **Relationship between Corporate Social Responsibility and Job Satisfaction: The Case of Baltic Countries**. Working Paper No. 76. Faculty of Economics & Business Administration. The University of Tartu.
- Tuzcu, A., (2014). **The Impact of Corporate Social Responsibility on The Job Satisfaction and Organizational Commitment**. Journal of The Faculty of Economics and Administration Sciences. 4(1):185-202.
- Tziner, A., Fein, E. C. and Birati, A. (2014). **Tempering Hard Times: Integrating Well-Being Metrics Into Utility Analysis**. Industrial and Organizational Psychology. 7: 554–568.
- Weiss, D. J. , Dawis, R. V. England, G. W. and Lofquist, L. H. (1967), **Manual for the Minnesota Satisfaction Questionnaire**. Vol. 22, Minnesota Studies in Vocational Rehabilitation, Minneapolis: University of Minnesota, Industrial Relations Center.
- Yun, H., (2000). **A study on the globalization stragy of hotel companies**. Master Thesis. Korea Development Institute. Korea
- Zafar, F., Nawaz, A., Farooqui, A., Abdullah, M., & Yousaf, I. (2014). **Employees' retention through corporate social responsibility in large scale organizations**. International Journal of Business and Behavioral Sciences. 4(1):1-13.
- Zheng, D. (2010) **The Impact of Employees' Perception of Corporate Social Responsibility on Job Attitudes and Behaviors: A Study in China**. Master Thesis. Singapore Management University.
- Zimmerman, D.R., & Darnold, C.T. (2009). **The impact of job performance on employee turnover intentions and the voluntary turnover process: A meta-analysis and path model**. Personnel Review. 38(2):142- 158.
- Zorigt, A., (2014). **The Impact of Corporate Social Responsibility on Employee Organizational Commitment: A Study in Ireland**. Master Thesis. The School of Business. National College of Ireland

ความเหลื่อมล้ำและความไม่เท่าเทียมทางสังคมที่มีผลต่อการทุจริตคอร์รัปชัน ในจังหวัดชัยภูมิ

The Disparity and Social Inequality that Affects Corruption in Chaiyaphum Provinc.

ณัฐดนัย แก้วโพนงาม

Nutdanai Kaewponngam

สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

Political Science, Faculty of Political Science, Chaiyaphum Rajabhat University

e-mail: kokocu.nut@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง ความเหลื่อมล้ำและความไม่เท่าเทียมทางสังคมที่มีผลต่อการทุจริตคอร์รัปชันในจังหวัดชัยภูมิ มีวัตถุประสงค์คือ 1. เพื่อศึกษาสภาพความเหลื่อมล้ำและความไม่เท่าเทียมทางสังคมในจังหวัดชัยภูมิ 2. เพื่อศึกษาความเหลื่อมล้ำ ความไม่เท่าเทียมทางสังคม และปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่อการทุจริตคอร์รัปชันในจังหวัดชัยภูมิ และ 3. เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำ ความไม่เท่าเทียม และการทุจริตคอร์รัปชันในจังหวัดชัยภูมิ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดชัยภูมิจำนวน 400 คน โดยการสุ่มอย่างง่ายจากประชากรใน 16 อำเภอ ของจังหวัดชัยภูมิ โดยทำการวิจัยตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2559 ถึงเดือน กันยายน พ.ศ. 2560 ผลการวิจัยพบว่า ยังมีความแตกต่างในด้านรายได้ คนรวยรวยมากขึ้น คนจนกลับยิ่งจนลงหนี้สินเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะหนี้บัตรเครดิต ส่งผลให้ช่องว่างระหว่างรายได้ของคนจนและคนรวยในจังหวัดชัยภูมิเพิ่มขึ้น คนรวยที่ควบคุมเศรษฐกิจของจังหวัดชัยภูมิจะเป็นกลุ่มลูกหลานเจ้าเมืองชัยภูมิ และกลุ่มพ่อค้าที่มีเชื้อสายจีนที่บางส่วนแต่งงานกันเพื่อผลประโยชน์ทางธุรกิจ ประชากรในจังหวัดชัยภูมิส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างและเกษตรกรรม ความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษายังมีประชากรบางส่วนไม่ได้รับการศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษาเนื่องจากฐานะยากจนจบการศึกษาเพียงประถมศึกษาและต้องทำงานในโรงงานและรับจ้างทั่วไปเช่นตัดอ้อยบางคนต้องย้ายถิ่นฐานไปทำงานยังจังหวัดอื่น เช่น ระยอง ชลบุรี กทม. นอกจากนี้ปัจจัยที่มีผลต่อความเหลื่อมล้ำและความไม่เท่าเทียมทางสังคมและการทุจริตคอร์รัปชันในจังหวัดชัยภูมิ ได้แก่ แนวคิดทุนนิยม ระบบอุปถัมภ์ การติดสินบน เศรษฐกิจชุมชน คนในชุมชนเกิดความขัดแย้งกันในเรื่องต่างๆ ผู้นำครอบครัวขาดความอบอุ่นมีภาระทะเลาะวิวาทกันในครอบครัว ผลกระทบที่เกิดจากความเหลื่อมล้ำ ความไม่เท่าเทียมทางสังคมและการทุจริตคอร์รัปชันในจังหวัดชัยภูมิ ได้แก่ ด้านการศึกษาประชาชนได้รับการศึกษาไม่ทั่วถึง เสียโอกาสในการประกอบอาชีพที่มีรายได้สูงหรือเพียงพอต่อการดำรงชีพ เป็นช่องทางในการทุจริตของผู้มีอำนาจได้ง่าย ปัญหาอาชญากรรม การลักทรัพย์ การชิงทรัพย์ ปล้น ฆ่า ช่มชู้ การค้ายาเสพติดและสิ่งผิดกฎหมายต่างๆ แนวทางการแก้ไข

รัฐควรมีมาตรการส่งเสริมเป็นพิเศษเพื่อให้คนจนและคนรวยมีคุณภาพชีวิตที่ใกล้เคียงกัน ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด หากมีการกระทำความผิดต้องได้รับการลงโทษตามกฎหมายเหมือนกัน ปลุกฝังค่านิยมไม่โกง มีความเกรงกลัวและละอายต่อบาปหากมีการทุจริตคอร์รัปชันขึ้น และพ่อแม่ผู้ปกครองผู้นำชุมชน ข้าราชการเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตลอดจนนักการเมืองต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชนคนรุ่นหลังให้โตขึ้นไม่โกงไม่ทุจริตคอร์รัปชันรู้จักแบ่งปันและเอื้อเฟื้อมีน้ำใจแก่กัน

คำสำคัญ : ความเหลื่อมล้ำ, ความไม่เท่าเทียมทางสังคม, คอร์รัปชัน

ABSTRACT

Research of The Disparity and Social Inequality that Affects Corruption in Chaiyaphum Province. The purpose is 1. To study state of the Disparity and Social Inequality in Chaiyaphum Province. 2. To study the Disparity, Social Inequality and other factors that affect corruption In Chaiyaphum Province. And 3. To find solutions to the problem of the Disparity, Social Inequality and corruption In Chaiyaphum Province. The population was 400 people living in Chaiyaphum Province, with a simple random sample from 16 Districts in Chaiyaphum Province. The research was conducted from October 2016 to September 2017. The research found that There are also differences in income, more rich people the poor are back down. Increased debt, especially informal debt. As a result, the gap between the income of the poor and the rich in Chaiyaphum increased. The rich man who controls the economy of Chaiyaphum will be the descendants of Chaiyaphum and some Chinese merchants marry for business interests. Most of the people in Chaiyaphum Province are engaged in hiring and farming. Education disparity, some of them are uneducated to secondary and tertiary levels due to poor status. Graduated only primary school and worked in factory and general contractor, such as cane cut. Some people have moved to work in other provinces such as Rayong, Chonburi. In addition, factors affecting the Disparity and Social Inequality that Affects Corruption in Chaiyaphum Province include, Capitalism, Patronage System, Bribery, Community Economy, People in the community have conflicts in various matters, Leader, Family lack of warmth, Family spat. The effect of the Disparity, Social inequality, and Corruption in Chaiyaphum Province include in education, people are not well educated. Lack of opportunities to earn a living or enough to live. It is easy to corrupt the authority. Crime Issues, theft, robbery, murder, rape, drug trafficking and other illegal activities. Solutions The

state should have special measures to ensure that the poor and the rich have a similar quality of life. Strictly comply with the law. If the offense is punishable by the same law. Implanted values do not cheat. Have fear and shame on sin if corruption is caused. And parents, community leaders, Government officials the politicians must be good examples for the younger generations to grow up not cheating, corruption, sharing and generosity are kind to each other.

Keywords : Disparity, Social inequality, Corruption

บทนำ

ปัจจุบันปัญหาความเหลื่อมล้ำ ความไม่เท่าเทียมกันในสังคมไทย มีความแตกต่างกันอย่างมาก อันเป็นผลเนื่องมาจากการพัฒนาประเทศตามแนวทางทุนนิยม ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่างๆ เช่น ช่องว่างระหว่างรายได้เพิ่มขึ้น เห็นความสำคัญของเงินวัตถุนิยมมากกว่าคุณธรรม ศีลธรรม ก่อให้เกิดการหาช่องทางแสวงหาผลประโยชน์ในหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เกิดการทุจริตคอร์รัปชันตามมาอย่างมากมาย จนเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ นำไปสู่ความขัดแย้งในคนไทยด้วยกันเอง ในที่สุดประเทศชาติก็เสียหายเสียโอกาสในการพัฒนาประเทศ

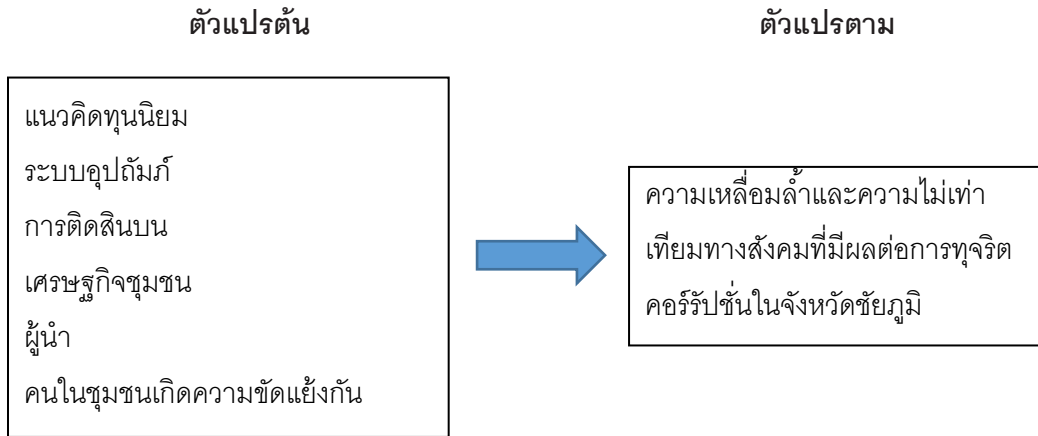
จังหวัดชัยภูมิก็เช่นเดียวกัน ยังมีความเหลื่อมล้ำและความไม่เท่าเทียมกันทางสังคมอยู่มาก เนื่องจากครอบครัวยังมีฐานะยากจนขาดเงินทุนในการศึกษาต่อ เมื่อการศึกษาแตกต่างกัน อาชีพก็必将มีความแตกต่างกัน ส่งผลไปถึงรายได้

ที่ได้รับในแต่ละเดือนก็必将มีความแตกต่างกัน คนที่ร่ำรวยมากในจังหวัดชัยภูมิมีเพียงไม่กี่ตระกูล ในขณะที่คนยากจนมีรายได้น้อยมีเป็นจำนวนมาก ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของปัญหาความเหลื่อมล้ำและความไม่เท่าเทียมทางสังคม โดยผู้วิจัยสนใจว่าความเหลื่อมล้ำและความไม่เท่าเทียมทางสังคมมีผลต่อการทุจริตคอร์รัปชันในจังหวัดชัยภูมิอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพความเหลื่อมล้ำและความไม่เท่าเทียมทางสังคมในจังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อศึกษาความเหลื่อมล้ำ ความไม่เท่าเทียมทางสังคม และปัจจัยอื่นๆที่มีผลต่อการทุจริตคอร์รัปชัน ในจังหวัดชัยภูมิ
3. เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำ ความไม่เท่าเทียม และการทุจริตคอร์รัปชันในจังหวัดชัยภูมิ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความเหลื่อมล้ำและความไม่เท่าเทียมทางสังคม

(Ludwig von Mises, 1966) นักเสรีนิยมสายคลาสสิก (Classical Liberal) และสายลิเบอเทเรียน (Libertarian) โดยทั่วไปจะไม่มีความเกี่ยวข้องกับความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ เนื่องจากเชื่อว่ารัฐควรปล่อยให้มนุษย์ทุกคนมีเสรีภาพที่จะทำอะไรเอง เพราะมองว่าเสรีภาพของปัจเจกคือคุณค่าและคุณธรรมที่สำคัญที่สุด ความยุติธรรมต้องอยู่บนพื้นฐานของเสรีภาพ รัฐมีหน้าที่อำนวยความสะดวก “ความเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมาย” โดยไม่ต้องสนใจว่าความเท่าเทียมดังกล่าวจะนำไปสู่ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจหรือไม่เพียงใด เนื่องจาก “กลไกตลาด” (ผลรวมของการกระทำโดยเสรีของปัจเจก) คือกลไกที่ดีที่สุดหรือมีข้อบกพร่องน้อยที่สุดแล้วในการสร้างประโยชน์สาธารณะ

ลูดวิก วอน มิเชส (Ludwig von Mises, 1966) ซึ่งมีชีวิตในช่วงปี (1881-1973) นักเศรษฐศาสตร์เสรีนิยมคลาสสิกผู้ทรงอิทธิพล เสนอในปี ค.ศ. 1949 ว่า “นักเสรีนิยมที่รณรงค์ความเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมายนั้นตระหนักดีว่า มนุษย์เกิดมาไม่เท่าเทียมกัน และความไม่เท่าเทียมกันนี้เองที่เป็นบ่อเกิดของการร่วมมือกันทางสังคมและอารยธรรม

ความยุติธรรมทางสังคม (Social Justice)

(Patrick Diamond, 2009), และ (Anthony Giddens, 1991) นักคิดจำนวนไม่น้อยมองว่าโครงสร้างสังคมทุกสังคมล้วนเป็นผลผลิตของความไม่เท่าเทียมและความอยุติธรรมในอดีตที่สะสมทับถมกันมานานหลายชั่วอายุคน นักเศรษฐศาสตร์แพทริกไดมอนด์ (Patrick Diamond, 2009) และ

นักสังคมวิทยา แอนโทนี กิดเดนส์ (Anthony Giddens, 1991) มองว่าสังคมแบบ “คุณธรรมนิยมสมบูรณ” Pure Meritocracy หมายถึงสังคมที่สมาชิกทุกคนเลื่อนฐานะได้ด้วยความสามารถของตนเองล้วนๆ ไม่ใช่ด้วยอภิสิทธิ์หรือเส้นสายใด) ที่ปราศจากการกระจายความมั่งคั่งไม่ใช่สังคมที่พึงปรารถนา เนื่องจากกลุ่มบุคคลที่ประสบความสำเร็จในรุ่นของตัวเองจะกลายเป็น “ชนชั้น” ที่ฝังรากลึกสำหรับคนรุ่นต่อไป เก็บความมั่งคั่งที่ตนสะสมเอาไว้เป็นทุนสำหรับลูกหลาน เมื่อเป็นอย่างนี้ลูกหลานของคนจนก็จะยิ่งเสียเปรียบคนรวยและความเหลื่อมล้ำก็จะยิ่งกว้างขวางขึ้นเรื่อยๆ เพียงเพราะพวกเขาเกิดมาในครอบครัวที่ยากจน นักคิดที่ทรงรศความยุติธรรมทางสังคมมองว่านี่คือความ อยุติธรรมทางสังคมที่ต้องหาทางบรรเทาหรือกำจัดให้ได้มากที่สุด

ความเสมอภาคทางสังคม

(Kurian, 2011:515) ความเสมอภาค (Equality) เป็นมโนทัศน์พื้นฐานที่สุดเรื่องหนึ่งไม่ว่าจะกล่าวในมิติทางการเมืองหรือในทางเศรษฐกิจ คนทั่วไปมักสับสนคำว่า “เสมอภาค” กับ “เหมือนกัน” (sameness) กล่าวคือ คิดว่าการรับรองความเสมอภาคของมนุษย์เท่ากับการทำให้มนุษย์ทุกคนเท่ากัน จนมักโต้แย้งว่าความเสมอภาคไม่มีทางเป็นไปได้ จึงควรทำความเข้าใจเบื้องต้นว่าหลักการของความเสมอภาค ไม่ได้และไม่เคยเรียกร้องให้มนุษย์ทุกคนต้องเหมือนกันหมด เพราะมนุษย์ย่อมแตกต่างกันเป็นธรรมชาติทั้งโดยชาติพันธุ์ รูปร่าง ผิวพรรณ เพศสภาพ บุคลิก ความเชื่อ ศาสนา วัฒนธรรม และอื่นๆ แต่ความต่างต่างนั้นไม่ได้เป็นเหตุผลทำให้

มนุษย์ต้องไม่เสมอภาคกัน เพราะความเสมอภาค (Equality) ตรงข้ามกับความไม่เสมอภาค (Inequality) ไม่ได้ตรงข้ามกับคำว่าความแตกต่าง (Difference) อย่างที่หลายคนทึกทัก นั่นหมายความว่า มนุษย์เราแตกต่างกันโดยธรรมชาติ แต่ก็สามารถและควรเท่าเทียมกันได้ (Different but Equal) ดังนั้นเมื่อกล่าวว่า คนเสมอภาคกัน จึงไม่ได้หมายความว่าคนเหมือนกันทุกด้านไม่ว่าจะเป็นชาติตระกูล หน้าตา ความสามารถ สติปัญญา แต่การที่บอกว่าเสมอภาคกันมีความหมายว่า มนุษย์เท่าเทียมกันทั้งในความเป็นมนุษย์ และตามกฎหมายของรัฐ (Kurian, 2011:515) ดังที่มีวลีสำคัญที่สะท้อนความเสมอภาคคือ “Equality Before the Law” ซึ่งหมายความว่าบุคคลทุกผู้ทุกนามย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเป็นธรรม หรือความเสมอภาคกัน

แนวคิดเกี่ยวกับการทุจริต คอร์รัปชัน

(ศุภชัย ยาวะประภาส, 2544) ได้จำแนกคอร์รัปชันออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการใช้ตำแหน่งหน้าที่การงานคอร์รัปชัน หมายถึง การใช้อำนาจหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนตัวโดยมิชอบ เป็นเรื่องของการรับเงินหรือสิ่งมีค่าเป็นเงิน
2. ด้านที่กระทบกระเทือนต่อผลประโยชน์ของส่วนรวม คอร์รัปชันหมายถึง การกระทำของผู้มีอำนาจที่ถูกชักนำด้วยเงินหรือสิ่งตอบแทนอื่นซึ่งไม่พึงจะมีสิทธิได้รับตามกฎหมาย โดยให้ประโยชน์แก่ผู้ให้สิ่งตอบแทนนั้น

3. ด้านกฎหมาย คอรัปชั่นตามกฎหมาย หมายถึง คอรัปชั่นของฝ่ายบริหารหรือรัฐบาล เกิดขึ้นก็ต่อเมื่อการไหลเวียนของรายรับของรัฐบาล หรือรายได้ประชาชาติไปในทิศทางที่เป็นการเพิ่มความมั่นคงส่วนบุคคลให้กับสมาชิกของรัฐบาล ชุดนั้นๆ ซึ่งนับว่าเป็นการกระทำซึ่งผิดกฎหมาย

4. ด้านศีลธรรมคอรัปชั่น หมายถึง การกระทำซึ่งละเมิดหลักแห่งศีลธรรมในเรื่องต่างๆ

แนวคิดทฤษฎีวิพากษ์ของมาร์กซิสม์

(เสกสรรค์ พายะรังษี, 2556)

การวิเคราะห์ประวัติศาสตร์ของมาร์กนั้น วางอยู่บนความแตกต่างระหว่าง ปัจจัยการผลิต ซึ่งหมายถึงสิ่งของเช่นที่ดินหรือทรัพยากรธรรมชาติ รวมไปถึงเทคโนโลยี ที่จำเป็นต่อการผลิตสินค้าที่เป็นวัตถุ และ ความสัมพันธ์เชิงสังคมของการผลิต ที่กล่าวได้ว่าเป็นความสัมพันธ์เชิงสังคมที่ผู้คน ถูกดึงเข้าไปรวม เมื่อเขาได้เป็นเจ้าของและได้ใช้ ปัจจัยการผลิต ปัจจัยสองประการนี้รวมเป็น รูปแบบการผลิต มาร์กสังเกตว่าในสังคมหนึ่ง รูปแบบการผลิตนั้นมีการเปลี่ยนแปลงไปเรื่อย สำหรับสังคมทางยุโรปนั้นมีรูปแบบในการพัฒนา โดยเริ่มจากรูปแบบการผลิตแบบศักดินา ไปจนถึง รูปแบบการผลิตแบบทุนนิยม โดยทั่วไปแล้ว มาร์กเชื่อว่าปัจจัยการผลิตนั้นเปลี่ยนแปลงได้ รวดเร็วกว่าความสัมพันธ์ของการผลิต ยกตัวอย่างเช่นเราได้พัฒนาเทคโนโลยีใหม่ เช่น อินเทอร์เน็ต แต่ต้องใช้เวลาหลังจากนั้น ก่อนที่เราจะได้พัฒนากฎหมายที่ควบคุมเทคโนโลยีนั้น สำหรับมาร์กแล้วการไม่เข้ากันของฐานทาง เศรษฐกิจกับ โครงสร้างส่วนบน (superstructure) ทางสังคม คือสิ่งที่ทำให้เกิดความระส่ำระสายและ

ความขัดแย้งในสังคมในการพิจารณาความสัมพันธ์ เชิงสังคมของการผลิตนั้น มาร์กไม่ได้มองแค่ความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกแต่ละคน แต่ยังรวมไปถึง ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคน หรือ กลุ่มชนชั้น มาร์กมิได้นิยาม “ชนชั้น” ขึ้นมาโดยอาศัยใช้เพียง แค่การบรรยายแบบอัตวิสัย (subjective) เท่านั้น หากแต่ว่าเขายังพยายามจะนิยามชนชั้นด้วย เงื่อนไขที่เป็นแบบวัตถุวิสัย (objective) ด้วย เช่น การเข้าถึงทรัพยากรในการผลิต

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อารยะ ปรีชาเมตตา และคณะ.(2555). ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “พลวัตการเปลี่ยนแปลง เศรษฐกิจไทยในเชิงพื้นที่กับปัญหาความเหลื่อมล้ำ” ผลการศึกษาพบความเชื่อมโยงกันระหว่าง ปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคมไทยกับลักษณะ เฉพาะตัวของปัจจัยเชิงสถานที่ที่เปลี่ยนแปลงไป ตามยุคสมัยโดยการศึกษาได้ใช้หลักฐานงานเขียน เชิงประวัติศาสตร์มาร่วมวิเคราะห์ควบคู่กับทฤษฎี เศรษฐศาสตร์สมัยใหม่เนื่องจากว่าช่วงเวลาดังกล่าวยังไม่มีการจัดทำฐานข้อมูลสถิติที่เกี่ยวข้อง อย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ยังมีผลการศึกษาใน ประเด็นเรื่องความเหลื่อมล้ำทางด้านการศึกษา และความเหลื่อมล้ำในเชิงพื้นที่

พรเทพ จันทรนิภ.(2558).ได้ทำการวิจัย เรื่อง“การพัฒนารูปแบบการป้องกันการทุจริต คอรัปชั่นในภาครัฐเพื่อการบริหารจัดการบ้านเมือง ที่ดีในสังคมไทย” โดยวัตถุประสงค์ในการวิจัย เพื่อวิเคราะห์สาเหตุและพัฒนารูปแบบการป้องกันการ ทุจริตคอรัปชั่นในภาครัฐ เพื่อการบริหาร จัดการบ้านเมืองที่ดีในสังคมไทย ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุของการทุจริตคอรัปชั่นในภาครัฐมาจาก

กฎหมายหรือระเบียบการปฏิบัติงานมีช่องว่างขาดผู้นำที่เป็นแบบอย่างที่ดี การใช้อำนาจของนักการเมือง ระเบียบปฏิบัติของหน่วยงานราชการมีหลายขั้นตอน กระบวนการคัดเลือกบุคลากรเข้าสู่ระบบเน้นด้านความรู้ไม่มุ่งเน้นด้านคุณธรรมจริยธรรม มีระบบอุปถัมภ์ในหน่วยงานราชการ ข้าราชการขาดคุณธรรมจริยธรรม มีรายได้น้อยไม่เพียงพอต่อการครองชีพ และประชาชนมีส่วนสนับสนุนให้เกิดการคอร์รัปชันเพื่อลดขั้นตอนการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ จากข้อค้นพบดังกล่าว รูปแบบการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันเพื่อการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีในสังคมไทยควรมีหลักการคือสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาต้องมีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังจิตสำนึกด้านคุณธรรมจริยธรรม อบรมสั่งสอนเด็กและเยาวชนให้มีคุณธรรมจริยธรรม ความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย และความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ผู้บริหารประเทศและผู้บริหารองค์กรต้องประพฤติตัวเป็นแบบอย่างที่ดี นอกจากนี้คนในสังคมต้องเปลี่ยนทัศนคติและความเชื่อโดยให้การเคารพยกย่องคนดีมีคุณธรรมรวมทั้งสื่อมวลชนต้องยกย่องชมเชยผู้ที่ประพฤติดี กำหนดเกณฑ์มาตรฐานระดับสูงในการคัดเลือกบุคลากรเข้าสู่ระบบ และองค์กรต้องสร้างและปลูกฝังจิตสำนึกด้านคุณธรรมให้กับบุคลากร จัดอบรมสัมมนา มีกลไกการติดตามและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ

จตุรงค์ บุญยรัตนสุนทร.(2558).ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง“การสร้างความเข้มแข็งที่มิจัยขององค์กรคนพิการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคม”โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อให้คำแนะนำปฎิภาาจัดกระบวนการสนับสนุน การส่งเสริม

องค์กรคนพิการและผู้ดูแลคนพิการให้สามารถทำการวิจัยด้วยตนเองได้อย่างมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ 2. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรคนพิการ และผู้ดูแลคนพิการใช้ผลการวิจัยในการสร้างการเปลี่ยนแปลงระดับนโยบายและพัฒนาระบบบริการเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการและ 3.เพื่อพัฒนาความเข้มแข็งงานวิจัยด้านคนพิการด้วยการเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลไกการบริหารจัดการงานวิจัยและกลไกเชิงโครงสร้างองค์กรเครือข่ายเพื่อดำเนินงานวิจัยให้สามารถใช้ประโยชน์ได้จริง ผลการวิจัยพบว่าโครงการวิจัยย่อย 8 โครงการ สามารถตอบคำถามการวิจัยที่ตั้งไว้ได้ชัดเจน บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้และสามารถนำผลการวิจัยไปสู่การปฏิบัติได้ทุกโครงการ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้คือ1.องค์กร คนพิการมีความรู้ความสามารถในการทำงานวิจัยและ2.การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมและการวิจัยเพื่อท้องถิ่นสามารถช่วยสร้างความเข้มแข็งให้นักวิจัยคนพิการได้จากผลของการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะให้กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการควรให้ความสำคัญในการใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือในการเสริมพลังผ่านการศึกษาเรียนรู้และใช้ความรู้จากการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบคุณภาพชีวิต องค์กรคนพิการ องค์กรของผู้ดูแลคนพิการ ควรใช้การวิจัยเพื่อท้องถิ่น และกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาความเข้มแข็งองค์กรและการสร้างองค์ความรู้ในการจัดการปัญหาความพิการ โดยควรมีการขยายการวิจัยให้ไปยังองค์กรคนพิการและองค์กรของผู้ดูแลคนพิการให้ครบทุกประเภทความพิการ

การดำเนินการวิจัย

ขอบเขตในด้านเนื้อหา

- ทำการศึกษาลักษณะสภาพความเหลื่อมล้ำและความไม่เท่าเทียมทางสังคมในจังหวัดชัยภูมิ

- ศึกษาถึงปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อการทุจริตคอร์รัปชันในจังหวัดชัยภูมิ

- หาแนวทางในการแก้ไข ปัญหาความเหลื่อมล้ำ ความไม่เท่าเทียมและการทุจริตคอร์รัปชัน ในจังหวัดชัยภูมิ

ขอบเขตด้านเวลา

ทำการศึกษาวิจัยตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2559 – เดือนกันยายน พ.ศ. 2560

ขอบเขตด้านพื้นที่ ทำการศึกษาวิจัยในพื้นที่ จังหวัดชัยภูมิ

ขอบเขตด้านประชากร (ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง) ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ ประชากรในจังหวัดชัยภูมิ ที่ได้สัญชาติไทย จากจำนวนประชากรทั้งหมด 1,127,423 คน โดยการคำนวณจากสูตร ของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2551)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n แทน ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

e แทน ระดับของความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นได้

N แทน ขนาดประชากร

แทนค่าในสูตร

$$n = \frac{1,127,423}{1 + (1,127,423)(0.05)^2} = 400$$

ดังนั้นขนาดกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ต้องการคือ 400 คน โดยการสุ่มอย่างง่ายจากประชากรใน 16 อำเภอ ของจังหวัดชัยภูมิ เฉลี่ยอำเภอละ 25 คน

วิธีการเก็บและการวิเคราะห์ข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ได้แก่ แบบสัมภาษณ์โดยแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา แหล่งที่พัก

ตอนที่2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความเหลื่อมล้ำและความไม่เท่าเทียมทางสังคมที่มีผลต่อการทุจริตคอร์รัปชัน ในจังหวัดชัยภูมิ

ตอนที่3 ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นเพิ่มเติม เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ หลังจากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความจากเนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์

คำถามการวิจัย

อะไรมีผลต่อความเหลื่อมล้ำและความไม่เท่าเทียมทางสังคมที่มีผลต่อการทุจริตคอร์รัปชันในจังหวัดชัยภูมิ

สมมติฐานการวิจัย

แนวคิดทุนนิยม,ระบบอุปถัมภ์, การติดสินบน, เศรษฐกิจชุมชน และผู้นำมีผลต่อความเหลื่อมล้ำและความไม่เท่าเทียมทางสังคมที่มีผลต่อการทุจริตคอร์รัปชันในจังหวัดชัยภูมิ

การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

การทดสอบแบบสัมภาษณ์(Pretest) โดยการนำแบบสัมภาษณ์ไปให้กลุ่มประชากรที่มีลักษณะคล้ายกันกรอกข้อมูลก่อนที่จะมีการสัมภาษณ์จริง หลังจากนั้นนำแบบสัมภาษณ์มาแก้ไขในข้อบกพร่องต่างๆโดยการตรวจสอบแบบสัมภาษณ์จาก ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา

(สุรพล กาญจนะจิตรา,2549) โดยนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านพิจารณาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ยตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ถ้าคำนวณค่าเฉลี่ยได้ตั้งแต่ 0.5 ถึง 1.0 แสดงว่าแบบสัมภาษณ์นั้นมีความเที่ยงตรง สำหรับข้อที่น้อยกว่า 0.5 ผู้วิจัยได้นำไปปรับปรุงแก้ไขใหม่ให้ดีขึ้น และในการหาครั้งนี้ได้ค่าเฉลี่ย 0.6

สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและอภิปรายผล

1. ในจังหวัดชัยภูมิยังมีความแตกต่างในด้านรายได้ หนี้สินเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะหนี้ในระบบส่งผลให้ช่องว่างระหว่างรายได้ของคนจนและคนรวยในจังหวัดชัยภูมิเพิ่มขึ้น คนรวยที่ควบคุมเศรษฐกิจของจังหวัดชัยภูมิจะเป็นกลุ่มลูกหลานเจ้าเมืองชัยภูมิ และกลุ่มพ่อค้าที่มีเชื้อสายจีนที่บางส่วนแต่งงานกันเพื่อผลประโยชน์ทางธุรกิจประชากรในจังหวัดชัยภูมิส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างและเกษตรกรรม

ความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษายังมีประชากรบางส่วนไม่ได้รับการศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษาเนื่องจากฐานะยากจนจบการศึกษาเพียงประถมศึกษาและต้อง

ทำงานในโรงงานและรับจ้างทั่วไปเช่นตัดอ้อยบางคนต้องย้ายไปทำงานยังจังหวัดอื่นเช่น ะยอง ชลบุรี กรุงเทพมหานคร

ความเหลื่อมล้ำด้านการรักษาพยาบาลมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดเจน คนรวยรักษาโรงพยาบาลเอกชนคนจนรักษาโรงพยาบาลรัฐบาล ถ้าจนมากหนอยก็รักษาตามมีตามเกิด ต้มยาหม้อรักษากันเองหรือใช้พืชสมุนไพรในการรักษา คุณภาพชีวิตแตกต่างกันอย่างชัดเจน

ความเหลื่อมล้ำด้านสังคม ยังมีคนชัฏภูมิเป็นจำนวนมากที่ไม่มีที่ดินทำกินต้องเช่าที่ดินในการทำกิน โดนเอาไรต์เอาเปรียบ ที่สำคัญยังมีคนชัฏภูมิอีกเป็นจำนวนมากที่ยังไม่ได้สัญชาติไทย การเข้าถึงบริการของรัฐก็มีขีดจำกัดเนื่องจากไม่มีบัตรประชาชน ไม่สามารถรับสิทธิต่างๆที่รัฐยื่นให้ได้ แม้กระทั่งการรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุก็ไม่สามารถรับได้เนื่องจากไม่มีสัญชาติไทยและไม่มีบัตรประชาชน คนรวยที่มีฐานะดีในจังหวัดชัยภูมิมักจะส่งลูกหลานไปเรียนยังเมืองใหญ่ เช่น ขอนแก่น นครราชสีมา กรุงเทพมหานคร ฯลฯ ในขณะที่คนจนเรียนโรงเรียนวัดตามบ้าน เรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏ แต่บุคคลเหล่านี้กลับกลายมาเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาจังหวัดชัยภูมิในปัจจุบัน นอกจากนี้ยังมีปัญหาข้าราชการเลือกข้าง เลือกที่รักมักที่ชัง รับสินบน ทูจริตคอร์รัปชั่น เอื้อประโยชน์พวกพ้อง

ผลกระทบที่เกิดจากความเหลื่อมล้ำความไม่เท่าเทียมทางสังคมและการทุจริตคอร์รัปชั่นในจังหวัดชัยภูมิ ได้แก่ ประชาชนได้รับการศึกษาไม่ทั่วถึง บางคนขาดโอกาสในการศึกษาต่อระดับที่สูงขึ้นทำให้ประชากรในจังหวัดชัยภูมิไม่มีคุณภาพ เสียโอกาสในการประกอบอาชีพที่มีรายได้สูงหรือเพียงพอต่อการดำรงชีพ ต้องอพยพ

ไปทำงานจังหวัดอื่นที่มีรายได้สูงกว่า ส่งผลให้เกิดปัญหาทางด้านครอบครัว ได้แก่ ปัญหาครอบครัว ขาดความอบอุ่น เยาวชนติดยาเสพติด ท้องก่อนวัยเรียน ทำแท้ง ซ้ำซ้อนขึ้น ความรุนแรงในครอบครัว เนื่องจากผู้ปกครองต้องอพยพไปทำงานยังจังหวัดอื่นจึงไม่มีเวลาในการอบรมสั่งสอนบุตรหลาน เด็ก เยาวชน ขาดที่พึ่งที่ปรึกษา โดยเพื่อนมีส่วนสำคัญในการทำให้เยาวชนเกิดการเลียนแบบในสิ่งที่ไม่ดี ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ เมื่อรายได้แตกต่างกัน สภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในจังหวัดชัยภูมิก็มีความแตกต่างกันคนรวยมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี คนจนต้องดิ้นรนเพื่อให้มีสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศในระยะยาวรัฐต้องสูญเสียงบประมาณในการช่วยเหลือคนจนหรือผู้ที่มีรายได้น้อย ผ่านโครงการช่วยเหลือสวัสดิการของรัฐ และเป็นช่องทางในการทุจริตของผู้มีอำนาจได้ง่าย ผลกระทบด้านสังคมได้แก่ปัญหาอาชญากรรม การลักทรัพย์ การชิงทรัพย์ ปล้น ชก ช่มชู้ การค้า ยาเสพติดและสิ่งผิดกฎหมายต่างๆ รู้สึกถูกเอารัดเอาเปรียบไม่ได้รับความเป็นธรรม ต่อต้านการทำงานของภาครัฐ ความขัดแย้งกันในสังคม ผลกระทบด้านการรักษาพยาบาล การเข้าถึงบริการด้านการรักษาพยาบาลของรัฐไม่ทั่วถึง ยาที่ได้รับเป็นยาคุณภาพต่ำ สุขภาพประชาชนย่ำแย่อายุสั้นลง ชีวิตความเป็นอยู่แย่ลง เชื่อมโยงไปถึงสูญเสียโอกาสในการทำงานทำให้ไม่มีรายได้มาใช้จ่ายในการรักษาตนเองจากโรคภัยต่างๆ รัฐต้องสูญเสียงบประมาณจำนวนมากในการอุดหนุนการรักษาพยาบาลของรัฐในโรงพยาบาลต่างๆ ประชาชนที่มีรายได้ดีได้รับประโยชน์จากบริการของรัฐดีกว่าประชาชนที่มีรายได้ต่ำ

2. ความเหลื่อมล้ำ ความไม่เท่าเทียมทางสังคม และปัจจัยอื่นๆที่มีผลต่อการทุจริตคอร์รัปชัน ในจังหวัดชัยภูมิ มีลักษณะดังนี้คือ เมื่อมีความเหลื่อมล้ำเกิดขึ้นก็จะเกิดการเปรียบเทียบกันว่าทำไมคนอื่นมีทำไมเราไม่มี ทำอย่างไรเราถึงจะมีเหมือนคนอื่นโดยลืมนึกถึงไปว่าช่องทางที่จะทำให้มีนั้นถูกต้องถูกกฎหมายหรือผิดคุณธรรมจริยธรรมหรือไม่ ในที่สุดก็เกิดการทุจริตคอร์รัปชันเพื่อที่จะให้ตนเองมีเหมือนคนอื่น กระทำทุกวิถีทางเพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ตนเองต้องการ เช่น บ้าน รถ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ตลอดจนทรัพย์สินเงินทอง สินค้าฟุ่มเฟือยต่างๆ การแบ่งชนชั้นมีส่วนสำคัญในการก่อให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน ยิ่งสังคมมีความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจสูงก็จะส่งผลให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันสูงตามไปด้วย ทั้งนี้เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของตนเองและสังคมเนื่องจากสังคมยกย่องคนรวย อาจกล่าวได้ว่าความเหลื่อมล้ำในด้านต่างๆเป็นสาเหตุของการทุจริตคอร์รัปชันนั่นเอง

ส่วนปัจจัยอื่นๆที่มีผลต่อการทุจริตคอร์รัปชัน ในจังหวัดชัยภูมิ ได้แก่

แนวคิดทุนนิยม เนื่องจากทุนนิยมให้ความสำคัญกับวัตถุนิยมและเงินตรา ยกย่องให้เกียรติคนรวยในขณะที่เดียวกันก็ดูถูกคนจน

ระบบอุปถัมภ์ เนื่องจากเป็นค่านิยมของสังคมไทย ที่ให้ความสำคัญกับเครือญาติพวกพ้อง ผลประโยชน์ต่างตอบแทน เส้นสาย

การติดสินบน เนื่องจากมีการสัญญาว่าหากช่วยเหลือตนเองจะตอบแทนการช่วยเหลืออะไรบ้าง ซึ่งเป็นช่องทางสำคัญในการทุจริต

เศรษฐกิจชุมชน เนื่องจากหากเศรษฐกิจในชุมชนดีโอกาสในการทุจริตก็จะน้อยตามไปด้วย

หรือไม่มีเลย แต่หากเศรษฐกิจในชุมชนไม่ดี สินค้าเกษตร และผลิตภัณฑ์ชุมชนราคาตกต่ำ ก็จะส่งผลให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันมากขึ้นตามไปด้วย

คนในชุมชนเกิดความขัดแย้งกันในเรื่อง ต่างๆ เมื่อเกิดความขัดแย้งกัน ก็เกิดการขัดกัน ซึ่งดีชิงเด่นกัน เล่นพรรคเล่นพวกกัน เกิดการทุจริตคอร์รัปชันได้ง่าย

ผู้นำ เนื่องจากผู้นำชุมชนหรือแม่กระทั้งข้าราชการระดับสูงหัวหน้าหน่วยงานต่างๆ ตลอดจนผู้นำทางการเมือง นักการเมืองท้องถิ่นและระดับชาติ มีส่วนสำคัญในการก่อให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน เนื่องจากมีโอกาสในการเข้าถึงบริการต่างๆ ของรัฐ เข้าถึงงบประมาณมีมากกว่าประชาชนโดยทั่วไป ครอบครองขาดความอบอุ่นมีการทะเลาะวิวาทกันในครอบครัว เนื่องจากครอบครัวยมีส่วนสำคัญ เป็นอย่างมากที่เป็นสาเหตุของการทุจริตคอร์รัปชัน

3. แนวทางในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำ ความไม่เท่าเทียม และการทุจริตคอร์รัปชันในจังหวัดชัยภูมิ ได้แก่ รัฐควรมีมาตรการส่งเสริมเป็นพิเศษเพื่อให้คนจนและคนรวยมีคุณภาพชีวิตที่ใกล้เคียงกัน เช่น ถ้าคนจนหรือคนที่มีรายได้น้อยให้รักษาพยาบาลฟรี หรือเรียนฟรี เป็นต้น ส่งเสริมการประกอบอาชีพต่างๆ แก่ประชาชนและการอบรมให้ความรู้ในการประกอบอาชีพแก่ประชาชน ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐให้มากขึ้น แนะนำการทำบัญชีครัวเรือนแก่ประชาชน เช่น บัญชีรายรับรายจ่าย ของประชาชนในแต่ละเดือน การให้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำแก่คนจนและคนที่มีรายได้น้อย ที่สำคัญรัฐควรพึงเสียงประชาชนว่าประชาชน

ต้องการอะไร จะได้แก้ไขปัญหาคำตรงจุด เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น ในสิ่งที่ประชาชนต้องการ ในขณะที่เดียวกันก็เปิดโอกาสให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้วิพากษ์วิจารณ์ความเหมาะสมของนโยบายที่ภาครัฐให้ความช่วยเหลือว่ามีความเหมาะสมกับประชาชนและตรงตามความต้องการของประชาชนในแต่ละกลุ่มหรือไม่ ซึ่งรัฐบาลต้องมีการเปิดกว้างและยอมรับฟังข้อเสนอแนะและความคิดเห็นที่แตกต่าง ระดมความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนในการแก้ไขปัญหา ร่วมกัน ขยายโอกาสทางการศึกษาให้ครอบคลุมประชากรมากขึ้นโดยเฉพาะการศึกษานอกระบบ เร่งรัดการจัดเก็บภาษีของคนรวยให้ได้ตรงตามเป้าและอาจเพิ่มการเก็บภาษีของคนรวยบางประเภท เช่น ภาษีมรดกเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ในด้านรายได้ ส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนและการสร้างงานในชุมชน เพื่อลดการทำงานในจังหวัดอื่นๆ เพื่อที่พ่อแม่ผู้ปกครองจะได้มีเวลาในอบรมสั่งสอน เลี้ยงดูบุตรหลาน เป็นการลดปัญหาด้านสังคมลง แนวทางในการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในจังหวัดชัยภูมิ ได้แก่ ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด หากมีการกระทำความผิดต้องได้รับการลงโทษตามกฎหมายเหมือนกันไม่ว่าจะเป็นคนรวยหรือคนจน ผู้มีอำนาจข้าราชการ นักการเมืองปฏิบัติหน้าที่ตรงไปตรงมาไม่เลือกข้าง มีหน่วยงานภาครัฐเข้ามาควบคุมตรวจสอบชัดเจน เปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐโดยประชาชนให้มากขึ้น การออกกฎหมายป้องกันและลงโทษผู้กระทำความผิดในการทุจริตคอร์รัปชัน การใช้จ่ายงบประมาณของภาครัฐโดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเป็นที่เปิดเผย ตรวจสอบได้ ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับรู้และวางแผนในการ

ใช้จ่ายเงินของรัฐ ในขณะที่เดียวกันบุคลากรของรัฐ ก็จะต้องได้รับการดูแลด้านสวัสดิการ เงินเดือน จากรัฐที่ดีและเพียงพอ เพื่อไม่ให้มีแรงจูงใจในการทุจริตคอร์รัปชัน ส่งเสริมการอบรมคุณธรรม จริยธรรมแก่บุคลากรของรัฐ ข้าราชการ นักการเมือง ประชาชนให้มีคุณธรรมและจริยธรรม มีธรรมาภิบาล รู้สึกเกรงกลัวและละอายต่อบาป ซึ่งให้เห็นถึง ผลกระทบโทษ ผลเสียและอันตรายที่เกิดจากการทุจริตคอร์รัปชัน กำหนดให้มีการรายงานการใช้จ่าย เงินประจำปีแก่ประชาชนและท้องถิ่นให้รับรู้ ถึงแนวทางในการใช้จ่ายเงินและความคุ้มค่าของ เงินและงบประมาณที่ใช้ไป ไม่ให้ความสำคัญ กับทุนนิยมและวัตถุนิยมเกินไปแต่ส่งเสริม ความเอื้ออาทรและการแบ่งปันในสังคมแทน

ข้อเสนอแนะ

รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรแก้ไข ปัญหาความเหลื่อมล้ำในด้านต่างๆของประชาชน อย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม ในขณะที่เดียวกันก็ต้อง ป้องกันแก้ไขปัญหาทุจริตคอร์รัปชันไปพร้อมๆ กันด้วย แนวทางในการแก้ไขปัญหาคือความเหลื่อมล้ำ

ควรรับฟังความต้องการและความคิดเห็นของ ประชาชนในพื้นที่ ว่าประชาชนมีความต้องการ อะไร อยากให้ภาครัฐช่วยเหลืออะไร ภาครัฐและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้แก้ไขปัญหาดังตรงจุด นอกจากนี้ควรส่งเสริมสวัสดิการของข้าราชการและ เจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีสวัสดิการและคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เพื่อเป็นการลดแรงจูงใจในการ ทุจริตคอร์รัปชัน นอกจากนี้ควรมีการขยายโอกาส ทางการศึกษาโดยเฉพาะการศึกษานอกระบบให้ กับประชาชนมากขึ้น การอบรมและให้คำแนะนำ ในการประกอบอาชีพแก่ประชาชน การให้คำแนะนำ ในการจัดทำบัญชีครัวเรือนรายรับรายจ่ายแก่ ประชาชน ปลุกจิตสำนึกในการรักชาติ ปลุกฝัง ค่านิยมไม่โกง ให้ประชาชนรู้สึกผิดชอบชั่วดี รักประเทศชาติ ส่วนรวมมากกว่ารักตนเอง มีความเกรงกลัวและละอายต่อบาปหากมีการ ทุจริตคอร์รัปชันขึ้น และพ่อแม่ผู้ปกครองผู้นำชุมชน ข้าราชการเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตลอดจนนักการเมือง ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชนคนรุ่นหลังให้โต ขึ้นไม่โกง ไม่ทุจริตคอร์รัปชัน รู้จักแบ่งปัน เอื้อเฟื้อ มีน้ำใจแก่กัน

บรรณานุกรม

- จตุรงค์ บุญยรัตนสุนทร.(2558).“การสร้าง ความเข้มแข็งทีมวิจัยขององค์กรคนพิการเพื่อลด ความเหลื่อมล้ำในสังคม”.กรุงเทพฯ.สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- พรเทพ จันทนิม.(2558).“การพัฒนา รูปแบบการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในภาครัฐเพื่อการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีในสังคมไทย”.กรุงเทพฯ.วารสารเกษมบัณฑิต ปีที่ 16 ฉบับที่ 1 มกราคม- มิถุนายน 2558.
- พิชิต ฤทธิ์จัญญ.(2551).ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ.สำนักพิมพ์ เข้า ออฟ เคอร์มส์.
- ศุภชัย ยาวะประภาษ.(2544).โครงการ คอร์รัปชันและการซื้อขายตำแหน่งในทศนะข้าราชการ: รายงานฉบับสมบูรณ์.ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เสกสรรค์ ทายะรังษี.(2556).**เอกสารรายวิชาสัมมนาการสื่อสาร1.หลักสูตร ปร.ด. (การสื่อสาร) มหาวิทยาลัย**
นเรศวร.

สุรพล กาญจนะจิตรา.(2549).**ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์.**กรุงเทพฯ.สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

อารยะ ปรีชาเมตตา,เฉลิมพงษ์ คงเจริญธร, ปิติตล,วรรณวิภางค์ มานะโชติพงษ์, พรเทพ เบญญาอภิกุล,
Bui Thi Minh Tam.(2555). **“พลวัตการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจไทยในเชิงพื้นที่กับปัญหา**
ความเหลื่อมล้ำ”.กรุงเทพฯ.สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

Anthony Giddens.(1991).**The Constitution of Society Polity Press.UK.**

Kurian, George Thomas.(2011).**The encyclopedia of political science.** Washington: CQ Press.

Ludwig von Mises.(1966).**Human Action: A Treatise on Economics.**Chicago: Regnery.

Patrick Diamond.(2009). **Social Justice in the Global Age,**Olaf Cramme, Polity Press.UK.

ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการระบบคุณภาพ ในโรงเรียนมาตรฐานสากล

School Administrator's Managerial Skills Affecting Quality System Management in World-Class Standard Schools

กมลมัลย์ ไชยศิริธัญญา

Kamolmal Ckaisirithanya

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Faculty of Education, Bangkokthonburi University

e-mail: kamol1456@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับทักษะการบริหารของผู้บริหารในโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับการบริหารจัดการระบบคุณภาพในโรงเรียนมาตรฐานสากล และทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 57 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 50 โรงเรียน มีหน่วยวิเคราะห์เป็นโรงเรียน โดยผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 5 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และหัวหน้ากลุ่มสาระ รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 250 โดยได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย ใช้แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้รับแบบสอบถามกลับมา 45 โรงเรียน 225 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่ออธิบายลักษณะของตัวแปรด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้อนุมานสถิติเพื่อประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า

- 1) ระดับทักษะการบริหารของผู้บริหารในโรงเรียนมาตรฐานสากลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยเป็นรายด้านดังนี้ ทักษะด้านความคิดรวบยอด ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านการศึกษาและการสอน ทักษะด้านเทคนิค และทักษะด้านความรู้ความคิดตามลำดับ
- 2) ระดับการบริหารจัดการระบบคุณภาพในโรงเรียนมาตรฐานสากลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยเป็นรายด้านดังนี้ การนำองค์การ การมุ่งเน้นทรัพยากรมนุษย์ การวัดการวิเคราะห์และการจัดการความรู้ การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผลลัพธ์การดำเนินงาน การมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ และการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ตามลำดับ

3) ทักษะการบริหารของผู้บริหารในภาพรวมทุกด้านส่งผลต่อการบริหารจัดการระบบคุณภาพในโรงเรียนมาตรฐานสากล โดยสามารถร่วมกันทำนายการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากลในภาพรวมได้ร้อยละ 79 เรียงลำดับตามอิทธิพลของการส่งผลเป็นรายด้านดังนี้ 1) ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านการศึกษาและการสอน ทักษะด้านมนุษย และทักษะด้านความคิดรวบยอด ส่งผลต่อการนำองค์การ 2) ทักษะด้านการศึกษาและการสอน ทักษะด้านเทคนิค และทักษะด้านความรู้ความคิด ส่งผลต่อการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ 3) ทักษะด้านการศึกษาและการสอน และทักษะด้านความรู้ความคิด ส่งผลต่อการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) ทักษะด้านการศึกษาและการสอน ทักษะด้านความรู้ความคิด ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านมนุษย และทักษะด้านความคิดรวบยอด ส่งผลต่อการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 5) ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านการศึกษาและการสอน ทักษะด้านมนุษย ทักษะด้านความคิดรวบยอด และทักษะด้านความรู้ความคิด ส่งผลต่อการมุ่งเน้นทรัพยากรมนุษย์ 6) ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านความรู้ความคิด ทักษะด้านมนุษย และทักษะด้านความคิดรวบยอด ส่งผลต่อการมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ และ 7) ทักษะด้านความรู้ความคิด ทักษะด้านการศึกษาและการสอน และทักษะด้านเทคนิค ส่งผลต่อผลลัพธ์การดำเนินงานตามลำดับ

คำสำคัญ: ทักษะการบริหาร, การบริหารจัดการระบบคุณภาพ

ABSTRACT

The objectives of this research were to study 1) the level of school administrator's managerial skills , 2) the level of the quality system management, and 3) the school administrator's managerial skills affecting quality system management in world - class standard schools. The population of the research included 57 world - class standard schools and the samples were 50 world - class standard schools. The unit of analysis was school. The respondents of each school were school administrator, deputy school administrators, and head teachers; 5 respondents of each school, in total of 250 respondents. The research instrument was a five-level rating scale questionnaire. The received questionnaires were from 45 schools, 225 respondents, in total of 90% response. The descriptive statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation, as well as the inferential statistics was Stepwise Multiple Regression Analysis.

The research findings revealed as follows:

1. The level of school administrator's managerial skills in world - class standard schools was at high level, as a whole. When considering at individual aspect, they were ranked by the

descending orders of mean as follows; conceptual skill, human skill, education and instructional skill, technical skill, and cognitive skill respectively.

2. The level of quality system management in world - class standard schools was at high level, as a whole. When considering at individual aspect, they were ranked by the descending orders of mean as follows; organization leading, human resources focus, measurement analysis and knowledge management, customers and stakeholders focus, performance outcome, process management, and strategic planning.

3. The school administrator's managerial skills affected quality system management in world-class standard schools which could predict quality system management as a whole at 79 %. When considering with influential predictors individually, the findings were ranked by the descending order as follows; 1) technical skill, education and instructional skill, human skill, and conceptual skill affected organization leading, 2) education and instructional skill, technical skill, and cognitive skill affected strategic planning, 3) education and instructional skill, and cognitive skill affected customers and stakeholders focus, 4) education and instructional skill, cognitive skill, technical skill, human skill, and conceptual skill affected measurement analysis and knowledge management, 5) technical skill, education and instructional skill, human skill, conceptual skill, and cognitive skill affected human resources focus, 6) technical skill, cognitive skill, human skill, and conceptual skill affected process management, and 7) cognitive skill, education and instructional skill, and technical skill affected performance outcome respectively.

Keywords: managerial skills, quality system management

บทนำ

ในปัจจุบันระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการสื่อสาร ทำให้สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วมากขึ้น การเมืองแบบเสรีประชาธิปไตยเป็นที่นิยมยอมรับกันทั่วโลก ประเทศไทยจะมีความสัมพันธ์กับชุมชนโลกบนพื้นฐานของศักดิ์ศรีและความเท่าเทียมกัน จะมีความสามารถในการแข่งขันและร่วมมือกับประชาคมโลกได้ต่อเมื่อเรามีการ

ปรับเปลี่ยนแนวทางการจัดการศึกษาให้สามารถพัฒนาคนและสังคมไทยให้มีสมรรถนะในการแข่งขัน มีคุณภาพสูงขึ้น รู้จักเลือกที่จะรับกระแสของวัฒนธรรมต่างชาติ ปฏิบัติตนอย่างมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รวมถึงการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้ทันต่อสภาวะการณโลก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553 : 9) สอดคล้องกับทิศทางนโยบายของ

กระทรวงศึกษาธิการ ที่มีความมุ่งมั่นต่อการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษา โดยการยกระดับโรงเรียนชั้นนำที่มีความพร้อมสู่โรงเรียนดีมีมาตรฐานสากล เพื่อให้เป็นโรงเรียนที่มีระบบการพัฒนาผู้เรียน แหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อม หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตัวเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ มีความสามารถคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีคุณธรรมนำความรู้ รักความเป็นไทย และมีความสามารถก้าวไกลในระดับสากล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553 : 7) และยังเป็นไปในทิศทางเดียวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2546 - 2550) ที่กำหนดให้มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการ และวิธีการทำงานเพื่อยกระดับขีดความสามารถและมาตรฐานการทำงานของหน่วยงานราชการให้อยู่ในระดับสูง เทียบเท่ามาตรฐานสากล โดยยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี การบริหารราชการให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวจำเป็นต้องมีเกณฑ์การประเมินกระบวนการทำงานและผลการปฏิบัติงานที่เป็นที่ยอมรับกันทั่วไป โดยใช้แนวทางซึ่งสามารถเทียบเคียงกับการบริหารจัดการในระดับสากลที่ได้รับการยอมรับว่าเป็น เกณฑ์ที่สามารถประเมินจุดแข็งและโอกาสในการปรับปรุงของกระบวนการทำงานและผลการปฏิบัติงานของ องค์กรต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2558 : 3)

การบริหารจัดการระบบคุณภาพ ถือเป็นกลไกสำคัญในการผลักดันการพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล ซึ่งจะทำให้เกิดคุณลักษณะต่อการจัดการเรียนการสอน อันจะส่งผลกระทบต่อ

นักเรียนอันเป็นเป้าหมายปลายทางของการจัดการศึกษา ระบบการบริหารจัดการคุณภาพ ซึ่งได้รับการยอมรับว่าเป็นระบบที่จะพัฒนาองค์กรให้มีผลการดำเนินการที่เป็นเลิศ โดยอิงแนวทางการดำเนินงานตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award : TQA) มาพัฒนาขีดความสามารถด้านการบริหารจัดการองค์กร เพื่อให้มีวิธีปฏิบัติและผลการดำเนินการในระดับมาตรฐานโลก สำหรับในด้านการศึกษาก็ได้มีการนำแนวทางดังกล่าวมาประยุกต์ ในองค์กร สถาบัน และสถานศึกษาต่าง ๆ โดยได้กำหนดกรอบเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (Baldrige Education Criteria for Performance Excellence) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 เพื่อช่วยให้งานทำความเข้าใจ และปรับใช้ในวงการศึกษาก่อนการปรับปรุงคุณภาพของโรงเรียน โดยยึดหลักการดำเนินงานเชิงระบบเพื่อช่วยให้โรงเรียนสร้างการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้เพื่อผลการดำเนินงานที่เป็นเลิศ ในประเทศไทยยังไม่ได้กำหนดเกณฑ์การประเมินสำหรับ องค์กรที่จัดการศึกษาไว้โดยเฉพาะ ดังนั้นกรอบในการบริหารจัดการโรงเรียนให้มีคุณภาพสำหรับการยกระดับโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล จึงประยุกต์แนวทางเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (TQA) มาเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบบริหารจัดการคุณภาพของโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553 : 1-2)

จากผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันโดย IMD ในปี 2560 ประเทศไทยมีผลที่ดีขึ้นทั้งโดยคะแนนและอันดับ โดยมีคะแนนรวมในปีนี้อยู่ที่ 80.095 เปรียบเทียบกับ 74.681 ในปี 2559 และมีอันดับที่ดีขึ้น 1 อันดับ โดย

เลื่อนขึ้นจากอันดับที่ 28 ในปี 2559 เป็นอันดับที่ 27 ในปี 2560 อย่างไรก็ตามผลการจัดอันดับของไทยด้านโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ยังอยู่ในอันดับค่อนข้างต่ำ โดยได้รับการจัดอันดับที่ 49 ไม่เปลี่ยนแปลงจากปีก่อนหน้า จะเห็นได้ว่าด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านการศึกษา ยังคงเป็นเรื่องที่ต้องเร่งพัฒนาเป็นอย่างมาก โดยยังอยู่ในอันดับต่ำ ประเด็นสำคัญที่ต้องปรับปรุงในด้านการศึกษา ต้องเร่งพัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษของบุคลากร รวมทั้งความสามารถทางวิชาการโดยเฉพาะด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ และการปรับปรุงอัตราส่วนของครูต่อนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา เป็นต้น(ศูนย์เพื่อการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันสมาคมการจัดการธุรกิจแห่งประเทศไทย, 2560 : ออนไลน์) และยังพบว่าโดยภาพรวมผลสอบโอเน็ต มัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2559 มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าผลสอบปีการศึกษา 2558 จำนวน 2 วิชา คือ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ส่วนวิชาที่เหลือ คือ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ยใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา หากจำแนกตามรายละเอียดรายสาระการเรียนรู้ พบว่าสาระวิชาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนี้ ภาษาไทย คือ สาระการฟัง การดู และการพูด สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม คือ สาระภูมิศาสตร์ ภาษาอังกฤษ คือ สาระภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก คณิตศาสตร์ คือ สาระจำนวนและการดำเนินการ และวิทยาศาสตร์ คือ สาระชีวิตกับสิ่งแวดล้อม (สัมพันธ์ พันธุ์พฤกษ์, 2560 : ออนไลน์)

ยิ่งไปกว่านั้นการบรรลุภาพแห่งความสำเร็จโรงเรียนมาตรฐานสากล มีองค์ประกอบดังนี้

- 1) ลักษณะการเป็นมาตรฐานสากลประกอบด้วย

การจัดการเรียนการสอน และการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ 2) คุณลักษณะโรงเรียนมาตรฐานสากล ประกอบด้วย ผู้เรียนมีศักยภาพเป็นพลโลก การจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล และการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ และ 3) วัตถุประสงค์โรงเรียนมาตรฐานสากล ประกอบด้วย พัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพเป็นพลโลก ยกกระตือรือร้นการจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล และยกกระตือรือร้นการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553 : 3) จากปัญหาดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพเป็นกลไกที่มีความสำคัญในการผลักดันไปโรงเรียนไปสู่สภาพแห่งความสำเร็จดังกล่าว ในขณะที่เดียวกันผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นบุคคลสำคัญ (Key Person) ในการขับเคลื่อนระบบคุณภาพให้ดำเนินไปตามทิศทางที่มุ่งหวังได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาในบริบทดังกล่าวควรเป็นผู้ที่มีความพร้อมทั้งความรู้ความสามารถ ความชำนาญในวิชาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษา และความฉลาดทางอารมณ์ และทางสังคม หรืออาจกล่าวได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรมีทักษะการบริหารงานที่ครอบคลุมทักษะสองประการใหญ่ ๆ คือ ทักษะด้านความรู้ (Hard Skills) และทักษะด้านอารมณ์ (Soft Skills) รวมทั้งต้องใช้ทั้งศาสตร์ (Science) และศิลป์ (Arts) ในการบริหารนั่นเอง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล การบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล และทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล โดยผลของการวิจัยนี้

ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำแนวทางไปประยุกต์ในการใช้ทักษะการบริหารที่เหมาะสมกับการบริหารจัดการระบบคุณภาพของโรงเรียนมาตรฐานสากล อีกทั้งผลการวิจัยที่เป็นประโยชน์ทางทฤษฎีและทางปฏิบัติยังสามารถถ่ายทอดไปยังกลุ่มประชากรในที่ต้องการพัฒนาโรงเรียนมาตรฐานสากลได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาระดับทักษะการบริหารของผู้บริหารในโรงเรียนมาตรฐานสากล
2. ศึกษาระดับการบริหารจัดการระบบคุณภาพในโรงเรียนมาตรฐานสากล
3. ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ตัวแปรพื้นฐาน และตัวแปรที่ศึกษา ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ตัวแปรพื้นฐานเป็นตัวแปรเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในการทำงาน
2. ตัวแปรต้น คือ ทักษะการบริหารของผู้บริหารตามแนวคิดของ เดรกและโรว์ (Drake and Roe : 2003) ประกอบด้วย 5 ทักษะ ดังนี้ 1) ทักษะด้านความรู้ความคิด (Cognitive Skill) คือความสามารถของผู้บริหารที่แสดงออกถึงเขาว์ปัญญาอันชาญฉลาดในการเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ

2) ทักษะด้านเทคนิค (Technical Skill) คือความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญในการทำงานหรือกิจกรรมเฉพาะด้าน ซึ่งรวมถึงความสามารถและการเลือกเครื่องมือเทคนิคที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับงานเฉพาะด้าน 3) ทักษะด้านการศึกษาและการสอน (Educational and Instructional Skill) คือความรู้ความสามารถของผู้บริหารที่เกี่ยวกับการสอนและการเรียนรู้ที่ดีเลิศเป็นผู้นำทางวิชาการ และมีผลงานทางวิชาการเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป 4) ทักษะด้านมนุษย (Human Skill) คือความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายขององค์การ 5) ทักษะด้านความคิดรวบยอด (Conceptual Skill) คือความสามารถของผู้บริหารในเชิงการใช้ความคิด การสร้างวิสัยทัศน์ และการวางแผนยุทธศาสตร์ขององค์การ การมองภาพอนาคตขององค์การ และการเลือกเป้าหมายที่ดีและเหมาะสมให้กับองค์การ รวมถึงการหาหนทางแก้ไขปัญหขององค์การให้ลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพและสร้างสรรค์

3. ตัวแปรตาม คือการบริหารจัดการระบบคุณภาพภาครัฐ (Public Sector Management Quality Award : PMQA) เป็นกรอบการบริหารจัดการองค์การ ที่สำนักงาน ก.พ.ร. ได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้ส่วนราชการนำไปใช้ในการประเมินองค์การด้วยตนเองที่ครอบคลุมภาพรวมในทุกมิติ เพื่อยกระดับการบริหารจัดการระบบคุณภาพให้เทียบเท่ามาตรฐานสากล โดยมุ่งเน้นให้หน่วยงานราชการปรับปรุงองค์การอย่างรอบด้านและอย่างต่อเนื่องครอบคลุมทั้ง 7 ด้าน (หมวด) คือ 1) การนำองค์การ เป็นการประเมินการดำเนินการของผู้บริหารในเรื่อง วิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ ค่านิยม

ความคาดหวังในผลการดำเนินการ การกระจายอำนาจการตัดสินใจ การสร้างนวัตกรรมและการเรียนรู้ การกำกับดูแลตนเองที่ดีและดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมและชุมชน 2) การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ เป็นการประเมินวิธีการกำหนดและถ่ายทอดประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ กลยุทธ์หลัก และแผนปฏิบัติราชการ เพื่อนำไปปฏิบัติและวัดผลความก้าวหน้าของการดำเนินการ 3) การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เป็นการประเมินการกำหนดความต้องการ ความคาดหวัง และความนิยมชมชอบ การสร้างความสัมพันธ์ และการกำหนดปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความพึงพอใจ 4) การวัดการวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ เป็นการประเมินการเลือก รวบรวม วิเคราะห์ จัดการ และปรับปรุงข้อมูลและสารสนเทศ และการจัดการความรู้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการปรับปรุงผลการดำเนินการขององค์กร 5) การมุ่งเน้นทรัพยากรมนุษย์ เป็นการประเมินระบบงาน ระบบการเรียนรู้ การสร้างความผูกพันและแรงจูงใจของบุคลากร เพื่อให้บุคลากรพัฒนาตนเองและใช้ศักยภาพอย่างเต็มที่ตามทิศทางองค์กร 6) การมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ เป็นการประเมินการมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ การให้บริการ และกระบวนการอื่นที่ช่วยสร้างคุณค่าแก่ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกระบวนการสนับสนุน เพื่อให้บรรลุพันธกิจขององค์กร และ 7) ผลลัพธ์การดำเนินการ เป็นการประเมินผลการดำเนินการและแนวโน้มของส่วนราชการในมิติด้านประสิทธิผล มิติด้านคุณภาพ การให้บริการ มิติด้านประสิทธิภาพ และมิติด้านการพัฒนาองค์กร

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสาเหตุ (Causal Research) โดยศึกษาตัวแปรจากทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสอบถามระดับความคิดเห็น แบบกลุ่มตัวอย่างเดียว ศึกษาสถานการณ์ไม่มีการทดลอง (the one shot, non- experimental case study design) งานวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนโดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยเป็นขั้นตอน ดังนี้คือ ขั้นที่ 1 การศึกษาตัวแปรทักษะการบริหารของผู้บริหารและตัวแปรการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล ขั้นที่ 2 การศึกษาระดับทักษะการบริหารของผู้บริหารและระดับการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล และขั้นที่ 3 การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 57 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้จากกลุ่มประชากรโดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 607-610) โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 โรงเรียน มีหน่วยวิเคราะห์เป็นโรงเรียน โดยผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 5 คน ประกอบด้วยผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และหัวหน้ากลุ่มสาระ รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 250 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผ่านการตรวจสอบว่ามีความตรงเชิงเนื้อหาอยู่ในเกณฑ์

มากกว่า 0.50 ทุกข้อ และมีความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.991สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ ได้รับแบบสอบถามกลับมา 45 โรงเรียน 225 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่ออธิบาย ลักษณะของตัวแปรที่ศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 และข้อที่ 2 นั้นใช้สถิติพื้นฐาน (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ใช้สถิติอนุมาน เพื่อประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังกล่าวมา ได้ผลการวิจัย ดังนี้

1) ระดับทักษะการบริหารของผู้บริหารในโรงเรียนมาตรฐานสากลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยเป็นรายด้านดังนี้ ทักษะด้านความคิดรวบยอด ทักษะด้านมนุษย ทักษะด้านการศึกษาและการสอน ทักษะด้านเทคนิค และทักษะด้านความรู้ความคิดตามลำดับ ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับทักษะการบริหารของผู้บริหารในโรงเรียนมาตรฐานสากล

(n=45)

ข้อ	ระดับทักษะการบริหารของผู้บริหารในโรงเรียนมาตรฐานสากล	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับ
1.	ทักษะด้านความรู้ความคิด	3.56	0.68	มาก
2.	ทักษะด้านเทคนิค	3.68	0.71	มาก
3.	ทักษะด้านการศึกษาและการสอน	3.82	0.82	มาก
4.	ทักษะด้านมนุษย	3.88	0.53	มาก
5.	ทักษะด้านความคิดรวบยอด	4.09	0.54	มาก
ภาพรวม		3.81	0.49	มาก

2) การบริหารจัดการระบบคุณภาพในโรงเรียนมาตรฐานสากลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยเป็นรายด้านดังนี้ การนำองค์การ การมุ่งเน้นทรัพยากรมนุษย์ การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้

การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผลลัพธ์การดำเนินงาน การมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ และการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ตามลำดับ ตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับการบริหารจัดการระบบคุณภาพในโรงเรียนมาตรฐานสากล

(n=45)

ข้อ	ระดับการบริหารจัดการระบบคุณภาพของโรงเรียน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับ
1.	การนำองค์การ	3.78	0.77	มาก
2.	การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์	3.58	0.71	มาก
3.	การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	3.71	0.77	มาก
4.	การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้	3.71	0.70	มาก
5.	การมุ่งเน้นทรัพยากรมนุษย์	3.74	0.68	มาก
6.	การมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ	3.62	0.68	มาก
7.	ผลลัพธ์การดำเนินงาน	3.68	0.63	มาก
ภาพรวม		3.69	0.65	มาก

3) ทักษะการบริหารของผู้บริหารในภาพรวมทุกด้านส่งผลต่อการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล โดยสามารถร่วมกันทำนวยการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากลในภาพรวมได้ร้อยละ 79 เรียงลำดับตามอิทธิพลของการส่งผลเป็นรายด้านดังนี้ 1) ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านการศึกษาและ

การสอน ทักษะด้านมนุษย์ และทักษะด้านความคิดรวบยอด ส่งผลต่อการนำองค์การ 2) ทักษะด้านการศึกษาและการสอน ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านความรู้ความคิด ส่งผลต่อการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ 3) ทักษะด้านการศึกษาและการสอน ทักษะด้านความรู้ความคิด ส่งผลต่อการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

4) ทักษะด้านการศึกษาและการสอน ทักษะด้านความรู้ความคิด ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านมนุษย ทักษะด้านความคิดรวบยอด ส่งผลต่อการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้
5) ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านการศึกษาและการสอน ทักษะด้านมนุษย ทักษะด้านความคิดรวบยอด และทักษะด้านความรู้ความคิด ส่งผลต่อ

การมุ่งเน้นทรัพยากรมนุษย์ 6) ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านความรู้ความคิด ทักษะด้านมนุษย ทักษะด้านความคิดรวบยอด ส่งผลต่อการมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ และ 7) ทักษะด้านความรู้ความคิด ทักษะด้านการศึกษาและการสอน และทักษะด้านเทคนิค ส่งผลต่อผลลัพธ์การดำเนินงานตามลำดับ ตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ทักษะการบริหารของผู้บริหารในภาพรวมทุกด้านส่งผลต่อการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล

Model Summary

(n=45)

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.889 ^a	.790	.789	.30042

a. Predictors: (Constant), X^{Tot}

b. Dependent Variable: Y^{Tot}

อภิปรายผลผลการวิจัย

1. ระดับทักษะการบริหารของผู้บริหารในโรงเรียนมาตรฐานสากลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยเป็นรายด้านดังนี้ ทักษะด้านความคิดรวบยอด ทักษะด้านมนุษย ทักษะด้านการศึกษาและการสอน ทักษะด้านเทคนิค และทักษะด้านความรู้ความคิด ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่ทรงประสิทธิภาพในโรงเรียนมาตรฐานสากลนั้น ควรใช้ทักษะการบริหารที่เหมาะสมตามบทบาทหน้าที่ ซึ่งทักษะด้านความคิดรวบยอดถือเป็นทักษะ

ที่สำคัญที่สุดที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องนำมาประยุกต์ใช้ในการกำหนดนโยบายของโรงเรียน การวิเคราะห์และกำหนดขอบข่ายงานโดยบริหารงานตามภารกิจหลักทั้ง 4 ด้าน เพื่อวางแผนงาน การจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน รวมถึงต้องเข้าใจถึงความสามารถของครูและจัดสรรกำลังพลเพื่อรองรับภารกิจได้อย่างเหมาะสม และในขณะเดียวกันผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องใช้ทักษะด้านมนุษยในการขับเคลื่อนภารกิจขององค์การ การสร้างขวัญกำลังใจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อ

ตั้งศักยภาพมาใช้ให้เกิดประโยชน์ตามเป้าหมายของโรงเรียน การเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงานและตัดสินใจร่วมกัน ตลอดจนเป็นผู้มีความสามารถในการติดต่อประสานงานและขอความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การสนับสนุนการบริหารงานของโรงเรียน นอกจากนี้ผู้บริหารในโรงเรียนมาตรฐานสากลจำเป็นต้องใช้ทักษะด้านการศึกษาและการสอนในระดับมาก เพื่อแสดงถึงความเป็นผู้นำทางวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นที่ยอมรับของครูและบุคคลทั่วไป ตลอดจนสามารถให้ความรู้แก่ครูเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันผู้บริหารสถานศึกษาต้องใช้ทักษะด้านเทคนิคในการใช้แผนงานเป็นเครื่องมือในการบริหารงาน การเลือกใช้เครื่องมือเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง และนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้บริหารงานได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนชิต ศรีหิลัง (2558) การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารมีระดับทักษะการบริหารอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ทักษะด้านความคิดรวบยอด ทักษะด้านมนุษย์และทักษะด้านเทคนิคตามลำดับ และยังมีงานวิจัยที่มีนัยใกล้เคียงกันของ มีสบัว สาเม้าะ (2558) เรื่องทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานีผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี มีความสามารถในการใช้ทักษะการบริหารงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเรียงด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มากที่สุดคือ ผู้บริหาร

มีทักษะการบริหารงานด้านมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับมากรองลงมา คือ ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านวิชาการ และทักษะด้านความคิดรวบยอดตามลำดับ และงานวิจัยของวิวัฒน์ บุญยง (2558) เรื่องทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่ามัธยเทศจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ทักษะการบริหารเวลา ทักษะการวินิจฉัย ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทักษะด้านความคิดรวบยอด ทักษะการติดต่อสื่อสาร ทักษะด้านเทคนิค และทักษะการตัดสินใจ อย่างไรก็ตามยังมีงานวิจัยที่มีข้อค้นพบที่แตกต่างออกไปของ พาเราเต้ (Diane H. Parente : 2012) เรื่องการเอื้ออำนวยให้เกิดทักษะเชิงกลยุทธ์: บทบาทของทักษะการบริหารแบบดั้งเดิม (Traditional Skills) และทักษะด้านอารมณ์ (Soft Skills) ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าทักษะด้านอารมณ์และแบบดั้งเดิมมีการเสริมและร่วมกันนำไปสู่การได้มาซึ่งทักษะเชิงกลยุทธ์ (Strategic Skills) และยังแสดงให้เห็นว่าการมีทักษะด้านอารมณ์อยู่ในตัวอาจช่วยเพิ่มพูนทักษะการบริหารแบบดั้งเดิมได้ และงานวิจัยของ เรโอ (M.S.Rao : 2013) ทำวิจัยเรื่องการผลิตผลงานทักษะด้านความรู้ (Hard Skills) และทักษะด้านอารมณ์และสังคม (Soft Skills) เพื่อมุ่งสู่เส้นทางอาชีพการบริหารจัดการอย่างรวดเร็ว ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าผู้นำที่มีทักษะด้านความรู้และทักษะด้านอารมณ์และสังคม มีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จในอาชีพและบรรลุความเป็นเลิศขององค์กร ขณะที่ยานวิจัยของ คีอาร์นส

(Kevin P. Kearns : 2015) เรื่องทักษะภาวะผู้นำ ตามความเห็นของผู้บริหารระดับสูงขององค์การ ที่ไม่หวังผลกำไร ผลการวิจัยกลับพบว่า จากการ สัมภาษณ์ได้สร้างโครงสร้างทักษะขึ้น 285 รายการ ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้รายงานว่าพวกเขา ใช้ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และ ทักษะด้านความคิดรวบยอด อย่างไรก็ตามก็ตีพบว่า ทักษะด้านการสื่อสารระหว่างบุคคลโดยเฉพาะ อย่างยิ่งการสื่อสารและการสร้างความน่าเชื่อถือดู เหมือนจะเป็นที่แพร่หลายมากในบรรดาทักษะที่ ผู้บริหารใช้ในการปฏิบัติงานเชิงภาวะผู้นำ

1. ระดับการบริหารจัดการระบบคุณภาพใน โรงเรียนมาตรฐานสากลโดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยเป็นราย ด้านดังนี้ การนำองค์การ การมุ่งเน้นทรัพยากร มนุษย์ การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย ผลลัพธ์การดำเนินงาน การมุ่งเน้นระบบ ปฏิบัติการ และการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ ตามลำดับ ที่พบเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียน มาตรฐานสากลใช้เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการ ภาครัฐ เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการบริหาร จัดการระบบคุณภาพในโรงเรียนโดยมีการบริหาร จัดการเชิงระบบที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กันทั่วทั้ง องค์การที่มุ่งเน้นการนำองค์การเพื่อพัฒนาโรงเรียน ไปสู่องค์การที่มีขีดสมรรถนะสูงสอดคล้องกับ มาตรฐานสากล รวมถึงการสร้างความสามารถทาง การแข่งขันระดับประเทศ การนำข้อมูลสารสนเทศ ไปใช้ประโยชน์และมีผลลัพธ์การดำเนินการที่สะท้อน ความสำเร็จของการบริหารจัดการองค์การ อย่างยั่งยืน และยังมีการมุ่งเน้นปัจจัยการบริหาร ด้านทรัพยากรมนุษย์ที่ส่งผลต่อความผูกพันและ

ความพึงพอใจของครู รวมทั้งส่งเสริมความสำคัญ ของการทำงานเป็นทีมเพื่อการตอบสนองและ สร้างความพึงพอใจของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตลอดจนมีการวัดและประเมินผลการดำเนินงาน อย่างเป็นระบบ โดยวิเคราะห์ขีดความสามารถการ จัดการศึกษาเพื่อเทียบเคียงกับโรงเรียนคู่พัฒนา และจัดเรียงลำดับความสำคัญในการปรับปรุง พัฒนาอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งมุ่งให้ความสำคัญกับ ความต้องการด้านวิชาการและผลสัมฤทธิ์ทาง การศึกษาของผู้เรียน ตลอดจนความคาดหวังและ ความนิยมของผู้ปกครอง สอดคล้องกับเกณฑ์ คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ พ.ศ. 2558 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2558 : 10) ที่สร้างความสอดคล้องไปในทาง เดียวกันทั้งส่วนราชการ จากตัววัดที่ได้มาจาก กระบวนการของส่วนราชการที่มีการเชื่อมโยงและ เสริมซึ่งกันและกัน ตัววัดเหล่านี้ผูกโยงโดยตรงกับ คุณค่าในมุมมองของ ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย และกับผลการดำเนินการโดยรวม ดังนั้น การใช้ตัววัดเหล่านี้ จึงเป็นกรอบที่ทำให้กิจกรรม ต่าง ๆ ดำเนินไปในทิศทางเดียวกันอย่างต่อเนื่อง โดยลดความจำเป็นที่จะต้องกำหนดวิธีปฏิบัติโดย ละเอียด หรือลดกระบวนการจัดการที่ซับซ้อนเกินไป ตัววัดเหล่านี้จึงเป็นทั้งเครื่องมือในการสื่อสาร และเป็นวิธีการถ่ายทอดความต้องการของผล การดำเนินการไปสู่การปฏิบัติอย่างคงเส้นคงวา ความสอดคล้องไปในแนวทาง เดียวกันนี้ทำให้ มั่นใจว่าส่วนราชการมีความมุ่งหมายที่แน่ชัดและ เป็นที่รับรู้ทั่วทั้งองค์การ ในขณะเดียวกันก็สนับสนุน ความคล่องตัว การสร้างนวัตกรรม และการกระจาย อำนาจในการตัดสินใจ ดังเช่นงานวิจัยของ บุศรินทร์ สุจริตจันทร์ (2553) พบว่า รูปแบบองค์การที่มี

ศักยภาพการทำงานสูง ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ ภาวะผู้นำ นวัตกรรมการบริหาร การจัดการเชิงกลยุทธ์การจัดองค์การ ความมุ่งมั่นสู่ความเป็นเลิศระบบธรรมาภิบาล และการมีพันธมิตรเครือข่าย องค์ประกอบทั้ง 7 มีความสำคัญในการขับเคลื่อนองค์การจากภาวะการณ์แข่งขันในปัจจุบัน องค์การต้องปฏิรูประบบการบริหารจัดการในทุกด้านเพื่อก้าวไปสู่การเป็นองค์การที่มีศักยภาพการทำงานสูง สามารถนำพาองค์การให้สามารถแข่งขันได้ทั้งในระดับประเทศและในระดับสากล มีผลการดำเนินงานสอดคล้องกับความต้องการของสังคมสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของภาณุพร พงศ์สุวรรณ (2553) พบว่าการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาตอนต้น เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการบริหารจัดการที่ดี ตามหลักธรรมาภิบาลมีมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการนำองค์การและเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา และการนำแผนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ และเป็นไปในทางเดียวกับแนวคิดของ บาตรีและคณะ (Badri and others : 2018) เรื่องกรอบการทำงานของการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศตามเกณฑ์ของรางวัลคุณภาพแห่งชาติ ประเทศสหรัฐอเมริกา : การทดสอบเชิงประจักษ์เพื่อศึกษาเกณฑ์การวัดที่ครอบคลุมการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศด้านการศึกษา ผลการวิจัยพบว่าการนำองค์การเป็นตัวขับเคลื่อนองค์ประกอบทั้งหมดของระบบบัลดิจ์ (Baldrige) และงานวิจัยของพริบูทอคและคัทเชลล์ (Prybutok and Cutshall : 2018) เรื่องรางวัลคุณภาพแห่งชาติประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมีการนำองค์การเป็นหลัก เพื่อศึกษาความ

สัมพันธ์ระหว่างการนำองค์การ การวิเคราะห์และการจัดการข้อมูล การวางแผนทรัพยากรบุคคล การจัดการกระบวนการ และการมุ่งเน้นลูกค้า โดยมีรางวัลคุณภาพแห่งชาติประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพระดับองค์การ ผลการวิจัยพบว่า การนำองค์การของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับปัจจัยอื่น ๆ ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติประเทศสหรัฐอเมริกา นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ กมลมาลย์ไชยศิริธัญญา (2559) เรื่องสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ผลการวิจัยพบว่าคุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ การมุ่งให้ความสำคัญกับผู้เรียน การนำองค์การ การมุ่งเน้นทรัพยากรมนุษย์ การจัดการกระบวนการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ การประเมินผลลัพธ์การดำเนินงาน และการวางแผนกลยุทธ์ ในขณะที่งานวิจัยของ ยู (Billy T.W. Yu :2012) เรื่องกรอบการจัดการคุณภาพเพื่อการตัดสินใจทางการบริหาร ผลการวิจัยพบว่าจากการวิเคราะห์เชิงประจักษ์เกี่ยวกับกรอบที่ระบุถึงปัจจัยแปดประการได้แก่วิธีการที่เป็นจริงในการตัดสินใจ การใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพ การมุ่งเน้นลูกค้า ภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วมของผู้คน วิธีการดำเนินการธุรกิจการเป็นหุ้นส่วนที่มีประโยชน์ร่วมกันและผลการดำเนินงานภายใน กรอบการจัดการคุณภาพนี้แสดงให้เห็นว่าภาวะผู้นำและการมุ่งเน้นลูกค้ามีความสำคัญมากกว่าที่คาดไว้ ก่อนการนำระบบการจัดการคุณภาพที่ประสบ

ความสำเร็จมาใช้ ส่วนงานวิจัยของเวคเคนแมนน์ (Albert Weckenmann : 2015) เรื่องการจัดการคุณภาพ – ประวัติและแนวโน้ม ผลการวิจัยพบว่า มีกระบวนการต้นในการจัดการคุณภาพเกิดขึ้นในมุมที่แตกต่าง ความพยายามในปัจจุบันที่จะพัฒนาการจัดการระบบคุณภาพให้ครอบคลุมถึง “คุณภาพที่รับรู้ได้” “การจัดการคุณภาพที่มุ่งเน้นมนุษย์” และ “การจัดการคุณภาพอัจฉริยะ” อย่างไรก็ตาม ในทางกลับกันมีงานวิจัยของ ไอเดน (Jon Iden : 2012) ทำวิจัยเรื่องการตรวจสอบการจัดการกระบวนการในองค์กรที่มีระบบคุณภาพ : การศึกษาหลายกรณี งานวิจัยนี้กลับพบว่าการลงทุนในระบบคุณภาพยังไม่ส่งผลต่อการจัดการกระบวนการ ผู้บริหารธุรกิจไม่ได้กังวลเกี่ยวกับกระบวนการทางธุรกิจขององค์กรเป็นประจำทุกวัน ไม่มีการกำหนดและวัดผลความสำเร็จและเป้าหมายในกระบวนการทางธุรกิจที่ชัดเจน ไม่พบการปฏิบัติที่เกี่ยวกับการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ข้อค้นพบเหล่านี้สามารถชี้ให้เห็นว่าผู้บริหรมองระบบคุณภาพของพวกเขาเป็นสิ่งที่ประดิษฐ์ที่ถูกบังคับให้ดำเนินการแทนที่จะเป็นทรัพยากรที่มีค่าสำหรับการจัดการและการพัฒนาองค์กรของพวกเขา

2. ทักษะการบริหารของผู้บริหารในภาพรวมทุกด้านส่งผลต่อการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล โดยสามารถร่วมกันทำนายนายการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากลในภาพรวมได้ร้อยละ 79 ผลดังกล่าวอาจเนื่องมาจาก การใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขึ้นอยู่กับภารกิจและแนวทางการบริหารซึ่งการบริหารจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากลให้ประสบความสำเร็จต้อง

อาศัยหลายปัจจัยเข้ามาเกี่ยวข้องและจะต้องสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลก โดยเฉพาะสังคมแห่งการเรียนรู้ในยุคศตวรรษที่ 21 ที่ต้องอาศัยเทคโนโลยีในการเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ ของโลกเข้าด้วยกัน ผู้บริหารจะต้องแสดงบทบาทอย่างเต็มที่และใช้ทักษะการบริหารที่เหมาะสมกับการบริหารจัดการระบบคุณภาพในแต่ละด้าน เพื่อนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของดำรงค์ รอดสิน (2553) เรื่องทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผลการวิจัยพบว่าทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้แก่ ทักษะด้านการเรียนการสอน และทักษะด้านความคิดรวบยอด และงานวิจัยของกมลมาลย์ ไชยศิริธัญญา (2559) ได้ทำวิจัยเรื่องสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาทุกด้านส่งผลต่อคุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ในภาพรวม โดยเรียงลำดับตามอิทธิพลของการส่งผลเป็นรายด้านดังนี้ 1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์และการพัฒนาตนเองส่งผลต่อการวางแผนกลยุทธ์ การมุ่งผลสัมฤทธิ์และการทำงานเป็นทีมส่งผลต่อการนำองค์กร 3) การบริการที่ดีและการพัฒนาตนเองส่งผลต่อการวัดการวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 4) การมุ่งผลสัมฤทธิ์และการทำงานเป็นทีมส่งผลต่อการมุ่ง

ให้ความสำคัญกับผู้เรียน 5) การมุ่งผลสัมฤทธิ์
ส่งผลต่อการมุ่งเน้นทรัพยากรมนุษย์ การมุ่ง
ผลสัมฤทธิ์ส่งผลต่อการจัดการกระบวนการ และ
7) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ส่งผลต่อการประเมินผลลัพธ์
การดำเนินงาน นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ ลาซ
(Josep Llach : 2016) เรื่องผลกระทบของการ
จัดการคุณภาพต่อผลการดำเนินงานในบริบท
ต่าง ๆ ผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึงความสำคัญ
ของความมุ่งมั่นในการนำระบบคุณภาพไปใช้
นอกจากนี้การนำระบบคุณภาพไปใช้ยังส่งผลดีต่อ
การดำเนินงานและพฤติกรรมของพนักงานและ
ลูกค้า อย่างไรก็ตามมีเพียงผลกระทบที่เกิดขึ้นจาก
การรับรู้ของลูกค้าต่อคุณภาพของบริการส่งผล
ต่อผลการดำเนินงานขององค์กร อีกทั้งยังได้มี
การวิเคราะห์ด้านบริบทเพื่อตรวจสอบว่าปัจจัยด้าน
บริบทต่าง ๆ เช่น การรับรองมาตรฐานการจัดการ
คุณภาพและทัศนคติเชิงนวัตกรรมของทีมผู้บริหาร
สามารถปรับเปลี่ยนผลลัพธ์การดำเนินงานได้

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน
มาตรฐานสากล ควรนำผลจากการวิจัยที่พบว่า
ทักษะด้านความรู้ความคิด ทักษะด้านเทคนิค
และทักษะด้านการศึกษาและการสอน เป็นตัวแปร
ที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการระบบ
คุณภาพในเกือบทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวแปร
ทั้งสามตัวนี้ยังมีอิทธิพลต่อการนำการบริหาร
จัดการระบบคุณภาพด้านผลลัพธ์การดำเนินงาน
ดังนั้น ผู้บริหารควรใช้ทักษะด้านความรู้ความคิด
โดยนำความรู้และประสบการณ์มาประยุกต์ใช้
ในการปฏิบัติงาน ควรพัฒนาแนวคิดและองค์
ความรู้การบริหารใหม่ๆ มาใช้ในการพัฒนาโรงเรียน

ตลอดจนนำมากำหนดทิศทางการบริหารงาน
เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายของโรงเรียน และในส่วนของ
ทักษะด้านเทคนิค ผู้บริหารควรใช้แผนงานเป็น
เครื่องมือ นำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ประโยชน์ใน
การบริหารงานและการตัดสินใจทางการบริหารรวม
ถึงเลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสมเพื่อประเมินผล
การปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ นอกจากนี้ควรให้ความสำคัญ
กับการใช้ทักษะด้านการศึกษาและการสอน
โดยผู้บริหารควรเป็นผู้นำทางวิชาการที่มีความ
เชี่ยวชาญและเป็นที่ยอมรับของครูและบุคคลทั่วไป
รวมทั้งมีผลงานทางวิชาการที่โดดเด่นเป็นที่
ประจักษ์ในแวดวงการศึกษาอีกด้วย

2. ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน
มาตรฐานสากล ควรนำผลจากการวิจัยทักษะ
ด้านความรู้ความคิด ที่พบว่าผู้บริหารสร้างสรรค์
และพัฒนาผลงานเพื่อให้เกิดผลดีต่อโรงเรียนอย่าง
ต่อเนื่องมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดอยู่ในระดับปานกลาง
ไปปรับปรุงพัฒนาให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้น โดย
ผู้บริหารควรแสดงออกถึงภาวะปัญญาอันชาญฉลาด
ในการเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพให้เป็นທີ່ประจักษ์
เพื่อรักษามาตรฐานสากลของโรงเรียนให้คงอยู่
ตลอดไป

3. ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน
มาตรฐานสากล ควรนำผลจากการวิจัยการบริหาร
จัดการระบบคุณภาพด้านการวางแผนเชิง
ยุทธศาสตร์ ที่พบว่าผู้บริหารวิเคราะห์จุดแข็ง
จุดอ่อน อุปสรรค และโอกาสของโรงเรียนด้วย
เครื่องมือที่เหมาะสมมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดอยู่ในระดับ
ปานกลาง ไปปรับปรุงพัฒนาให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้น
โดยเลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสมกับบริบทโรงเรียน
รวมทั้งควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูและ
ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้มีโอกาสร่วมวิเคราะห์และ

ประเมินผล ทั้งนี้เพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์และการประเมินสภาพจริงที่ครอบคลุมทุกมิติและนำมาใช้ประโยชน์ในการวางแผนเชิงกลยุทธ์ต่อไป

4. ผู้บริหารควรนำผลวิจัยที่พบว่าทักษะการบริหารผู้บริหารส่งผลต่อการบริหารจัดการระบบคุณภาพ ในโรงเรียนมาตรฐานสากล มาจัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อหาแนวทางการปฏิบัติในการขับเคลื่อนโรงเรียนสู่มาตรฐานสากลอย่างเป็นรูปธรรม และจัดทำเป็นแผนพัฒนาคุณภาพโรงเรียนต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. จากผลการวิจัยที่พบว่าระดับการบริหารจัดการระบบคุณภาพในโรงเรียนมาตรฐานสากลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ควรมีการนำผลที่ได้มาสร้างเป็นรูปแบบการบริหารจัดการระบบ

คุณภาพในโรงเรียนมาตรฐานสากล เพื่อเป็นกรอบการดำเนินงานระบบคุณภาพต่อไป

2. จากผลการวิจัยที่พบว่าระดับทักษะการบริหารของผู้บริหารในโรงเรียนมาตรฐานสากล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก จึงควรนำผลวิจัยส่วนบุคคล และระดับความเห็นมาทำวิจัยเชิงเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างของระดับทักษะการบริหารของผู้บริหารระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่

3. ควรนำผลวิจัยที่พบว่าทักษะการบริหารผู้บริหารส่งผลต่อการบริหารจัดการระบบคุณภาพ ในโรงเรียนมาตรฐานสากล มาจัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อหาแนวทางการปฏิบัติในการขับเคลื่อนโรงเรียนสู่มาตรฐานสากลอย่างเป็นรูปธรรม

บรรณานุกรม

- กมลมาลัยไชยศิริธัญญา และคณะ. (2559). **สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม - มิถุนายน 2559.
- ดำรงค์ รอดสิน. (2553). **ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2** สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย 2(2) : 58-68
- บุศรินทร์ สุจิตจันทร์. (2553). **รูปแบบองค์การที่มีศักยภาพการทำงานสูงของวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข**. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ภาณุพร พงศ์สุวรรณ. (2553). **การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.

- มีสัช สาเมาะ.(2558). **ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี**ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี. หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลามมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- รัตนจิต ศรีหิ่ง.(2558). **ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3. นำเสนอในการประชุมวิชาการระดับชาติครุศาสตร์ ครั้งที่ 1** การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นสู่ประชาคมอาเซียน : ทิศทางใหม่ในศตวรรษที่ 21.
- วิวัฒน์ บุญยง.(2558). **ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม. ปรินญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร**
- ศูนย์เพื่อการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันสมาคมการจัดการธุรกิจแห่งประเทศไทย. (2560). **ผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ประจำปี 2560 โดย IMD World Competitiveness Center. เข้าถึงเมื่อ 15 มีนาคม 2561 เข้าถึงได้จาก** http://thailandcompetitiveness.org/topic_detail.php?lang=Th&ps=70
- สัมพันธ์ พันธุ์พฤกษ์. (2560). **สทศ.ประกาศผลสอบโอเน็ตม.6 ภาษาไทยเกินครึ่งวิชาเดียว ที่เหลือตกหมด". เข้าถึงได้จาก** <http://www.matichon.co.th/news/502009> เข้าถึงเมื่อ 12 เมษายน 2561.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). **แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากล (World-Class Standard School).** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2553). **คู่มือการบริหารจัดการระบบคุณภาพ.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2558). **เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ พ.ศ. 2558.** กรุงเทพฯ : บริษัท วิชั่น ฟรันทแอนด์มีเดีย จำกัด.
- Albert Weckenmann, Goekhan Akkasoglu, Teresa Werner. (2015). **Quality Management – History and Trends.** The TQM Journal. Vol. 27 Issue: 3, pp.281-293.
- Badri, Masood Abdulla, and others. **The Baldrige Education Criteria for Performance Excellence Framework : Empirical Test and Validation.** Accesseed April 14, 2018. Abstract from <http://www.emeraldinsight.com>.
- Billy T.W. Yu, W.M. To, Peter K.C. Lee. (2012). **Quality Management Framework for Public Management Decision Making.** Management Decision, Vol. 50 Issue: 3, pp.420-438.
- Diane H. Parente, John D. Stephan, Randy C. Brown. (2012). **Facilitating the Acquisition of Strategic Skills: The Role of Traditional and Soft Managerial Skills.** Management Research Review, Vol. 35 Issue: 11, pp.1004-1028.

- Drake, Thelbert L. and Roe, William H. (2003). **The Principalship**. 6th Ed. New York : Macmillan.
- Jon Iden. (2012). **Investigating Process Management in Firms with Quality Systems: A Multi-Case Study**. Business Process Management Journa. Vol. 18 Issue: 1. pp.104-121.
- Josep Llach, Maria Del Mar Alonso-Almeida, Jordi Martí, Alfredo Rocafort. (2016). **Effects of Quality Management on Hospitality Performance in Different Contexts**. Industrial Management & Data Systems. Vol. 116 Issue: 5, pp.1005-1023.
- Kevin P. Kearns, Jonathan Livingston, Shelley Scherer, Lydia McShane. (2015). **Leadership Skills as Construed by Nonprofit Chief Executives**. Leadership & Organization Development Journal. Vol. 36 Issue: 6. pp.712-727.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). **Determining Sample Size for Research Activities**. Educational and Psychological Measurement, 30(3).
- M.S Rao. (2013). **Blend Hard and Soft Skills to Fast-Track a Management Career**. Human Resource Management International Digest. Vol. 21 Issue: 7. pp.3-4.
- Prybutok, Victor and Cutshall Robert. **Malcolm Baldrige National Quality Award Leadership Model**. Accessed April 14, 2018. Extracted from <http://www.emeraldinsight.com>.

รูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาฝีมือแรงงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีรินทร์

The Models of Participation in Development of LaborerSkills of Local Administrative Organization in Nakhon ChaiburinProvincial Group

เมตต์ เมตต์การุณจิต

Met Metkarunchit

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ วิทยาลัยเทคโนโลยีพนมวันท์

Public Administration, Faculty of Liberal Arts, Phanomwan College of Technology

e-mail :Met2494@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาฝีมือแรงงาน และผู้เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการมีส่วนร่วมพัฒนาฝีมือแรงงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีรินทร์ (2) เพื่อศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมในการพัฒนาฝีมือแรงงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีรินทร์ (3) เพื่อสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาฝีมือแรงงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีรินทร์

การดำเนินการวิจัย ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง ที่ได้จากการกำหนดจำนวนผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาฝีมือแรงงาน 11 คน ผู้เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 11 คน รวมเป็น 22 คน และการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้วิธีสำรวจความคิดเห็นจากแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีปลายเปิดไว้ในตอนท้ายแต่ละหัวข้อคำถาม ประชากรได้แก่ผู้เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 1,806 คน สำหรับกลุ่มตัวอย่างได้จากตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan จำนวน 320 คน จากนั้นนำผลมาประมวลสร้างเป็นร่างรูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาฝีมือแรงงาน แล้วนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 24 คน เพื่อพิจารณากลับกรองและให้ความเห็นชอบ

ผลการวิจัย ได้รูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาฝีมือแรงงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีรินทร์ 3 รูปแบบคือ รูปแบบที่ 1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้จัดการฝึกอบรมโดยประสานงานกับสถาบัน/ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอรับการสนับสนุนวิทยากร รูปแบบที่ 2 สถาบัน/ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นผู้จัดการฝึกอบรมโดยประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อจัดหาผู้เข้ารับการฝึกอบรม รูปแบบที่ 3 กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน เสนอโครงการจัดตั้งศูนย์ช่างประจำชุมชนเกิดให้องค์ราชัน ต่อกรมส่งเสริม

การปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ให้เป็นวาระแห่งชาติเพื่อประสานงานให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศจัดตั้งศูนย์ช่างประจำชุมชนเพื่อให้องค์ราชันอย่างน้อยอำเภอละ 1 แห่ง

คำสำคัญ: รูปแบบการมีส่วนร่วม, การพัฒนาฝีมือแรงงาน , องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ABSTRACT

The objectives of this research were as follows: (1) to study opinions of people involved with development of laborer skills and concerned people in local administrative organizations toward participation in development of laborer skills of local administrative organizations in Nakhon Chaiburin Provincial Group; (2) to study guidelines for participation in development of laborer skills of local administrative organizations in Nakhon Chaiburin Provincial Group; and (3) to create models of participation in development of laborer skills of local administrative organizations in Nakhon Chaiburin Provincial Group.

This research was a mixed-method research employing both the qualitative and quantitative research methodologies. In the qualitative study, the researcher conducted in-depth interviews of 22 persons involved with development of laborer skills and those concerned with local administrative organizations in order to obtain in-depth information. In the quantitative study, the researcher used a questionnaire to survey opinions of persons involved with local administrative organizations. The questionnaire was a 5-scale rating questionnaire with open space at the end of each question item for respondents to express their additional opinions. The survey population comprised 1,806 people involved with local administrative organizations, while the survey sample consisted of 320 people obtained by simple random sampling. After that, the researcher drafted models of participation in development of laborer skills based on the obtained research information, and then submitted them to experts for verification and approval.

As for research results, three models of participation in development of laborer skills of local administrative organizations in Nakhon Chaiburin Provincial Group were obtained. In the First Model, the local administrative organizations organize the training, with coordination for receiving supports in terms of resource persons from provincial laborer skills development institutions/centers or other concerned agencies. In the Second Model, the provincial laborer skills development institutions/centers or other concerned agencies organize the training, with

coordination with local administrative organizations to recruit the trainees. In the Third Model, the Laborer Skills Development Department proposes the Project for Establishment of Community Technical Skills Center in Honor of His Majesty the King to the Local Administration Department to adopt as the national agenda for coordination with local administrative organizations throughout the country to establish at least one community technical skills center for each district.

Keywords: Model of participation, Development of laborer skills, Local administrative organization

บทนำ

“นครชัยบุรินทร์” เป็นชื่อการจัดกลุ่มจังหวัดในการบริหารจังหวัดแบบบูรณาการ อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ประกอบด้วย จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และสุรินทร์ โดยมีจังหวัดนครราชสีมาเป็นศูนย์ปฏิบัติการกลุ่มจังหวัดและจังหวัดนครราชสีมาถือว่าเป็นประตูอีสานสู่สากล(North-East gateway to Global Communities) อีกทั้งเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาเพื่อส่งออก ซึ่งกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์นอกจากจะมีจุดเด่นเรื่องอุตสาหกรรมเกษตรแล้ว ยังมีการประกอบการอุตสาหกรรมยานยนต์ (จังหวัดนครราชสีมา)และสิ่งทอ ซึ่งคาดว่าจะมีการขยายตัวในอนาคตและก้าวไปสู่การเป็นศูนย์กลางการผลิตและการตลาดสินค้าในระดับภูมิภาคประชาคมอาเซียน (ASEAN)ในอนาคต ดังนั้นเพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมชั้นกลางดังกล่าว จำเป็นต้องเตรียมแรงงานที่มีความรู้ทักษะ สมรรถนะ ที่มีคุณภาพและจำนวนเพียงพอต่อความต้องการในการผลิต(กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1, 2555 : 8)

ประการสำคัญในปัจจุบันโครงสร้างทางเศรษฐกิจแบบเกษตรกรรมได้เปลี่ยนไปสู่แบบ

อุตสาหกรรม ส่งผลให้กระบวนการผลิตเปลี่ยนจากการใช้แรงงานคนไปสู่การใช้เครื่องจักรมีการนำเครื่องจักรและวัสดุอุปกรณ์ทันสมัยที่มีเทคโนโลยีสูงมาใช้ในการผลิตรูปแบบการจ้างจึงต้องใช้แรงงานที่มีทักษะฝีมือ ดังนั้นแรงงานที่ขยันอดทนทำงานด้วยความอดสาหะวิริยะคงจะเป็นคุณสมบัติที่ยังไม่เพียงพอ แต่จะต้องเพิ่มคุณลักษณะแรงงานที่มีทักษะและสมรรถนะสูง เช่น มีความสามารถในการใช้เครื่องจักรได้ดี ความสามารถในการใช้ภาษาติดต่อสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้นถึงแม้ว่าหลายภาคส่วนเช่นสถาบันที่ผลิตบุคลากรด้านอาชีวะจะทราบถึงปัญหาการขาดแคลนแรงงานที่มีฝีมือแต่ก็ยังไม่สามารถแก้ไขได้อีกทั้งระบบการศึกษาก็ยังไม่สามารถผลิตคนออกมาทันกับความต้องการและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว (เนาวรัตน์ ทรงสวัสดิ์ชัย 2557 : 48; กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน, 2556 : 5) ช่องว่างนี้เป็นผลให้แรงงานได้รับอัตราค่าจ้างต่ำหรือเป็นแรงงานราคาถูก (พิริยะ ผลพิรุฬห์ 2557 : 12) อนึ่งเป็นที่ทราบกันว่าในทศวรรษที่ 21 หลายประเทศได้ปรับตัวให้สอดคล้องกับบริบทเพื่อการแข่งขันเช่น ประเทศเนเธอร์แลนด์ ฟินแลนด์ หรือสิงคโปร์ เป็นต้น โดยเฉพาะประเทศเกาหลีใต้

เมื่อรัฐบาลเห็นว่าด้านอุตสาหกรรมเปลี่ยนแปลงจากเดิมไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้เกาหลีใต้ได้มีการพัฒนากำลังแรงงานให้มีความสามารถในวิชาชีพนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีมากขึ้นด้วยเล็งเห็นว่าแรงงานที่มีคุณภาพต่างหากจะช่วยให้เศรษฐกิจขยายตัวอย่างยั่งยืน(ศรีน้อยไพวาททอง 2546 : บทบรรณาธิการ-4)

ในสภาพปัจจุบันชุมชน หมู่บ้านต่างๆ มีโรงงานอุตสาหกรรมกระจายตั้งอยู่ อีกทั้งวิถีชีวิตของคนในชนบทเปลี่ยนมาใช้ยานยนต์เครื่องจักร และเครื่องใช้ไฟฟ้าอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวัน เช่น รถไถนาเดินตาม เครื่องจักรสีข้าว รถจักรยานยนต์ รถยนต์เครื่องสูบน้ำ ที่วี ตู้เย็น หม้อหุงข้าวไฟฟ้า ฯลฯ (บุญรุ่ง ใจใจ และ วีระกุล ชายผา 2557) แต่คนในพื้นที่ที่มีความรู้ในเรื่องเครื่องยนต์ อีเล็กทรอนิกส์น้อยมาก เมื่อประสบปัญหาเกี่ยวกับเครื่องยนต์หรือเครื่องใช้ไฟฟ้าจึงต้องไปพึ่งพิงสถานบริการทำให้สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายไปเพื่อการดังกล่าวทั้งๆที่เป็นปัญหาเล็กน้อย และแม้ว่ากรมพัฒนาฝีมือแรงงานจะมีโครงการจัดตั้ง “ศูนย์ช่างประจำชุมชนเทิดไท้องค์ราชัน” เพื่อแก้ปัญหาเหล่านี้แล้วก็ตาม แต่ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร (บทสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาฝีมือแรงงาน : ภาคผนวก ข) อนึ่งเมื่อชุมชนหมู่บ้าน มีการขยายตัวหนาแน่นมากขึ้น มีการประกอบอาชีพที่หลากหลาย เช่น ร้านโทรศัพท์มือถือ ร้านกาแฟสด ขนมเค้ก อาหารที่ทันสมัย ฯลฯ แต่ชาวบ้านบางกลุ่มยังไม่สามารถปรับวิถีชีวิตให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างอาชีพรองรับ ทั้งนี้เนื่องจากขาดการให้ความรู้จากทางราชการและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาฝีมือแรงงาน

กรมพัฒนาฝีมือแรงงานกระทรวงแรงงาน ได้กำหนดยุทธศาสตร์และวิสัยทัศน์ คือ “กำลังแรงงานไทยมีสมรรถนะได้มาตรฐานสากล (Workforce with world class competency)” มีพันธกิจที่สำคัญคือ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างเครือข่ายเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาฝีมือแรงงานโดยมีเป้าประสงค์เพื่อยกระดับกำลังแรงงานของประเทศให้มีความสามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ และเพื่อแก้ปัญหาความไม่สมดุลระหว่างอุปสงค์และอุปทานในตลาดแรงงาน(กระทรวงแรงงาน, กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน 2555 : 39) ซึ่งส่วนใหญ่จะประสานร่วมมือและการทำบันทึกข้อตกลง (เอ็มโอยู : MOU) ในความร่วมมือกับเครือข่ายภาคเอกชน(กระทรวงแรงงาน, กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน 2555 : 65) อย่างไรก็ตามธนาคารโลก เห็นว่าการเพิ่มทักษะฝีมือแรงงานไม่ใช่หน้าที่ของกระทรวงแรงงานเพียงฝ่ายเดียว แต่เป็นหน้าที่ของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา (พิริยะ ผลพิรุฬห์ 2557 : 16) ในนโยบายที่ส่งเสริมความร่วมมือในการพัฒนาประเทศนั้น พณฯ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนประเทศด้วย “ประชารัฐ” นั่นคือประชาชนกับรัฐบาลจะต้องประสานร่วมมือกัน (รติมา คชนันท์ 2559)

ผู้วิจัยเห็นว่าการทำหน้าที่ตามบทบาทของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ยังขาดการสร้างเครือข่ายกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อันได้แก่ กรุงเทพมหานคร (กทม.) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เทศบาลองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และเมืองพัทยา ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาฝีมือแรงงานตามรูปแบบที่ควรจะเป็นอย่างชัดเจน

ซึ่งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นกำลังสำคัญ เพราะมีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริม การฝึกและ ประกอบอาชีพ ที่ควรร่วมมือกันทำ[มาตรา 16 (6), 17(3) แห่ง พ.ร.บ.กำหนดแผนและขั้นตอนกระจาย อำนาจให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549 และ มาตรา 89 (25) แห่ง พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการ กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2550] ซึ่งปัจจุบันองค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่นนับวันแต่จะมีบทบาทสำคัญในการ พัฒนาประเทศโดยจะเห็นได้จากรัฐบาลได้กระจาย อำนาจ งบประมาณ และภารกิจต่างๆ ไปสู่ท้องถิ่น เพื่อให้เต็มรูปแบบ ที่สำคัญคือท้องถิ่นอยู่ใกล้ชิด กับประชาชนย่อมทราบถึงสภาพปัญหาและความ ต้องการของประชาชนดี เป็นแต่เพียงยังขาดการ ประสานงานให้ความรู้เชิงวิชาการ ในเรื่องนี้สถาบัน ที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในราชการหรือ สปร. (2547 : 72) ได้วิจัยพบว่าความร่วมมือของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการบริการ สาธารณะในหลายพื้นที่ มีลักษณะต่างคนต่างทำ อีกทั้งยังไม่มีต้นแบบขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมมือกับองค์กรอื่นในการจัดบริการสาธารณะ [กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, สำนักพัฒนาและ ส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น (นโยบายและแผน), มปพ. : 180] ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา “รูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาฝีมือแรงงาน ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในกลุ่มจังหวัดนคร ราชสีมาบุรีรัมย์”ซึ่งคาดว่าจะได้อีกมิติหนึ่งที่จะต้องรู้ ความรู้ใหม่ที่เป็นรูปแบบให้องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นอื่น ๆ เข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาฝีมือ แรงงานขึ้นพื้นฐานจนนำไปสู่มาตรฐานในเขตพื้นที่

ของตน เพื่อสร้างให้ราษฎรมีรายได้สูงตามทักษะ ของฝีมือแรงงานอันจะส่งผลให้มีคุณภาพชีวิต ที่ดีขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง กับการพัฒนาฝีมือแรงงาน และผู้เกี่ยวข้องกับ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในการมีส่วนร่วม พัฒนาฝีมือแรงงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในกลุ่มจังหวัดนครราชสีมาบุรีรัมย์

2) เพื่อศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมใน การพัฒนาฝีมือแรงงานขององค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่นในกลุ่มจังหวัดนครราชสีมาบุรีรัมย์

3) เพื่อสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมใน การพัฒนาฝีมือแรงงาน ขององค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่น ในกลุ่มจังหวัดนครราชสีมาบุรีรัมย์

กรอบความคิดในการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ทั้งวิธีเชิงคุณภาพและ เชิงปริมาณ สรุปเป็นกรอบความคิดในการวิจัย ดังนี้

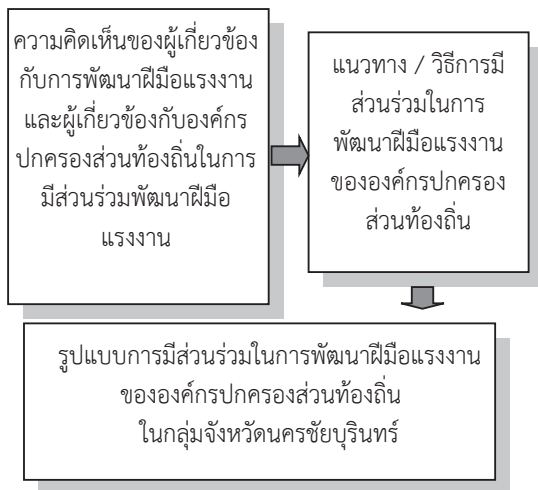
1.ตัวแปรต้น (ตัวแปรอิสระ) ได้แก่ ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาฝีมือ แรงงานและผู้เกี่ยวข้องกับองค์การปกครองส่วน ท้องถิ่นในการมีส่วนร่วมพัฒนาฝีมือแรงงาน

2.ตัวแปรตาม ได้แก่

2.1 แนวทางหรือวิธีการมีส่วนร่วมในการ พัฒนาฝีมือแรงงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

2.2 รูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนา ฝีมือแรงงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

จากกรอบความคิดในการวิจัยดังกล่าว ได้บูรณาการสรุปเป็นภาพ ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยเป็น 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การทบทวนวรรณกรรม

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัยใช้วิธีการ

วิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณผสมผสานกัน

2.1 ส่วนที่ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ

โดยการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง ที่ได้จากการกำหนดจำนวนผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาฝีมือแรงงาน 11 คน และผู้เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 11 คนรวมเป็น 22 คนเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงถึงแก่นวิถีชีวิตของชาวบ้าน วัฒนธรรมการทำงานที่ใช้ฝีมือแรงงาน

2.2 ส่วนที่ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร (Population) ได้แก่ นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และท้องถิ่นอำเภอ จำนวนทั้งสิ้น 1,806 คน สำหรับกลุ่มตัวอย่าง (Sample) ได้จากตารางสำเร็จรูปของเครซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) จำนวน 320 คน จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างประเภทผสม

ได้แก่การสุ่มตามลำดับชั้น การสุ่มแบบไม่เป็นสัดส่วน จนได้กลุ่มตัวอย่างครบตามจำนวนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถามแบบมาตรประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ มีปลายเปิดในท้ายแต่ละหัวข้อคำถาม

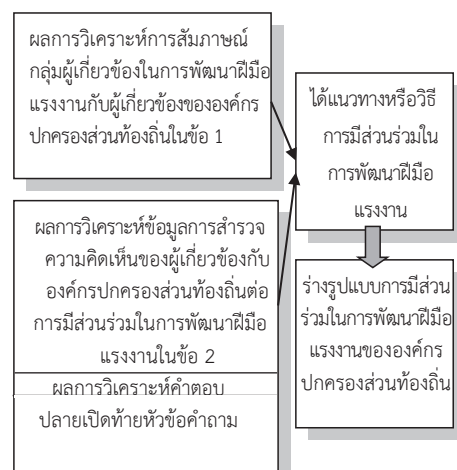
ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำผลจากขั้นตอนที่ 2 มาวิเคราะห์

3.1 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

3.2 นำข้อมูลที่สำคัญจากความคิดเห็นจากแบบสอบถาม มาประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) ด้วยการคำนวณหาค่าสถิติ (Statistic) ซึ่งกำหนดใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.3 จากนั้นนำผลจากข้อ 3.1 และข้อ 3.2 มาประมวลผลสร้างเป็นร่างรูปแบบ

เพื่อให้เห็นภาพของการได้มาซึ่งร่างรูปแบบดังกล่าวข้างต้น สรุปเป็นภาพ ดังนี้

ภาพที่ 2 แสดงที่มาของการได้ร่างรูปแบบ

ขั้นตอนที่ 4 นำร่างรูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาฝีมือแรงงาน ไปสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิในที่ประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพิจารณากลับกรองและให้ความเห็นชอบรูปแบบ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีประสบการณ์ด้านฝีมือแรงงาน 9 คน และกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 12 คน

ขั้นตอนที่ 5 สร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาฝีมือแรงงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์ โดยนำผลจากขั้นตอนที่ 4 มาวิเคราะห์ ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ แล้วสร้างเป็นรูปแบบ

ผลการวิจัย

1. ส่วนที่ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการสัมภาษณ์ มีดังนี้

เรื่องของฝีมือแรงงานนั้นมีความสำคัญ เพราะจะไปเชื่อมโยงกับการผลิตสินค้าและบริการที่มีคุณภาพ ในด้านภาคบริการที่ใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารของไทยยังด้อยกว่าประเทศในกลุ่มอาเซียนในด้านการฝึกอาชีพและพัฒนาฝีมือแรงงานนั้นกรมพัฒนาฝีมือแรงงานมีพันธกิจในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างเครือข่าย อนึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมอาชีพและการฝึกอบรมพัฒนาอาชีพโดยตรงอยู่แล้วสำหรับการจัดตั้งศูนย์ช่างประจำชุมชนเป็นโครงการที่จะช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนช่างที่มีฝีมือตลอดจนการลดค่าใช้จ่ายให้แก่ประชาชน อย่างไรก็ตามยังมีปัญหาของศูนย์ช่างประจำชุมชนที่ส่วนหนึ่งมาจากความรู้สึทงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เห็นว่าเป็นงานฝากไม่ได้เป็นงาน

ที่เริ่มจากท้องถิ่นโดยตรงรวมถึงการเปลี่ยนผู้บริหารศูนย์ช่างคือเมื่อนายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคนใหม่เข้ามารับหน้าที่ก็ไม่มีสานต่อ หากมีการแก้ไขปัญหาโครงการนี้ได้งานศูนย์ช่างก็จะน่าจะขับเคลื่อนไปได้ดี มีข้อสังเกตที่สำคัญคือศูนย์ช่างประจำชุมชนยังไม่เป็นที่รู้จักกันทั่วไปโดยเฉพาะในวงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. ผลการสำรวจความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาฝีมือแรงงาน และแนวทางหรือวิธีการมีส่วนร่วมในการพัฒนาฝีมือแรงงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.1 ด้านความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาฝีมือแรงงาน มีดังนี้ (1) การมีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาฝีมือแรงงานในภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.52 (2) ด้านการบริหารจัดการในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.44 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.67 และ (3) ด้านศูนย์ช่างประจำชุมชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.73

2.2 แนวทางหรือวิธีการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมพัฒนาฝีมือแรงงาน มีดังนี้ (1) ด้านการสร้างความร่วมมือในภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.62 (2) แนวทางด้านงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.72 (3) แนวทางการสนับสนุนส่งเสริม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.73 และ (4) แนวทางที่จะร่วมมือพัฒนาฝีมือแรงงาน ในภาพ

รวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.65

3. นำผลจากข้อ 1 และ ข้อ 2 มาวิเคราะห์ และสังเคราะห์แล้วร่างเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วม ในการพัฒนาฝีมือแรงงานซึ่งได้ร่างรูปแบบ ดังนี้

(1) การสร้างความตระหนักให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมสู่การเห็นความสำคัญของการพัฒนาฝีมือแรงงาน และการจัดตั้งศูนย์ช่างประจำชุมชน

(2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการฝึกอบรมเอง โดยประสานงานขอรับการสนับสนุนวิทยากรและอุปกรณ์ในการฝึกอบรมจากสถาบัน/ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

(3) สถาบัน/ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ดำเนินการฝึกอบรม โดยประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดหาผู้เข้ารับการฝึกอบรม

(4) การจัดตั้งศูนย์ช่างประจำชุมชนในพื้นที่ที่อยู่ห่างไกล เพื่อให้ศูนย์ช่างประจำชุมชนอบรมช่างสาขาต่างๆแล้วให้ไปอบรมชาวบ้านต่อไป นอกจากนี้ศูนย์ช่างยังทำหน้าที่บริการประชาชนเพื่อลดค่าใช้จ่ายและให้ความรู้ในการบำรุงรักษาอุปกรณ์เครื่องมือในการประกอบอาชีพ ตลอดจนเครื่องใช้ในครอบครัว

4. ผลการประชุมผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพิจารณา วิพากษ์ และยืนยันให้เห็นความเห็นชอบ

นำร่างรูปแบบไปสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิในที่ประชุมเชิง

ปฏิบัติการ ซึ่งที่ประชุมได้มีการวิพากษ์ ให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะอย่างกว้างขวาง โดยสรุปในสาระสำคัญดังนี้

4.1 การเดินทางตามรอยพระบาท (เดินทางตามรอยพ่อ) ในช่วงที่กระแสปวงชนชาวไทยได้แสดงออกซึ่งความจงรักภักดีด้วยการจะทำดีเพื่อพ่อ รวมถึงจะน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้กับชีวิตประจำวัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงควรจะทำให้ความสำคัญกับการพัฒนาฝีมือแรงงานให้แก่ราษฎรในพื้นที่เพื่อสร้างรายได้และคุณภาพชีวิตที่ดี

4.2 ที่ประชุมเห็นชอบด้วยกับรูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาฝีมือแรงงาน ตามที่ผู้วิจัยเสนอ แต่ได้แสดงความเห็น ข้อเสนอแนะไว้ดังนี้

4.2.1 การสร้างความตระหนักเพราะเชื่อว่าส่วนใหญ่ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่รวมถึงสมาชิกสภาท้องถิ่น ยังไม่มีความตระหนักดีพอจึงให้ความสำคัญกับการส่งเสริมอาชีพในด้านอื่น ซึ่งถ้าหากผู้เกี่ยวข้องทุกคนมีความเข้าใจและให้ความสำคัญ ย่อมจะเป็นแรงสนับสนุนส่งเสริมการมีส่วนร่วมพัฒนาฝีมือแรงงาน

4.2.2 เห็นชอบด้วยกับการมีส่วนร่วมพัฒนาฝีมือแรงงานในรูปของศูนย์ช่างประจำชุมชนแต่ให้จัดตั้งในพื้นที่ที่ห่างไกลและขาดแคลนช่างหรือร้านซ่อมจริงๆซึ่งน่าจะได้ผลดี

4.2.3 ให้กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน ประสานงานกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย เสนอโครงการจัดตั้งศูนย์ช่างประจำชุมชนให้เป็นวาระแห่งชาติ เพื่อประสานให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้ง

การอภิปรายผล

ในการอภิปรายผล จะนำผลการวิจัยมาแสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องและความไม่สอดคล้อง รวมถึงการเชื่อมโยงสัมพันธ์กับแนวคิดเอกสาร งานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะให้เห็นภาพของผลการศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาฝีมือแรงงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีนทร์ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยจะอภิปรายผลตามลำดับ ดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมพัฒนาฝีมือแรงงาน

1.1 ด้านความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาฝีมือแรงงาน จากการวิจัยพบว่าบุคลากรและสมาชิกสภาท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจและเห็นความจำเป็นในเรื่องของการพัฒนาฝีมือแรงงาน ให้เป็นแรงงานที่มีฝีมือและมีคุณภาพซึ่งแม้ว่าในเขตพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่เกษตรกรรมก็ตาม แต่ก็มีมีความจำเป็นต้องมีการฝึกอบรมพัฒนาฝีมือแรงงาน เพราะเมื่อหลังจากฤดูเพาะปลูกไปแล้วราษฎรจะว่างและออกไปใช้แรงงานรับจ้าง สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญรุ่ง ใจใจ และ วีระกุลชายผา (2557) ที่ศึกษารูปแบบการส่งเสริมอาชีพช่างฝีมือชุมชนในท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น พบว่า ในฤดูว่างจากการทำการเกษตรชาวบ้านจะออกไปรับจ้างเป็นช่างซ่อมจักรยานยนต์และช่างเชื่อมเหล็กดัด แรงงานดังกล่าวถ้าหากเป็นแรงงานที่ไม่มีฝีมือก็จะตกงานหรือไม่ก็ได้รับค่าจ้างต่ำ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ พิริยะ ผลพิรุฬห์ นักวิชาการแรงงาน (2557 : 12) และสอดคล้องกับงานวิจัยของชัชวาล สิงห์อุษา (2554) ที่ได้ศึกษาเรื่องความร่วมมือในการพัฒนา

ฝีมือแรงงานระหว่างสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 10 ลำปางกับภาคเอกชนในเขตจังหวัดลำปาง และจังหวัดเชียงใหม่ ที่พบว่าบริษัทเอกชนต้องการแรงงานที่มีคุณสมบัติแรงงานที่พึงประสงค์คือมีระเบียบวินัย มีความชำนาญในงานระดับสูง

1.2 ด้านการบริหารจัดการ จากการวิจัยพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีการสำรวจความต้องการอบรมพัฒนาฝีมือแรงงานเป็นประจำทุกปี เพื่อใช้ประกอบการตั้งงบประมาณในการฝึกอบรม แต่กระบวนการบริหารจัดการด้านนี้ไม่ครบวงจรกล่าวคือหลังจากฝึกอบรมไปแล้วขาดการติดตามประเมินผลจึงไม่สามารถทราบว่างบประมาณที่ลงทุนไปคุ้มค่าหรือไม่ เพื่อเป็นข้อมูลในการทบทวน ปรับปรุงผลการดำเนินงานประจำปี ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของ สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น [กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น (นโยบายและแผน), มปป.:161-163] ที่เห็นว่า การบริหารจัดการใดๆก็ตามข้อมูลเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งถ้าหากมีข้อมูลอย่างเพียงพอ ก็ทำให้การตัดสินใจมีประสิทธิภาพ

1.3 เกี่ยวกับศูนย์ช่างประจำชุมชนจากการวิจัยพบว่า การจัดตั้งศูนย์ช่างประจำชุมชนมีประโยชน์มาก เพราะสามารถช่วยลดค่าใช้จ่ายของประชาชน โดยไม่ต้องเดินทางไปซ่อมอุปกรณ์ถึงในตัวเมืองหรือตัวจังหวัด ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน (โครงการ กพร. เลขที่ 119 / 2550 และหนังสือกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ด่วนมาก ที่ รง 0401/ว 05571 ลงวันที่ 16 กรกฎาคม 2552)

2. ด้านแนวทางหรือวิธีการที่จะมีส่วนร่วมพัฒนาฝีมือแรงงาน

2.1 การสร้างความพร้อมจากการวิจัยพบว่า การสร้างความพร้อมจะเป็นพื้นฐานของการเตรียมแผนพัฒนาฝีมือแรงงาน การจัดตั้งศูนย์ช่างประจำชุมชนควรมีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนด้วย เพื่อมิให้เกิดการขัดแย้งภายหลังซึ่งผลวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูติมา เหนาดุรงค์ และคณะ (2551) ที่ได้ศึกษาโครงการความร่วมมือของศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานและสถานประกอบการ ในการศึกษาแนวทางการเพิ่มศักยภาพในการทำงานของสถานประกอบการ จังหวัดสมุทรสงคราม ระยะที่ 1 พบว่า เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ยังคงชินกับการทำงานแบบดั้งเดิมงานส่วนมากจึงมักเกิดจากความคิดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายเดียวไม่ประสานงานสอบถามความต้องการของฝ่ายอื่น ทำให้ไม่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่และตลาดแรงงาน

2.2 ด้านงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์จากการวิจัยพบว่า ท้องถิ่นที่ไม่มีความพร้อมที่จะทำการฝึกอบรม ก็จะแก้ไขปัญหาโดยประสานงานขอความร่วมมือไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด สำนักงานเกษตร สำนักงานพัฒนาชุมชน หรือปราชญ์ชาวบ้าน เป็นต้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของสถาบันที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในราชการ [2547 : 1-14 ; กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น (นโยบายและแผน), 2536 มปป. : 164-167] ที่ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการจัดการความร่วมมือระหว่างท้องถิ่น พบว่าการจัดการความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นหรือหน่วยงานอื่นในการแก้ไขปัญหาจะประหยัด

งบประมาณของราชการได้มากในปีหนึ่งๆ และเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริการสาธารณะให้มีมูลค่ามากขึ้น ประชาชนได้รับบริการรวดเร็วมีมาตรฐาน เพราะโดยลำพังองค์ปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งเดียวมีข้อจำกัดในขีดความสามารถ ไม่สามารถทำได้ดีหรือทำไม่ได้มาตรฐาน และสอดคล้องกับแนวคิดของ ศุภสวัสดิ์ ชัชวาล (2554 : 54-56) ที่เห็นว่ารูปแบบ (Model) ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถกระทำได้หลายแนวทาง แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูติมา เหนาดุรงค์ และคณะ (2551) ที่ได้ศึกษาโครงการความร่วมมือของศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานและสถานประกอบการ ในการศึกษาแนวทางการเพิ่มศักยภาพในการทำงานของสถานประกอบการ จังหวัดสมุทรสงคราม ระยะที่ 1 พบว่า เจ้าหน้าที่ประสานการฝึกอบรมและงานฝึกช่างฝีมือส่วนใหญ่ไม่ชอบทำงานร่วมกับคนอื่น จึงมีลักษณะต่างคนต่างทำ

2.3 การสนับสนุนส่งเสริมจากการวิจัยพบว่า แนวทางการสนับสนุนส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์ช่างประจำชุมชนก็ดี หรือการพัฒนาฝีมือแรงงานก็ดี หากกระทรวงมหาดไทยให้ความสำคัญและสนับสนุนจะมีความสำเร็จได้สูง หรือหากยังไม่พร้อมที่จะขับเคลื่อนในเรื่องนี้ ในระดับจังหวัดผู้ว่าราชการจังหวัดก็สามารถประสานงานให้ท้องถิ่นต่างๆ จัดตั้งศูนย์ช่างประจำชุมชนก็มีความเป็นไปได้อีกทางหนึ่ง ซึ่งสอดคล้อง สถาบันที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในราชการ (2547) ที่ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการจัดความร่วมมือระหว่างท้องถิ่น พบว่าความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับหน่วยงานราชการนั้นความสำเร็จจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยปัจจัยสนับสนุน

จากผู้บริหารระดับจังหวัด คือ ผู้ว่าราชการจังหวัด หัวหน้าส่วนราชการจังหวัด และอำเภอ อย่างไรก็ตามในระดับอำเภอนายอำเภอแม้จะใช้บทบาทหน้าที่ประสานงานให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ จัดตั้งศูนย์ข้างประจำชุมชนได้ก็ตาม แต่ดูจะไม่มีพลัง(power) เท่ากับสองแนวทางที่กล่าว

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยถึงสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาฝีมือแรงงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. ควรมีการศึกษาวิจัยผลการดำเนินงานของศูนย์ข้างประจำชุมชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนา รูปแบบศูนย์ข้างประจำชุมชน
3. ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อหารูปแบบการบริหารเชิงบูรณาการระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ
4. ควรมีการวิจัยเชิงเปรียบเทียบระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการฝึกอบรมเอง กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นผู้จัดการฝึกอบรมว่า ได้ผลแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร
5. ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อหารูปแบบการบริหารเชิงบูรณาการระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.), องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.), เทศบาลเมืองพัทยาในการมีส่วนร่วมพัฒนาฝีมือแรงงาน เพื่อสร้างชุมชนหรือท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย

1. เนื่องจากเป็นบทบาทหน้าที่โดยตรง กอปรกับราชการบริหารส่วนกลางมีนโยบายให้

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำบริการสาธารณะ ให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงควรกำหนดเป็นนโยบายในการพัฒนาฝีมือแรงงานให้ชัดเจน

2. ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ ควรจัดทำแผน โครงการที่จะส่งเสริมอาชีพ โดยจัดให้มีโครงการพัฒนาอาชีพอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

3. การดำเนินการทุกโครงการควรมีการประเมินผลตามหลักการ เพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับในการตัดสินใจตามกระบวนการบริหารจัดการ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R & D)

ควรมีการศึกษาเพื่อการวิจัยและพัฒนาในประเด็นต่อไปนี้

1. การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาฝีมือแรงงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาสู่การปฏิบัติในให้ครอบคลุมทุกท้องถิ่น
2. การพัฒนาการบริหารจัดการส่งเสริมอาชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยพึงพิงจากหน่วยงานภายนอกให้น้อยที่สุด เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนหรือท้องถิ่น
3. การพัฒนาระบบการทำงานส่งเสริมอาชีพในลักษณะเชิงรุก เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพของการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะการเตรียมเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน
4. การพัฒนาบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาอาชีพของประชาชน โดยไม่ต้องพึงพิงบุคลากรจากหน่วยงานภายนอก

บรรณานุกรม

- กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน.(2556). **สถิติการพัฒนาฝีมือแรงงานปีงบประมาณ 2555**. กรุงเทพมหานคร : กองแผนงานและ สารสนเทศ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น (นโยบายและแผน).มปพ. (2536) **สารัตถะท้องถิ่นไทย : รวมบทความทางวิชาการเกี่ยวกับการบริหารงานท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงแรงงาน, กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน. (2555).**รายงานประจำปี2555**. กรุงเทพฯ : กระทรวงแรงงาน, กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน, กองแผนงานและสารสนเทศ.
- กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง1.(2555).**สรุปผลการขับเคลื่อนโครงการ/กิจกรรม ยุทธศาสตร์ใหม่งบประมาณตามแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง 2553 –2555 กลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์**. นครราชสีมา : เพ็ชรนิวิส์.
- ชัชวาล สิงห์อุษา.(2554). **ความร่วมมือในการพัฒนาฝีมือแรงงานระหว่างสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 10 ลำปางกับภาคเอกชนในเขตจังหวัดลำปางและจังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชุติมา เหตานุรักษ์ และ คณะ. (2551).**โครงการความร่วมมือของศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานและสถานประกอบการ ในการศึกษาแนวทางการเพิ่มศักยภาพในการทำงานของสถานประกอบการ จังหวัดสมุทรสงคราม ระยะที่ 1 ระหว่างวันที่ 1 มีนาคม 2549–31 ธันวาคม 2551**. สนับสนุนโดยสำนักงาน กองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- เนาวรัตน์ ทองสวัสดิ์ชัย. (2557). “แรงงานไทย ภายใต้วิกฤติการเมือง” ใน**ผลการประชุมเครือข่ายงานวิจัยด้านแรงงาน ปี 2557 “ แรงงานไทยภายใต้วิกฤติการเมือง”**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน, สำนักเศรษฐกิจแรงงาน, กลุ่มงานวิจัยและวางแผนกำลังแรงงาน.
- บุญรุ่งใจใจและวีระกุล ชายผา. (2557). **รูปแบบการส่งเสริมอาชีพช่างฝีมือชุมชนในท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์) สาขาการบริหารการพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พิริยะ ผลพิรุฬห์. (2557). “ทุนมนุษย์กับผลิต ภาพแรงงานในภาคอุตสาหกรรมไทย”ใน**ผลการประชุมเครือข่ายงานวิจัยด้านแรงงาน ปี 2557 “ แรงงานไทยภายใต้วิกฤติการเมือง”**.กรุงเทพมหานคร : สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน, สำนักเศรษฐกิจแรงงาน, กลุ่มงานวิจัยและวางแผนกำลังแรงงาน.
- รติมา คชนันท์.(2559). **วิเคราะห์จุดต่างประชารัฐ-ประชานิยม**.สืบค้นเมื่อ15 พฤศจิกายน 2559 จาก<http://library2.parliament.go.th/ebook/content-issue/2558/hi2558-098.pdf>.

- ศรีน้อย โปวาทอง. (2546). **ยุทธศาสตร์การ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์สำหรับเกาหลีสู่อนาคตด้วยพลัง ทรัพยากรมนุษย์**. แปลจาก Human Resources, Knowledge, and a New - Off : Human Resources Development Strategies for Korea. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ศุภสวัสดิ์ ชัชวาล. (2554 : 53). “องค์กรความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น” ใน **๙ ปี กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย. สถาบันที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในราชการ. (2547). **แนวทางการจัดการความร่วมมือระหว่าง ท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : น้ากั้ง.

รูปแบบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนากระบวนการ เรียนการสอนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2

The Structural Model of the Factors Affecting Teaching and Learning Process Development of the Schools under Samuthprakarn Primary Educational Service Area 2

สมหญิง จันทรุไทย*, สุขุม มุลเมือง

Somying Chuntaruthai, Sukhum Moonmuang

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Faculty of Education Bangkokthonburi University

*ผู้นิพนธ์หลัก e-mail: Somyingsport 75906 @gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน และเพื่อทดสอบความสอดคล้องของรูปแบบสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดผลประเมินผล ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการ จำนวน 108 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับที่มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับเท่า .95 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้รูปแบบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างเชิงเส้น (Structural Model) เป็นสถิติประเภทพหุตัวแปร (Multivariate Statistics) และการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. โมเดลสมมติฐานซึ่งเป็นโมเดลความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง (Structural model) ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นจากทฤษฎีพบว่ามีความสอดคล้องกลมกลืน (Fit) กับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดีเมื่อพิจารณาจากเกณฑ์ตัดสินการประเมินทุกเกณฑ์ พบว่าผ่านเกณฑ์การประเมินทุกเกณฑ์ จึงสรุปว่าโมเดลความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างเชิงทฤษฎีที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นเป็นโมเดลที่มีความถูกต้อง

2. ผลการทดสอบสมมติฐานทั้ง 7 พบว่าทุกสมมติฐานมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าสมมติฐานทั้ง 7 มีความถูกต้องและแสดงให้เห็นอีกว่าตัวแปรภายนอกมีอิทธิพลในทางตรง (Direct effects) ต่อตัวแปรภายในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน (LEA) นอกจากอิทธิพลในทางตรงแล้วยังพบว่ามีอิทธิพล

ในทางอ้อมที่ส่งผลต่อตัวแปรภายใน การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ผ่านตัวแปรส่งผ่าน (Intervening variable) การพัฒนาหลักสูตร การวัดผลประเมินผล การนิเทศการศึกษา และการประกันคุณภาพ การศึกษา

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง, การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน

ABSTRACT

The purposes of this research were to examine the structural relationship model of the factors affecting teaching and learning process development and to test the congruence of the proposed model and empirical data dealing with curriculum development, teaching and learning process development, measurement and evaluation, instruction supervision and educational quality assurance of the schools under Samuthprakrn Primary Educational Seervice Area 2. The study sample consisted of school administrators and academic teachers totaling 108 persons. The research instrument was a 5-point rating scale questionnaire with the reliability of .95. The collected data were analyzed by using Structural Model, Multivariate Statistice and Path Analysis.

The research results revealed that:

1. The proposed model which was a structural model determined by the researcher in reference of the theory was found to be fit well to the empirical data when considering from all of the criteria; that it, it passed each of the criteria. Therefore, it could be concluded that the structural model determince by the research was accurate and reliable.

2. The results of the 7 hypothesis tests, it was found that all the 7 of the hypothesis tests were statiscally accurate. Furthermore, external factors brought out direct effects on internal factors concerning teaching and learning process development. If was also found that there were indirect effects on internal factors dealing with teaching and learning process development through intervening variables of curriculum development, measurement and evaluation, instructional supervision and educational quality assurance.

Keywords: structural model, teaching and learning process development

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการในการจัดการศึกษาว่า ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข และในหมวด 4 มาตรา 22 บัญญัติไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด” ภารกิจของครูจึงถือเป็นภารกิจที่สำคัญ สังคมส่วนใหญ่จึงมุ่งหวังให้ครูพัฒนาเด็กไทยให้มีคุณภาพเทียบเท่านานาชาติ โดยหน้าที่สำคัญคือ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ อบรม สั่งสอนผู้เรียนให้เกิดความเจริญงอกงาม ให้เป็นผู้มีความรู้ มีทักษะความสามารถในการเผชิญสถานการณ์ต่างๆ ครูจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข สถานศึกษา จึงมีบทบาทสำคัญในฐานะผู้มีส่วนร่วมรับผิดชอบอย่างใกล้ชิดต่อการจัดการศึกษาอันเป็นพื้นฐานการศึกษาทุกระดับ การที่จะปฏิบัติงานด้านวิชาการให้มีคุณภาพจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการบริหารงานวิชาการให้เกิดผลดีและมีประสิทธิภาพ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ดังที่ Fry, Ketteridge & Marshall (2009) กล่าวว่า

การบริหารงานวิชาการ หมายถึงการดำเนินกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนของนักเรียนให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพมากที่สุด ประกอบด้วยงานหลายอย่าง เช่นหลักสูตร การจัดการเรียน การจัดครูเข้าสอน การพัฒนาการเรียนการสอน การพัฒนาครูด้านวิชาการ รวมถึงการนิเทศการสอนเป็นต้น งานวิชาการเป็นงานที่สำคัญที่สุด เป็นหัวใจของการบริหารโรงเรียน เป็นงานหลักผู้บริหารต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่ง

จากความสำคัญของงานวิชาการจึงมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูล และเป็นแนวทางการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น กษิรา วาระรัมย์ (2556) ได้ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารวิชาการของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ศรุต บุญโนนแต่ จินณวัตร ปะโคทั้ง และอนุศักดิ์ เกตุสิริ (2558) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดที่มีประสิทธิผล อภิชา พุ่มพวง (2559) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการและนงลักษณ์ เรือนทอง (2550) ได้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการบริหาร โรงเรียนที่มีประสิทธิผลการศึกษาลงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารวิชาการ ส่วนใหญ่จะศึกษาถึงสภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนางานวิชาการเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีพัฒนาการที่ก้าวหน้า ดังนั้น เพื่อให้การ

พัฒนางานวิชาการมีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืนผู้วิจัย
จึงสนใจที่จะศึกษารูปแบบเชิงโครงสร้างของปัจจัย
ที่มีผลต่อการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน
ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 เพื่อนำผลที่ได้
เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้องนำไป
ใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน
ให้สอดคล้องกับพระบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)
พ.ศ. 2545 ในหมวด 4 มาตรา 22 บัญญัติไว้ว่า
“การจัดการศึกษาต้องยึดหลักผู้เรียนทุกคนมี
ความสามารถ เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และ
ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด”

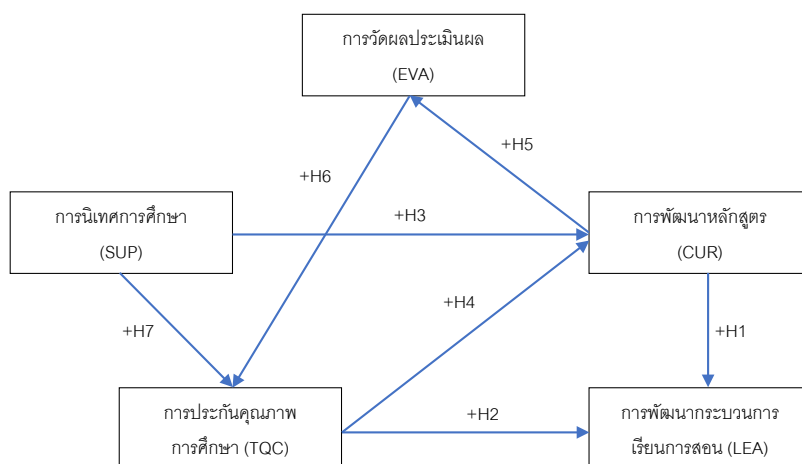
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบความสัมพันธ์
เชิงโครงสร้างของปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนา
กระบวนการเรียนการสอนของโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สมุทรปราการ เขต 2

2. เพื่อทดสอบความสอดคล้องของรูปแบบ
สมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้านการพัฒนา
หลักสูตร ด้านการวัดผล ประเมินผล ด้านการนิเทศ
การศึกษา ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา และ
ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการ
บริหารงานวิชาการ ความสำคัญของวิชาการและ
การกำหนดขอบข่ายงานวิชาการและ ภารกิจของ
งานวิชาการซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ (2549) ที่ได้
กำหนดขอบข่ายงานวิชาการไว้ 12 ด้านและ
กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และการจัดการ
ศึกษา พ.ศ. 2550 ได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการ
ไว้ 17 ด้านโดยปรับเปลี่ยน รวบรวมที่เห็นว่าเป็น
เรื่องเดียวกันและเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
ตามที่สำนักพัฒนาระบบบริหารสำนักงานคณะ
กรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2545 กล่าวไว้
(จันทวานี สงวนนาม:2545) มาเป็นกรอบแนวคิด
ในการวิจัยครั้งนี้ ดังภาพที่ 1

ภาพที่1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

เมื่อมีการควบคุมตัวแปรต้นกลาง (Mediator variable) แล้ว

1. การพัฒนาหลักสูตรมีอิทธิพลในทางบวกต่อการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน (H1)
2. การประกันคุณภาพการศึกษามีอิทธิพลในทางบวกต่อการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน (H2)
3. การนิเทศการศึกษามีอิทธิพลในทางบวกต่อการพัฒนาหลักสูตร (H3)
4. การประกันคุณภาพการศึกษามีอิทธิพลในทางบวกต่อการพัฒนาหลักสูตร (H4)
5. การพัฒนาหลักสูตรมีอิทธิพลในทางบวกต่อการวัดผลประเมินผล (H5)
6. การวัดผลประเมินผลมีอิทธิพลในทางบวกต่อการประกันคุณภาพการศึกษา (H6)
7. การนิเทศการศึกษามีอิทธิพลในทางบวกต่อการประกันคุณภาพการศึกษา (H7)

การดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ บุคลากรทางการศึกษา ซึ่งสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ทั้งสิ้น 71 โรงเรียน ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการ จำนวน 142 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

โดยจำแนกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการ โดยผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยการใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 108 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลาก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 เพื่อแนะนำตัวและชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย และขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

2. ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเดินทางไปแจกและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เวลา 3 สัปดาห์ ได้แบบสอบถามคืน 108 ฉบับ ตรวจสอบดูแล้วข้อมูลมีความสมบูรณ์ครบถ้วน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้รูปแบบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างเชิงเส้น (Structural Model) สถิติประเภทพหุตัวแปร (Multivariate Statistics) และการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ดังตารางที่ 1-4

ตารางที่ 1 สถิติพรรณนาตัวแปรที่ทำการศึกษา

(n = 108)

ตัวแปร	$\bar{x}$	S.D.	SK	KU
1. การพัฒนาหลักสูตร (CUR)	4.014	0.231	-0.238	-1.098
2. การพัฒนากระบวนการเรียน การสอน (LEA)	4.053	0.128	0.354	-0.472
3. การวัดผลประเมินผล (EVA)	4.208	0.136	-0.542	-0.463
4. การนิเทศการศึกษา (SUP)	3.569	0.080	0.280	-0.506
5. การประกันคุณภาพการศึกษา(TQC)	4.442	0.093	0.197	-1.114

หมายเหตุ S.D. คือ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, SK คือ ดัชนีความเบ้, KU คือ ดัชนีความโด่ง, n คือ ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

จากตารางที่ 1 การวิเคราะห์ลักษณะของตัวแปรที่ทำการศึกษาจากจำนวนตัวอย่างทั้งหมด 108 คน พบว่าตัวแปรแต่ละตัวมีค่าเฉลี่ย อยู่ระหว่าง 3.569 ถึง 4.442 โดยตัวแปรการประกันคุณภาพการศึกษา (TQC) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ตัวแปรการวัดผลประเมินผล (EVA) และตัวแปรอื่นๆ รองลงมาตามลำดับ ส่วนตัวแปรการนิเทศการศึกษา (SUP) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าตัวแปรทุกตัวมีค่าเฉลี่ยค่อนข้างสูงทุกตัว ยกเว้นตัวแปรการนิเทศการศึกษา (SUP) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พบว่าแต่ละตัวแปรมีค่าระหว่าง 0.080 ถึง 0.231 ซึ่งตัวแปรการพัฒนาหลักสูตร (CUR) มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมากที่สุด และตัวแปรการนิเทศการศึกษา (SUP) มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยที่สุด ส่วนตัวแปรอื่นๆ มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานลด

หลั่นกันไปซึ่งชี้ให้เห็นว่าความแตกต่างของคะแนนแต่ละคนของแต่ละตัวแปรไม่ค่อยแตกต่างกัน ไม่มากนัก ตัวแปรการพัฒนาหลักสูตร (CUR) มีคะแนนแตกต่างกันในกลุ่มมากที่สุด และตัวแปรการนิเทศการศึกษา (SUP) มีความแตกต่างกันของคะแนนในกลุ่มน้อยที่สุด ส่วนการวิเคราะห์ค่าความเบ้และค่าความโด่ง พบว่ามีค่าความเบ้มีค่าอยู่ระหว่าง 0.197 ถึง 0.354 ส่วนค่าความโด่งมีค่าอยู่ระหว่าง -1.114 ถึง -0.46 ซึ่งเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาว่าข้อมูลที่น่าวิเคราะห์มีความเหมาะสมหรือไม่คือ ทั้งค่าความเบ้และค่าความโด่งไม่ควรเกิน 5 (Byrne, Barbara M., 2010, p. 257) ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าทั้งค่าความเบ้และค่าความโด่งของตัวแปรที่ทำการศึกษาทั้งหมดไม่มีตัวใดมีค่าเกิน 5 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการแจกแจงของข้อมูลของประชากรของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลที่มีการแจกแจงเป็นแบบปกติ (Normal distribution) ซึ่งเป็นไปตามข้อมูลตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์เส้นทาง (Hayes, Andrew F., 2013)

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เมตริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ตัวแปร	1	2	3	4	5
1. การพัฒนาหลักสูตร (CUR)	1.000				
2. การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน (LEA)	.726**	1.000			
3. การวัดผลประเมินผล (EVA)	.374**	.233*	1.000		
4. การนิเทศการศึกษา (SUP)	.525**	.461**	.143*	1.000	
5. การประกันคุณภาพการศึกษา (TQC)	.414**	.530**	.362**	.314**	1.000

*p. <0.05, **p. <0.01

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์เมตริกซ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's correlation) ระหว่างตัวแปรทั้ง 5 ตัวแปร พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แต่ละคู่มีค่าอยู่ระหว่าง 0.143 ถึง 0.726 ซึ่งทุกคู่มีนัยสำคัญทางสถิติ และมีทิศทางความสัมพันธ์เป็นบวก และแต่ละคู่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ไม่เกิน 0.80 ซึ่งยังถือว่าไม่สูงมาก คู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดได้แก่ คู่ระหว่าง

ตัวแปรการพัฒนาระบบการเรียนการสอน (LEA) กับการพัฒนาหลักสูตร (CUR) ส่วนคู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุดได้แก่ คู่ระหว่างการวัดผลประเมินผล (EVA) กับการนิเทศการศึกษา (SUP) ซึ่งให้เห็นว่า ตัวแปรที่จะนำมากำหนดเป็นโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างในครั้งนี้มีความเหมาะสม

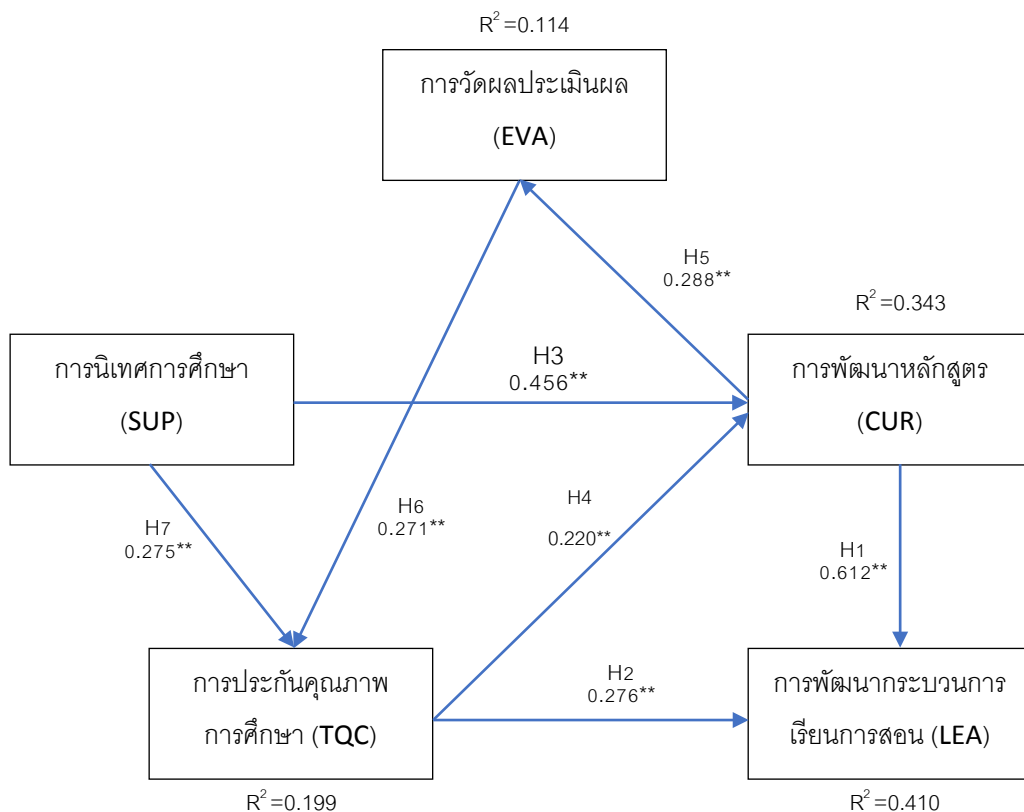
การประเมินโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้าง ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าดัชนีทดสอบความกลมกลืนของโมเดลเทียบกับเกณฑ์ตัดสิน

ดัชนีที่ใช้ในการพิจารณา	เกณฑ์ตัดสิน	ค่าที่ได้	ผลการประเมินโมเดล
1. Chi-square	ไม่มีนัยสำคัญ	2.761 (p. =0.430)	มีความกลมกลืน
2. N-Chi-square	≤ 5	0 . 9 2 0	มีความกลมกลืน
3. RMSEA	≤ .08	0 . 0 0 0	มีความกลมกลืน
4. SRMR	≤ .08	0 . 0 2 1	มีความกลมกลืน
5. CFI	≥ 0.90	1 . 0 0 0	มีความกลมกลืน
6. TLI	≥ 0.90	1 . 0 0 0	มีความกลมกลืน

จากตารางที่ 3 ผลการทดสอบความสอดคล้องของโมเดล กับข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่า ค่าสถิติทดสอบ $\chi^2 = 2.761$ องศาอิสระ (df) = 3 ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = 0.430$) ดังนั้นประเมินความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation) มีค่าเท่ากับ 0.000 หรือมี ค่าประมาณความเชื่อมั่น ร้อยละ 90 อยู่ระหว่าง 0.000 ถึง 0.157 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.08 ค่าดัชนีประเมินดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเชิง

เปรียบเทียบ CFI มีค่าเท่ากับ 1.000 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.90 ดังนั้น เปรียบเทียบทักเกอร์เลวิส (TLI) มีค่าเท่ากับ 1.000 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.90 และ ดัชนีราก กำลังสองเฉลี่ย (Standard Root Mean Square Residual: SRMR) มีค่าเท่ากับ 0.021 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.08 จึงสามารถสรุปได้ว่า โมเดลสมมุติฐานซึ่งเป็นโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างนี้ สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สรุปว่าโมเดลสมการโครงสร้างที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมา มีความถูกต้อง ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์เส้นทางและการทดสอบสมมุติฐาน

ตารางที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน คะแนนมาตรฐานอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมระหว่างตัวแปรภายนอกและตัวแปรภายใน

ตัวแปรภายนอก		อิทธิพล	ตัวแปรภายใน (Endogenous)			
(Exogenous)	R ²		CUR	EVA	SUP	TQC
1. การพัฒนา	0.410	DE	0.612**	-	-	0.276**
กระบวนการเรียน		IE	0.020*	0.075**	0.396**	0.135**
การสอน (LEA)		TE	0.632**	0.075**	0.396**	0.411**
2. การพัฒนา	0.343	DE	-	-	0.456**	0.220*
หลักสูตร (CUR)		IE	-	0.060*	0.061**	-
		TE		0.060*	0.517*	0.220*
3. การวัดผล	0.114	DE	0.288**	-	-	-
ประเมินผล (EVA)		IE	-	-	-	-
		TE	0.288**	-	-	-
4. การประกัน	0.199	DE	-	0.271**	0.275**	-
คุณภาพการศึกษา		IE	-	-	-	-
(TQC)		TE	-	0.271**	0.275**	-

หมายเหตุ* p. <.05,** p.<.01, DE คือ อิทธิพลทางตรง, IE คือ อิทธิพลทางอ้อม, TE คือ อิทธิพลทั้งหมด

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรภายนอกที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม เป็นดังนี้

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง

1. อิทธิพลในทางตรง (Direct effects) ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรภายนอกที่มีต่อตัวแปรภายในในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน (LEA) พบว่ามี 2 ตัวแปรปัจจัย คือ การพัฒนาหลักสูตร (CUR) และการประกันคุณภาพการศึกษา (TQC) ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล (Path coefficient)

เท่ากับ 0.612 และ 0.276 ตามลำดับ และอิทธิพลดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติ (p=0.000) ทั้งคู่ และยังพบอีกว่าค่าสัมประสิทธิ์อธิบายความแปรปรวนของตัวแปรภายในในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน (LEA) (R²) มีค่าเท่ากับ 0.410 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตัวแปรปัจจัย ทั้ง 2 ร่วมกันสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรภายในในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน (LEA) ได้ร้อยละ 41.0 ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าหลังจากจัดอิทธิพล

ของตัวแปรส่งผ่านออกไปแล้วพบว่าสมมติฐาน H1 และ H2 เป็นจริง สมการความสัมพันธ์โครงสร้างในรูปคะแนนมาตรฐาน เป็นดังนี้

$$LEA = 2.192 + 0.612 * (CUR) + 0.276 * (TQC)$$

2. ปัจจัยที่ส่งผลในทางตรงต่อตัวแปรภายในการพัฒนาหลักสูตร (CUR) พบว่ามี 2 ตัวแปรปัจจัยคือ การนิเทศการศึกษา (SUP) และการประกันคุณภาพการศึกษา (TQC) ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล (Path coefficient) เท่ากับ 0.456 และ 0.220 ตามลำดับ และอิทธิพลดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.000$) ทั้งคู่ และยังพบอีกว่าค่าสัมประสิทธิ์การอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรภายใน การพัฒนาหลักสูตร (CUR) (R^2) มีค่าเท่ากับ 0.343 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตัวแปรปัจจัยทั้งสอง ร่วมกันสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรภายใน การพัฒนาหลักสูตร (CUR) ได้ร้อยละ 34.3 ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าหลังจากการจัดอิทธิพลของตัวแปรส่งผ่านออกไปแล้วพบว่าสมมติฐาน H3 และ H4 เป็นจริงสมการความสัมพันธ์โครงสร้างในรูปคะแนนมาตรฐาน เป็นดังนี้

$$CUR = 0.456 * (SUP) + 0.220 * (TQC)$$

3. ปัจจัยที่ส่งผลในทางตรงต่อตัวแปรภายในการวัดผลประเมินผล (EVA) พบว่า มี 1 ตัวแปรปัจจัยคือ การพัฒนาหลักสูตร (CUR) ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล (Path coefficient) เท่ากับ 0.288 อิทธิพลดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.000$) และยังพบว่าค่าสัมประสิทธิ์การอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรภายใน การวัดผลประเมินผล (EVA) (R^2) มีค่าเท่ากับ 0.114 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตัวแปรปัจจัยการพัฒนาหลักสูตรสามารถ

อธิบายความแปรปรวนของตัวแปรภายในการวัดผลประเมินผล (EVA) ได้ร้อยละ 11.4 ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าหลังจากการจัดอิทธิพลของตัวแปรส่งผ่านออกไปแล้วพบว่าสมมติฐาน H5 เป็นจริงสมการความสัมพันธ์โครงสร้างและรูปคะแนนมาตรฐานเป็นดังนี้

$$EVA = 9.009 + 0.288 * (CUR)$$

4. ปัจจัยที่ส่งผลในทางตรง ต่อตัวแปรภายในการประกันคุณภาพการศึกษา (TQC) พบว่ามี 2 ตัวแปรปัจจัยคือ การวัดผลประเมินผล (EVA) และ การนิเทศการศึกษา (SUP) ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล (Path coefficient) เท่ากับ 0.271 และ 0.275 ตามลำดับ และอิทธิพลดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.000$) ทั้งคู่ และยังพบอีกว่าค่าสัมประสิทธิ์การอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรภายในการประกันคุณภาพการศึกษา (TQC) (R^2) มีค่าเท่ากับ 0.199 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตัวแปรปัจจัยทั้ง 2 ร่วมกันสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรภายในการประกันคุณภาพการศึกษา (TQC) ได้ร้อยละ 19.9 ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าหลังจากการจัดอิทธิพลของตัวแปรส่งผ่านออกไปแล้วพบว่าสมมติฐาน H6 และ H7 เป็นจริงสมการความสัมพันธ์โครงสร้างในรูปแบบคะแนนมาตรฐานเป็นดังนี้

$$TQC = 0.275 * (SUP) + 0.271 * (EVA)$$

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางอ้อม (Indirect effects)

1. อิทธิพลทางอ้อมของตัวแปรส่งผ่าน (Moderators) ที่ส่งผลต่อตัวแปรภายในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน (LEA) พบว่ามี 4 ตัวแปรปัจจัย (1) ตัวแปรปัจจัยการพัฒนาหลักสูตร (CUR) มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.020 (2)

การวัดผลประเมินผล (EVA) มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.075 (3) การนิเทศการศึกษา (SUP) มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.396 และ (4) การประกันคุณภาพการศึกษา (TQC) มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.135 ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางอ้อมทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.000$) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลชี้ให้เห็นว่าความแปรปรวนของตัวแปรภายในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน (LFA) มิได้เกิดจากอิทธิพลในทางตรงอย่างเดียวเท่านั้นแต่ยังเกิดจากอิทธิพลทางอ้อมผ่านตัวแปรส่งผ่าน (Intervening variables) ตัวแปรปัจจัยการพัฒนาหลักสูตร (CUR) ซึ่งส่งผ่านอิทธิพลรวมมากที่สุด รองลงมาคือผ่านการประกันคุณภาพการศึกษา (TQC) และผ่านตัวแปรปัจจัยการนิเทศการศึกษา (SUP) ส่วนผ่านตัวแปรปัจจัยการวัดผลประเมินผล (EVA) มีอิทธิพลรวมน้อยที่สุดซึ่งมีโครงสร้างเป็นแบบกลไก (Mechanism) (Hayes, Andrew F., 2013.) การส่งผ่านเริ่มจากตัวแปรภายนอกการนิเทศการศึกษา (SUP) ผ่านตัวแปรส่งผ่าน การประกันคุณภาพการศึกษา (TQC) และตัวแปรส่งผ่าน การพัฒนาหลักสูตร (CUR) และตัวแปรการประกันคุณภาพการศึกษา (TQC) ผ่านตัวแปรส่งผ่านการพัฒนาหลักสูตร

2. อิทธิพลทางอ้อมของตัวแปรส่งผ่าน (Moderators) ที่ส่งผลต่อตัวแปรภายในการพัฒนาหลักสูตร (CUR) พบว่ามี 2 ตัวแปรปัจจัยได้แก่ตัวแปรส่งผ่านการวัดผลประเมินผล (EVA) และตัวแปรส่งผ่านการนิเทศการศึกษา (SUP) ซึ่งพบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลส่งผ่านเท่ากับ 0.060 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.061 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ตามลำดับ ผลการ

วิเคราะห์ข้อมูลนี้ชี้ให้เห็นว่าความแปรปรวนของตัวแปรภายในการพัฒนาหลักสูตร (CUR) ไม่ได้เกิดจากอิทธิพลในทางตรงอย่างเดียวเท่านั้นแต่ยังเกิดจากอิทธิพลทางอ้อมผ่านตัวแปรส่งผ่าน (Intervening variables) ตัวแปรปัจจัยอื่นอีก คือจากตัวแปรภายนอกการนิเทศการศึกษา (SUP) ส่งผ่านตัวแปรการประกันคุณภาพการศึกษา (TQC)

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลรวม (Total effects) เป็นดังนี้

1. อิทธิพลรวมตัวแปรภายใน การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน (LEA) ผ่านตัวแปรส่งผ่านการพัฒนาหลักสูตร (CUR) เท่ากับ 0.632 ผ่านตัวแปรส่งผ่านการวัดผลประเมินผลเท่ากับ 0.075 ผ่านตัวแปรส่งผ่านการนิเทศการศึกษา (SUP) เท่ากับ 0.396 และผ่านตัวแปรส่งผ่านการประกันคุณภาพการศึกษา (TQC) เท่ากับ 0.411

2. อิทธิพลรวมของตัวแปรภายในการพัฒนาหลักสูตร (CUR) ผ่านตัวแปรส่งผ่านการวัดผลประเมินผล (LEA) เท่ากับ 0.060 ผ่านตัวแปรส่งผ่านการนิเทศการศึกษา เท่ากับ 0.517 และเท่ากับอิทธิพลในทางตรงของตัวแปรการประกันคุณภาพการศึกษา (TQC) เท่ากับ 0.220

3. อิทธิพลรวมของตัวแปรภายในการวัดผลประเมินผล (EVA) เนื่องจากตัวแปรภายนอกการพัฒนาหลักสูตรไม่มีตัวแปรส่งผ่านมายังตัวแปรภายในจึงมีเฉพาะอิทธิพลทางตรง และอิทธิพลทั้งหมดจึงเท่ากับอิทธิพลในทางตรงเท่ากับ 0.288

4. อิทธิพลรวมของตัวแปรภายในการประกันคุณภาพการศึกษา (TQC) มีตัวแปรปัจจัย 2 ตัวคือ การวัดผลประเมินผล (EVA) และการนิเทศการศึกษา (SUP) ซึ่งตัวแปรปัจจัยทั้งคู่ไม่มีตัวแปร

ผ่านมายังตัวแปรภายในจึงมีเฉพาะอิทธิพลทางตรงเท่านั้น ดังนั้นอิทธิพลทางรวมจึงเท่ากับอิทธิพลในทางตรงเท่ากับ 0.271 และ 0.275 ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยรูปแบบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 นำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. รูปแบบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 เนื่องจากผลการวิเคราะห์เมตริกซ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson 's correlation) ระหว่างตัวแปรทั้ง 5 ตัวแปรที่นำมากำหนดเป็นโมเดลความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล การนิเทศการศึกษา และการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งให้เห็นว่าตัวแปรที่นำมากำหนดเป็นโมเดลความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างนี้มีความเหมาะสมเนื่องจากทุกคู่ไม่ได้มีความสัมพันธ์กันสูงจนเกินไปดังที่ Hayes , Andrew F. (2013) กล่าวว่า ภาวะที่ตัวแปรภายนอกมีความสัมพันธ์กันสูงมากๆ หรือสูงเกินไปเนื่องจากการประเมินค่าอิทธิพลทางอ้อมของตัวแปรภายนอกผ่านตัวแปรส่งผ่านไปยังตัวแปรภายในจะต้องมีการควบคุมอิทธิพลจากตัวแปรส่งผ่านตัวแปรอื่นๆ ที่เหลือให้คงที่ แต่จากผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แต่ละคู่พบว่าอยู่ระหว่าง

0.143 ถึง 0.726 ทุกคู่มีนัยสำคัญทางสถิติและมีทิศทางความสัมพันธ์เป็นบวก และแต่ละคู่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ไม่เกิน 0.80 ซึ่งยังถือว่าไม่สูงมากสอดคล้องกับเกณฑ์ของ สุชุม มูลเมือง (2560) กำหนดไว้ว่าค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง 0.143 ถึง 0.726 มีขนาดความสัมพันธ์ระดับปานกลาง และจากการประเมินโมเดลความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างทดสอบความกลมกลืนของโมเดลตามเกณฑ์ของ Hair และคณะ (2015) พบว่าค่าสถิติทดสอบไม่มีนัยสำคัญทางสถิติจึงสรุปได้ว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จึงเป็นโมเดลที่มีความถูกต้อง มีผลต่อการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 นอกจากนี้การที่โมเดลโครงสร้างถูกต้องเป็นไปตามกฎเกณฑ์ทางสังคมศาสตร์ที่เชื่อว่าปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นมักจะเกิดขึ้นจากปัจจัยหลายปัจจัย และแต่ละปัจจัยก็มีความสลับซับซ้อน บางครั้งมีอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม อิทธิพลกำกับ ฯลฯ ซึ่งมักจะไม่ว่าที่ ดังนั้นจึงจะต้องมีการทดสอบบ่อยๆ เพราะผลที่ได้ สามารถจะเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ที่ผ่านมามีผลการวิจัยไม่ได้มีการนำตัวแปรคั่นกลางมาควบคุม อีกทั้งไม่ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง ส่วนใหญ่จะศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบของงานวิชาการ หรือศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตามเท่านั้น จึงทำให้ได้ผลไม่สอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงทางสังคมศาสตร์

2. จากการนำตัวแปรคั่นกลาง (Mediator variable) มาควบคุมแล้วทำให้ได้ผลที่ชัดเจนมากขึ้น และจากผลการทดสอบสมมติฐานทั้ง 7 ข้อ

พบว่าทุกสมมติฐานมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งให้เห็นว่าสมมติฐานทั้ง 7 ข้อมีความสัมพันธ์ในทางบวก และแสดงให้เห็นอีกว่าตัวแปรภายนอกมีอิทธิพลในทางตรง ต่อตัวแปรภายในในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนและนอกจากอิทธิพลในทางตรงแล้วยังพบว่ามีอิทธิพลในทางอ้อมที่ส่งผลต่อตัวแปรภายในในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนผ่านตัวแปรส่งผ่านการพัฒนาหลักสูตร การวัดผล ประเมินผล การนิเทศการศึกษา และการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทั้ง 5 ตัวแปรมีความสำคัญยิ่งสำหรับการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ของสถานศึกษาดังที่นักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของทั้ง 5 ตัวแปรโดยสรุปดังนี้

2.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรเป็นหลักและหัวใจของการจัดการเรียนการสอนเพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการศึกษา ความเข้าใจเรื่องของหลักสูตรและการเรียนการสอน จะทำให้การจัดการศึกษาดำเนินไปด้วยดีในทุกฝ่ายและช่วยในการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารจัดการด้านวิชาการที่สัมฤทธิ์ผลบรรลุตามเป้าหมาย ดังที่ ฆนัท ธาตุทอง (2550) กล่าวว่าหลักสูตรมีความสำคัญต่อการพัฒนานคนในสังคมเป็นเครื่องมือที่จะทำให้การจัดการศึกษาบรรลุผลตามจุดหมายที่กำหนดไว้โดยมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมความเจริญของงามของบุคคลสามารถปลูกฝังพฤติกรรม คุณธรรม จริยธรรม วางรากฐานความคิดที่เป็นการสนับสนุนสอดคล้องกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครองทำให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถ ความสนใจ ความถนัดที่แท้จริงของตนและพัฒนาตนให้เต็มตามศักยภาพ

2.2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพจะส่งผลให้ผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขได้ตามเจตนารมณ์ ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังที่ Bower & Hilgard (1981) กล่าวว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนไปจากเดิม อันเป็นผลจากการฝึกฝนและประสบการณ์ที่ได้รับ แต่มิใช่ผลจากการตอบสนองที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติ ดังนั้นการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนจึงเป็นหัวใจสำคัญของจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพราะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เต็มศักยภาพครบถ้วนตามมาตรฐานการเรียนรู้

2.3 ด้านการวัดผลประเมินผล เป็นกระบวนการอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญในการนำมาซึ่งคุณภาพการศึกษาของนักเรียน ถือว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะช่วยพัฒนาการศึกษาในระดับต่างๆ เพราะผลมาจากการวัดและประเมินผลการศึกษา ดังที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) กล่าวว่า การวัดการประเมินผลมีบทบาทที่สำคัญยิ่งต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนที่สามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจทางการศึกษาหลายประการ และที่สำคัญที่สุดคือ เน้นเพื่อการเรียนการสอนในห้องเรียนการตัดสินใจเกี่ยวกับการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนในยุคปัจจุบันสอดคล้องกับเป้าหมายของการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ เพื่อการนำผลการประเมินไปพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ และนำไปปรับปรุงแก้ไขการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.4 ด้านการนิเทศการศึกษาการนิเทศการศึกษาเป็นกิจกรรมสำคัญดำเนินการขึ้นเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนส่งเสริมคุณภาพการทำงานของบุคลากรทางการศึกษาตามความต้องการและความจำเป็นดังที่ Harris (1985) กล่าวว่า การนิเทศภายใน หมายถึง สิ่งทีบุคลากรในโรงเรียนกระทำต่อบุคลากรหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการหรือเปลี่ยนแปลงปรับปรุงการดำเนินงานการเรียนการสอนในโรงเรียนที่มุ่งให้เกิดประสิทธิภาพในด้านการเรียนการสอนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับแนวคิดของ วริธา เครือคำอ้าย (2552) กล่าวว่า การนิเทศการสอน เป็นกระบวนการที่สำคัญที่จะช่วยพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนทั้งกระบวนการตั้งแต่นั้นตอนของการศึกษาหลักสูตร นโยบาย เป้าหมายของการพัฒนาการเรียนการสอน วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ที่สอดคล้องเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้

2.5 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา การประกันคุณภาพเป็นเครื่องสะท้อนให้ทราบ ถึงระดับคุณภาพของการบริหาร การจัดการศึกษาของสถานศึกษาและนำผลการประกันคุณภาพที่ได้ไปพิจารณาให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน ดังที่กรมวิชาการ (2545) กล่าวว่าระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาคือ งานที่สถานศึกษาปฏิบัติอยู่นำมาจัดให้เป็นระบบที่ชัดเจนเพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานที่ได้มาตรฐานเชื่อถือได้สม่ำเสมอและพัฒนาต่อเนื่อง สร้างความมั่นใจต่อสังคมได้ว่า สถานศึกษามีศักยภาพในการ

จัดการศึกษา รายงานต่อสาธารณชนได้ว่า ผู้เรียนทุกคนของสถานศึกษาได้รับการเรียนรู้หรือไม่เพียงใด ใช้วิธีการใดในการพัฒนาผู้เรียน และทราบได้อย่างไรว่าผู้เรียนทุกคนเกิดการเรียนรู้ ตลอดจนต้องมีการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 ควรสร้างความตระหนักให้โรงเรียนได้เห็นความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของปัจจัยว่าแต่ละปัจจัยมีความสลับซับซ้อนบางครั้งก็มีอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม อิทธิพลกำกับ ฯลฯ

2. ผู้บริหารควรจัดให้มีการประชุมอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้ต่อการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนของโรงเรียนเมื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนทุกคนให้มีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษารูปแบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2

2. องค์ประกอบความสำเร็จในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2549). **แนวทางการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544**, กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้า และพัสดุภัณฑ์. กรมวิชาการ.(2545). **แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรของการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิชย์.
- กษิรา วาระรัมย์. (2556). **ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงาน วิชาการในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2511**. สารนิพนธ์ กศม.กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชนันท์ ชาติทอง. (2550). **เทคนิคการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา**, พิมพ์ครั้งที่ 3 นครปฐม : เพชรเกษมการพิมพ์
- จันทราณี สงวนนาม. (2545). **ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์
- นงลักษณ์ เรือนทอง. (2550). **รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล**. ปรัชญาดุชะฎิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. นครปฐม. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์.(2553).**การบริหารงานวิชาการ**..กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริม.
- วชิรา เครือคำอ้าย. (2552). **การพัฒนารูปแบบการนิเทศนักศึกษาฝึก ประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดของนักเรียนประถมศึกษา**.วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุชะฎิบัณฑิต.สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน.นครปฐม.มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศรุต บุญโนนแต่ จินณวัตร ปะโคทั้งและอนุศักดิ์ เกตุสิริ. (2558). **แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีประสิทธิผล**. **วารสารบริหารการศึกษابัณฑิต**, 243-251
- สุขุม มูลเมือง. (2560). **สถิติเพื่อการวิจัยทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย กรุงเทพธนบุรี.
- อภิชา พุ่มพวง. (2559). **ปัญหาและแนว ทางการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัด สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6**. การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ชลบุรี.มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Bower, Gordon H;& Ernestt R. Hilgard. (1981). **Theories of Learning** Enlewood Chiffs, New Jersey. Prentice-Hall.
- Byrne, Barbara M. (2010) **Structural Eqation Modeling with AMOS: Basic Concepts, Applications, and Programing**. 2th edition. New York: Taylor and Francis Group.
- Fry, H; Ketteridge. S; & Marshall, S. (2009). **A Handbook for teaching and Learning in Higher education**, 3rd ed. London: Routledge.

Harris, Ben M. (1985). **Supervisory Behavior in Education**. 3rd ed. Englewood. Cliffs, New Jersey: Prentice – Hall.

Hair Ji., Joseph F., et al. (2015). **Multivariate Data Analysis.**, 7th ed. Edinburgh Gate, Harlow, United Kingdom.: Pearson Education Limited.

Hayes, Andrew F. (2013). **Introduction to Mediation, Moderation, and Conditional Process Analysis: A Regression – Based Approach**. New York. The Guilford Press.

อิทธิพลของความแตกต่างระหว่างเพศและบุคลิกภาพที่มีต่อคำภาษาไทยและเสียงดิจิทัลที่เร้าอารมณ์ด้านการมีอิทธิพลในผู้ใหญ่ตอนต้น: การศึกษาเชิงพฤติกรรม The Influence of Gender and Personality Differences on Dominance Emotional Thai Words and Digitized Sounds in Young Adults: Behavioral Study

นิภาพร อางควนิช*, เสรี ชัดแฉ่ม, พีร วงศ์อุปราช และ กนก พานทอง

สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางวิทยาการปัญญา วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา มหาวิทยาลัยบูรพา

Research and Statistics in Cognitive Science, college of Research Methodology and Cognitive Science Burapha University

*ผู้นิพนธ์หลัก e-mail : niamp676@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ออกแบบกิจกรรมการทดสอบมองคำภาษาไทยและฟังเสียงดิจิทัลที่เร้าอารมณ์ด้านการมีอิทธิพลในผู้ใหญ่ตอนต้น 2) เปรียบเทียบอารมณ์ด้านการมีอิทธิพลของผู้ใหญ่ตอนต้นจำแนกตามเพศ บุคลิกภาพ ขณะมองคำภาษาไทยและฟังเสียงดิจิทัลที่เร้าอารมณ์ด้านการมีอิทธิพล และ 3) ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับบุคลิกภาพต่ออารมณ์ด้านการมีอิทธิพลของผู้ใหญ่ตอนต้น ขณะมองคำภาษาไทยและฟังเสียงดิจิทัลที่เร้าอารมณ์ด้านการมีอิทธิพล กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ปีการศึกษา 2560 อายุ 20-24 ปี แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ๆ ละ 20 คน ได้แก่ เพศชายบุคลิกภาพแบบเปิดเผย เพศหญิงบุคลิกภาพแบบเปิดเผย เพศชายบุคลิกภาพแบบกลาง ๆ และเพศหญิงบุคลิกภาพแบบกลาง ๆ เครื่องมือในการวิจัย คือ กิจกรรมการทดสอบมองคำภาษาไทยและฟังเสียงดิจิทัลที่เร้าอารมณ์ด้านการมีอิทธิพลในผู้ใหญ่ตอนต้น และมาตรวัดอารมณ์ความรู้สึกระหว่างการมีอิทธิพล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณ ผลการวิจัย พบว่า 1) กิจกรรมการทดสอบมองคำภาษาไทยและฟังเสียงดิจิทัลที่เร้าอารมณ์ด้านการมีอิทธิพลในผู้ใหญ่ตอนต้น 3 ชุด ตามลักษณะอารมณ์ด้านการมีอิทธิพล คือ กลัว เจ็บ ๆ และไม่กลัว แต่ละชุดมี 14 สิ่งเร้า 2) เพศที่ต่างกันส่งผลต่ออารมณ์ด้านการมีอิทธิพล ลักษณะกลัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขณะที่ บุคลิกภาพที่ต่างกันไม่ส่งผลต่ออารมณ์ด้านการมีอิทธิพลทั้งสามลักษณะ และ 3) มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับบุคลิกภาพต่ออารมณ์ด้านการมีอิทธิพล ลักษณะกลัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: อารมณ์ด้านการมีอิทธิพล, เพศ, บุคลิกภาพ, ผู้ใหญ่ตอนต้น

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) design dominance emotional Thai words and digitized sounds tasks in young adults 2) compare dominance emotional according to gender and personality while the participants watched Thai words and listened to digitized Sounds on dominance emotional and 3) study interaction between gender and personality on dominance emotional Thai words and digitized sounds in young adults while they watched Thai words and listened to Digitized Sounds on dominance emotional. Participants were 80 undergraduate students, aged 20 to 24 years, Burapha University in Academic Year 2017. They were stratified into 4 groups according to personality and gender as: 20 male extrovert, 20 female extrovert, 20 male ambivert and 20 female ambivert. The research instruments were dominance emotional Thai words and digitized sounds tasks and self-assessment manikin: SAM for dominance dimension. Data were analyzed using descriptive statistics and multivariate analysis of variance: MANOVA. The results were as follows: 1) dominance emotional Thai words and digitized sounds tasks consisted of 3 blocks; uncontrol, neutral and control. Each block contained 14 tasks. 2) Participants with different gender indicated significantly different in dominance emotional: uncontrol at the .05 level whereas those with different personality were not significantly different in dominance emotional at .05 level for all nature. 3) There was a significant interaction between gender and personality on dominance emotional Thai words and digitized sounds at the .05 level.

Keywords: Dominance emotional, Gender, Personality, Young adults

บทนำ

อารมณ์เป็นสิ่งที่พื้นฐานและเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับทุกคน อารมณ์เป็นความรู้สึกจากสภาวะทางจิตใจที่ได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้าซึ่งเกิดขึ้นควบคู่กับความคิดเกี่ยวกับเรื่องหนึ่งๆ โดยการกระตุ้นจากสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งเร้าภายนอกมีอิทธิพลต่อการตอบสนองทางความคิดหรือทางอารมณ์ของบุคคล ดังเช่นแบบจำลองทางอารมณ์ (Pleasure-Arousal-Dominance Model

: PAD Model) ตามแนวคิดของรัสเซลล์และมีฮราเบียน (Russell & Mehrabian, 1977, p. 273) เป็นการอธิบายประสบการณ์ทางอารมณ์ของแต่ละบุคคลแบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความประทับใจ (Pleasure) เป็นระดับที่บุคคลรู้สึกดีมีความสุขหรือพอใจในสถานการณ์หนึ่ง 2) ด้านการตื่นตัว (Arousal) เป็นระดับของการกระตุ้นทางร่างกายและจิตใจที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ และ 3) ด้านการมีอิทธิพล (Dominance) เป็นระดับที่บุคคลรู้สึก

มีอิทธิพลต่อสถานการณ์หรือการควบคุมสภาพแวดล้อมภายนอกในระหว่างมีประสบการณ์ทางอารมณ์ ซึ่งการศึกษามิติทางอารมณ์เหล่านี้ช่วยให้เราเข้าใจอารมณ์ที่เกิดขึ้นจากการกระตุ้นโดยสิ่งเร้าต่าง ๆ มากขึ้น

อารมณ์ด้านการมีอิทธิพลเป็นความรู้สึกที่บุคคลมีต่อสิ่งเร้าแล้วเกิดกระบวนการรับรู้และตีความถึงอิทธิพลของสิ่งนั้นต่อตนเองที่เกิดขึ้นภายในจิตใจเป็นอารมณ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมทั้งคน สัตว์ สิ่งของ หรือสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่บุคคลได้รับผ่านระบบประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ การเห็น (ตา) การได้ยิน (หู) การได้กลิ่น (จมูก) รส (ลิ้น) และสัมผัส (ผิวหนัง) โดยอารมณ์ด้านนี้แทนการควบคุมและลักษณะธรรมชาติเด่น ๆ ของอารมณ์ จำแนกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) ลักษณะกลัว การมีอิทธิพลที่ด้อยกว่า ควบคุมไม่ได้ (Uncontrol) เช่น กลัว เสียวขวัญ หวาด ขยาด 2) ลักษณะเฉย ๆ (Neutral) เป็นลักษณะหนึ่งไม่แสดงอารมณ์อย่างใดอย่างหนึ่งออกมา และ 3) ลักษณะไม่กลัว การมีอิทธิพลที่เหนือกว่า ควบคุมได้ (Control) เช่น ควบคุม จัดการ กล้าเข้าใกล้ ซึ่งทั้งอารมณ์กลัวและโกรธต่างเป็นอารมณ์ที่ไม่น่ายินดี โดยความโกรธเป็นอารมณ์เด่น (Dominant) ส่วนความกลัวเป็นอารมณ์ที่ยอมจำนน (Submissive)

ปัจจุบันในประเทศไทยใช้แบบจำลองทางอารมณ์ PAD Model เป็นพื้นฐานในการพัฒนาและสร้างระบบคลังสิ่งเร้าทางอารมณ์ด้านคำภาษาไทย และเสียงดิจิทัล ระบบคลังคำภาษาไทยบรรทัดฐานด้านอารมณ์ความรู้สึก (จันทร์เพ็ญ งามพรม, เสรี ชัดเข้ม และพีร วงศ์อุปราช, 2560) และคลังเสียง

ดิจิทัลที่ส่งผลทางด้านอารมณ์ความรู้สึกในบริบทของสังคมไทย (ธนปพน ภูสุวรรณ, เสรี ชัดเข้ม และศราวิน เทพสถิตย์ภรณ์, 2561) ซึ่งงานวิจัยนี้เป็นการศึกษาอารมณ์ด้านการมีอิทธิพลผ่านการรับรู้แบบพหุประสาทรับรู้ (Multisensory Perception) โดยออกแบบกิจกรรมการทดสอบมองคำภาษาไทยและฟังเสียงดิจิทัลที่เร้าอารมณ์ด้านการมีอิทธิพลในผู้ใหญ่ตอนต้น

เมื่อบุคคลได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้าต่าง ๆ ย่อมส่งผลต่ออารมณ์และเกิดการตอบสนองทางพฤติกรรมที่เหมือนหรือแตกต่างกันไป ปัจจัยประการหนึ่งที่ส่งผลต่ออารมณ์ คือ เพศ ที่มีผลต่อการแสดงบทบาททางอารมณ์ โดยการแสดงออกที่แตกต่างกันนั้นเป็นผลมาจากบทบาททางสังคมและความสัมพันธ์อันส่งผลต่อการรับรู้ทางอารมณ์ที่แตกต่างกัน และแต่ละเพศยังมีความต่างในวิธีการประมวลผลทางอารมณ์ อีกทั้งในระดับพฤติกรรมเพศหญิงยังมีการตอบสนองต่อสิ่งเร้าเร็วกว่าเพศชาย (Han, Gao, Humphreys & Ge, 2008) นอกจากความแตกต่างระหว่างเพศในการรับรู้ทางอารมณ์และการตอบสนองต่อสิ่งเร้าทางอารมณ์แล้วบุคลิกภาพเป็นอีกปัจจัยที่ส่งผลต่ออารมณ์ ซึ่งลักษณะนิสัยที่มีความแตกต่างกันทางอารมณ์ยังเพิ่มประสบการณ์ทางอารมณ์ที่สอดคล้องกับลักษณะนิสัยนั้น โดยส่วนใหญ่แล้วในหลาย ๆ วัฒนธรรม บุคลิกภาพแบบเปิดเผย (Extraversion) จะเกี่ยวข้องกับอารมณ์ทางบวก (Lucas & Baird, 2004)

จากการศึกษาแนวคิดและผลงานวิจัยที่ผ่านมา ยังไม่มีงานวิจัยที่ใช้สิ่งเร้าจากระบบคลังคำภาษาไทยบรรทัดฐานด้านอารมณ์ความรู้สึก

และคลังเสียงดิจิทัลที่ส่งผลทางด้านอารมณ์ความรู้สึกในบริบทของสังคมไทย เพื่อศึกษาอารมณ์ด้านการมีอิทธิพล อีกทั้งคำและเสียงยังเป็นสิ่งเร้าทางอารมณ์ที่มีส่วนสำคัญในสื่อสังคมออนไลน์ วงการภาพยนตร์ การโฆษณา ที่กระตุ้นให้บุคคลเกิดอารมณ์ความรู้สึกและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ ผู้วิจัยจึงศึกษาอารมณ์ด้านการมีอิทธิพลโดยการใช้คำภาษาไทยและเสียงดิจิทัลจากคลังดังกล่าวข้างต้นเพื่อศึกษาอารมณ์ด้านการมีอิทธิพล จำแนกตามเพศและบุคลิกภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อออกแบบกิจกรรมการทดสอบมองคำภาษาไทยและฟังเสียงดิจิทัลที่เร้าอารมณ์ด้านการมีอิทธิพลในผู้ใหญ่ตอนต้น

2. เพื่อศึกษาอารมณ์ด้านการมีอิทธิพลในผู้ใหญ่ตอนต้น ประเด็นดังนี้

2.1 เปรียบเทียบอารมณ์ด้านการมีอิทธิพลของผู้ใหญ่ตอนต้นจำแนกตามเพศขณะมองคำภาษาไทยและฟังเสียงดิจิทัลที่เร้าอารมณ์ด้านการมีอิทธิพล

2.2 เปรียบเทียบอารมณ์ด้านการมีอิทธิพลของผู้ใหญ่ตอนต้นจำแนกตามบุคลิกภาพขณะมองคำภาษาไทยและฟังเสียงดิจิทัลที่เร้าอารมณ์ด้านการมีอิทธิพล

2.3 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับบุคลิกภาพต่ออารมณ์ด้านการมีอิทธิพลของผู้ใหญ่ตอนต้น ขณะมองคำภาษาไทยและฟังเสียงดิจิทัลที่เร้าอารมณ์ด้านการมีอิทธิพล

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาอารมณ์ด้านการมีอิทธิพลซึ่งเป็นลักษณะอารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมเมื่อบุคคลได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้าต่าง ๆ ผ่านประสาทสัมผัสหลายอย่างพร้อมกัน ทำให้เกิดการทำงานของสมองและกระบวนการทางปัญญาส่งผลให้เกิดอารมณ์ ทั้งนี้อารมณ์ที่เกิดขึ้นอาจมาจากสิ่งเร้าทั้งภายในและภายนอกที่ถูกส่งไปกระตุ้นสมอง ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมและแสดงออกทางภายนอกของอารมณ์

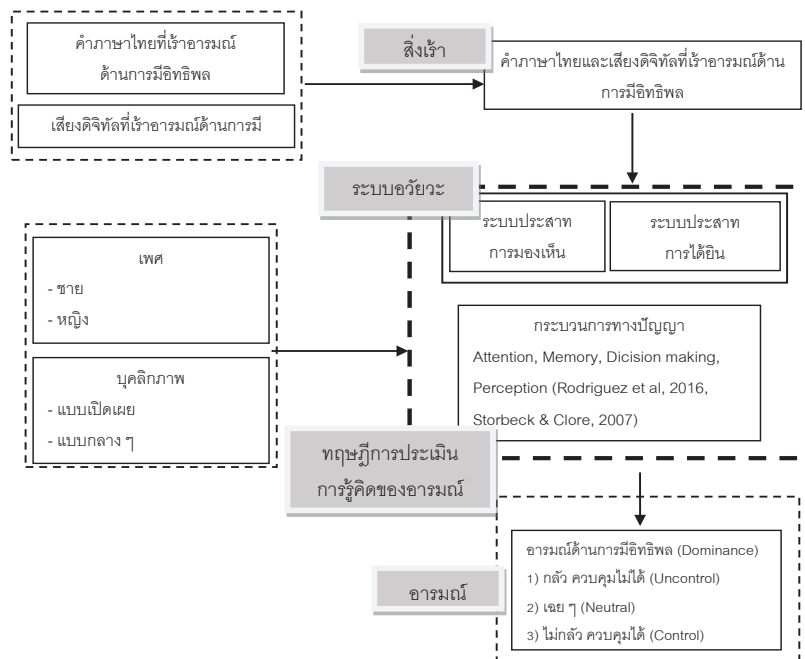
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับอารมณ์ของเจมส์-แลนจ์ แคนนอน-บาร์ด แซตเตอร์-ซิงเกอร์ ทฤษฎีความเกี่ยวพันระหว่างการรู้คิดและแรงจูงใจของอารมณ์ ของ ริชาร์ด ลา-ซารัส และทฤษฎีอารมณ์สมดุล ต่างมีแนวคิดคล้ายกันว่า เมื่อมีเหตุการณ์มากระตุ้นอารมณ์แล้วจะส่งผลให้เกิดการตอบสนองทางสรีระและอารมณ์ โดยทฤษฎีของแซตเตอร์-ซิงเกอร์ มีแนวคิดว่า อารมณ์ ประกอบด้วยปัจจัยสำคัญ 2 ประการ คือ 1) ภาวะตื่นตัวทางสรีระ (Physiological Arousal) ซึ่งลักษณะปฏิกิริยาที่ปรากฏเหมือนกันในทุกสภาวะอารมณ์ และความเข้มของปฏิกิริยาสรีระนี้เป็นตัวกำหนดความเข้มของอารมณ์ และ 2) การประเมินทางปัญญา (Cognitive Appraisal) ซึ่งจะแตกต่างกันไปแต่ละอารมณ์ดังนั้นจึงเน้นการรับรู้ตีความของสิ่งเร้าที่มากระตุ้น ขณะที่ทฤษฎีของลาซารัส มีพื้นฐานแนวคิดมาจากทฤษฎีการประเมินการรู้คิดของอารมณ์ (Cognitive Appraisal Theory of Emotion) กล่าวคือ อารมณ์เป็นผลของการประเมินทางการรู้คิดเกิดจากความตั้งใจ โดยมีกระบวนการเกิดอารมณ์

3 ขั้นตอน คือ 1) การประเมินการรู้การคิด (Cognitive Appraisal) โดยบุคคลใช้การรู้คิดในการประเมินสถานการณ์หรือสิ่งเร้าต่าง ๆ 2) การเปลี่ยนแปลงทางสรีระ (Physiological Changes) สิ่งเร้ากระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของภาวะทางสรีระร่างกาย และ 3) การกระทำ (Action) การเลือกแสดงพฤติกรรมตามอารมณ์ที่เกิดขึ้น

งานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า เพศและบุคลิกภาพเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้บุคคลมีการรับรู้ทางอารมณ์ (Wildgruber et al., 2002; Kempton et al., 2009) กลวิธีที่ต่างกันขณะประมวลผลทางอารมณ์ (Whittle, Yucel, Yap & Allen, 2011) และปฏิกริยาทางสมองต่อสิ่งเร้าที่แตกต่างกัน (Revelle & Scherer, 2009; Stelmack & Stalikas, 1991; Eysenck & Eysenck, 1985; Digman, 1990)

ซึ่งเพศหญิงจะมีปฏิกริยาต่อสิ่งเร้าด้านลบมากกว่าเพศชาย (ในด้านความกลัว ความโกรธ) แต่ในทำนองเดียวกัน เพศชายก็มีปฏิกริยาต่อสิ่งเร้าที่มีตัวชี้แนะด้านการมีอิทธิพลเช่นกัน (ภาพการต่อสู้ การถูก สบประมาท) (Aleman & Swart, 2008) นอกจากนี้ บุคลิกภาพแต่ละแบบมีลักษณะนิสัยที่แตกต่างกันทางอารมณ์และประสบการณ์ทางอารมณ์จะยิ่งสอดคล้องกับลักษณะนิสัย โดยบุคลิกภาพแบบเปิดเผย (Extravert) นั้นจะเกี่ยวข้องกับอารมณ์ทางบวก (Lucas & Baird, 2004) จากงานวิจัยของ Vuoskoski and Eerola (2011) พบว่า บุคลิกภาพแบบเปิดเผยมีการรับรู้ถึงอารมณ์เชิงบวกที่แสดงออกทางดนตรี ดังนั้น เพศและบุคลิกภาพจึงเป็นปัจจัยที่ไม่สามารถมองข้ามได้ในการศึกษาศาสตร์เกี่ยวกับอารมณ์

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. อารมณ์ด้านการมีอิทธิพลของผู้ใหญ่ตอนต้นระหว่างเพศชายกับเพศหญิงแตกต่างกัน ขณะมองคำภาษาไทยและฟังเสียงดิจิทัลที่เร้าอารมณ์ด้านการมีอิทธิพล

2. อารมณ์ด้านการมีอิทธิพลของผู้ใหญ่ตอนต้นระหว่างผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบเปิดเผยกับแบบกลาง ๆ แตกต่างกัน ขณะมองคำภาษาไทยและฟังเสียงดิจิทัลที่เร้าอารมณ์ด้านการมีอิทธิพล

3. เพศกับบุคลิกภาพต่ออารมณ์ด้านการมีอิทธิพลของผู้ใหญ่ตอนต้น ขณะมองคำภาษาไทยและฟังเสียงดิจิทัลที่เร้าอารมณ์มีปฏิสัมพันธ์ด้านการมีอิทธิพล

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบ 2x2 Factorial Posttest Design (Edmonds & Kennedy, 2017, p. 79) มีรายละเอียดของการดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การออกแบบกิจกรรมการทดสอบมองคำภาษาไทยและฟังเสียงดิจิทัลที่เร้าอารมณ์ด้านการมีอิทธิพลในผู้ใหญ่ตอนต้น

ระยะที่ 2 การศึกษาผลการใช้กิจกรรมการทดสอบมองคำภาษาไทยและฟังเสียงดิจิทัลที่เร้าอารมณ์ด้านการมีอิทธิพลในผู้ใหญ่ตอนต้น

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาวิทยาเขตบางแสนที่อาสาสมัครเข้าร่วมการทดลองศึกษาภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 มีอายุ

ระหว่าง 20-24 ปี โดยกำหนดให้มีกลุ่มทดลองกลุ่มละ 20 คน จำนวน 4 กลุ่ม ได้แก่ เพศชายที่มีบุคลิกภาพแบบเปิดเผย เพศหญิงที่มีบุคลิกภาพแบบเปิดเผย เพศชายที่มีบุคลิกภาพแบบกลาง ๆ และเพศหญิงที่มีบุคลิกภาพแบบกลาง ๆ รวมทั้งสิ้น 80 คน สุ่มเข้ากลุ่มทดลองทั้ง 4 กลุ่ม โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับฉลาก

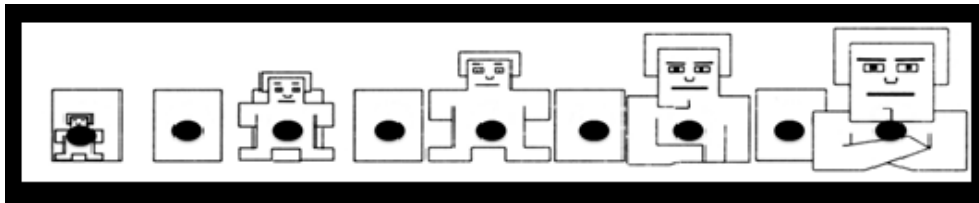
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. กิจกรรมการทดสอบมองคำภาษาไทยและฟังเสียงดิจิทัลที่เร้าอารมณ์ด้านการมีอิทธิพลในผู้ใหญ่ตอนต้น ที่พัฒนากับโปรแกรม STIM2 นำกิจกรรมนี้ไปศึกษานำร่อง (Pilot Study) กับนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ที่มีคุณสมบัติคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 8 คน เพื่อประเมินความเป็นไปได้ในการใช้งานจริง พบว่า ขนาดและสีของตัวอักษรมีความชัดเจนเหมาะสม ระยะเวลาที่ใช้ในการมองภาพคำภาษาไทยและฟังเสียงดิจิทัลเหมาะสมและสิ่งเร้าควรปรากฏพร้อมกัน ระยะเวลาที่ใช้ในการประเมินมาตรวัดอารมณ์ความรู้สึกด้านการมีอิทธิพลเหมาะสม ผู้วิจัยนำความคิดเห็นมาปรับปรุงกิจกรรมทดสอบก่อนนำไปใช้จริง

2. มาตรวัดอารมณ์ความรู้สึก (Self-Assessment Manikin : SAM) ด้านการมีอิทธิพล ซึ่งหาความเที่ยงกับนิตินระดับปริญญาตรีที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยซึ่งมีคุณสมบัติคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ของทั้งฉบับแต่ละลักษณะอารมณ์คือ กลัว เศร้า และไม่กลัว เท่ากับ 0.98, 0.92 และ 0.98 ตามลำดับ ลักษณะมาตรวัดนี้เป็นภาพ

กราฟฟิกรูปคนมีทั้งหมด 9 ระดับ เริ่มจากภาพกราฟฟิกขนาดเล็กที่บ่งบอกว่าสิ่งเร้าที่พบเห็นมีอำนาจเหนือกว่าผู้ทดลองไปจนถึงภาพขนาด

ใหญ่ขึ้นตามลำดับ จนถึงภาพกราฟฟิกใหญ่สุดที่บ่งบอกว่าสิ่งเร้าที่พบเห็นมีอำนาจด้อยกว่าผู้ทดลอง ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 มาตรฐานวัดอารมณ์ความรู้สึกด้านการมีอิทธิพล (จันทร์เพ็ญ งามพรม และคณะ, 2560)

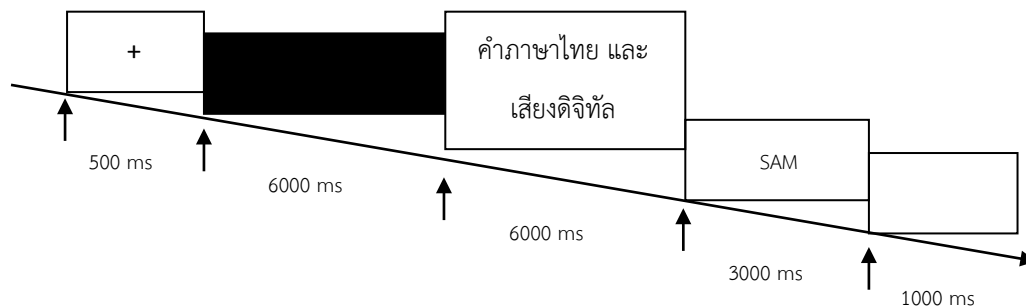
การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือขออนุญาตใช้สถานที่ที่วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน เพื่อคัดกรองกลุ่มตัวอย่างนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน เพศชายและเพศหญิง ที่มีอายุระหว่าง 20-24 ปี เข้ากลุ่มทดลองจำนวน 4 กลุ่ม ๆ ละ 20 คน

2. ดำเนินการออกแบบกิจกรรมการทดสอบมองคำภาษาไทยและฟังเสียงดิจิทัลที่เร้าอารมณ์ด้านการมีอิทธิพล โดยคัดเลือกคำภาษาไทยและเสียงดิจิทัลที่เร้าอารมณ์ด้านการมีอิทธิพลแต่ละลักษณะ และจับคู่คำภาษาไทยและเสียงดิจิทัลที่สอดคล้องกัน นำไปทดลองใช้โดยให้กลุ่มที่มีลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่างประเมินคำภาษาไทยและเสียงดิจิทัลแต่ละคู่ลงในมาตรวัดอารมณ์ความรู้สึกด้านการมีอิทธิพล ซึ่งอยู่ในรูปแบบกระดาษคำตอบ จากนั้นวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อคัดเลือกคำภาษาไทย

และเสียงดิจิทัลที่จะใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้และ กิจกรรมการทดสอบมองคำภาษาไทยและเสียงดิจิทัลที่เร้าอารมณ์ด้านการมีอิทธิพล

4. นำสิ่งเร้าใส่ในโปรแกรม STIM2 โดยมีลำดับการนำเสนอสิ่งเร้าคือ เริ่มต้นหน้าจอภาพคอมพิวเตอร์ปรากฏชื่อกิจกรรมและข้อความชี้แจงเป็นเวลา 5 วินาที ต่อมาเป็นเครื่องหมาย + ปรากฏตรงกลางหน้าจอมีพื้นหลังเป็นสีขาว เป็นเวลา 500 มิลลิวินาที แล้วจึงปรากฏหน้าจอพื้นหลังสีดำล้วนเป็นเวลา 6,000 มิลลิวินาที จากนั้นแสดงสิ่งเร้าคำภาษาไทยและเสียงดิจิทัลคู่ที่ 1 พร้อมกันบนหน้าจอคอมพิวเตอร์เป็นเวลา 6,000 มิลลิวินาที เมื่อจบสิ่งเร้าหน้าจอภาพปรากฏมาตรวัดอารมณ์ความรู้สึกด้านการมีอิทธิพล เป็นเวลา 3,000 มิลลิวินาที เพื่อให้ผู้เข้าร่วมการทดลองประเมินอารมณ์ด้านการมีอิทธิพลของตนเอง จบสิ่งเร้าคู่ที่ 1 หน้าจอภาพเป็นสีขาวล้วน เป็นเวลา 1,000 มิลลิวินาที แล้วจึงเริ่มสิ่งเร้าถัดไปโดยเริ่มตั้งแต่เครื่องหมาย + หน้าจอภาพ ลำดับการนำเสนอสิ่งเร้า ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ลำดับสิ่งเร้าในกิจกรรมการทดสอบมองคำภาษาไทย และฟังเสียงดิจิทัลที่เร้าอารมณ์ด้านการมีอิทธิพล

5. ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้การมองคำภาษาไทยและเสียงดิจิทัลที่เร้าอารมณ์ด้านการมีอิทธิพล เมื่อสิ้นสุดกิจกรรม กลุ่มทดลองทำแบบวัดความรู้ความเข้าใจในกิจกรรมการเรียนรู้ จากนั้นจึงดำเนินกิจกรรมการทดสอบมองคำภาษาไทยและเสียงดิจิทัลที่เร้าอารมณ์ด้านการมีอิทธิพล เมื่อสิ้นสุดกิจกรรมการทดสอบ ผู้วิจัยรวบรวมคะแนนจากมาตรวัดอารมณ์ความรู้สึกด้านการมีอิทธิพลทั้ง 3 ลักษณะ (กลัว เฉยๆ และไม่กลัว) แล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวแปรตาม คือ อารมณ์ด้านการมีอิทธิพลระหว่างเพศชายกับเพศหญิง และบุคลิกภาพแบบเปิดเผยกับแบบกลาง ๆ ด้วยสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณ (Multivariate Analysis of Variance : MANOVA)

ผลการวิจัย

1. กิจกรรมการทดสอบมองคำภาษาไทยและฟังเสียงดิจิทัลที่เร้าอารมณ์ด้านการมีอิทธิพลในผู้ใหญ่ตอนต้นจำนวน 3 ชุดตามลักษณะอารมณ์แต่ละชุดประกอบด้วยคำภาษาไทยและเสียงดิจิทัลจำนวน 14 คู่ คือ ชุดที่ 1 ลักษณะกลัว มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.17-3.37 ชุดที่ 2 ลักษณะเฉยๆ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 5.03-6.13 และชุดที่ 3 ลักษณะไม่กลัว มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 7.47-7.97

2. การวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณเพื่อทดสอบว่าเพศและบุคลิกภาพที่แตกต่างกันส่งผลต่ออารมณ์ด้านการมีอิทธิพลแตกต่างกันหรือไม่ พบว่า เพศที่ต่างกันส่งผลต่ออารมณ์ด้านการมีอิทธิพลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่บุคลิกภาพที่ต่างกันส่งผลต่ออารมณ์ด้านการมีอิทธิพลไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ ยังมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับบุคลิกภาพต่ออารมณ์ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอารมณ์ด้านการมีอิทธิพล และผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 1 ถึง 2

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอารมณ์ด้านการมีอิทธิพล

ลักษณะ อารมณ์	เพศชาย				เพศหญิง			
	บุคลิกภาพแบบ เปิดเผย (n=20)		บุคลิกภาพแบบ กลาง ๆ (n=20)		บุคลิกภาพแบบ เปิดเผย (n=20)		บุคลิกภาพแบบ กลาง ๆ (n=20)	
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD
กลัว	4.38	1.63	5.34	1.76	4.27	1.86	3.78	1.45
เฉย ๆ	6.83	1.10	6.45	1.16	6.76	1.13	6.54	0.96
ไม่กลัว	7.12	1.26	6.71	1.33	7.48	1.17	7.05	1.04

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุแบบสองทางของกลุ่มทดลองขณะมองคำภาษาไทยและฟังเสียงดิจิทัลที่เร้าอารมณ์ด้านการมีอิทธิพล จำแนกตามเพศและบุคลิกภาพ

แหล่งความ แปรปรวน	Wilk's lambda Value	F	Hypothesis df	Error df	p-value
เพศ	0.88	3.50*	3	74	.02
บุคลิกภาพ	0.94	1.52	3	74	.17
เพศ x บุคลิกภาพ	0.93	1.86*	3	74	.05

* $p \leq .05$

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว พบว่า เพศส่งผลต่ออารมณ์ด้านการมีอิทธิพล ลักษณะกลัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่บุคลิกภาพไม่ส่งผล

ต่ออารมณ์ด้านการมีอิทธิพลทั้งสามลักษณะ และมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับบุคลิกภาพต่ออารมณ์ด้านการมีอิทธิพล ลักษณะกลัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 3

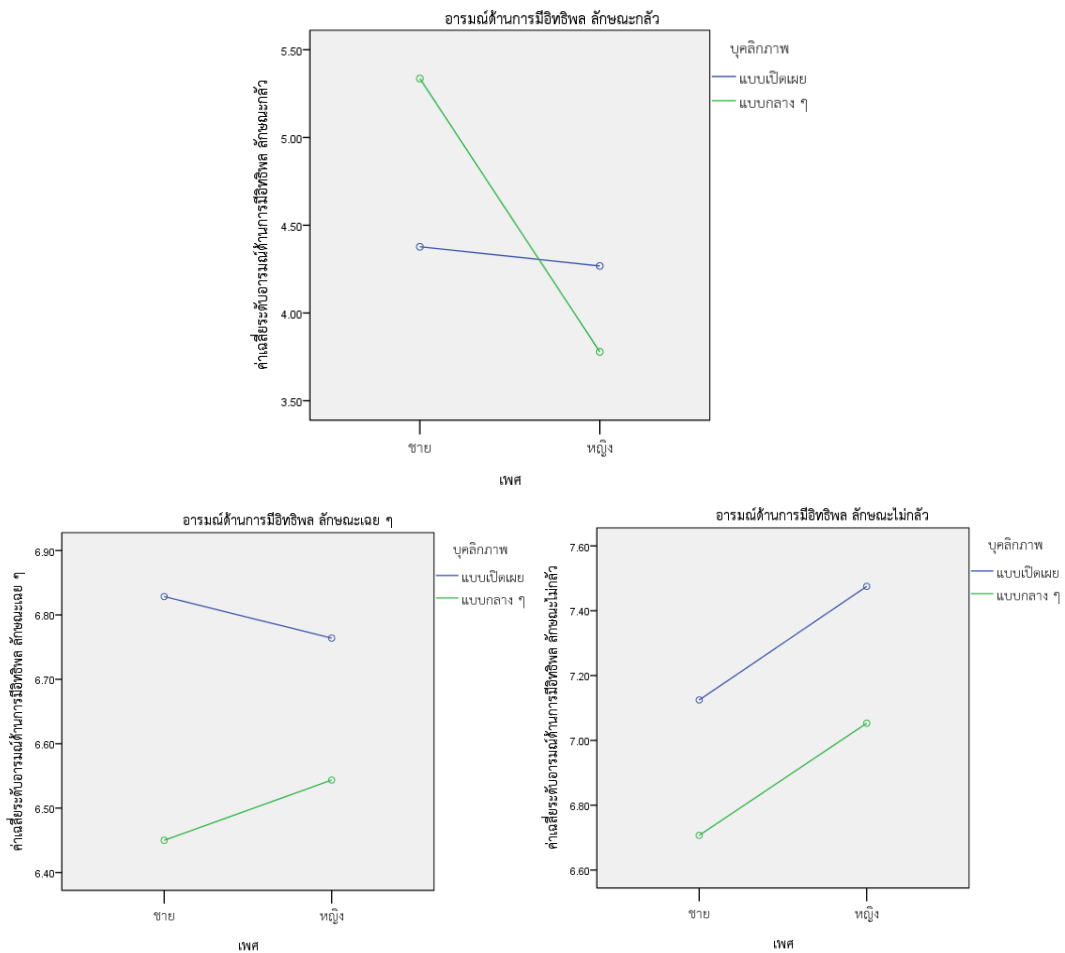
ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของกลุ่มทดลองขณะมองคำภาษาไทยและฟังเสียงดิจิทัลที่เข้าอารมณ์ด้านการมีอิทธิพล

แหล่งความแปรปรวน	อารมณ์ด้านการมีอิทธิพล	SS	df	MS	F	p-value
เพศ	กลัว	13.89	1	13.89	4.92*	.03
	เฉย ๆ	0.04	1	0.04	0.00	.95
	ไม่กลัว	2.43	1	2.43	1.68	.20
บุคลิกภาพ	กลัว	1.10	1	1.10	0.39	.53
	เฉย ๆ	1.79	1	1.79	1.51	.22
	ไม่กลัว	3.52	1	3.52	2.43	.12
เพศ x บุคลิกภาพ	กลัว	10.48	1	10.48	3.71*	.05
	เฉย ๆ	0.13	1	0.13	0.11	.75
	ไม่กลัว	0.00	1	0.00	0.00	.99

* $p \leq .05$

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับบุคลิกภาพต่ออารมณ์ด้านการมีอิทธิพล ลักษณะกลัว ดังภาพที่ 4 แสดงว่า เพศชายที่มีบุคลิกภาพแบบกลาง ๆ มีค่าเฉลี่ยระดับอารมณ์ด้านการมีอิทธิพล ลักษณะกลัวสูงกว่าเพศชายที่มีบุคลิกภาพแบบเปิดเผย ซึ่งตรงข้ามกับเพศหญิง โดยเพศหญิงที่มีบุคลิกภาพแบบกลาง ๆ มีค่าเฉลี่ยระดับอารมณ์ด้านการมีอิทธิพล ลักษณะกลัวต่ำกว่าเพศหญิงที่มีบุคลิกภาพแบบเปิดเผย ขณะที่เพศชายและเพศหญิงที่มี

บุคลิกภาพแบบเปิดเผยมีค่าเฉลี่ยระดับอารมณ์ด้านการมีอิทธิพล ลักษณะกลัวอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน แต่เพศชายและเพศหญิงที่มีบุคลิกภาพแบบกลาง ๆ มีค่าเฉลี่ยระดับอารมณ์ด้านการมีอิทธิพล ลักษณะกลัวอยู่ในระดับต่างกันมาก ซึ่งเพศชายมีค่าเฉลี่ยระดับอารมณ์ด้านการมีอิทธิพล ลักษณะกลัวสูงกว่าเพศหญิง กราฟที่ตัดกันแสดงถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับบุคลิกภาพที่มีต่อค่าเฉลี่ยระดับอารมณ์ด้านการมีอิทธิพล ลักษณะกลัว

ภาพที่ 4 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศและบุคลิกภาพต่ออารมณ์ด้านการมีอิทธิพล

การอภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยแยกเป็น 3 ประเด็นตามสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 อารมณ์ด้านการมีอิทธิพลของผู้ใหญ่ตอนต้นระหว่างเพศชายกับเพศหญิงแตกต่างกัน ขณะมองคำภาษาไทยและฟังเสียงดิจิทัลที่เราอารมณ์ด้านการมีอิทธิพล ผลการวิจัยพบว่า เพศที่ต่างกันส่งผลต่ออารมณ์ด้านการมี

อิทธิพล ลักษณะกลัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน อาจเป็นเพราะเพศชายและเพศหญิงมีการรับรู้ทางอารมณ์ที่แตกต่างกัน อีกทั้งในด้านพฤติกรรมเพศหญิงยังมีการตอบสนองต่อสิ่งเร้าเร็วกว่าเพศชาย ซึ่งเป็นไปตามงานวิจัยของ Han et al. (2008) และ Kempton et al. (2009) ที่พบว่า เพศหญิงมีการรับรู้ทางอารมณ์เร็วกว่าเพศชายเมื่อได้รับสิ่งเร้าเป็นภาพที่น่ากลัว

หรือเกี่ยวกับการคุกคาม อีกทั้งเมื่อพิจารณาในด้านการบรรเทาผลกระทบจากงานวิจัยของ Whittle et al. (2011) และ Filkowskia et al. (2017) พบว่า เพศชายและเพศหญิงมีการตำแหน่งการทำงานของระบบประสาทในการประมวลผลทางอารมณ์ที่ต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 2 อารมณ์ด้านการมีอิทธิพลของผู้ใหญ่ตอนต้นระหว่างผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบเปิดเผยกับแบบกลางๆ แตกต่างกัน ขณะมองคำภาษาไทยและฟังเสียงดิจิทัลที่เร้าอารมณ์ด้านการมีอิทธิพล ผลการวิจัยพบว่า บุคลิกภาพที่ต่างกันไม่ส่งผลกระทบต่ออารมณ์ด้านการมีอิทธิพลทั้งสามลักษณะ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน อาจเป็นเพราะผู้วิจัยทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างบุคลิกภาพแบบเปิดเผย (Extrovert) กับบุคลิกภาพแบบกลางๆ (Ambivert) ซึ่งในงานวิจัยนี้บุคลิกภาพแบบกลางๆ หมายถึง บุคคลที่มีบุคลิกภาพที่มักทำหรือคิดโดยผูกพันกับตนเองมากกว่าบุคคลอื่นหรือสิ่งแวดล้อมอื่น ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง ชอบทำอะไรตามกฎเกณฑ์และแบบแผนที่วางเอาไว้ มีหลักการที่แน่นอนในการที่จะควบคุมตนเอง โดยมีระดับคะแนนจากแบบประเมินบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ในมาตรวัดย่อยด้านการแสดงตัวน้อยกว่าร้อยละ 50 อันมีความใกล้เคียงกับบุคลิกภาพแบบเปิดเผย นอกจากนี้ อารมณ์ด้านการมีอิทธิพลยังมีลักษณะอารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมและเป็นไปในเชิงลบ แต่บุคลิกภาพแบบเปิดเผยจะเกี่ยวข้องกับอารมณ์เชิงบวก (Lucas & Baird, 2004; Vuoskoski and Eerola, 2011)

สมมติฐานข้อที่ 3 มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับบุคลิกภาพต่ออารมณ์ด้านการมีอิทธิพลของผู้ใหญ่ตอนต้น ขณะมองคำภาษาไทยและฟังเสียงดิจิทัลที่เร้าอารมณ์ด้านการมีอิทธิพล ผลการวิจัยพบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับบุคลิกภาพต่ออารมณ์ด้านการมีอิทธิพล ลักษณะกลัวเพียงลักษณะเดียวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นเพราะในด้านเพศสภาพนั้น ความเป็นผู้หญิงหรือผู้ชายมาจากพฤติกรรมและลักษณะที่สังคมวัฒนธรรมปลูกฝังให้แสดงบทบาทหญิงหรือบทบาทชายวิภาค (Bear, Connors & Paradiso, 2016) ประกอบกับบุคลิกภาพที่เป็นลักษณะนิสัยและภาพลักษณ์เฉพาะของแต่ละคนอันมาจากพันธุกรรม ประสบการณ์การเรียนรู้ เมื่อศึกษาตัวแปรเพศและบุคลิกภาพจึงมีปฏิสัมพันธ์และส่งผลกระทบต่ออารมณ์ด้านการมีอิทธิพล ลักษณะกลัวซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย กิจกรรมการทดสอบมองคำภาษาไทยและฟังเสียงดิจิทัลที่เร้าอารมณ์ด้านการมีอิทธิพลสามารถเร้าอารมณ์ด้านการมีอิทธิพลลักษณะกลัวในเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ดังนั้น หน่วยงานหรือผู้ที่สนใจสามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการวางแผนประชาสัมพันธ์และสร้างสื่อโฆษณาเพื่อให้เกิดการจดจำตราสินค้าหรือแบรนด์เพื่อให้ตระหนักถึงสิ่งที่เป็นโทษได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาในกลุ่มผู้ใหญ่ตอนต้นที่มีอายุระหว่าง 20-24 ปี เท่านั้น ดังนั้นในการวิจัยต่อไปควรศึกษาช่วงอายุที่กว้างขึ้นเพื่อให้ครอบคลุมวัยผู้ใหญ่ตอนต้น

2. ควรมีการศึกษาอารมณ์ด้านการมีอิทธิพลที่ได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้าอื่น ๆ เช่น คำ-เสียง คำ-ภาพ หรือภาพ-เสียง โดยใช้คลื่นไฟฟ้าสมองสัมพันธ์กับเหตุการณ์ (Event- Related Potential: ERP) เพื่อเข้าใจกลไกทางสมองที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ด้านการมีอิทธิพล

บรรณานุกรม

- จันทร์เพ็ญ งามพรม, เสรี ชัดแจ้ง และ พีร วงศ์อุปราชา. (2560). การพัฒนาระบบคลังคำภาษาไทย
บรรทัดฐานด้านอารมณ์ความรู้สึก. วิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา, 15(2), 162-178.
- ธนปพน ภูสุวรรณ, เสรี ชัดแจ้ง และ ศราวิน เทพสถิตย์ภรณ์. (2561). การพัฒนาระบบคลังเสียงดิจิทัล
ที่สื่อความหมายทางด้านอารมณ์ ในบริบทของคนไทย. วิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา,
(In press)
- Aleman, A., & Swart, M. (2008). Sex differences in neural activation to facial expressions denoting
contempt and disgust. PLoS ONE, 3(11), e3622.
- Bear, M. F., Connors, B. W., & Paradiso, M. A. (2016). Neuroscience: exploring the brain
(4th ed.). Hong Kong: Wolters Kluwer.
- Digman, J. M. (1990). Personality structure: Emergence of the five-factor model. Annual Review
of Psychology, 41, 417-440.
- Edmonds, W. A. & Kennedy, T. D. (2017). An applied reference guide to research designs:
quantitative, qualitative, and mixed methods. California: Sage.
- Eysenck, H. J., & Eysenck, M.W. (1985). Personality and individual differences: a natural science
approach. New York: Plenum Press.
- Filkowskia, M. M., Olsend, R. M., Duda, B., Wangera, T. J. & Sabatinellia, D. (2017). Sex differences
in emotional perception: Meta analysis of divergent activation. NeuroImage, 147, 925–933.
- Han, S.H., Gao, X.C., Humphreys, G.W. & Ge, J.Q. (2008). Neural processing of threat cues in
social environments. Human Brain Mapping, 29(8), 945–957.
- Kempton, M. J. et al. (2009). The effects of gender and comt val158met polymorphism on fearful
facial affect recognition: an fMRI study. International Journal of Neuropsychopharmacology,
12(3), 371–381.

- Lucas, R. E., & Baird, B. M. (2004). Extraversion and emotional reactivity. **Journal of Personality and Social Psychology**, 86(3), 473-485.
- Revelle, W. R., & Scherer, K. (2009). Personality and emotion. In D. Sander, & K. Scherer (Eds.), **Oxford Companion to Emotion and the Affective Sciences** (pp. 304-305). Oxford University Press.
- Rodriguez, Luis-Felipe., Gutierrez-Garcia, J. O., & Ramos, F. (2016). Modeling the interaction of emotion and cognition in autonomous agents. **Biologically Inspired Cognitive Architectures**, 17(2), 57-70.
- Russell, J. A., & Mehrabian, A. (1977). Evidence for a three-factor theory of emotions. **Journal of research in Personality**, 11(3), 273-294.
- Stelmack, R. M., & Stalikas, A. (1991). Galen and the humour theory of temperament. **Personality and Individual Differences**, 12(3), 255-263.
- Storbeck, J., & Clore, Gerald L. (2007). On the interdependence of cognition and emotion. **Cogn Emot.**, 21(6), 1212-1237.
- Vuoskoski, J. K. & Eerola, T. (2011). **The role of mood and personality in the perception of emotions represented by music**. *Cortex*, 47(9), 1099-1106.
- Whittle, S., Yucel, M., Yap, B. H. M., & Allen, B. N. (2011). Sex differences in the neural correlates of emotion: Evidence from neuroimaging. **Biological Psychology**, 87(3), 319-333.
- Wildgruber, D., Pihan, H., Ackermann, H., Erb, M., & Grodd, W. (2002). Dynamic brain activation during processing of emotional intonation: influence of acoustic parameters, emotional valence, and sex. **Neuroimage**, 15(4), 856-869.

How will Thai's business survival in the 'Magic World'?; fluctuation of environmental factors both political change and economics crises that are unpredictable

Ungkool Wongkolthoot*, Nattakorn Decha, Benjamin Barte

International Business Management (English Program), Bangkokthonburi University.

*e-mail: ungkool@gmail.com, feelgang@gmail.com

ABSTRACT

Since the business world has changed from both trade to globalization, it is more than 20 years with trading system in different styles but based on standardization, terms and conditions, regulations that are determined by the international organization of trade. Since year 1997 that is the first transformation of trading, and seems like people who do not in the business are still confused and do not know what is it at that time. The information was published about good advantages and benefits from trade globalization. Furthermore, people are awareness only of capitalization unless ignore who and what else that people, community, small and medium business will lose from the newest trade practical.

Globalization and Trade Liberalization have given us both benefits and loss at the same time, depending on who is/are strength will survive and if who weak will loss. The question is, who is the controller or determined this rule? Someone else who can take benefit from set an international trade organization, business sector, enterprise or investor.

The significant of this research is to study, how will Thai's business survival in the 'Magic World'?; fluctuation of environmental factors both political change and economic crises that are unpredictable. It should be Magic that human can control or just follow and try to survive.

Keywords: Magic world, Political Business, Business survival, Political change, Economics crises, Unpredictable.

บทคัดย่อ

นับตั้งแต่ โลกธุรกิจมีการเปลี่ยนแปลงจากการค้าแบบพึ่งพามาเป็นการค้าแบบไร้พรมแดนนั้น ซึ่งเป็นเวลามากกว่า 20 ปี ที่ทำการค้าด้วยระบบที่แตกต่างกันแต่อยู่บนมาตรฐาน เงื่อนไข และข้อกำหนดเดียวกัน การควบคุมซึ่งถูกกำหนดโดยองค์การการค้าระหว่างประเทศ โดยในปี ค.ศ.1997 เป็นปีแรก ที่เริ่มมีการเปลี่ยนผ่านการค้า และในขณะนั้น ดูเหมือนว่า จะสร้างความสับสนให้กับผู้ที่ไม่ได้ประกอบธุรกิจ และไม่เข้าใจถึง ข้อมูลที่เผยแพร่เกี่ยวกับความได้เปรียบและประโยชน์จากการค้าไร้พรมแดน มากไปกว่านั้นคือ การที่เข้าใจว่า ระบบการค้าแบบไร้พรมแดน จะให้ความสำคัญเพียงแค่ระบบทุน จนไม่สนใจใครหรือสิ่งใดๆ ที่ทำให้ประชาชน ชุมชน ธุรกิจขนาดกลางและเล็ก ต้องสูญเสียจากการปฏิบัติทางการค้าล่าสุดนี้

การค้าแบบไร้พรมแดนและเสรีทางการค้าได้ให้ทั้งประโยชน์และสูญเสียในเวลาเดียวกัน ขึ้นอยู่กับว่าใครที่มีจุดแข็งหรือได้เปรียบ จะสามารถอยู่รอดและถ้าใครอ่อนแอก็พ่ายแพ้ไป คำถามคือ, ใครเป็นผู้ควบคุมหรือกำหนด ข้อปฏิบัตินี้? โดยที่บางกลุ่มสามารถหาผลประโยชน์จากการรวมกลุ่มขององค์การการค้าระหว่างประเทศ ภาคธุรกิจ ผู้ประกอบการ หรือผู้ลงทุน

สาระสำคัญของการวิจัยครั้งนี้คือ ต้องการศึกษา ว่า ทำอย่างไรที่ธุรกิจไทยสามารถอยู่รอดได้ใน “โลกแห่งเวทมนตร์”; ความผันผวนของปัจจัยสภาพแวดล้อม ทั้งการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ซึ่งไม่สามารถคาดการณ์ได้ สิ่งที่สามารถช่วยให้ธุรกิจอยู่รอดได้ควรจะเป็น เวทมนตร์หรือแค่การหมุ่นตามและพยายามที่จะอยู่รอด.

คำสำคัญ: โลกแห่งเวทมนตร์, ธุรกิจการเมืองการ, อยู่รอดของธุรกิจ, การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ, ไม่สามารถคาดการณ์

Introduction

If you and your business are moving into the future with an extreme inspiration and business efficiency, know your destination first; such as you know what to do and what you not to do. Put the right man to the right job, by the way depend on each situation. The question is, who is the leader or determined this role? Like someone else who can take benefit from set an international trade organization, business sector, enterprise or investor.

The significan of this research is to study how will Thai's business survival in the 'Magic World'?. Fluctuation of environmental factors both political change and economic crises that unpredictable. It should be Magic that human can control or just follow and try to survive?

When the globalization has influence with human life, environmental factors are a part of business, technology advance is increasing, and business transforming is

occurred. No matter what you do or where your market positioning is, those factors are influence with your enterprise. It depends on your decision making that can increase or decrease your business capacity, capability to make a profit or loss, how to reach business goal, how to survive in business world.

No one knows what else will happen on tomorrow, even you done today... even if you prepared... even if you know what is/are cause(s) of problem. At least entrepreneurs should know the origin and destination of your goal. It does not matter how long for your journey but you must keep in your mind that here is the "Real world" ... not in "Dream world"...or " Magic world". On the other hand, in this real world, environment factors are uncontrollable but touchable, that's why many entrepreneur try to control those environment factors like a "magician". Moreover, when entrepreneurs has two roles in business world with different kind of mind. One is from critical thinking but one is from emotional site, one is conscious but one is unconscious, however, they are think about successful in their business world. Nonetheless, there is some effect from "Magic world" because some entrepreneurs need to control environmental factors like a magician such as trade policy, fiscal and monetary policy,

trade mechanism, trade restriction, including other threats and opportunities that are involve with commercial sector. Whenever mechanism or processing is controlled by stakeholders that means they are broken the system and it is cause of problem in the long term. We can call this "fluctuation".

Nowadays, both Thai and international business are in "Magic world" more than "Real world". Eentrepreneurship play role like a magician. Rapid economic growth and down, technology advance can decrease cost, some trade policy is specific for some group, benefit from unfair, etc. It is not difficult to enter in business world but it not easy to survive. Thus, how will Thai's business survival in the " Magic world"? where fluctuation of environment factors both political change and economic crises are unpredictable.

Objectives

- To study how will Thai's business survive in the 'Magic World'?; fluctuation of environment factors both political change and economic crises that are unpredictable
- To study what is/are factor(s) to make business sector survived.
- To study the way we were in the Magic World.

Review of Related Literature

How to Survive in a Competitive Business Environment getorganised. cocompetitive-business-environment Admin / January 11, 2018

Regardless of the scale of your business or the industry you are in, one thing is constant – the modern business environment is a severely competitive and cutthroat scenario with no quarters asked for or given. This is primarily because of technological advancements that have made businesses more open ended. Nothing is classified data anymore and by using analytics tools, online digital marketing companies can clearly pinpoint key business parameters and data of your competitors and structure optimised campaigns for you. Hence, to survive in such a ruthless setting, you have to employ specific and customised processes without upsetting the basic flow and ethos of your enterprise.

- **Create Brand Awareness** – This is very crucial as your brand is yours only and no amount of competition in related industries can replace it. Work towards a position where the very name and logo will bring instant recognition amongst people regarding your product. Your brand strategy will include carving an exclusive market niche that cannot be served by your competitors even if they are bigger in size with more resources. Have a unique selling proposition for your brand. It

might be the nature of your product, the markets that you sell in, price or even delivery time. Ensure that you offer customised services with a personal touch. Once you can integrate all these factors into the core of your brand, you will surely be able to survive the competition.

- **Social Media involvement** – Consider these statistics first – 68% of all adults in the USA including Internet and non-Internet users have a Facebook profile while 28% are on Instagram, 26% use Pinterest and 25% LinkedIn. This trend is relevant for almost all countries in the world with strong Internet connectivity. Making full use of social media platforms is one sure way to beat the competition. Most importantly, the ROI of a social media marketing campaign is high because of the wide coverage it ensures. You can also target specific audience and be highly interactive with them by posting comments, getting feedback and starting discussion forums about your industry. Small businesses find this particularly useful because of low advertising rates. A small time car mechanic in Maribymong for example can make optimum use of social media to publicise his services without having to break his bank.

- **Be mobile friendly** – With the exponential growth in smart phone usage, a new section of customers have emerged that you have to cater too. They will browse the

Internet and search online for products and services before coming to a purchase decision. Studies have shown that most visit a regular brick and mortar store within a day of the search. Not catering to this segment will leave you behind in the competition and result in lost business opportunities. For instance, vehicle owners in Melbourne will first search online from their smart phones for top garages offering car servicing in Melbourne before taking the car there. Not having a highly visible and strong online presence will be detrimental for your business. It is necessary that you have a business website that is equally clear and user-friendly irrespective of whether it is being viewed on a desktop, laptop, tablet or smart phone.

- Explore new market niches – Your product and services are the backbone of your business and you simply cannot afford to maintain the same mix for ages. To get new customers and rope in potential ones, you have to constantly innovate through fresh offerings in new market niches. However, before doing so, you have to take a long hard look at what your customers want and develop unique and an exclusive product range.

These are some of the strategies that you can adopt to survive in a competitive business environment. However you have to

mould your approach as per particular conditions prevailing in your industry where you are located.

SOUTH-WESTERN CENGAGE Learning;
Principle of Economics Taylor

Chapter 23: The Nature and Causes
of Economic Fluctuations

1. Economic fluctuations are temporary departures of real GDP from its long-run growth trend. These departures include recessions, periods when real GDP falls below potential GDP, and booms, times when real GDP rises above potential GDP. Economic fluctuations are also called business cycles. Economic fluctuations have diminished in frequency and severity in the United States and many other countries over the past 25 years, a phenomenon called the “Great Moderation”.

2. Aggregate demand is the total amount that consumers, businesses, government, and foreigners are willing to spend on all goods and services in the economy. Changes in aggregate demand occur when any or all of these groups expand or cut back their spending plans. These changes range from the government spending more on health care, to foreigners buying more American computers, to consumers feeling more optimistic about the future and buying more holiday presents.

3. What happens if an increase in aggregate demand occurs? Suppose that the economy is in “normal times,” neither in a recession nor in a boom, so that real GDP equals potential GDP. In theory, firms could respond to the greater demand for their goods either by expanding output or by raising prices. In practice, firms do not raise prices in the short run. Instead, they expand output, and the economy enters a boom. But prices are not fixed forever. Over time, if demand stays high, firms raise their prices and the boom ends. If aggregate demand falls, the reverse occurs. In the short run, firms lower output instead of cutting prices, and the economy enters a recession. Over time, if demand stays low, prices fall and the economy recovers.

4. Real business cycle theories explain economic fluctuations by changes in potential GDP rather than by changes in aggregate demand that cause movements of real GDP around potential GDP. Although, in principle, short-run fluctuations in potential GDP are possible, the factors that underlie potential GDP growth—population, capital, and technology—do not seem to exhibit enough short-run variation to account for the magnitude of observed fluctuations in real GDP.

5. The consumption function describes how consumption depends on income. If you receive income, you can either consume or save. In its simplest form, the consumption

function says that when income increases—for an individual, the United States, or the whole world—consumption also increases. At low levels of income, individuals borrow—they consume more than their income. At higher income levels, they save—they consume less than their income.

6. The marginal propensity to consume, MPC for short, measures how much consumption changes for a given change in income. It is defined as the change in consumption divided by the change in income. The MPC is about 0.60 for the U.S. economy. Thus when income goes up by \$1,000, consumption rises by about \$600.

7. Disposable income is the income that households receive in wages, dividends, and interest payments plus transfers minus taxes. It is the preferred measure of income for use in the consumption function because it measures what households have available to spend. Another form of income used in the consumption function is aggregate income, which is also equal to real GDP. The simple consumption function ignores the effects of interest rates and wealth on consumption.

8. A forecast of real GDP is a prediction of its future level. A short-run forecast would be a prediction of real GDP one year ahead. Economic forecasters use the identity that real GDP is the sum of consumption, investment, government purchases, and net exports (in

symbols) to predict future real GDP based on their predictions of the four categories of spending. A conditional forecast is a prediction of what real GDP will be under alternative assumptions about future government purchases. This can be used to make predictions about the effects on the economy of proposed changes in government spending.

Published: Mon, 17 Jul 2017

Survival and growth are the two main objectives of any organisation in today's competitive world. Every organisation tries to be different and accelerative from their competitors to achieve their goals and become market leaders. This starts the process of launching new products and services, value additions to current products and services, rigorous marketing activities and cost-saving measures to perform better and increase profitability. All these activities are a result of innovation in an organisation.

What is survival of a business?

Survival mode means cutting costs, laying off employees, tightening profit margins and saving cash, in stark contrast to growth mode, during which a company reinvests profits, expands operations and brainstorms growth strategies with long-term payoffs. Jul 27, 2010; Small Business Survival by Jerry W. Thomas

In today's uncertain economic climate, the first priority for the small business entrepreneur is survival.

A glance at newspapers, business journals, or cable news channels reveals a succession of corporations struggling, and often failing, to avoid bankruptcy. In such tough times, knowing how to achieve long-term success is more critical than ever.

The most important thing today's small businesses can do is expose their organizations to critical self-analysis. Small businesses survive not by competing head-on with global corporations, but by pursuing the market niches larger operators ignore. Such a strategy requires constant attention to detail, necessitating self-analysis well beyond the operational level; it is crucial that everything from the basic business model down to the operation of the mailroom is subject to rigorous study. This means determining what, precisely, the business is aiming to offer its customers, how this differentiates it from its competitors, and how well it is delivering on these core products and services.

Much of this analysis can be readily conducted by the business itself, but a substantial part of a company's success is down to perception—how customers (existing or potential) view its products, services and overall performance. However, determining such perceptions is notoriously difficult for

companies that typically lack personnel trained in the specifics of marketing and advertising. The most obvious alternative, turning to outside experts - dedicated market research companies, for example - is often impossible when money is tight and budgets small, but this does not mean entrepreneurs can ignore the example set by the most successful corporations. What almost all business success stories have in common is a relentless commitment to factors that reinforce competitive advantage: product research and development; marketing, advertising and public relations activities; and customer relations.

What the most successful companies have recognized is that survival hinges on two separate, yet intertwined factors - being the best, and being recognized as being the best. Being the best requires a commitment to excellence in all areas. That means small business leaders cannot shy away from hard decisions, where employment is concerned for example. Staff that consistently fail to perform must be replaced with those that will. The smaller the company, the more difficult such actions may be to take, but they are essential. Similarly, leaders need to ensure they have staff who are prepared to do what it takes to deliver results, no matter if that means asking for a commitment from staff far greater than business rivals demand of their employees. Being the best also requires a company to

recognize when it is lacking in excellence in key areas, and to identify whether that excellence can be delivered through hiring new employees, retraining existing staff, or seeking outside counsel. Money invested in improving core business competencies is never better spent than in tough times like today, because it directly impacts productivity, sales, and perceptions.

Making sure a company is recognized as being the best is often seen by small business entrepreneurs as secondary in importance to “real” issues such as production, distribution and sales (Ames, Michael. *Small Business Management*, West Publishing Company, February 1983). The common viewpoint is that if the product is “right” the customers will buy it. Yet it is precisely this attitude that dooms many businesses, regardless of the quality of their products or services. Small businesses need to give as much attention to their public relations, marketing and advertising strategies as large corporations.

Many entrepreneurs cry that this is simply beyond their means—they cannot contemplate spending tens of thousands of dollars on “fancy” market analyses from specialized researchers. The argument is valid, but consider this: if marketing, advertising and public relations dollars are in short supply, how critical is it that those dollars are well

spent? A small business can far less afford just one marketing effort to miss its target than can a huge international corporation.

What small businesses must do is learn the core skills marketing experts take for granted. They need to take every opportunity to speak to customers, potential customers and vendors to uncover how well the company is perceived. Likewise, a simple analysis of publicly available materials (such as census data) can help a small business better identify key target markets, reducing the waste of valuable resources inherent in blindly blanketing an area with its advertising. Such an analysis might lack the sophistication of a professional market analysis, but it can make the difference between success and failure - and there is nothing to stop the company utilizing a more professional analysis in the future when it is growing strongly.

It comes back to the issue of self-analysis. If a company has a clear vision of where it wants to go, the task of identifying its market, and the optimal ways to attack that target, is much easier. This allows for a concentration of limited resources where they can best help deliver success. Such a focus of effort lies at the heart of corporate survival, no matter if the company is large or small. ; Jerry W. Thomas (jthomas@decisionanalyst.com) is President/CEO of Dallas-Fort Worth

based Decision Analyst. He may be reached at 1-800-262-5974 or 1-817-640-6166.

Little empirical evidence provides insight in person-oriented drivers of business survival and success of small business owners. In this paper I perform a duration analysis of business survival amongst young white (self-employed) small business owners in the U.S. Compulsory exits are distinguished from voluntary exits. This enables an alternative definition of business success: the longer one can survive and prevent in voluntary exit, the more successful one is. Potential drivers of survival are derived from recent empirical evidence in related studies. The potential drivers of success are also derived from historical economic thinkers such as Marshall and Schumpeter. The estimated hazard rates are affected by characteristics of the small business owner and business conditions.

August 2003, Volume 21, Issue 1, pp 1–17 | Cite as Business Survival and Success of Young Small Business Owners Authors C. Mirjam van Praag

Factors Affecting the Economic Environment of Business by Hunter Taylor - Updated June 25, 2018

The economic environment of business is affected by internal and external factors. An internal factor that affects the business

environment is the cost of labor, materials, processes and procedures. Internal factors can be improved through company projects. On the other hand, external factors can also affect a company's business environment and the business has less control over these factors. The primary influences on a business are: political, economic, social, legal, technological and environmental.

How to Survive in a Competitive World

Steve Tobak VIP CONTRIBUTOR

Author of *Real Leaders Don't Follow*, April 1, 2014 Truth is, the business world is risky business. It isn't for the thin-skinned, the weak-minded or the faint of heart. And if you fit one of those colorful descriptors, sooner or later, you're probably going to get weeded out of the entrepreneurial gene pool.

Related: Retire? Not In a Million Years.

Think of it as natural selection for startups and small business owners. In a competitive world, if you can't keep your cool, stay focused, and find a way to win against all odds, you're toast. Here are some practical rules to help you do that. Follow them, and you've got a good chance of surviving and maybe even coming out on top.

Stay focused on the big picture. Don't panic when things go wrong or get distracted when stuff doesn't go according to plan. It happens...a lot. Maintain perspective by

staying focused on long-term goals. And remember the old gambling (or investing, same thing) axiom: Never try to win back what you've lost. Once it's gone, it's gone. Move on.

Try not to be "interesting." There's an ancient proverb: "May you live in interesting times." It sounds like a blessing but, in reality, it's a curse. In this sense, "interesting" means "notorious," as in "May you arouse the attention of the powers that be." Once you're on a bureaucrat's radar, it's all downhill from there. Fly under the radar, if you can.

Conceptual Framework

According to the topic of this research: how will Thai's business survival in the 'Magic World'?; fluctuation of environmental factors both political change and economic crises that are unpredictable

Research framework is designed to study what is/are factor(s) to make business sector survived. The combination between theory and environmental factor that has effect on them. Starting with definition of "Magic world", political change and economic crises. There is a need to know about their attitudes, how Thai's business survival in the "Magic world" and what is/are factor(s) to make business sector survive.

There are many problems and fluctuation in business world; political change,

economic crises, fiscal and monetary policy, market forecasting, trade mechanism, etc. Researcher needs to know the attitude from existing business; how Thai's business survival in the "Magic world" and what is/are factor(s) to make business sector survive. Research framework is design to study attitude of people who are the ownership/ executive in goods and services industry.

In this framework, identification includes not only the understanding of environmental factor but also entrepreneur's attitude with fluctuation and unpredictable in business world.

Research Methodology

1. Qualitative method is the way that researchers, carry out the results.
2. "Focus group" is population for research because researcher needs to control quality. They are in goods and services Industry (Thais).
3. Connection by way of face-interview.
4. Close end question in theory part and open end question for personal attitude.
5. Population size is 30 samples and they are the ownership and executive in SMEs both of goods and services industry.
6. Research result by comparing the number of sample who have the same or different attitude.

7. Taking all results to analyze, and bring the analysis result, to recommendation that can evoke solutions, suggestions, and also continue research in other related topics areas.

Research Design

1. Depth interview with focus group - random the group from goods and services industry who are SMEs and registered (both local and international business).
2. Study group is ownership and executive in SMEs both of goods and services industry.
3. Appointment to interview; to meet a person at his /her workplace by date and time (Thais).
4. Population size is 30 interviewees from both in goods and services industry.
5. Collects all data at the same time by lead time being within one week.
6. Analysis of data to get more information for discussion.
7. Information from discussion can continue recommendation and show some resolutions or suggestions for this research.

Research Instrument

1. The depth interview questionnaires with 5 close ended questions and 2 open ended questions.

2. Scope of questionnaire, there are close ended 5 questions open ended that involve business world; political changed, economic crisis, fiscal and monetary policy, market forecasting, trade mechanism, and 2 open ended questions that interviewees can express their ideas.

Research Procedures

1. Prepare questionnaire. There are close ended 5 questions that involve business world; political changed, economic crisis, fiscal and monetary policy, market forecasting, trade mechanism, and 2 open ended questions that interviewees can express their ideas.

2. Make an appointment with the group for interview that they are in goods and services industry in Thailand. Meet a person at his /her workplace by date and time.

3. Collect all data for analysis; implementation of the idea that how will Thai's business survival in the 'Magic World'?; fluctuation of environmental factors both political change and economic crises that unpredictable.

4. Conclusion for all research result, also discussion and recommendation for continuity in the future. If the result is showed in the contrast way, we can do the research what is cause of the problem? On the other hand, if the result is show in the same way it is assumed that should is better than previous

edition, we also continue what else can develop or improve that can meet the International Standard quality and it is Sustainability.

Data Analysis

Data analysis method is qualitative; conduct a couple of interviews for case studies. Researcher analyzed from interviewee's attitudes and implementation of the idea that how will Thai's business survival in the 'Magic World'?; fluctuation of environment factors both political change and economic crises that unpredictable

From Principle of Economics Taylor, in topic The Nature and Causes of Economic Fluctuation is the key element for enterprise to follow and guideline. It is not only economics fluctuation but also political change that has impact to business. In this research, both of political and economic factor are data resources and analysis to reach the research objective.

Economic fluctuations are temporary departures of real GDP from its long-run growth trend. These departures include recessions, periods when real GDP falls below potential GDP, and booms, times when real GDP rises above potential GDP. Economic fluctuations are also called business cycles. Economic fluctuations have diminished in frequency and severity in the United States and many other

countries over the past 25 years, a phenomenon called the “Great Moderation”.

Political change is a normal function of internal and external politic. Rulers will be voted out, retire, or die while in power, and the new leader will make changes. The more powerful countries will anticipate political change and make the process clear and smooth.

Political business cycle. A business cycle that results primarily from the manipulation of policy tools (fiscal policy, monetary policy) by incumbent politicians hoping to stimulate the economy just prior to an election and thereby greatly improve their own and their party's reelection chances.

1. Environment Analysis-Political environment

The political environment of any country influences the business to a larger extent. This political environment is influenced by the political organization, philosophy, government ideology, nature and extent of bureaucracy, the country's political stability, its foreign policy, defense and military policy, the country's image and that of its leaders both locally and internationally (Shaikh 2010).

2. Economic environment

Economic factors that influence the business are the collective of the nature of the country's economic system, its structures, and economic policies, how the capital market is

organized, and nature of factors of production, business cycles, and socio-economic infrastructure. Any successful organization pictures out the external factors that affect the business, anticipates the prospective market situations and work to minimize the costs while maximizing the profits.

3. Social environment

The country's social environment affects the functioning of the business since it determines the value system of the society. Sociological factors establish the culture of work, labor mobility, work groups etc, hence, business operation of an enterprise. These factors include cost structure, customs and conventions, cultural heritage, peoples' view towards wealth and income and scientific methods, seniority respect, mobility of labor (Shaikh 2010). All these factors have big impact on the business.

4. Technological environment

Technological factors affects business concerning technological investment, technological application and the effect of technology on markets. Therefore, any technological advancement affects highly the business in a country. The type and quality of goods and services to be produced and the type and quality of plant and equipment to be used in a company, is determined by the kind of technology employed by that company (Mühlbacher, Dahringer & Leihs 2006).

5. Legal environment

The legal environment affects the business and its managers greatly. Legal factors involve how flexible and adaptable the law and legal rules that govern the business are. It also includes the exact rulings and courts decision. Legal provisions may also contribute to more or less income depending on the environment of operation.

Research Results

-Percentage of population have knowledge about what is/are factor(s) to make business sector survive is 100% (30 of 30); they know what fluctuation of environment factors, both political changed and economics crisis, that are unpredictable

-Percentage of population attitude with environment factor that fluctuate and unpredictable in business world.

1. **First group** is 83.33% (25 of 30); they think that **fluctuation** has influence with enterprise. They believe that fluctuation is cause of problem, so their enterprise cannot control the costs and less in profit by identifying **economic factor** is the most effect to their operation and depreciation make them lose.

2. **Second group** is 76.66% (23 of 30); they think that **unpredictable market** has influence with enterprise. They believe that unpredictable market is cause of problem, so

their enterprise cannot control the costs and less in profit by identifying **political factor** make them lose. In case of stable for government but unstable for their policy so this point make entrepreneur worry about economic because trade policy and other regulation are determined by government.

3. **Third group** is 93.33 % (28 of 30); they think that **fluctuation** has influence with enterprise. They believe that fluctuation is cause of problem, so their enterprise cannot control the costs and less in profit by identifying **political factor** is the most effect to their operation and depreciation make them lose. In case of unstable for government because there is often to change leader or election in that country. Thus, this point make entrepreneur worry about economic because trade policy and other regulation are determine by government. That means when have the new leader then the new policy will be lunched, too.

4. **Fourth group** is 66.66 % (20 of 30); they think that **unpredictable** market has influence with enterprise. They believe that unpredictable market is cause of problem, so their enterprise cannot control the costs and less in profit by identifying **economic factor** make them lose. They believe that it is effect from stable government but unstable for policy or unstable government so this point makes entrepreneurs worry about economic because

trade policy and other regulation are determine by government. Including some government use, subsidy policy and intervene economic then make business sector difficult for planning and unpredictable.

Discussion

Although the economic and political factors are impact on the goods and services industry are spread throughout the whole life business world, the consumption of goods and services is still growth in the magic world. Although there is fluctuation of political and economic but under the wing is still be growth. Moreover, environmental factor, especially political factors, is more influence on business than economic factor cause politician is controller like a magician. On the other hand, political business and economics cycle bring business world into magic world because everything can be like a magic that make them alive even almost fallen down but there is some magic to rescue them.

Almost all populations have agreed that fluctuation of environment factors both political changes and economics crisis that are unpredictable". Depending on each company has policy or strategy to support these fluctuations and try to survive in business world ... not a magic world, also which one can make their organizations can reach the

goal and sustainable, should be make it real not just a dream.

However, fluctuation of environment factors both, political changes and economics crisis, still have effect to business sector more sustainable, as evidence of these foods and services industries are still struggling against economic, environmental and social challenges. Almost all existing business and new comer is mean to Start up business are interested in to use environmental strategies. They are still need to continuously in the magic world because they are believe that this strategy can increase their value and keep it at the Growth positioning, especially a huge profit.

Recommendation

According to research results, Almost all populations have agreed that fluctuation of environment factors, both political changes and economics crisis, are unpredictable". Depend on each company has policy or strategy to support these fluctuation and try to survive in business world ... not a magic world, also which one can make their organizations can reach the goal and sustainable, should be make it real not just a dream.

Researcher has agreed that fluctuation of environment factors, both political change and economics crisis, that are unpredictable

is efficient to every organization and they can survive by taking advantage from each strategy and put the right to your firm. Nonetheless, almost enterprise need to still be alive or we called "Growth" ... no one else wants to stay in mature stage, although it is easy to forecast what's the next plan but that's mean you are ready to countdown for the end. No matter what the situation or fluctuation is, almost all enterprises are pleased to stay like this even you less in information from government or blind in the future, but here is benefit for business to remind them that's 'the show must go on'... and the basic of business is never stop to developing yourself or it means the winner is always arrived first.

Furthermore, if any industry will engage Political business and economics cycle for their operation, please realize and compare,

between the advantages and disadvantages after addressed, both in terms, of entrepreneur and consumer, government and private sector. Commitment and compromise are necessary to solution, and environment factor can make you more in quality, they should develop their environmental strategy where meet the goal of both corporate profits and public benefits.

However, no one else denies that humans live on Earth, everyone tries to survive, people want to make a dream come true, profit can keep business alive. Thus, no matter what obstacle is political or economic... if you are entrepreneur and want to make a dream come true, then reach your goal with inspiration by combination of 'Magic world' and 'Real World' into your business mind. Critical thinking and emotion become one and try to arrive destination first... Survival!

Reference

- Ames. Michael. (1983) **Small Business Management**, West Publishing Company
- C. Mirjam van Praag. (2003). **Business Survival and Success of Young Small Business Owners**. Volume 21. Issue 1. pp 1–17
- Hunter Taylor. (2018, November 21). **Factors Affecting the Economic Environment of Business**. **Bizfluent**. Retrieved from <https://bizfluent.com/list-7399326-factors-affecting-economic-environment-business.html>
- Jerry W. Thomas 2010; **Small Business Survival**. [Internat] [cited Sep. 14]: <https://www.Decisionanalyst.com/whitepapers/smallcompanies/>

Jerry W. Thomas. (2003). is **President/CEO of Dallas-Fort Worth based Decision Analyst**. He may be reached at 1-800-262-5974 or 1-817-640-6166. [Internet] [cited Sep. 14]: (jthomas@decisionanalyst.com

Mühlbacher, H., Dahringer, L., & Leih, H. (2006). **International Marketing: A Global Perspective**, 2nd ed. London: International Thomson Business Press.

The Significance of Nonverbal Communication in Business

Papitchaya Wisankosol

C.Ht., OD Practitioner, NLP, Certified Micro Expression Practitioner

e-mail: dr.neiy@yahoo.com

ABSTRACT

There were numbers of research on business communication topic. Many researches concluded that successful businesses relied so much on effective communication. One of the most concerned factors was on nonverbal communication, which considered as the most important form of the communication and accounted for more than 90% in overall communication process. This research then focused on the significance of nonverbal communication when utilizing in Thai business circumstances.

The researcher implemented qualitative research approach using interview techniques to verify the significance of nonverbal communication in business. The sample included twenty (20) respondents from business executives, leaders, managers, and salespeople in Thailand. The interview guideline comprised of five (5) questions regarding nonverbal communication.

The result found that nonverbal communication was significant for the business. In order for the business to grow positively, effective communication must be concerned. Fortunately, nonverbal communication would help increase the efficiency of communication in the business world.

Keywords: Nonverbal Communication, Body Language, Micro Expression, Business Communication

บทคัดย่อ

ที่ผ่านมา มีงานวิจัยหลายเรื่องเกี่ยวข้องกับหัวข้อการสื่อสารทางธุรกิจ นักวิจัยหลายๆ ท่านได้สรุปไว้ว่าความสำเร็จของธุรกิจนั้นส่วนหนึ่งมาจากการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพทั้งภายในและจากภายนอกองค์กร ประเด็นที่ได้รับความสนใจเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องคือการสื่อสารด้วยอวัจนภาษา เนื่องจากการสื่อสารด้วยอวัจนภาษามีอิทธิพลต่อกระบวนการสื่อสารมากถึง 90% การวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พิสูจน์ความสำคัญและประโยชน์ของการสื่อสารด้วยอวัจนภาษาในทางธุรกิจ (2) อธิบายและวิเคราะห์สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารด้วยการใช้อวัจนภาษาในทางธุรกิจ (3) ศึกษาการใช้อวัจนภาษาในบริบทของ

นักธุรกิจในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นพนักงานระดับผู้บริหาร หัวหน้างาน และพนักงานขาย จากบริษัทข้ามชาติแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร ได้มาโดยการสุ่มตามระดับชั้นต่างไม่เป็นสัดส่วน รวมทั้งสิ้น จำนวน ๒๐ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การสังเกตและการสัมภาษณ์ด้วยคำถาม จำนวน 5 ข้อ ตรวจสอบคุณภาพคำถามโดยการปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญด้านอวัจนภาษา และตรวจสอบความยากของเนื้อหาก่อนทำการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า อวัจนภาษามีความสำคัญต่อการสื่อสารไม่เพียงแต่การสื่อสารในระดับทั่วไป แต่ยังมีผลสำคัญอย่างยิ่งต่อการสื่อสารทางด้านธุรกิจในบริบทของคนไทยด้วยเช่นกัน แม้ว่าคนไทยจะไม่ได้สื่อสารด้วยอวัจนภาษามากเท่ากับชาวต่างชาติในบางภูมิภาคของโลก แต่การใช้อวัจนภาษาในการสื่อสารจะสามารถช่วยให้การสื่อสารนั้นๆ มีประสิทธิภาพมากขึ้น และยังเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมให้ธุรกิจเติบโตได้ด้วยเช่นกัน

คำสำคัญ: การสื่อสารด้วยอวัจนภาษา, ภาษากาย, การแสดงความรู้สึกขับพลัน, การสื่อสารทางธุรกิจ

INTRODUCTION

Whether personal or professional, good communication is important for making relationships in daily life. It can affect business's interactions, connections, sales and profitability. Without good communication in an organization, there may be misunderstandings between leaders and employees, misperceptions between colleagues, misconstructions between salespeople and clients, and finally it can lead to the termination of the business as both internal and external structures could be damaged by its various challenges in communication.

There are two major forms of communication; one-way communication and two-way communication. The two-way communication method helps make good relations more than the one-way method. On the other side of the same coin, it can

ruin the relationship easier than the one-way method. According to numerous experts in communication, nonverbal communication skill is one of the techniques that help make communication more effective. To become a successful businessman, verbal communication is important as speech and content can help winning the sales and dealing with customers; but comparing to nonverbal communication, its percentage is very little. Nonverbal communication brings people into others' minds. Having adequate nonverbal communication skills helps people to observe the parts that could barely be controlled such as gestures, movements, and facial expressions. They will show true feelings and thoughts of someone; consequently, it is critical to control our nonverbal signals and lead them to the good meanings in order to represent the best image of the business.

Understanding and practicing nonverbal communication skills would help leaders to communicate with team more effectively, salespeople to communicate with prospects more accurately, and team members to communicate with colleagues more truthfully (Ekman, 2003).

LITERATURE REVIEW

NONVERBAL COMMUNICATION

Nonverbal communication is on the contrary of spoken communication. It is a communication without the utilization of verbal language. It includes gestures, facial expressions, body languages, micro expressions, unspoken understandings, environmental conditions, or through matters like hairstyles, dress code, and smells which may have a major influence on human interaction. Most of studies on communication concluded that nonverbal communication accounted for ninety percent of communication (Goman, 2008). If someone wants to mask own feelings, nonverbal signs are the ones that frankly reveal the truth inside. Ones are allowed to go into other persons' mind by reading their nonverbal signs. Researchers on communication suggested observing the conflict between verbal and nonverbal messages since nonverbal signs might tell something different and more correctly from the voice or words which can be controlled,

as Mark Twain once said, "Actions speak louder than words!"

According to Owen Hargie (2006) in his book "The Handbook of Communication Skills", nonverbal behavior research was categorized into six categories: body language, paralanguage, physical contact, proxemics, physical characteristics, and environmental factors.

BODY LANGUAGE

Body language (referred as Kinesics) includes movements of head to toes (Pease & Pease, 2006). It involves eye contact, eye movements, smile, facial expressions, head, shoulders, arms, hands, legs, feet, and all of the gestures. In business, body language plays two major functions; one for managers to use body language to lead the team members more effectively and two, the knowledge of body language will let team members communicate more efficiently with colleagues or individuals outside the organization whether they are clients or partners or even competitors (Reiman, 2007).

PARALANGUAGE

Paralanguage (referred as Vocalics) is defined as a component of communication, which consciously and unconsciously expressed when communicating. It is associated with speech such as prosody, voice pitch, volume, intonation, filled pauses, silent pauses, etc. Paralinguistic properties play an

important role in business communication. It helps influencing speech or linguistic matter more effective. Paralanguage is one among several subdivisions in the study of nonverbal communication.

PHYSICAL CONTACT

Physical contact is the touching in practice. In business, ones need to be really careful about it since touch means different things to different people. Touch is one of the communication methods but unlike others, it is based on context (Hogan, 2008). Touching in one situation may have different meaning in another situation. Gender, culture, status and authority are also needed to be concerned. Touching wrong person and wrong part of the body may send different signals to the receivers. It can be used to comfort others, create a bond, give a guide, get attention, or can be interpreted in many senses. Thus, context is the most important factor in using this. In business, physical contact as a form of touching may be avoided unless the same understandings are established.

Additionally, if ones are involving with the international business, cultural aspects strongly need to be focused when it comes to touching. Some people from some countries may feel offended by one's friendly touch. Head is also the most avoiding part to touch since many of Asians (and some parts of the world) consider this part as

personal and inappropriate part to touch as a sacred spirit is residing in there.

PROXEMICS

Proxemics involves interpersonal spacing, population density, and norms of territoriality. It was defined as "the interrelated observations and theories of humans use of space as a specialized elaboration of culture (Hall, 1963)." According to Hall's study, proxemics was emphasized on interpersonal communication. His study of proxemics revealed that personal space was important not only in personal life but also professional life. A space in the organization or during the meeting evaluates hidden relationship between people. As well as physical contact, space and distance between individuals should be concerned according to gender, culture, status and authority.

PHYSICAL CHARACTERISTICS

Physical characteristics such as dress code, perfume, jewelry, or watch may not determine the effectiveness of individuals but it does lead the way of how you want others to perceive about you. Basically, individuals are judged by their appearance. Image is the big deal for any managers, leaders, salespeople, and all positions in the business field. Image of individuals may affect the organizational image. This means taking into account of the audiences, partners, clients, and so on; and prepare for the appropriate codes. Many

businesses realize about it and that is why there are so many training centers coaching for the professional look and corporate image.

ENVIRONMENTAL FACTORS

Environmental factors deals with the physical setting in which communication takes place such as an office, meeting room, restaurant, or co-working space as well as surrounding artifacts. Related factors to environment and artifacts are appropriateness, climate, microenvironments, scent, temperature, lighting, color, and sound. These are able to influence nonverbal behavior of individuals.

MICRO EXPRESSION

Micro expression is a facial expression which shown instinctively on the face for a really short moment according to the experiencing emotion of the person. Micro expressions appear when a person unconsciously shows how they are feeling or when they are consciously trying to hide all signs that show how they are feeling (Wisankosol, 2015). Unlike other expressions, micro expressions are difficult to conceal and control as they happen in a fraction of a second and last very brief in duration, only about 1/25 to 1/15 of a second (Wisankosol, 2015). It can express seven universal emotions, which are happiness, sadness, anger, fear, surprise, disgust, and surprise. However, it was later expanded in the 1990s by Paul Ekman into

pleasure, amusement, embarrassment, relief, guilt, pride, anxiety, shame, and contentment (Ekman, 1999).

THEORETICAL FRAMEWORK

According to the communication model by Albert Mehrabian (1981), the total significance of a message are 55% from body language and facial expressions, 38% from tone of voice, and only 7% from words or verbal cues. In communications, when someone says something, these three elements will be congruent. For those who have knowledge of body language or nonverbal communication, they can catch incongruence in the message that means there may be a hidden agenda in that communication. Nonverbal elements are dominant; as a result, people can understand others with a different language background just by observing their nonverbal language (Mulder, 2012).

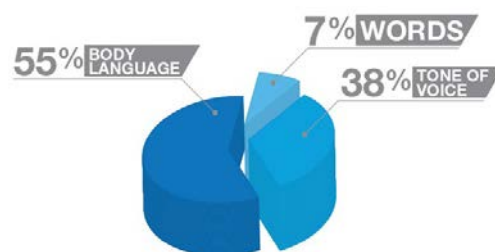

Figure 1. Albert Mehrabian's Communication Model (1972)

RESEARCH METHODOLOGY

The researcher implemented qualitative research approach using interview techniques to verify the significance of nonverbal communication in business. The sample in this research included twenty (20) respondents from business executives, leaders, managers, and salespeople in Thailand. The interview guideline comprised of five (5) questions regarding nonverbal communication.

QUALITATIVE ANALYSIS

Instrument 1: Interview Guideline

The researcher designed an interview guideline for all participants to investigate their awareness and appreciation on nonverbal communication aspect. All five questions were open-ended questions in order to discover further opinions and views.

Instrument 2: Observation Guideline

The researcher designed an observation guideline to notice samples' responses. The checklists regard to interest and awareness in nonverbal communication of the respondents. At the end, this was interpreted with the results from an interview process.

THE FINDINGS AND EVALUATION

Question 1: Is nonverbal communication the most significant form of communication?

95% of the respondents agreed with the question and verified that nonverbal communication was the most significant form of communication since they always observe body language of others and somehow became sensitive with the nice tone of voice. Only 5% said that nonverbal communication was significant but not the most significant in business communication. Here are some excerpts from the respondents:

"I tried to act confidently when meeting with customers."

"I always look into other people's eyes as somebody said eyes are the window of all truth."

"After the nonverbal communication class has done, I got more sales and customers."

According to the result from this question, the researcher concluded that nonverbal communication represented the most significant form of communication for business people and it is important for the business communication.

Question 2: In a business meeting with clients or partners, do you concern about the differences such as cultural differences and react accordingly?

All of the respondents concerned about all differences with their clients or partners such as gender, authority, religion, and most importantly culture. Today businesses

were more internationally, some respondents deal regularly with foreigners and they could react in a proper way. Here are some excerpts from the respondents:

"I did practice for a firm handshake for more than 300 times."

"Our leader has lots of foreign guests."

"I'm sometimes not sure whether I should shake hands with my lady clients or not."

According to the result from this question, the respondents concerned and learned about the differences among individuals especially on cultural difference and react properly according to the situation. Even though some of them agreed that it was not easy to understand all the differences but they were willing to learn when the situation comes.

Question 3: Do you think having knowledge on nonverbal communication and body language will benefit your career?

All of the respondents agreed with this question. Since they had more knowledge about body language and nonverbal communication, they realized that it is important for everyone to learn. When it comes to emotional situation or nervousness during the meeting, they could handle and remove all the negative feelings away from their mind by moving the body to positive postures. Leaders used it with their staffs.

Salespeople used it with their clients. Members used it with their team. Here are some excerpts from the respondents:

"It's our first language (body language)."

"But we left it behind since we've learnt the new language (verbal language)."

"Body language knowledge made me a charming person. Better than that, I got more customers."

"I'm sometimes not sure whether I should shake hands with my lady clients or not."

According to the responses from respondents, nonverbal communication and body language would benefit them in not only career but also in their personal lives. They got better relationship among the team, better relationship at home, better relationship with customers, and greater sales as well.

Question 4: What is the first thing you observe on the first time meeting with your guests (clients, interviewees, or partners)?

There were three noticeable things: facial expression, dress code, and body posture. The respondents agreed with all of them. To list, body posture was number one, followed by dress code, and facial expression respectively. The reason was that body posture was the biggest picture that one could see and judge at first sight. Looking a bit deeper, dress code would be concerned and people in those codes were decoded and interpreted by their

clothes. Here are some excerpts from the respondents:

"The way he walked was so smart."

"Coming into the room with a smile on her face, that's the friendly look."

According to the result from respondents, 90% of respondents said that they looked from the biggest view to the smallest one and interpreted them step-by-step.

Question 5: In your opinion, what are the most powerful nonverbal signals to build a rapport (with your clients, leaders, colleagues, or partners)?

Several of them were listed as smile, dress code, eye contact, active-listening sounds, and mirroring. Here are some excerpts from the respondents:

"First impression is the most important topic for all candidates."

"You will never have a second first impression."

"Eye contact is important for me."

Building a rapport is one of the most important activities for all salespeople and body language will help them to be loved.

SUMMARY OF THE FINDINGS AND CONCLUSIONS

Nonverbal communication is the most significant form of communication especially in business communication. Numbers of

researches and theories all around the world have proved for years for that. This research was then operated to verify the significance of nonverbal communication in Thai business circumstances and suggested how to be successful in leadership, sales activities, business negotiations, and business meetings. Nonverbal signs are much more powerful than people realize; employers are sensitive and aware of nonverbal signals more than employees realize it. All actions and behaviors were translated into perceptions since one walked into the room and started the conversation until they finished their last speech and walked out of the room. In the business world, nonverbal communication is a secret weapon to help closing the deal with customers, achieving best results in a meeting, gaining more sales, or winning the heart of colleagues and teams.

According to the findings from this research, the significance of nonverbal communication in Thai business circumstances was proved as shown by the evaluations from questionnaire and interview. All of the respondents agreed that body languages and other nonverbal signals were important in both of their professional lives and personal lives, some even learned to practice it as they concerned that nonverbal communication would construct successful businesses.

I would suggest the further researches to study about the differences between ones who use proper nonverbal and body language signs and other individuals that do not concern

about it as well as study about effective activities and trainings to increase nonverbal communication skills of a person.

Reference

- Ekman, P. (1999). "Basic Emotions". In T. Dalgleish and M. Power. **Handbook of Cognition and Emotion**. Sussex, UK: John Wiley & Sons, Ltd.
- Ekman, P. (2003). **Emotions Revealed**. New York: Henry Holt and Co.
- Goman, C. (2008). **The Nonverbal Advantage: Secrets and Science of Body Language at Work**. Berrett-Koehler Publishers.
- Hall, E.T. (1963). **Proxemics: The Study of Man's Spatial Relations and Boundaries**. International University Press. New York.
- Hargie, O. (2006). **The handbook of communication skills**.
- Hogan, K. (2008). **The Secret Language of Business: How to Read Anyone in 3 Seconds or Less**. New York, NY: Wiley.
- Mehrabian, A. (1972). **Non Verbal Communication**. Aldine-Atherton.
- Mehrabian, A. (1981). **Silent messages: Implicit communication of emotions and attitudes**. Belmont, CA: Wadsworth.
- Mulder, P. (2012). **Communication Model by Albert Mehrabian**. Retrieved from ToolsHero: <https://www.toolshero.com/communication-skills/communication-model-mehrabian/>
- Pease, A., & Pease, B. (2006). **The Definitive Book of Body Language**. United States and Canada: Bantam.
- Reiman, T. (2007). **The Power of Body Language: How to Succeed in Every Business and Social Encounter [POWER OF BODY LANGUAGE -OS]**. New York: Pocket
- Wisankosol, P. (2015). **Developing Cross-Cultural Leadership Skills and Cross-Cultural Teamworking Skills through Organization Development Intervention: A Case Study of Multinational Enterprise (MNE) in Thailand**. Proceedings of the 4th International Graduate Research Conference (IGRC). Bangkok.

How does it work for community start up; will follow business world or innovation by sufficiency economy?

Jirapan Sakuna*, Achariya Chimclai

International Business Management (English Program), Bangkokthonburi University.

*e-mail: jskuna@hotmail.com, ratcha8828@gmail.com

ABSTRACT

The origin of trading is come from community, no matter where you from, you are familiar with selling and buying. Although global trade has influence with human life but community is still alive because it is our original. When capitalism is try to collapse those weaken economy, and to combine with strength community. Why those investors want to be ownership in Richmond land? Because there a lot of natural resource and necessary for production, especially, save cost in both of production and operation.

The significant of this research is to study how does it work for community start up; will follow business world or innovation by sufficiency economy. In depth, what is/are factor (s) can make community is alive and creates community start up. Also, will they follow business world like a trend or innovation by sufficiency like a pioneer.

Almost of existing business and new comer is mean to Start up business are use strategies to compete with other and survival in business world. They are still need to continuously and sustainability because they are believe that strategy can increase their value and keep it at the Growth positioning. Innovation can make them valuable and good in brand image. Economic sufficiency philosophy can reduce in production cost and reached the objective of sustainable strategies.

Keywords: Sufficiency Economy, Innovation, Community Start Up, Business World, Business Survival

บทคัดย่อ

ต้นกำเนิด ของการค้ำนี้มากจาก ชุมชน ไม่ว่าคุณจะมาจากการที่เห็น คุณมีการค้นเคยกับการซื้อและการขาย ถึงแม้ว่า โลกาภิวัตน์ทางการค้าจะมีอิทธิพลกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ แต่ ชุมชนยังคงอยู่เพราะ นั่นคือถิ่นกำเนิดของเรา ต่อมา เมื่อระบบทุนนิยมพยายามทำให้ระบบเศรษฐกิจที่อ่อนแอ ล่มสลาย และมีการรวมชุมชนที่เข้มแข็งเข้าด้วยกัน ทำไม นักลงทุนเหล่านั้นจึงต้องการเป็นเจ้าของกิจการบนแผ่นดินที่อุดมสมบูรณ์ล่ะ? เพราะว่า ที่นั่น เต็มไปด้วย ทรัพยากรธรรมชาติและเป็นสิ่งจำเป็นในการผลิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วยลดต้นทุนทั้งภาคการผลิตและการจัดการ

สาระสำคัญของการทำวิจัยครั้งนี้ คือ ศึกษาถึง ความเป็นไปได้ในการทำธุรกิจชุมชน; โดยจะเป็นผู้ตามโลกธุรกิจหรือ การมีนวัตกรรมโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ในเชิงลึกนั้น อะไรคือ ปัจจัยที่สามารถทำให้ชุมชนยังคงอยู่และสร้างธุรกิจชุมชนขึ้นมา และถ้าพวกเขาเลือกที่จะหมุนตามโลกธุรกิจ พวกเขาเลือกที่จะหมุนตามแนวโน้มหรือนวัตกรรม โดยเป็นผู้บุกเบิกด้าน พอเพียง

เกือบทั้งหมดของธุรกิจที่ยังคงดำเนินกิจการอยู่ และผู้ประกอบการรายใหม่ ซึ่งหมายถึง ธุรกิจดาวรุ่ง มีการใช้กลยุทธ์ที่สามารถแข่งขันกับคู่แข่งและสามารถอยู่รอดได้ในโลกธุรกิจ พวกเขา ยังคงต้องการดำเนินต่อและความยั่งยืน เพราะเชื่อว่า กลยุทธ์ที่เลือกนั้น สามารถเพิ่มมูลค่าและช่วยรักษาตำแหน่งการเติบโตทางการตลาด ส่วนด้านนวัตกรรมสามารถช่วยสร้างมูลค่าและภาพลักษณ์ที่ดี ในส่วนของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถช่วยลดต้นทุนทางการผลิตและบรรลุมิติวัตถุประสงค์ด้านกลยุทธ์ความยั่งยืน

คำสำคัญ: เศรษฐกิจพอเพียง, นวัตกรรม, ธุรกิจดาวรุ่ง, โลกธุรกิจ, ความอยู่รอดทางธุรกิจ

ntroduction

Nowadays, there are many theories, philosophies, ideas or anything else that can make a profit on business. It has been long time ago for human who live in the Earth with basic instinct and survival, whatever to make us alive we will.

According to "Trade theory" that talk about trading in every era, start from classic until millennium. Basically of concept is move into the future with amount of profit, how is benefit has taken, how long for business life cycle, etc. No matter what the word is, in reality

enterprise involved with " High profit and low cost".

"Sufficiency Economy Philosophy" (SEP), is the name of Thai development approach attributed to the late King Bhumibol Adulyadej's and it has been elaborated upon by Thai academics and agencies, promoted by the Government of Thailand, and applied by over 23,000 villages in Thailand(from Wikipedia, the encyclopedia). From SEP is not just a theory but it is root of human life or we called "Philosophy".

There is the same concept of both theory that need to survive with their “Keys”, but quite different in “Type of profit”. One is “Tangible profit” and one is “Intangible profit”. Describe of tangible is touchable, so conceptual of trading is make a profit in term of money. Intangible has meaning to untouchable then concept of Sufficiency Economy Philosophy (SEP) is to make a profit with sustainable. By the way, they have many questions to think of: How to survive? How to develop their business/product? How to compete with their competitors? How to create their values on product? How to make a profit? ... these are involve with every enterprises. It does not matter what size of your business is but the important is how to survive in business. (Art Budros 2000, Organizational types and organizational innovation : Downsizing among industrial, financial, and utility firms. Sociological Forum 15(2), 273-306)

Recently decade, there are a lot of small and medium enterprises entry into business world with the conceptual framework; “Startup”. Some of huge amount is still survived in business world and also big volume was failed. Although those entrepreneurs are follow trade theory and have a good financial plan, including of great coach or advisor be part of them... Why failure of them? Unfortunately, what is/are cause(s) of problem or what can be stimulate and support business to reach at

destination that’s mean goal. The question is “What is business goal?”, some organization need a maximum profit, some need to harvest in long-run, some need to be growth and larger than starting. On the other hand, every enterprises have the same objective when start their business; “Survival”. So, it is not difficult to do but it is not easy to complete the job.

In this research need to study: How does it work for community start up; will follow business world or innovation by sufficiency economy?. The significant of community start up is the powerful of generation to generation that show how strong of their intelligence. Researcher has aim to study what is/are factor(s) can make community is alive and creates community start up. Furthermore, the way to make community alive that should be follow business world or innovation by sufficiency economy. It does not matter the business is base on trade theory, profitability, efficiency, simply, quality or quantity, but everything need back to the nature with the concept “Sustainable”.

Objectives

- To study how does it work for community start up.
- To study what is/are factor (s) can make community is alive and creates community start up.

- To study will they follow business world like a trend or innovation by sufficiency like a pioneer.

Review of Related Literature

Art Budros 2000, Organizational types and organizational innovation : Downsizing among industrial, financial, and utility firms. Sociological Forum 15(2), 273-306

Why do organizations innovate? Institutionalists argue that the causes of innovation vary by organizational type. While technicoeconomic forces should trigger innovation among “efficiency-minded” organizations, social and cultural forces should spur innovation among “Institutionalized” organizations.

Sufficiency economy

From Wikipedia, the free encyclopedia

Sufficiency economy is the name of a Thai development approach attributed to the late King Bhumibol Adulyadej’s “Sufficiency Economy Philosophy” (SEP). It has been elaborated upon by Thai academics and agencies, promoted by the Government of Thailand, and applied by over 23,000 villages in Thailand that have SEP-based projects in operation.

The Sufficiency Economy Philosophy was elaborated upon in the king’s speeches to students at Kasetsart University in 1974 and

Khon Kaen University. To the latter he said, “Development of the country must proceed in stages. First of all, there must be a foundation with the majority of the people having enough to live on by using methods and equipment which are economical but technically correct as well. When such a secure foundation is adequately ready and operational, then it can be gradually expanded and developed to raise prosperity and the economic standard to a higher level by stages.”

Sufficiency economy is not a theory about how the economy of a country works, but rather a guide for making decisions that will produce outcomes that are beneficial to development. According to Thailand’s National Economic and Social Development Board:

“Sufficiency Economy is a philosophy that stresses the middle path as an overriding principle for appropriate conduct by the populace at all levels. This applies to conduct starting from the level of families to communities and to the nation in terms of development and administration, so as to modernize in line with the forces of globalization. ‘Sufficiency’ means moderation, reasonableness, and the need for self-immunity to protect from impacts arising from internal and external change. To achieve sufficiency, an application of knowledge with due consideration and prudence is essential. In particular, great care is needed in the utilization of theories and methodologies for

planning and implementation in every step. At the same time, it is essential to strengthen the moral fiber of the nation, so that everyone, particularly public officials, academics, and business people at all levels, adhere first and foremost to the principles of honesty and integrity. In addition, a way of life based on patience, perseverance, diligence, wisdom and prudence is indispensable in creating balance and in coping appropriately with critical challenges arising from extensive and rapid socioeconomic, environmental, and cultural changes in the world.”

Erik Mitisek

GUEST WRITER

Executive Director of Project X-IT

October 5, 2016 4 min read

Opinions expressed by Entrepreneur contributors are their own.

You may have startup activities in your city, but building a startup community is hard, intentional work. Once created, startup communities help spur entrepreneurs to build new businesses, connect investors to new opportunities, bring members into the community to support startups and celebrate the success as entrepreneurs excel.

Entrepreneurship is a special kind of sport and startup communities provide the network to make your city innovative, vibrant, and a hot bed for employment. Startup

activities are a great start, but a real community will define your long-term prosperity.

The first rule, without question: The community must be entrepreneur led. As a long-time business builder and startup leader, I became interested in building our Denver startup community. I had been in the trenches, and I wanted to help other entrepreneurs succeed. The throes of startup life are best understood by those who live it. There is a natural sense of belonging between those who blaze the trail of creating something from nothing. This shared experience lays the groundwork for a community to come together when all programming, activities, and resources are built with the entrepreneur in mind.

Startup Communities-Building Regional Clusters

Posted on October 8, 2012 by steveblank

How to build regional entrepreneurial communities has just gotten it's first “here's how to do it” book. Brad Feld's new book Startup Communities joins the two other “must reads,” (Regional Advantage and Startup Nation) and one “must view” (The Secret History of Silicon Valley) for anyone trying to understand the components of a regional cluster.

There's probably no one more qualified to write this book than Brad Feld (startup founder, co founder of two VC firms – Mobius and Foundry, and founder of TechStars.)

The Five Fundamentals of Business Survival **By Doug Ducey PUBLISHED ON: OCT 1, 2006**

How can you make it through the rough patch that even the most successful companies eventually hit? Start preparing while the good times are still rolling.

When I tell people that I'm in the ice cream business, here's what happens: they usually get a big smile on their faces and they say something about how much they love Cold Stone Creamery, and how great it must be to work in such a fun business. And I always smile in return and say something like, "Yes, it is, and I'm glad you love Cold Stone."

I mean every word of it. Working in the ice cream business is great. But make no mistake -- it is still a business and it is still work. The minute any of us, either at Creamery Headquarters or in our stores, forget that fact, it will be the instant we lose our perspective on the realities of what it takes to stay successful. And that goes for any franchising professional, whether he or she is in the pizza business or the dry-cleaning business. We are all in business, and with it come the good times and the challenging ones.

The good times are easy, so I don't have to say much about how to manage your business when everything is going your way. You already know that when you're on a roll, you take a few jumpers from behind the three point line. But let me add one piece of advice:

while you're racking up that double-digit lead, just be sure you're prepared for the cold streak that can hit in the third quarter.

I've watched and played enough basketball and have experienced enough in business since the beginning of Cold Stone to know the value of preparedness. But what exactly is preparedness? For me, it's been a set of five fundamentals that make a good team great -- and can get you through anything. Here's what I mean:

Fundamental 1: Have a solid vision

Take time, if you haven't already, to lay out a solid vision for where you want to go and how you plan to get there. Do it while times are good, so that you'll be prepared should times get tough. A purpose, a direction, and a path will keep you on course when you'll be tempted to stray. And it's easiest to stray when times are tough.

Fundamental 2: Have people who "can"

When you face tough times, having people who actually possess the capacity to turn things around is imperative. In fact, your best chance of renewed success comes from a great team that understands the challenge, has faced difficulties before, and has experience making the tough decisions.

Fundamental 3: Know where you stand, really

If you know where you want to go and you have great people who are willing to put in the hard work of turning things around, then you need a realistic picture of where you're starting from. I'm always amazed by business owners who say they don't know if their companies are profitable or if they are selling more this year than last. When it comes to turnarounds, you have to establish a current benchmark, set your goal to rise above it, and act fast.

Fundamental 4: Stick to your values

They say everyone has high integrity when their integrity has yet to be tested. In tough times, you'll discover your true character, and so will your team. Set a good example by sticking to your values. It may hurt in the short term, but your customers and employees will admire and support you when you lead by example. One of Cold Stone's core values -- do the right thing -- is like a guiding light for us when it comes to tough decisions.

Fundamental 5: Communicate with everyone

Is there anything more crucial? That goes for the message as well as the communication systems you have in place. At Cold Stone, we have an extensive communication system that enables open and honest two-way communication. It includes things like monthly conference calls with our

franchisee National Advisory Board, an intranet, and a direct line to anyone in the company. Our systems are tried and true and already in place for the good times and the bad.

Tough times are challenging, but they can be impossible if you aren't prepared for them. And let's face it -- no one can really be entirely prepared. But everyone can own up to the fact that tough times can happen in any business. So right now, recognize that you won't always be on a hot streak. And not every project is a slam dunk. Recognize that there will come a time when you'll be glad you practiced the fundamentals.

Conceptual Framework

According to the topic of this research: "How does it work for community start up; will follow business world or innovation by sufficiency economy?.

Research framework is designed to study; "How does it work for community start up; will follow business world or innovation by sufficiency economy?. We can adapt business theory and traditional experience sharing to local business or we called community start up. The combination between theory and experience that can increase valued on them. Researcher has designed framework with trade theory concept; Classical theories that

is basic of trading and it is a root of business world. From well-known person of economics “Adam Smith” and “David Ricardo” who gave Classical Theories to people. Those theories are manuscript or guideline for every entrepreneur to make a profit as much as they can... by taken idea, concept and process to their businesses.

1. Classical Theory

Classical trade theory contribute much to the understanding of how production and trade operate in the world economy. Although like all economic theories it I often criticized for unrealistic or out-of-date, the purpose of theory is clearly to simplify reality so that the basic elements of the logic can be seen. Several of these simplification have continued to provide insight in understanding global business.

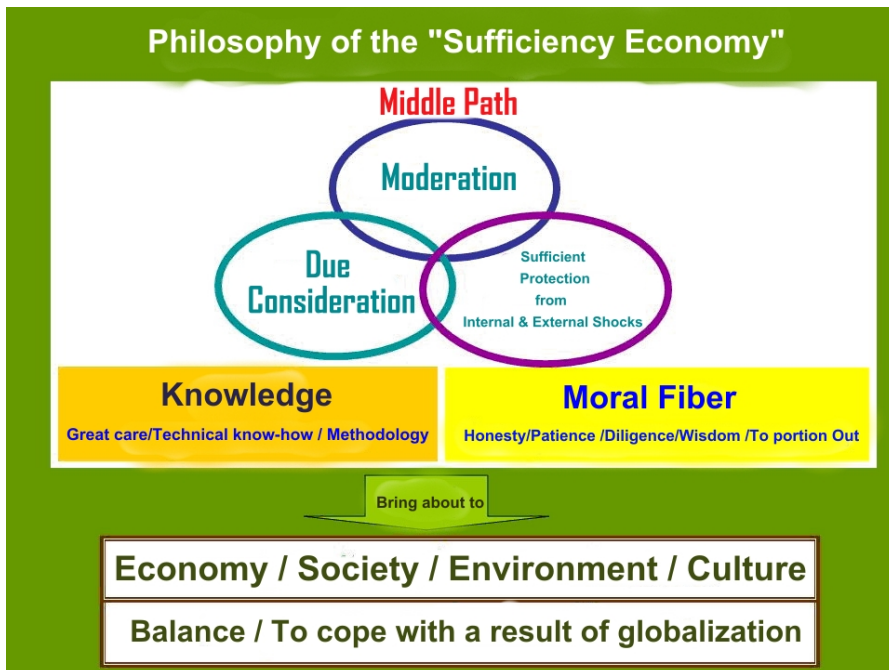
- Division of labor – Adam Smith’s explanation of how industrial societies can increase output using the same labor-hours as

in preindustrial society is fundamental to our thinking even today. Smith extended this specialization of the efforts of a worker to the specialization of a nation.

- Comparative advantage – David Ricardo’s extension of Smith’s work for the first time explained how countries that seemingly had no obvious reason for the trade could individually specialize in whichever production the “di best,” and trade for the product they did not produce.

Gains from trade – The theory of comparative advantage argued that nations could improve the welfare of their populations through international trade. A nation could actually achieve consumption levels beyond what it could produce by itself. To this day, this is one of the fundamental principles underlying the arguments for all countries to strive to expand and “free” world trade (Michael R Czinkota, Ilkka A. Ronkainen, Michael H. Moffett, Eugene O. Moynihan; Global Business: second edition : p.40)

2. Sufficiency Economy Theory

The Philosophy of Sufficiency Economy; Kanidtha27878 WorldPress.com

Research Methodology

1. Qualitative method is the way that researcher, carry out the results.
2. "Focus group", is population for research, because researcher needs to control quality. They are in goods and services Industry (Thais).
3. Connection by way of face-interview.
4. Close end question in theory part and open end question for personal attitude.
5. Population size is 20 per each group (totally 40 samples) and they are the ownership and executive in SMEs both of goods and services industry.
6. Research result by comparing the number of sample who have the same or different attitude.
7. Taking all results to analyze, and bring the analysis result, to recommendation that can evoke solutions, suggestions, and also continue research in other related topics areas.

Research Design

1. Depth interview with focus group - random the group from goods and services industry who are local SMEs.

2. Study group is manpower and working in goods industry and agriculture business.

3. Appointment to interview; to meet a person at his /her workplace by date and time (Thais).

4. Population size is 40 interviewees from both in goods and services industry.

5. Collects all data at the same time by lead time being within two weeks.

6. Analysis data to get more information for discussion.

7. Information from discussion can continue recommendation and show some resolutions or suggestions for this research.

Research Instrument

1. Depth interview questionnaires with 5 close end questions and 2 open end questions.

2. Scope of questionnaire, there are close end 5 questions that involve start up; Sufficiency economy philosophy, trade theory, market trend and open end 2 questions that interviewees can express their idea.

Research Procedures

1. Prepare questionnaire, there are close end 5 questions that involve start up; Sufficiency economy philosophy, trade theory, market trend and open end 2 questions that interviewees can express their idea.

2. Make an appointment with the group for interview that they are in goods and services industry in Thailand. To meet a person at his /her workplace by date and time

3. Collect all data for analysis; implementation of the idea that community start up; will follow business world or innovation by sufficiency economy.

4. Conclusion for all research result, also discussion and recommendation for continuity in the future. If the result is showed in the contrast way, we can do the research what is cause a problem? On the other hand, if the result is showed in the same way it is assuming that should is better than previous edition, we also continue what else can develop or improve that can meet the International Standard quality and it is Sustainability.

Data Analysis

Data analysis method is qualitative; conduct a couple of interviews for case studies. Researcher analyzed from interviewee's attitudes and implementation of the idea that community start up; will follow business world or innovation by sufficiency economy.

Research Results

-Percentage of population have knowledge about Start up is 100% (40 of 40);

they know what start up is?, and know-how to be start up.

-Percentage of population attitude about community start up; will follow business world or innovation by sufficiency economy.

1. First group is 95.00% (38 of 40); they think that community start up; will follow business world. They believe that follow business world is qualified to work, so their organization will be able to transform costs into profits by identifying concealed opportunities and more efficient organizational systems from their industry.

2. Second group is 85.00% (34 of 40); they agree that conduct by innovation. They believe that the innovation is qualified to work, make a profit by identifying concealed opportunities for innovation which news update. Additional to their attitudes, consumers must be willing; to pay for the costs of differentiation, satisfaction and information about product's revolution. This group has the an idea to support new comer or start up should compete with other by create value on business.

3. Third group is 82.50 % (33 of 40); they agree that should be mix between business world and economic sufficiency philosophy. They believe that both of business world and economic sufficiency philosophy are qualified to work. Entrepreneurs will be able to transform costs into profits by economic

sufficiency philosophy. On the other hand, business world will help in term of competitive on price and environmental performance. Furthermore, these new comer can take benefit from both efficiency theory and learning from existing competitors. It is not easy to conduct by follow business world but it is not difficult to mix them all as your guideline.

4. Fourth group is 75.00 % (30 of 40); they agree that depend on each situation and mix between trade theory and philosophy. They believe that situation has influence with work, so they need both trade theory and philosophy to be guideline at the beginning. This group has though that theory and philosophy is the best way and will take new comer to the right way.

Discussion

Although Percentage of population have knowledge about Start up is 100% (40 Of 40); they know what start up is?, and know-how to be start up, and Percentage of population attitude about community start up; will follow business world or innovation by sufficiency economy is not quite different number. The result show that these populations are still believe in theory and focus on reality practical. Business world is like a journey of entrepreneurship. Innovation is the colorful of business and sometime it can make you like transformer or magician in business. Sometime,

there is some environmental pressures occur to industry that you are in and direct or indirect effect to each business, so it should be good if new comer or startup can operate in the right way.

Almost of existing business and new comer is mean to Start up business are use strategies to compete with other and survival in business world. They are still need to continuously and sustainability because they are believe that strategy can increase their value and keep it at the Growth positioning. Innovation can make them valuable and good in brand image. Economic sufficiency philosophy can reduce in production cost and reached the objective of sustainable strategies. That's mean Community Start up can growth with any way that suitable to each business and no longer for whom do not adapt yourself since the first coming. It does not matter what or how you follow up business world, it must be come from what your take action on your enterprise. If you not strength to compete with existing competitors, so you should make the different to create value on business. Furthermore, benefit on cost is the basic of entrepreneurship because margin is come from gap between cost and profit. Although Economic sufficiency philosophy is not pure theory but it can increase value on many industries because this sufficiency need to

focus on cost reduction and natural resource beneficially usage.

Recommendation

According to research result, Almost of populations have agreed that community start up; will follow business world. They believe that follow business world is qualified to work, so their organization will be able to transform costs into profits by identifying concealed opportunities and more efficient organizational systems from their industry. Depend on each startup has policy or strategy to support these supposes. Also which one can make their organizations can reach the goal and sustainable.

Researcher has agreed that sufficiency has influence with every entrepreneurship no matter what you do, huge or small business volume, existing or new comer, what is/are strategy of yours, you are the same position that is stakeholder who need to take advantage from each strategy and put the right to your firm.

Furthermore, if any community startup will engage with any strategy or theory for their operation, please realize and compare, between the advantages and disadvantages after addressed, both in terms, of entrepreneur and market.

Nowadays, sustainable is meaningful, not only for industry but also public/consumer, either domestic or global, and we cannot deny how important, and if it has become and even to long-life production. Due to profitability and natural resource are much more and long profits generable than losses. Finally, innovation can make you extreme in every position of business cycle life but sustainably can make you still alive in the long time.

In the next time, researcher will follow up the result of this research, especially in case of startup has agreed to follow business world. Will they survive or not?, because world business is always change and depend on world economic. The power countries are still control world economic and has influence with other countries. That's very interesting to find out what should business do in the long run, between adaptation to follow other and adaptation to be unique.

Reference

- Art Budros. (2000). **Organizational types and organizational innovation : Downsizing among industrial, financial, and utility firms.** Sociological Forum 15(2), 273-306
- Doug Ducey. (2006). **The Five Fundamentals of Business Survival.** Published on October 1
- Erik Mitisek (2016). **The 4 C's Needed to Build a Strong Startup Community.** October 5.
- Michael R Czinkota, Ilkka A. Ronkainen, Michael H. Moffett, Eugene O. Moynihan.(2000). **Global Business: second edition : p.40)**
- Prasopchoke Mongsawad (2010). The Philosophy of the Sufficiency Economy: A Contribution to the Theory of the Development. **Asia-Pacific Development Journal.**Vol. 17, No 1
- Steveblank (2012). **Startup Communioties-Building Regional Clusters.** October 8.
- Sunanda Sen (2010). **November. International Trade Theory and Policy: A Review of the Literature.** Levy Economics Institute of Bard College. Working paper No. 365

แนวทางการเตรียมต้นฉบับ วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

ประเภทของบทความ

1. บทความทางวิชาการ หมายถึง งานเขียนซึ่งเป็นเรื่องที่นำเสนอ เป็นความรู้ใหม่ กล่าวถึงความ เป็นมาของปัญหา วัตถุประสงค์ แนวทางการแก้ไขปัญหา มีการใช้แนวคิดทฤษฎี ผลงานวิจัยจากแหล่งข้อมูล เช่น หนังสือ วารสารวิชาการ อินเทอร์เน็ต ประกอบการวิเคราะห์วิจารณ์ เสนอแนวทางแก้ไข

2. บทความวิจัย หมายถึง เป็นการนำเสนอผลงานวิจัยอย่างเป็นระบบ กล่าวถึงความเป็นมาและ ความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ การดำเนินการวิจัย

การเตรียมต้นฉบับ

1. พิมพ์ผลงานทางเป็น 2 คอลัมน์ โดยตั้งค่าน้ำกระดาษ บน 2.7 ซม. ซ้าย 3.5 ซม. ล่าง 5.5 ซม. ขวา 2.5 ซม. ใช้อักษร Cordia New ชื่อเรื่องภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ตัวหนา ขนาด 18 ชื่อผู้พิมพ์ ขนาด 14 รายละเอียดผู้พิมพ์ ขนาด 12 เนื้อหาใช้ตัวปกติ ขนาด 16 ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ทั้งนี้บทความ 1 เรื่องจะต้องมีจำนวนหน้าไม่น้อยกว่า 13 หน้า แต่ไม่เกิน 15 หน้ากระดาษ A4

2. บทความย่อภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ไม่ควรเกิน 1 หน้ากระดาษ จะต้องมีความสำคัญในบทความย่อ ภาษาไทย และ Keyword ในบทความย่อภาษาอังกฤษ จำนวนไม่เกิน 5 คำ (บทความภาษาไทย หรือ ภาษาอังกฤษจะต้องมีบทความย่อภาษาไทย และภาษาอังกฤษทุกบทความ)

3. ถ้ามีรูปภาพ / ตารางประกอบ ควรเป็นภาพที่ชัดเจน ถ้าเป็นรูปถ่ายควรมีภาพถ่ายจริงแนบด้วย

4. ผลงานวิชาการ และผลงานวิจัยที่ส่งมา ต้องไม่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ที่ไหนมาก่อน และไม่อยู่ ระหว่างการพิจารณา ของวารสารฉบับอื่น หากตรวจสอบพบว่าการตีพิมพ์ซ้ำซ้อน ถือเป็นความรับผิดชอบ ของผู้เขียนแต่เพียงผู้เดียว

5. การส่งต้นฉบับบทความ จะต้องส่งบทความ และแบบฟอร์มเสนอบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ ผ่านระบบ Thai Journals Online (ThaiJO) เท่านั้น ตามที่อยู่ <https://www.tci-thaijo.org/index.php/bkkthon> ซึ่ง บทความที่มีรายละเอียดครบถ้วนจะได้รับการนำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อประเมินคุณภาพความเหมาะสม ของบทความก่อนการตีพิมพ์ ในกรณีที่ผลการประเมินระบุให้ ต้องปรับปรุงแก้ไข ผู้เขียนจะต้องดำเนินการแก้ไข ให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด นับจากวันที่ได้รับการประเมินบทความ

รูปแบบการเขียนอ้างอิง

กรณีที่ผู้เขียนต้องการระบุแหล่งที่มาของข้อมูลในเรื่องให้ใช้วิธีการอ้างอิงในส่วนเนื้อเรื่องแบบ นาม-ปี (author-date in-text citation) โดยระบุชื่อผู้แต่ง และปีพิมพ์ของเอกสารไว้ข้างหน้าหรือข้างหลัง

ข้อความที่ต้องการอ้าง เพื่อบอกแหล่งที่มาของข้อความนั้น และต้องนำไปรวบรวมไว้ในส่วนบรรณานุกรม โดยผู้เขียนบทความภาษาไทยที่มีรายการอ้างอิงเป็นภาษาไทย ต้องเปลี่ยนให้เป็นภาษาอังกฤษ ทุกรายการ และเรียงรายการตามลำดับอักษรภาษาอังกฤษ ภายใต้หัวข้อ “Reference” และใช้รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงแบบ APA (American Psychological Association) ดังตัวอย่างการเขียนเอกสารอ้างอิงต่อไปนี้

1. บรรณานุกรมหนังสือ

ชื่อ - ชื่อสกุล. (ปีพิมพ์). **ชื่อหนังสือ**. สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

Gardner, H. (1998). *Multiple Intelligence: Theory in Practice*. New York: Basic Books.

2. บรรณานุกรมบทความ

ชื่อ - ชื่อสกุลผู้เขียน. (ปีพิมพ์). ชื่อเรื่อง. ใน ชื่อ ชื่อสกุล (บรรณาธิการ). **ชื่อหนังสือ** (ครั้งที่พิมพ์ หน้าแรก-หน้าสุดท้ายของบทหรือ ตอน).สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

James, N. E. (1988). Two sides of paradise: The Eden myth according to Kirk and Spock. In D. Palumbo (Ed.), *Spectrum of the fantastic* (pp. 219-223). Westport, CT: Greenwood.

3. บรรณานุกรมบทความวารสาร

ชื่อ - ชื่อสกุล. (ปีพิมพ์). ชื่อบทความ. **ชื่อวารสาร** ปีที่, (ฉบับที่) : หน้าปรากฏบทความในวารสาร.

ตัวอย่าง

Lee, L. T. and Sukoco, B. M. (2007). The Effects of Entrepreneurial Orientation and Knowledge Management Capability on Organizational Effectiveness in Taiwan: The Moderation Role of Social Capital. *International Journal of Management*. 24 (3), 549 – 566

4. บรรณานุกรมออนไลน์

ชื่อผู้รับผิดชอบเว็บไซต์/หน่วยงาน/บุคคล. (ปีที่ปรากฏ). **ชื่อบทความ**.ค้นเมื่อวัน เดือน ปี, จาก <http://.....>

ตัวอย่าง

Lesley University. (2005). *Basic APA format for citing print materialist media*. Retrieved April 28, 2006, from <http://lesley.edu/library/guide/citation>.

5. บรรณานุกรมฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

ชื่อ - ชื่อสกุล. (ปีพิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร. ปีที่ (ฉบับที่). ค้นเมื่อวัน เดือน ปี, จาก (ชื่อฐานข้อมูล)

ตัวอย่าง

Mershon, D. H. (1998). Star trek on the brain: Alien minds, human minds. *American Scientist*. 86(6), 585. Retrieved July 29, 1999, from Expanded Academic ASAP database.

6. บรรณานุกรมบทความจากการสืบค้น CD-ROM

ชื่อ - ชื่อสกุล. (ปีพิมพ์). ชื่อบทความ (ชื่อ CD ROM). ค้นเมื่อวัน เดือน ปี, จาก (ชื่อฐานข้อมูลที่สืบค้น). หมายเลขเอกสารที่สืบค้น

ตัวอย่าง

Baker, J. (2008). Acceptability of interventions to staff in long-terms case setting for older adults: Comparing rating. (Doctoral Dissertation). Retrieved November 26, 2009, from ProQuest Dissertation & Theses databases. (Publication No. AAT3354064)

ดาวน์โหลดรูปแบบการเขียนได้ที่

<https://www.tci-thaijo.org/index.php/bkkthon/about/submissions>

การสมัครสมาชิก

โปรดส่งใบสมัคร พร้อมค่าสมาชิก

☐ สมาชิกทั่วไป	1	ฉบับ	150	บาท
☐ สมาชิกรายปี	2	ฉบับ	300	บาท

การชำระค่าสมัครสมาชิก

ผู้สมัครโอนเงินเข้าบัญชี ธนาคาร กรุงศรีอยุธยา สาขา ท่าพระ ชื่อบัญชี มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี เลขบัญชี 142-1-234-452 พร้อมทั้งส่งสำเนาใบสมัคร และสำเนาหลักฐานการโอนเงินมาที่ E-mail: Journal.btu@gmail.com สำนักวิจัย โทร. (02) 800 6800-5 ต่อ 1403 โทรสาร (02) 800 6806 เพื่อดำเนินการต่อไป

(รูปแบบการเขียนบทความวิจัยลงวารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี)

ชื่อเรื่องภาษาไทย }
ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ } (ตัวหนา ขนาด 18)

ชื่อผู้นิพนธ์ (ภาษาไทย) }
ชื่อผู้นิพนธ์ (ภาษาอังกฤษ) } (ขนาด 14)

รายละเอียดผู้นิพนธ์ (สาขาวิชา, คณะ, มหาวิทยาลัย) (ภาษาไทย) }
รายละเอียดผู้นิพนธ์ (สาขาวิชา, คณะ, มหาวิทยาลัย) (ภาษาอังกฤษ) } (ขนาด 12)
e-mail:

บทคัดย่อ (ตัวหนา ขนาด 16)

คำสำคัญ:

ABSTRACT (ตัวหนา ขนาด 16)

Keywords:

บทนำ

วัตถุประสงค์การวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัย

.....

.....

.....

(รูปภาพ)

ภาพที่

การดำเนินการวิจัย

ผลการวิจัย

.....

.....

.....

ตารางที่.....

หัวตาราง

อภิปรายผล

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

Reference

.....

.....

.....

ใบสมัครสมาชิกวารสารวิชาการ
มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ชื่อ-นามสกุล ภาษาไทย (นาย/นาง/นางสาว).....
ภาษาอังกฤษ (Mr./Mrs./Miss.).....

การศึกษาสูงสุด ☐ อนุปริญญา ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก ☐ อื่น ๆ ระบุ.....

อาชีพ ☐ นักศึกษา ☐ อาจารย์ ☐ อื่น ๆ ระบุ.....

สถานที่ทำงานที่อยู่.....

เบอร์โทรศัพท์.....โทรสาร.....

ที่อยู่ในการจัดส่งวารสาร เลขที่..... หมู่..... ซอย..... ถนน.....

แขวง/ตำบล..... เขต/อำเภอ..... จังหวัด.....

รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์..... โทรสาร..... E-mail :

การสมัครสมาชิก

โปรดส่งใบสมัคร พร้อมค่าสมาชิก

☐ สมาชิกทั่วไป 1 ฉบับ 150 บาท

☐ สมาชิกรายปี 2 ฉบับ 300 บาท

การชำระค่าสมาชิก

ผู้สมัครโอนเงินเข้าบัญชี ธนาคาร กรุงศรีอยุธยา สาขา ท่าพระ ชื่อบัญชี มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี เลขบัญชี 142-1-234-452 พร้อมทั้งส่งใบสมัคร และสำเนาหลักฐานการโอนเงินมาที่ E-mail: Journal.btu@gmail.com สำนักวิจัย โทร. (02) 800 6800-5 ต่อ 1403 โทรสาร (02) 800 6806 เพื่อดำเนินการต่อไป

ลงชื่อ.....ผู้สมัคร

(.....)

...../...../.....

แบบฟอร์มเสนอบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์
วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ชื่อ-นามสกุล

*ระบุคำนำหน้า ยศ และตำแหน่งทางวิชาการให้ครบถ้วน

ผู้แต่งหลัก

ภาษาไทย (นาย/นาง/นางสาว)

ภาษาอังกฤษ (Mr./Mrs./Miss.)

☐ อาจารย์ ตำแหน่งทางวิชาการ..... ☐ นักศึกษา ระดับ.....

☐ อื่น ๆ ระบุ.....

สถาบัน/มหาวิทยาลัย/หน่วยงาน

คณะ..... สาขาวิชา

ที่อยู่ เลขที่..... หมู่..... ซอย..... ถนน.....

แขวง/ตำบล..... เขต/อำเภอ

จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์..... โทรสาร

☐ ผู้แต่งร่วม ☐ อาจารย์ที่ปรึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ.....

*ระบุคำนำหน้า ยศ และตำแหน่งทางวิชาการให้ครบถ้วน

1. ชื่อภาษาไทย (นาย/นาง/นางสาว).....

ชื่อภาษาอังกฤษ (Mr./Mrs./Miss.)

2. ชื่อภาษาไทย (นาย/นาง/นางสาว).....

ชื่อภาษาอังกฤษ (Mr./Mrs./Miss.)

ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ เลขที่..... หมู่..... ซอย..... ถนน.....

แขวง/ตำบล..... เขต/อำเภอ..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์..... โทรสาร..... E-mail.....

ประเภทบทความ ☐ บทความวิจัย ☐ บทความวิชาการ ☐ บทวิจารณ์หนังสือ ☐ บทความปริทัศน์

ชื่อเรื่อง ภาษาไทย

ภาษาอังกฤษ

- ข้าพเจ้าขอรับรองว่า **บทความนี้ไม่เคยลงตีพิมพ์** ในวารสารใดมาก่อน และ **ไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาตีพิมพ์** ในวารสารอื่น หากตรวจสอบพบว่ามีการตีพิมพ์ซ้ำซ้อน ข้าพเจ้าขอเป็นผู้รับผิดชอบแต่เพียงผู้เดียว

- ข้าพเจ้ายินยอมให้กองบรรณาธิการ จัดหาผู้กลั่นกรองโดยอิสระ เพื่อพิจารณาบทความนี้ และยอมรับผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ

ลงชื่อ.....ผู้ส่งบทความ

(.....)